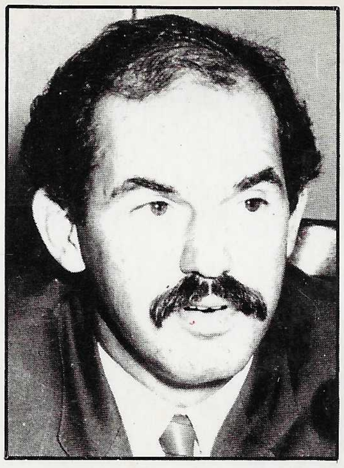
Η Εύα Γεωργίου Παπανδρέου Αποκαλύπτει





ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

Δήμου Μάρκου Μπότσαρη



Η Εύα Γεωργίου Παπανδρέου Αποκαλύπτει



μακέτα ἐξωφύλλου:
Ἱερόθεος Μουρτζούκος

Ἐκδόσεις «Ἰσοκράτης»
Βαλαωρίτου 9, Ἀθήνα 106 17
Τηλ. 3602962 και 3601734

М

Δήμου Μάρκου Μπότσαρη

Η Εύα Γεωργίου Παπανδρέου Αποκαλύπτει

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ



ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αὐτό τό βιβλίο δέν προσπαθεῖ νά εἶναι τίποτα περισσότερο ἀπό αὐτό πού εἶναι. Μιά ζωντανή ἀληθινή μαρτυρία γιά θλιβερές καί ἀπροσδόκητες πτυχές τῆς ψεύτικης πορφύρας μέ τήν ὁποία ἡ Δυναστεία Παπανδρέου παίζει ἀκόμη τόν κυρίαρχο ρόλο στήν ἑλληνική πολιτική σκηνή.

Δέν θέλει νά εἶναι τίποτα παραπάνω ἀπό αὐτό πού πραγματικά εἶναι: Ἕνα ἀνθρώπινο ντοκουμέντο πού μᾶς φέρνει μπροστά στό πραγματικό καί τό ἀπίστευτο καί ταράζει τά σωθικά μας καθώς μιά καλλιεργημένη ὅσο καί ταλαιπωρημένη νέα γυναίκα καταθέτει τίς ἐμπειρίες δέκα χρόνων ζωῆς.

Ἡ πρώτη καί μοναδική συνέντευξη τῆς Εὔας Ζησιμίδου, νόμιμης γυναίκας (σήμερα σέ διάσταση) τοῦ Γεωργίου Ἀνδρέα Παπανδρέου, πρωτότοκου γιοῦ τοῦ πρωθυπουργοῦ, βουλευτοῦ, τέως ὑφυπουργοῦ Νέας Γενιᾶς καί σήμερα μέλους τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Γραφείου τοῦ ΠΑΣΟΚ, δέν μπορεῖ σέ καμμιά περίπτωση νά παρουσιαστεῖ σάν κάτι τό συνηθισμένο.

Δέν αἰσθάνομαι, οὔτε θά μπορέσω ποτέ νά βάλω τόν ἑαυτό μου νά αἰσθανθεῖ σάν ἄψυχο μαγνητόφωνο πού καταγράφει ὅσα ἀκούει ἀπό τό στόμα αὐτῆς τῆς σοβαρῆς καί σημαντικῆς γυναίκας.

Ἄκουσα ὧρες ἀτέλειωτες τήν Εὔα Παπανδρέου νά μιλάει. Ὄχι μέ τό οὐδέτερο αὐτί ἑνός ἀτάραχου καί ψυχροῦ χρονικογράφου ἤ ἑνός ἐπιδέξιου ἀνατόμου πού ἀπό τίς κουβέντες τοῦ ἄλλου προσπαθεῖ νά ἀποκομίσει τά περισσότερα.

Πολλά κομμάτια τῆς ψυχῆς της ἔγιναν καί δική μου ὑπόθεση.

Είναι παμπάλαιο τό ἐρώτημα καί κανένας ποτέ δέν προσπάθησε νά ἀπαντήσει: Ἄραγε ἡ ἀληθινή ἱστορία ἑνός τόπου φτιάχνεται ἀπό τούς λίγους πού ἀνεβαίνουν στήν ἐξουσία γιατί γεννιοῦνται τήν κατάλληλη στιγμή καί ἔχοντας τήν τύχη καί τή δύναμη ἐμπαίζουν ἤ ποδοπατοῦν ἀνθρώπους πού δέν τούς ἔφταιξαν σέ τίποτα;

Ἴσως νά εἶναι ἔτσι. Ἀλλά συμβαίνει τό γεγονός αὐτό νά μήν ἰσοπεδώνει τούς πάντες. Νά μήν τούς ἐξοντώνει. Γιατί ὑπάρχουν καί ἐκεῖνοι πού ἀντιστέκονται.

Ξέρω ὅτι τό γράψιμο ἑνός βιβλίου μέ πρῶτο θέμα μιά συνέντευξη εἶναι ἕνα τρομακτικό προνόμιο.

Ἄν ἔχεις ἐπίγνωση τῶν εὐθυνῶν σου, σέ βασανίζει καί ἡ ἐπίγνωση τῆς ἀνεπάρκειας. Σέ κυριεύει μιά ἀγωνία, ἕνας ἀδιάκοπος φόβος μήπως τ' αὐτιά σου δέν μπόρεσαν νά τ' ἀκούσουν ὅλα, μήπως τά μάτια σου δέν βλέπουν καλά τίς τραγικές εἰκόνες, μήπως ἡ ψυχή σου δέν μπορεῖ νά νιώσει βαθιά τήν ψυχή πού ἀνοίγεται καί τά λέει ὅλα.

Τοῦτο τό βιβλίο γεννήθηκε μέσα σέ τρεῖς μῆνες. Καί κάθε φορά πού ἡ Εὔα Παπανδρέου ἐρχόταν στό γραφεῖο μου ἤ μιλοῦσα μαζί της στό τηλέφωνο, ἀναζητοῦσα μέσα μου μιά ἀπάντηση στό ἐρώτημα: «Σέ τί διαφέρουν τά μέλη τῆς Δυναστείας τῶν Παπανδρέου ἀπό τά μέλη μιᾶς συνηθισμένης ἑλληνικῆς οἰκογένειας;».

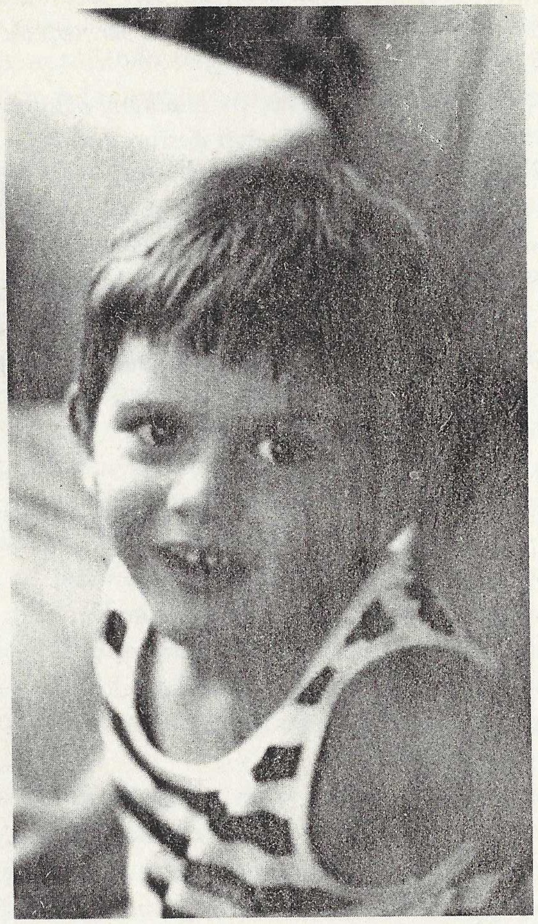
Δυστυχῶς, ἡ σύγκριση ἦταν πάντα ἀρνητική γιά τή Δυναστεία. Τρομακτικά ἀρνητική.

Ἴσως γιατί δέν μπορῶ νά καταλάβω τή δύναμη τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἤ τοῦ χρήματος. Ἀλλά καί τόν ἀθέατο μηχανισμό πού κάνει ἕναν ἰσχυρό νά αἰσθάνεται πώς ἔχει τό δικαίωμα νά διατάζει τούς ἄλλους, νά τούς χρησιμοποιεῖ, νά τούς ταπεινώνει καί νά τούς καταστρέφει ὅταν θέλει ἤ ὅταν δέν ὑπακούουν καί νά τούς πετάει στά σκουπίδια, σάν κάτι πού τό βαρέθηκε καί τόν κουράζει. Ἀκόμη καί ἄν πρόκειται γιά τό παιδί του ἤ τή γυναίκα του.

Θεωρῶ, ὡστόσο, καθῆκον νά φωνάξω ὅτι ὅσο μάχομαι τήν ἄδικη δύναμη τῆς ἐξουσίας σέ αὐτή τή μορφή της, ἄλλο τόσο ταυτίζομαι μ' ἐκείνους πού ἀντιστέκονται. Τήν παθητικότητα καί τή σιωπή ἐκείνου πού δέν ἀντιδρᾶ ἤ σκύβει τό κεφάλι τήν θεωρῶ πραγματικό θάνατο.

«Τό πιό ὄμορφο μνημεῖο τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας», εἶπε ἡ Εὔα Παπανδρέου, «μένει γιά μένα ἐκεῖνο πού εἶδα σ' ἕνα βουνό τῆς Πελοποννήσου. Δέν ἦταν ζωγραφιά, οὔτε ἄγαλμα, οὔτε ναός, οὔτε σημαία. Ἦταν τρία γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας πού σχημάτιζαν τή λέξη ΟΧΙ».

Τό βιβλίο αὐτό εἶναι τό ΟΧΙ τῆς Εὔας Ζησιμίδου-Παπανδρέου. Τό ἐμπιστεύθηκε σέ μένα γιά νά τό διαβάσεις ἐσύ, ἀναγνώστη. Ἀλλά εἶναι καί τό ΟΧΙ ὅλων ἐκείνων πού ἀντιστέκονται.



Ὁ μικρός Ἀνδρέας, 6 χρονῶν σήμερα, γυιός τῆς Εὔας καί τοῦ Γιωργάκη Παπανδρέου. Ὁ πατέρας του ἔδινε... εἴκοσι χιλιάδες τό μήνα γιά τόν μικρό καί τή μάνα του!...

1. ΘΥΕΛΛΕΣ ΚΑΙ ΝΑΥΑΓΙΑ ΣΤΗ ΒΙΛΛΑ «ΓΑΛΗΝΗ»

Ἕνα κρύο καί συννεφιασμένο πρωινό τοῦ Δεκέμβρη μπῆκε ξαφνικά στό γραφεῖο μου μια ψηλή μελαχροινή νέα γυναίκα. Τό πρόσωπό της μοῦ ἦταν γνωστό, ἀλλά δέν θυμόμουν ποιά ἦταν. Στήν ἔκφρασή της εἶδα τά σημάδια κάποιας πικρίας ἤ ἀπογοήτευσης, ὅπως συμβαίνει μέ ὅλους ἐκείνους πού ἔζησαν πρόσφατα κάποιες ἔντονες δοκιμασίες.

«Εἶμαι ἀναγνώστριά σας, κύριε Μπότσαρη», μοῦ εἶπε. «Ἦρθα νά πάρω μερικά βιβλία σας. Καί θά μπορούσαμε νά συζητήσουμε ἐνδιαφέροντα πράγματα, ἐν ἔχετε χρόνο καί διάθεση».

Ἡ κυπριακή προφορά τῆς ἐπισκέπτριάς μου μ' ἔκανε νά θυμηθῶ ἀμέσως ποιά ἦταν καί παρά λίγο νά πέσω κεραυνόπληκτος. Μπροστά μου εἶχα τήν Εὔα Παπανδρέου, σύζυγο τοῦ Γιώργου Παπανδρέου καί νύφη τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ καί πρωθυπουργοῦ. Μοῦ πῆρε ἀρκετό χρόνο γιά νά συνέλθω ἀπό τήν κατάπληξη. Ποτέ δέν εἶχα φανταστεῖ ὅτι θά τύχαινε νά ἔχω μιά τόσο ἄμεση ἐπικοινωνία μέ ἕνα μέλος τῆς Δυναστείας Παπανδρέου, ὕστερα ἀπό τά τόσα καί τόσα πού ἔχω γράψει κρίνοντας καί κατακρίνοντας τήν οἰκογένεια πού ἐξήμισυ χρόνια τώρα κυβερνᾶ τή χώρα. Βέβαια, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δέν εἶχα γράψει ποτέ τίποτε γιά τήν Εὔα Παπανδρέου, ὅπως καί ἀπό καμμιά ἄλλη πλευρά δέν εἶχε ποτέ τίποτε γραφεῖ γι' αὐτήν ὅλα τά χρόνια πού τό ΠΑΣΟΚ βρίσκεται στήν ἐξουσία. Κι' αὐτό γιατί ἡ Εὔα Παπανδρέου ἦταν τό μοναδικό μέλος τῆς οἰκογένειας πού οὐδέποτε εἶχε ἐπιδιώξει τήν προσωπική της προβολή καί οὐδέποτε εἶχε δείξει νά ἐνδιαφέρεται γιά τή ...νομή τῆς ἐξουσίας.

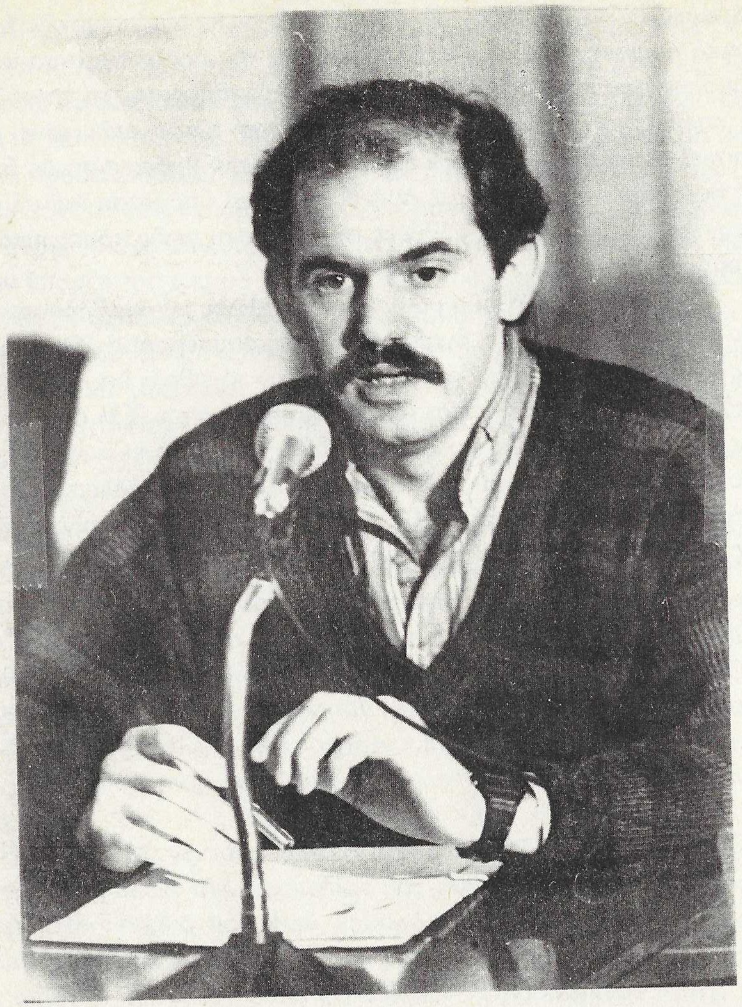
Μέχρι τήν ἡμέρα ἐκείνη, γιά τήν ὄμορφη ἐπισκέπτριά μου δέν γνώριζα πολλά πράγματα. Εἶχα ἀκούσει ὅτι μιλάει μέ εὐχέρεια ἔξι γλῶσσες, ὅτι εἶχε σπουδάσει στό Λονδῖνο γερμανική καί ρωσική φιλολογία, καί ὅτι, γενικά, εἶναι μιά γυναίκα μέ μεγάλη μόρφωση καί ἰσχυρή προσωπικότητα. Τώρα μάθαινα ὅτι ἡ Εὔα Ζησιμίδου ἀναγνωρίζεται σάν μιά ἀπό τίς καλύτερες μεταφράστριες διεθνῶν Συνεδρίων στήν Εὐρώπη. Τόν τελευταῖο καιρό εἶχαν πυκνώσει οἱ φῆμες ὅτι, παρά τήν ὕπαρξη τοῦ μικροῦ 'Ανδρέα Γεωργίου Παπανδρέου, ὁ γάμος τῆς Εὔας μέ τόν Γιωργάκη δέν πήγαινε καθόλου καλά. Ὅμως τό Καστρί εἶχε κατορθώσει νά κρατήσει μακρυά ἀπό τή δημοσιότητα αὐτό τό ζήτημα. Δέν μποροῦσε νά σηκώσει τό βάρος ἑνός νέου «οἰκογενειακοῦ σκανδάλου», ἰδίως ὕστερα ἀπό ὅσα εἶχαν γραφτεῖ καί συζητοῦνταν γιά τήν ἀπίθανη ἰδιωτική ζωή τοῦ «πάτερ-φαμίλια» 'Ανδρέα Παπανδρέου.

Μέ τήν Εὔα Παπανδρέου μιλήσαμε πολλές ὧρες. 'Ανακαλύψαμε, μάλιστα, ὅτι εἴχαμε τόσα πολλά νά ποῦμε, ὥστε ἡ ἀτμόσφαιρα ζεστάθηκε πολύ γρήγορα καί νοιώσαμε σάν δυό παλιοί καλοί φίλοι. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι καί ἡ ἑπόμενη συνάντηση καί συνομιλία μας, ὕστερα ἀπό λίγες μέρες, κράτησε καί πάλι ὧρες ὁλόκληρες. Ὅπως καί οἱ ἄλλες πού ἀκολούθησαν. Καθώς συζητούσαμε, ἔρχονταν σέ φῶς ἀνατριχιαστικές λεπτομέρειες γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ζοῦν, σκέφτονται καί ἀντιδροῦν τά μέλη τῆς Δυναστείας Παπανδρέου.

Προσπάθησα νά κάνω κάποιο διαχωρισμό. Προσπάθησα νά ξεχωρίσω τά στοιχεῖα τῆς συνομιλίας μας πού εἶχαν κάποια πολιτική σημασία ἀπό ἐκεῖνα πού ἦταν καθαρά «ἰδιωτικοῦ χαρακτήρα» καί δέν θά ἔπρεπε νά ἐνδιαφέρουν τήν κοινή γνώμη. 'Αλλά ὁ διαχωρισμός στάθηκε ἀδύνατος. Ὅλα ἐνδιέφεραν. Ὅλα ἔδειχναν τό «ὕφος καί τό ἦθος» τῶν ἀνθρώπων πού ἀσκοῦν σήμερα τήν ἐξουσία στήν Ἑλλάδα. Καί ἀκριβῶς ὅσα ἄκουγα ἀπό τήν Εὔα Παπανδρέου ἐπιβεβαίωναν δραματικά τήν ἄποψη πού εἶχα πάντοτε: Οἱ δημόσιοι ἄνδρες δέν ἔχουν, δέν μποροῦν νά ἔχουν, ἰδιωτική ζωή. 'Εκεῖνοι πού θέλουν νά ἐκπροσωποῦν τόν λαό καί νά διευθύνουν τίς τύχες του εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ζοῦν σέ σπίτια μέ γυάλινους τοίχους. Καί οἱ

παραμικρές λεπτομέρειες τῆς προσωπικῆς ζωῆς τῶν πολιτικῶν ἔχουν τελικά πολιτική σημασία, γιατί συνθέτουν τήν προσωπικότητα καί ἀποκαλύπτουν τόν χαρακτήρα τους. Εἶναι ἀνεπίτρεπτο καί ἐπικίνδυνο οἱ πολίτες νά ἀγνοοῦν τήν προσωπική ζωή τῶν ἡγετῶν τους, γιατί μπορεῖ σέ κάποια στιγμή νά ἐμπιστευθοῦν τήν κυβέρνηση σέ ἄτομα μέ θολή προσωπικότητα, μέ ἀμφίβολη ἠθική ὑπόσταση καί μέ ἀκατάλληλο γιά τίς μεγάλες εὐθύνες τῆς δημόσιας ζωῆς προσωπικό χαρακτήρα.

'Από αὐτά πού ἡ Εὔα Παπανδρέου ἄφησε νά ἀναβλύσουν ἀπό τήν πικραμένη ψυχή της βγαίνει ἕνα βαρύ συμπέρασμα: Ὅτι τά μέλη τῆς «Δυναστείας Παπανδρέου» δέν ἔχουν τό ἠθικό ὑπόβαθρο πού ἀπαιτεῖται γιά νά βρίσκονται ἐκεῖ ὅπου βρίσκονται. Ὅτι ὁ λαός μας ἔχει κάνει ἕνα τραγικά ἐπικίνδυνο λάθος μέ τό νά ἔχει ἐμπιστευθεῖ στούς ἀνθρώπους αὐτούς τίς τύχες του. Καί ὅτι ἐπιβάλλεται νά γίνει γνωστή ἡ ἀλήθεια γιά νά σταθμίσουν πιό ὑπεύθυνα οἱ πολίτες αὐτῆς τῆς χώρας τή στάση τους ἀπέναντι στό ἴδιο τους τό μέλλον.



Στίς 4 Ἰανουαρίου 1984 ὁ Γιῶργος Παπανδρέου, ὑφυπουργός τῆς ἑλληνικῆς Κυβέρνησης, ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ στή Βουλή τῶν Ἑλλήνων καί ἐπίδοξος διάδοχος τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου στόν ἑλληνικό πολιτικό στίβο, πῆγε στό Λονδῖνο καί μέ ἀπόλυτη μυστικότητα ἀνανέωσε τό ἀμερικανικό του διαβατήριο στήν ἐκεῖ Πρεσβεία τῶν ΗΠΑ, γιά νά μή χάσει τήν ἀμερικανική του ὑπηκοότητα!

2. ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ ΠΟΥ ΕΜΕΙΝΕ ΚΡΥΦΟΣ...
(καί μιά πανεπιστημιακή διατριβή γραμμένη ἀπό τήν Εὔα)

Ὁ Γιῶργος Παπανδρέου γνώρισε τήν Εὔα Ζησιμίδου στό Λονδῖνο τό 1978, ὅταν εἶχε πάει ἐκεῖ μέ τήν ἐλπίδα νά πάρει ἐπιτέλους κάποιο χαρτί πού νά δείχνει ὅτι ἔχει κάνει ...ἀνώτερες σπουδές.

Ἦταν ἡ ἐποχή πού τό ΠΑΣΟΚ βρισκόταν στήν ἀντιπολίτευση, ἀλλά καί πού ὅλα ἔδειχναν ὅτι πολύ σύντομα θά διεκδικοῦσε τήν ἐξουσία ἀπό τή Νέα Δημοκρατία. Ὁ Γιῶργος Παπανδρέου εἶχε τότε κακές σχέσεις μέ τόν πατέρα του, ἀλλά εἶχε τήν ὑποστήριξη καί τήν εὔνοια τῆς μητέρας του. Λίγο νωρίτερα, γύρω στά 1976, ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου εἶχε καί τότε κινδυνέψει νά διαλυθεῖ ἐξαιτίας τοῦ «τρελλοῦ» ἔρωτά του γιά τή Βασούλα Παπανδρέου, τήν μετέπειτα Ὑφυπουργό Βιομηχανίας καί σήμερα μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Γραφείου τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ὁ Ἀνδρέας τήν ἐποχή ἐκείνη εἶχε ἐγκαταλείψει γιά ἕνα διάστημα τή Μάργκαρετ καί σκεφτόταν σοβαρά νά παντρευτεῖ τή Βασούλα. Ὅμως, ὅπως πάντα, ἡ Μάργκαρετ εἶχε ἀντιδράσει δυναμικά. Καί γιά νά «συνετίσει» τόν Ἀνδρέα εἶχε χρησιμοποιήσει καί τόν πρωτότοκο γυιό της. Ὁ Γιωργάκης, ὅμως, σέ κάποια φάση, ξεπέρασε τά ὅρια τοῦ «συνετισμοῦ». Σήκωσε χέρι νά χτυπήσει τόν πατέρα του, ὁ ὁποῖος ὕστερα ἀπό τό ἐπεισόδιο αὐτό εἶχε κυριολεκτικά καταρρεύσει.

Βλέποντας τότε ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου τήν οἰκογένειά του νά στρέφεται τόσο ἔντονα καί ἀποφασιστικά ἐναντίον του καί ὑπολογίζοντας ὅτι ἡ Μάργκαρετ ἤξερε σημαντικά μυστικά του, πού ἄν ἔρχονταν στό φῶς θά ἀνέκοπταν τήν πορεία του πρός τήν ἐξουσία, ἔδωσε

βιαστικά ἕνα τέλος στήν «ἱστορία» του μέ τή Βάσω Παπανδρέου. Ἔγινε δηλαδή καί τότε κάτι ἀνάλογο μέ ὅσα συνέβησαν ἀρκετά πρόσφατα σέ σχέση μέ τήν καινούργια ἐρωτική ἀδυναμία τοῦ Ἀνδρέα, τή Δήμητρα Λιάνη. Ὅμως, ἡ ἱστορία τῆς Βασούλας εἶχε δηλητηριάσει τίς σχέσεις τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου μέ τόν γυιό του. Στά χρόνια πού ἀκολούθησαν, ἡ Εὔα Παπανδρέου θά διαπίστωνε ὅτι ἡ Μάργκαρετ ἀσκοῦσε καταλυτική ἐπιρροή τόσο στόν Γιῶργο, ὅσο καί στά ἄλλα δυό της ἀγόρια, τόν Νῖκο καί τόν Ἀνδρέα «τζούνιορ» ἢ Ἀντρίκο, καί χρησιμοποιοῦσε συχνά τήν ἐπιρροή της αὐτή γιά νά διατηρεῖ ἕνα εἶδος ἀποφασιστικοῦ ἐλέγχου μέσα στήν οἰκογένεια.

Ὁπωσδήποτε, ὁ Γιῶργος γνώρισε τήν Εὔα στό Λονδῖνο. Παντρεύτηκαν, ἀλλά κράτησε κρυφό τό γάμο τους! Ὄχι μόνο ἀπό τόν πατέρα του, ἀλλά καί ἀπό τή μητέρα του. Δέν τόλμησε οὔτε σ' αὐτήν νά τό πεῖ!

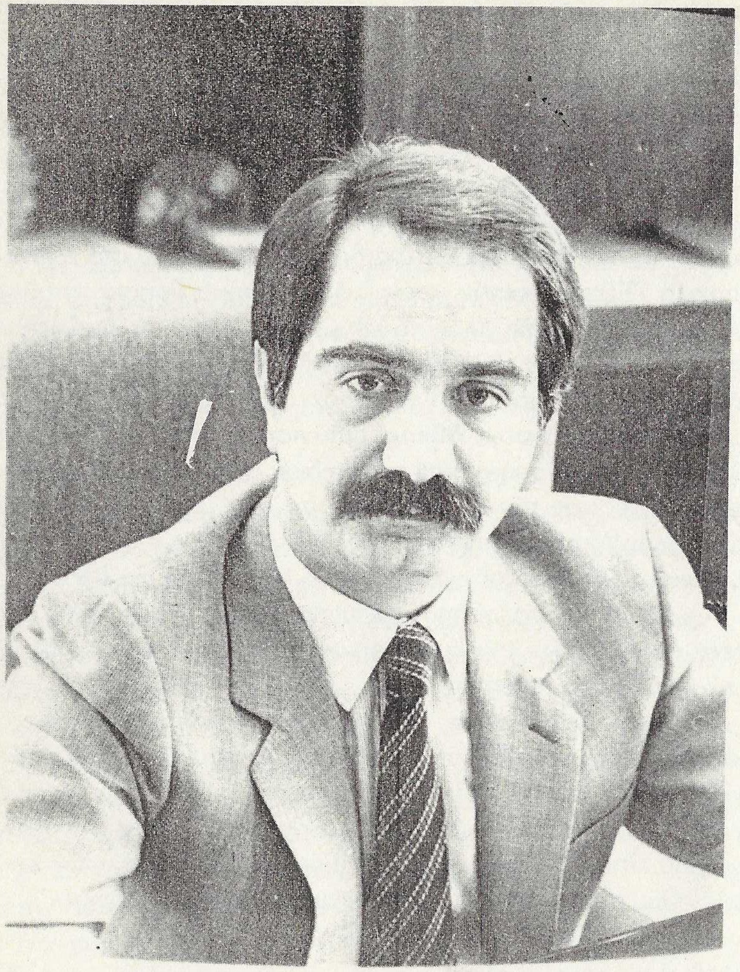
Ἡ Εὔα βοήθησε ἀποτελεσματικά τόν Γιῶργο στίς σπουδές του. Καί, στό τέλος, **ἡ Εὔα ἦταν ἐκείνη πού ἔγραψε τήν πανεπιστημιακή διατριβή μέ τήν ὁποία ὁ Γιωργάκης Παπανδρέου πῆρε τό περιπόθητο «χαρτί».** Ὕστερα τό νέο ζευγάρι ἀποφάσισε νά ἔλθει καί νά ἐγκατασταθεῖ στήν Ἑλλάδα. Ἡ ἀπόφαση αὐτή ἦταν γιά τήν Εὔα μεγάλη θυσία, γιατί ἤδη τῆς εἶχε προσφερθεῖ μιά θαυμάσια σταδιοδρομία στή Γενεύη. Ὁ Γιῶργος, ὅμως, ἐπέμενε νά ἐγκατασταθοῦν στήν Ἑλλάδα. Ἤθελε νά κάνει πολιτική καρριέρα βασιζόμενος στόν πατέρα του. Καί ἡ Εὔα ἔβλεπε ὅτι τόσο ὁ ἄντρας της, ὅσο καί ἡ Μάργκαρετ, παρά τίς ψυχρότατες σχέσεις τους μέ τόν Ἀνδρέα, δέν ἦσαν διατεθειμένοι νά χάσουν τή μεγάλη εὐκαιρία. Ἔβλεπαν ὅτι τό ΠΑΣΟΚ χτυποῦσε ἤδη τήν πόρτα τῆς Ἐξουσίας.

Στήν Ἑλλάδα, ἡ Εὔα ἔνιωσε γρήγορα τόν πρῶτο ἰσχυρό κλονισμό: Τήν πρώτη μέρα πού ἔφαγαν στό Καστρί μέ τόν Ἀνδρέα καί τήν Μάργκαρετ, διαπίστωσε μέ ὀδυνηρή κατάπληξη ὅτι ὁ Ἀνδρέας καί ἡ Μάργκαρετ **ἀγνοοῦσαν** ὅτι ἦταν ἡ σύζυγος τοῦ γυιοῦ τους. Τῆς φερόντουσαν σάν νά εἶχαν μπροστά τους μιά... «καλή φίλη» τοῦ Γιώργου ἀπό τό Λονδῖνο!

Κάποια μέρα, βέβαια, ἔμαθε καί τό Καστρί ὅτι ὁ Γιῶργος καί ἡ Εὔα εἶχαν κάνει πολιτικό γάμο στό Λονδῖνο. Ἐδῶ, ὅμως, ἦταν Ἑλλάδα καί καθώς τό νεαρό ζευγάρι ἄρχιζε σιγά-σιγά νά ἀποκτᾶ τόν δικό του κύκλο, ἀνέκυπτε ἐκ τῶν πραγμάτων ἡ ἀνάγκη νά γίνει καί θρησκευτικός γάμος, ἀφοῦ στή χώρα μας δέν εἶχε ἀκόμα νομοθετηθεῖ ὁ πολιτικός γάμος καί οἱ πολιτικοί γάμοι Ἑλλήνων πού εἶχαν τελεσθεῖ στό ἐξωτερικό ἐθεωροῦντο **ἀνυπόστατοι**, δηλαδή σάν νά μήν εἶχαν γίνει ποτέ.

Αὐτό δημιουργοῦσε ψυχολογικό πρόβλημα γιά τήν Εὔα, πολύ περισσότερο ὅταν σκεπτόταν ὅτι θά γινόταν καί μητέρα καί ἤξερε ὅτι τό παιδί τους δέν θά μποροῦσε νά δηλωθεῖ ὡς γνήσιο στά ἑλληνικά ληξιαρχεῖα. Ἔθεσε, λοιπόν, στόν Γιῶργο ζήτημα θρησκευτικοῦ γάμου. Καί τότε βρέθηκε μπροστά σέ μιά πιό ὀδυνηρή ἔκπληξη: Ὁ Γιῶργος Παπανδρέου τῆς δήλωσε ὀρθά-κοφτά ὅτι σέ καμμιά περίπτωση δέν εἶχε σκοπό νά κάνει θρησκευτικό γάμο γιατί, ὅπως τῆς εἶπε, ἦταν ἐκ πεποιθήσεως **ἄθεος**! Στήν παρατήρηση τῆς Εὔας ὅτι θά ὑπῆρχε πρόβλημα νομιμότητας τοῦ παιδιοῦ τους ἄν ἔμενε ἔγκυος, ὁ Γιῶργος τῆς ἔδωσε τήν ἀπάντηση ὅτι ἀμέσως μετά τήν ἄνοδο τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία ὁ πατέρας του θά περνοῦσε τό νόμο γιά τήν ἀναγνώριση τοῦ πολιτικοῦ γάμου καί θά λυνόταν τό πρόβλημα.

Ἄρχιζαν ὅμως ἔτσι οἱ ἀπογοητεύσεις καί οἱ ἀνησυχίες τῆς Εὔας. Ἔβλεπε ὅτι εἶχε γίνει μέλος μιᾶς οἰκογένειας ὅπου ὁ μόνος θεός ἦταν τό **συμφέρον** καί τίποτε ἄλλο. Ἡ πλήρης ἀθεΐα τοῦ Γιώργου δέν ἦταν μιά ἁπλῆ ἀδιαφορία ἑνός νέου ἀνθρώπου ἀπέναντι στή θρησκεία καί τίς τελετουργίες της, ὅπως εἶχε ὑποθέσει στήν ἀρχή ἡ Εὔα. Ἦταν μιά σκληρή πεποίθηση, ζυμωμένη μέσα σ' ἕνα περιβάλλον ἄκρατου ἀτομισμοῦ. «Δέν ὑπάρχει ἀγάπη σ' αὐτήν τήν οἰκογένεια», μοῦ εἶπε σέ κάποια στιγμή ἡ Εὔα Παπανδρέου. «Δέν ὑπάρχουν αἰσθήματα. Ὑπάρχει μόνο τό συμφέρον τοῦ καθενός».



«Οἱ καυγάδες ἀνάμεσα στόν Θοδωράκη Κατσανέβα καί τόν παντοδύναμο πεθερό μου ἦταν «ὁμηρικοί». Ἐγώ ἤμουν ἐκείνη», λέει κατηγορηματικά ἡ Εὔα, «πού ἐνεργοῦσα συμφιλιωτικά καί ἄπειρες φορές ὕστερα ἀπό τέτοιους καυγάδες εἶχα κατορθώσει νά ξαναζεστάνω κάπως τήν ἀτμόσφαιρα».

3. ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΙ

(Ὁ Κατσανέβας... βγάζει γλῶσσα στόν πεθερό του!)

Στά πρῶτα χρόνια τοῦ γάμου της ἡ Εὔα Παπανδρέου ἀγαποῦσε τόν Γιῶργο καί, ὅπως λέει σήμερα, ὁ Γιῶργος εἶχε παρουσιάσει τότε μιά εἰκόνα σχετικά καλή καί ὁπωσδήποτε πολύ διαφορετική ἀπό αὐτήν πού παρουσίασε ἀργότερα, ἰδίως μετά τήν ἄνοδο τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία.

Τό μόνο πρόβλημα τῆς Εὔας ἦταν ἡ ψυχρότητα πού πάντα τῆς ἔδειχνε ἡ Μάργκαρετ, ἡ ὁποία ἦταν δεμένη μέ τά ἀγόρια της ἀλλά δέν ἔπαυε καί νά δείχνει ξεκάθαρα ὅτι ὅλες τίς ἐνέργειές της τίς καθοδηγοῦσε τό ἀτομικό της συμφέρον. Στίς σχέσεις Ἀνδρέα καί Μάργκαρετ κυριαρχοῦσαν ἡ περιφρόνηση καί τό μῖσος. Γρήγορα ἡ Εὔα κατάλαβε ὅτι ἀνάμεσα στόν Ἀνδρέα καί τή Μάργκαρετ ὑπῆρχε ἕνα ἀγεφύρωτο χάσμα, πού, κατά τήν ἄποψή της, πρέπει νά εἶχε δημιουργηθεῖ ἀρκετά χρόνια πρίν νά μπεῖ αὐτή στήν οἰκογένεια. Τό χάσμα αὐτό ἔγινε ἀκόμα μεγαλύτερο μετά τήν ἄνοδο τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία, ὁπότε καί ἀνοιχτά πλέον ὁ Ἀνδρέας δημιούργησε ἐρωτικές σχέσεις μέ τήν Μαριλένα Παναγοπούλου, τή γυναίκα τοῦ φίλου καί συνεργάτη του Στέλιου Παναγόπουλου, σήμερα Διοικητῆ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας.

Τό περίεργο εἶναι ὅτι ἡ Εὔα Παπανδρέου δέν θεωρεῖ τόν Ἀνδρέα κύριο ὑπεύθυνο γιά τίς κάκιστες σχέσεις του μέ τή Μάργκαρετ. Πιστεύει, ἀντίθετα, ὅτι ὁ Ἀνδρέας ἔχει ὁρισμένες εὐαισθησίες, στίς

όποῖες ἔπρεπε καί μποροῦσε ἡ Μάργκαρετ νά εἶχε ἀνταποκριθεῖ, ἀλλά ὁ χαρακτήρας της εἶναι ἀπαίσιος. «Πρόκειται», μοῦ εἶπε, «γιά μιά γυναίκα ψυχρή, ὑπολογίστρια καί ὑπερβολικά φιλοχρήματη, κυρίως ὅμως ἀνειλικρινῆ, πού δέν τήν ἐνδιαφέρει καθόλου τό ὅτι οἱ σχέσεις ἀνάμεσα σ' αὐτήν καί τόν ἄντρα της εἶναι κάτι παραπάνω ἀπό παγερές».

Παγερές εἶναι καί οἱ σχέσεις τοῦ 'Ανδρέα μέ τ' ἀγόρια τῆς οἰκογένειας, ἐνῶ δείχνει νά ἔχει ἀδυναμία στήν κόρη του τή Σοφία, γυναίκα τοῦ Θόδωρου Κατσανέβα.

Μεγάλη ἔκπληξη γιά μένα ἦταν τό ὅτι ἡ Εὔα μοῦ μίλησε γιά ὁμηρικούς καυγάδες ἀνάμεσα στόν 'Ανδρέα καί τόν Κατσανέβα. Ποτέ δέν εἶχα φανταστεῖ ὅτι ὁ Θοδωράκης ὁ Κατσανέβας θά εἶχε τό κουράγιο νά... σηκώσει κεφάλι καί νά καυγαδίζει, «ὁμηρικά» μάλιστα, μέ τόν παντοδύναμο πεθερό του. Ἡ Εὔα, ὅμως, ἦταν κατηγορηματική: Οἱ καυγάδες ἀνάμεσα σέ γαμπρό καί πεθερό ἦσαν φοβεροί καί πάντοτε ἔφταναν στά ἄκρα: «'Εγώ ἤμουν ἐκείνη πού ἐνεργοῦσα πάντοτε συμφιλιωτικά καί ἄπειρες φορές ὕστερα ἀπό τέτοιους καυγάδες εἶχα κατορθώσει νά ξαναζεστάνω κάπως τήν ἀτμόσφαιρα», λέει ἡ Εὔα. Αὐτή ἡ... δύναμη ἀντιστάσεως τοῦ Κατσανέβα ὁμολογῶ ὅτι ἦταν ἄγνωστη σέ μένα. Καί δέν ἔχω καμμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Θοδωράκης κάπου «κρατάει», ὅπως λένε, τόν πεθερό του, γιατί ἀπό τή μιά μεριά συμβαίνει νά γνωρίζω πόσο ἐγωϊστής καί ἐκδικητικός εἶναι ὁ 'Ανδρέας, ἐνῶ ἀπό τήν ἄλλη οἱ σχέσεις τοῦ Κατσανέβα μέ τήν Σοφία εἶναι ἀρκετά διαταραγμένες ὥστε νά μή μπορεῖ κανείς νά ἀποδώσει τή «δύναμη» τοῦ Θοδωράκη ἀπέναντι στόν πεθερό του στό γεγονός ὅτι εἶναι ὁ σύζυγος τῆς κόρης του. Ἄλλωστε, κατά τήν Εὔα Παπανδρέου, τό διαζύγιο ἀνάμεσα στόν Κατσανέβα καί τή Σοφία πρέπει νά θεωρεῖται κάτι παραπάνω ἀπό σίγουρο, ὅταν τό ΠΑΣΟΚ θά χάσει τήν ἐξουσία.

Εἶναι χαρακτηριστικό τό γεγονός ὅτι στόν Θόδωρο Κατσανέβα ὀφείλεται ἡ... «ἀποπομπή» τοῦ Μανώλη Δρεττάκη ἀπό τήν πρώτη Κυβέρνηση τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ὅταν εἶχε ψηφιστεῖ ὁ νόμος τοῦ ΠΑΣΟΚ γιά τή φορολογία τῆς ἀκίνητης περιουσίας, ὁ περίφημος ΦΑΠ, ὁ Κατσανέβας βρῆκε τήν εὐκαιρία νά παραπονεθεῖ καί συγχρόνως νά κάνει

τόν «ἔξυπνο» στόν πεθερό του. Μιά μέρα πού ὁ 'Ανδρέας γύριζε ἀπό τόν Ἅγιο 'Ανδρέα 'Αττικῆς καί εἶχε μαζί του στό αὐτοκίνητό του τόν Κατσανέβα καί τή Σοφία, ἔγινε ὁ ἑξῆς διάλογος:

«Ποιός θά πληρώσει τό φόρο ἀκίνητης περιουσίας γιά τό Καστρί, Πρόεδρε;», ρώτησε ὁ πρωθυπουργικός γαμπρός, ὁ ὁποῖος τυπικά εἶναι καί ὁ διαχειριστής τῆς περιουσίας αὐτῆς ὡς προικολήπτης (ὁ Γεώργιος Παπανδρέου εἶχε ἀφήσει τό Καστρί στήν ἐγγονή του Σοφία). Καί συνέχισε: «Γνωρίζετε πόσα ἑκατομμύρια μᾶς χρειάζονται; Ἐκτός ἀπό τή βίλλα ὑπάρχουν καί ἑφτά στρέμματα οἰκόπεδο».

Μόλις ἄκουσε γιά καταβολή χρημάτων, καί μάλιστα στό Δημόσιο, ὁ 'Ανδρέας ἔγινε ἔξω φρενῶν. Εἶπε στόν γαμπρό του: «Ἔχεις δίκιο. Πρέπει ἀμέσως νά φωνάξουμε τόν Μένιο ἐπάνω, νά δοῦμε πῶς θ' ἀντιμετωπίσουμε αὐτό τό ζήτημα».

Ὁ Κουτσόγιωργας ἄκουσε ἀπό τόν 'Ανδρέα τά «ἐξ ἁμάξης» γιατί δέν εἶχε προνοήσει γιά τήν περιουσία στό Καστρί. Αὐτόν θεωροῦσε ὑπεύθυνο ὁ 'Ανδρέας, ἀφοῦ τόν εἶχε διορίσει μόνιμο ὑπερασπιστή τῶν πάσης φύσεως συμφερόντων του.

«Εἶναι ἄστοχος, πράγματι, ὁ νόμος τοῦ Δρεττάκη», εἶπε. «Θά φέρουμε σέ δύσκολη θέση καί θά δυσαρεστήσουμε πολλούς μικρομεσαίους, οἱ ὁποῖοι συμβαίνει νά ἔχουν εἴτε ἀπό κληρονομιά, εἴτε ἀπό παλιές φτηνές ἀγορές, μιά κάπως ἀκριβή σήμερα ἀκίνητη περιουσία, χωρίς καί νά διαθέτουν τή χρηματική εὐχέρεια νά πληρώσουν τό φόρο».

Τό τελικό συμπέρασμα ἦταν ὅτι ὁ νόμος ἔπρεπε νά τροποποιηθεῖ, ἀλλά ἐπειδή τό ΠΑΣΟΚ ἦταν φρέσκο στήν κυβέρνηση καί ὁ 'Ανδρέας δέν ἤθελε νά δείξει εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τό... «ἀλαλούμ» πού ἐπικρατοῦσε στίς τάξεις της, σκέφτηκε νά χρησιμοποιήσει ὡς ἐξιλαστήριο θῦμα τό Δρεττάκη καί νά ἐμφανιστεῖ ταυτόχρονα στό λαό «δυναμικός» καί ... «φιλολαϊκός» ἡγέτης! Καί ὁ Μανώλης Δρεττάκης ἀκόμα καί σήμερα ... ἀπορεῖ!

Μέσα σ' αὐτό τόν κόσμο τῶν ψυχρῶν ὑπολογισμῶν καί τῶν συμφερόντων ἡ Εὔα ξεχωρίζει σάν πιό «ζεστούς» ἀνθρώπους τά ἄλλα δύο ἀδέρφια τοῦ ἄντρα της, τόν Νίκο καί τόν 'Αντρίκο ἤ 'Ανδρέα «τζούνιορ».



«Ὁ μικρός Ἀνδρέας ἤ Ἀντρίκος μίλησε στόν μεγάλο ἀδελφό του καί ζήτησε νά μή διαλύσει τήν οἰκογένειά του καί νά σκεφθεῖ τό μικρό γυιό του καί τό μέλλον του. Ἀλλά ὁ Γιῶργος δέν τόν ἄκουσε», λέει ἡ Εὔα.

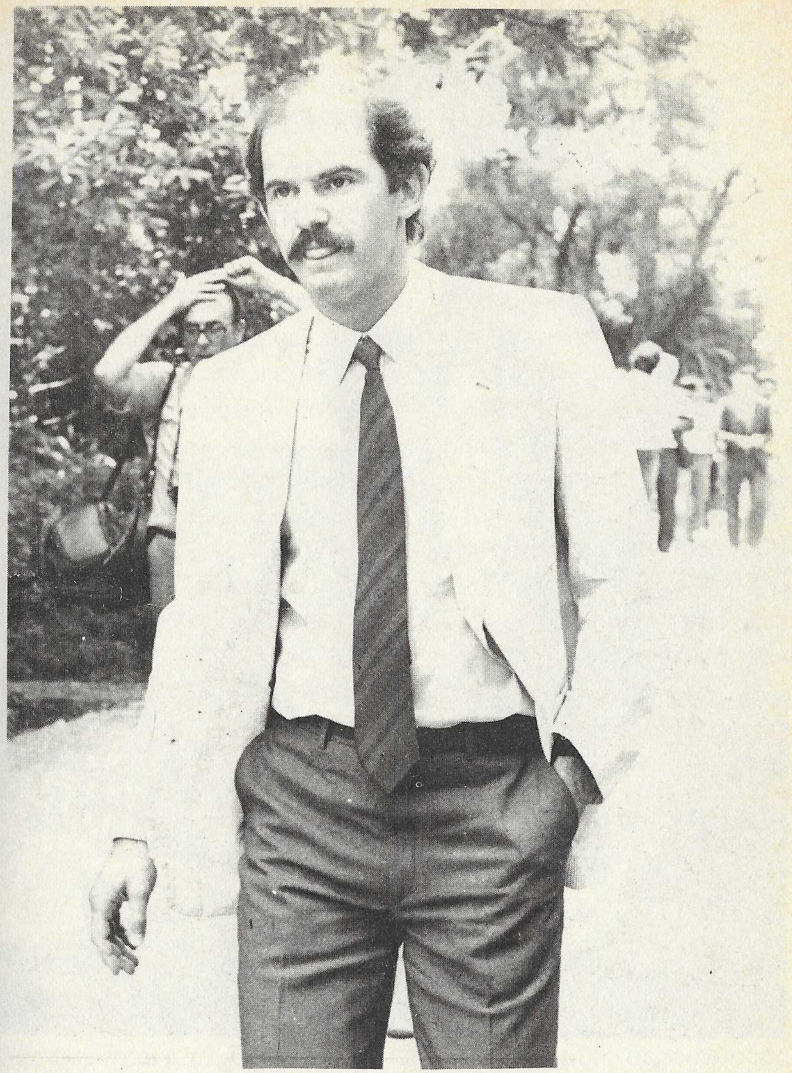


«Ὁ Νίκος Παπανδρέου, ὁ κουνιάδος μου, εἶναι δυναμικός καί ἔξυπνος καί εἶναι ὁ μόνος πού θά μποροῦσε νά σταθεῖ στήν πολιτική, ἀλλά δέν τό ἐπιδιώκει γιατί δέν θέλει νά ἔχει καμμιά ἐξάρτηση ἀπό τόν πατέρα του», ἀποκαλύπτει ἡ Εὔα.

«Ὁ μικρός Ἀνδρέας», λέει, «εἶναι ὁ μόνος σ' αὐτή τήν οἰκογένεια πού ἔδειξε, τουλάχιστον ἀπέναντι σ' ἐμένα, ὅτι ἔχει αἰσθήματα. Εἶναι ἕνα πολύ καλό παιδί πού μέ ἀγαπᾶ καί μέ σέβεται, ἀλλά πού ἔχει ἐλαφρό καί ἐπιπόλαιο χαρακτήρα».

«Ὁ Νίκος πάλι», συνεχίζει, «εἶναι δυναμικός καί ἔξυπνος καί εἶναι ὁ μόνος πού θά μποροῦσε νά σταθεῖ στήν πολιτική, ἀλλά δέν τό ἐπιδιώκει γιατί δέν θέλει νά ἔχει καμμιά ἐξάρτηση ἀπό τόν πατέρα του. Ἀντίθετα, δείχνει ὅτι σκοπός του εἶναι νά δημιουργήσει μόνος του τό μέλλον του καί νά ἀποστασιοποιηθεῖ ὅσο γίνεται γρηγορώτερα ἀπό τήν οἰκογένεια».

Ἐκτός ἀπό τήν ἀπογοήτευση πού προκάλεσε στή νεαρή τότε Εὔα ἡ γενική ἀτμόσφαιρα πού ἐπικρατοῦσε στήν οἰκογένεια τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, ἀπογοητευτικό ἦταν γι' αὐτήν καί τό γεγονός ὅτι οἱ φίλοι τῆς οἰκογένειας δέν εἶχαν τό ἐπίπεδο πού θά περίμενε κανείς γιά καθημερινούς καί πολύ στενούς οἰκογενειακούς φίλους ἑνός τόσο σημαίνοντος πολιτικοῦ. Κοντά στόν Ἀνδρέα ἦταν πάντοτε ὁ Μιχάλης Ζιάγκας καί ὁ Γιῶργος Κατσιφάρας, ἄνθρωποι μέ πολύ μικρή μόρφωση καί ἀκόμα πιό περιορισμένα ἐνδιαφέροντα. Τακτικός ἐπισκέπτης στό Καστρί ἦταν καί ὁ Στέλιος Παναγόπουλος, ἀλλά ἡ σχέση αὐτή δοκιμάστηκε ἀποφασιστικά μέ τήν ἀποκάλυψη τοῦ ἐρωτικοῦ δεσμοῦ ἀνάμεσα στόν Ἀνδρέα καί τήν κυρία Παναγοπούλου.



Ἡ Εὔα βοήθησε ἀποτελεσματικά τόν Γιῶργο στίς σπουδές του. Καί στό τέλος ἡ Εὔα ἦταν ἐκείνη πού ἔγραψε τήν πανεπιστημιακή διατριβή μέ τήν ὁποία ὁ Γιωργάκης Παπανδρέου πῆρε τό περιπόθητο «χαρτί».



«...μά ἡ Λιάνη εἶναι μιά καμπαρετζοῦ. Ὡς ἀεροσυνοδός τριβόταν πάνω στούς ἐπιβάτες πού τῆς ἄρεσαν στό διάδρομο τοῦ ἀεροπλάνου!...», ἀποκαλύπτει ἡ Εὔα Γεωργίου Παπανδρέου.

4. «ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΚΑΜΠΑΡΕΤΖΟΥ» (Ἡ Δήμητρα Λιάνη εἶναι μιά... ἀντροτραγανίστρα)

Ρώτησα τήν Εὔα Παπανδρέου ἄν ὁ Ἀνδρέας ἐρωτεύεται πραγματικά ἤ ἁπλῶς δημιουργεῖ σχέσεις γιά νά περνάει τόν καιρό του. Τῆς θύμισα μάλιστα τό «εἰδύλλιο» μέ τήν Παναγοπούλου. «Εὔα», τῆς εἶπα, «θά ἔχεις ἀκούσει κι' ἐσύ αὐτά πού λέγονται γιά τήν ἀπομπή τοῦ Ἀρσένη ἀπό τήν κυβέρνηση. Ὅτι δηλαδή ὁ Ἀρσένης εἶχε «κοντραριστεῖ» σκληρά μέ τό Στέλιο Παναγόπουλο καί ὅτι ὁ Ἀνδρέας, ὡς ἄλλος Ἡρώδης, ἔδωσε στή γυναίκα τοῦ Παναγόπουλου τήν «κεφαλήν τοῦ Ἀρσένη ἐπί πίνακι» γιά νά τή γοητεύσει καί νά τήν καταφέρει! Σαλώμη τό ἔπαιξε φαίνεται ἐκεῖνο τό διάστημα ἡ Παναγοπούλου, ἄλλο ἄν ἔφτασε κι' αὐτή ἀργότερα στό διαζύγιο ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀνδρέα».

«Γιά τήν Παναγοπούλου, δέν ξέρω», μοῦ ἀπάντησε, «διότι εἶναι βέβαιο ὅτι ὁ Ἀνδρέας ἔδωσε ξαφνικά καί ψυχρά ἕνα τέλος σ' αὐτή τήν ἱστορία. Ἐκείνη ἤθελε νά συνεχίσουν, ἀλλά ὁ Ἀνδρέας τήν ἔδιωξε. Διαφορετική εἶναι ἡ κατάσταση μέ τή Λιάνη. Αὐτή τή φορά πιστεύω ὅτι ὁ πεθερός μου εἶναι πραγματικά ἐρωτευμένος καί λυπᾶμαι διότι ἡ Λιάνη εἶναι... ἀντροτραγανίστρα».

Δέν εἶχε συμβεῖ νά ἔχω ξανακούσει αὐτή τήν ἔκφραση, «ἀντροτραγανίστρα», καί ζήτησα ἀπό τήν Εὔα νά μοῦ πεῖ τί ἀκριβῶς ἐννοεῖ.

«Πρόκειται γιά μιά καμπαρετζοῦ», μοῦ εἶπε, «ἡ ὁποία ρίχνεται ἀμέσως σέ ὅποιον ἄντρα τῆς ἀρέσει. Ὁ πεθερός μου τή γνώρισε στό ταξίδι πού ἔκανε τό 1985 στήν Ἰνδία καί ἦταν αὐτή ἀεροσυνοδός στό ἀεροπλᾶνο του. Ἀλλά μοῦ ἔχουν πεῖ γι' αὐτήν ὅτι κατά τή διάρκεια τῶν πτήσεων, ὅποτε ἔβλεπε νά σηκώνεται καί νά περπατάει στό διάδρομο τοῦ ἀεροπλάνου ἕνας ἄντρας πού τῆς ἄρεσε, αὐτή πήγαινε καί ἔπεφτε ἐπάνω του καί τριβόταν!...».

Ἡ Εὔα συνέχισε μέ κάτι πραγματικά παράδοξο:

«Εἶδες», μέ ρώτησε, «ἐκείνη τή φωτογραφία τῆς Λιάνη πού ἦταν γυμνόστηθη στήν παραλία καί γύρω της ἦσαν τέσσερις-πέντε ἄντρες;».

«Τήν εἶδα».

«Καί δέν ἀναγνώρισες ἀνάμεσα σ' αὐτούς τόν Γιωργάκη Παπανδρέου;».

Ἔμεινα κατάπληκτος. «Τόν Γιωργάκη;».

«Καί βέβαια», συνέχισε ἡ Εὔα, «Ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς πού στέκονται καί τήν κυττάζουν εἶναι ὁ ἄντρας μου, ἀλλά ἔχει γυρισμένη τήν πλάτη του στό φακό καί δέν τόν ἀναγνώρισε κανείς. Ἐμένα, ὅμως, εἶναι ὁ ἄντρας μου καί φυσικά δέν ἦταν δυνατόν νά μήν τόν ἀναγνωρίσω».

Ἡ Εὔα Παπανδρέου μοῦ εἶπε ἀκόμα γιά τή Δήμητρα Λιάνη ὅτι, ὅσο κι' ἄν εἶναι ἐρωτευμένος μαζί της ὁ πεθερός της, ἀργά ἤ γρήγορα θά ἔχει κι' αὐτή τήν τύχη τῆς Παναγοπούλου, γιατί στό τέλος πάντοτε ἐπικρατεῖ ἡ Μάργκαρετ. Ρώτησα πῶς συμβαίνει αὐτό. Πῶς, δηλαδή, καί γιατί ἡ Μάργκαρετ ἐπιβιώνει σέ ὅλες τίς περιπτώσεις, ὕστερα ἀπό τίς ἐρωτικές περιπέτειες τοῦ Ἀνδρέα.

«Ἀντιλαμβάνομαι ὁπωσδήποτε», εἶπα, «ὅτι ἡ Μάργκαρετ θά ξέρει θανάσιμα μυστικά τοῦ Ἀνδρέα, ἀλλά δέν μπορῶ νά καταλάβω πῶς ἐξακολουθεῖ καί στέκεται αὐτός ὁ γάμος ὕστερα ἀπό τόσα καί τόσα πού ἔχουν συμβεῖ».

Πῆρα τήν ἀπάντηση ὅτι δέν ὑπάρχει στήν οὐσία κανείς γάμος. Ὅτι ὁ καθένας τους ζῆ τή ζωή του ἀνεξάρτητα ἀπό τόν ἄλλο, ἀλλά ἡ Μάργκαρετ κατά κανένα τρόπο δέν εἶναι διατεθειμένη νά ἀποξενωθεῖ ἀπό τά «προνόμια» πού τῆς παρέχει ἡ ἐξουσία, παρά τό γεγονός ὅτι εἰδικά στήν περίπτωση τῆς Λιάνη ἡ «ἧττα» τῆς Μάργκαρετ, ὅπως χαρακτηριστικά εἶπε ἡ Εὔα, ἦταν πολύ μεγάλη.

Θά ξαναγυρίσουμε, ὅμως, στήν «ἧττα» καί στήν ξεχωριστή προσωπική ζωή τῆς Μάργκαρετ Παπανδρέου ἀφοῦ παρακολουθήσουμε τήν ἐξέλιξη στίς σχέσεις τοῦ νεαροῦ ζευγαριοῦ, δηλαδή τοῦ Γιώργου καί τῆς Εὔας, ἰδίως μετά τήν ἄνοδο τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία, ὁπότε ἄρχισαν νά παίρνουν κακή τροπή.

5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
(ἡ Μάργκαρετ ὅμως ἀδιαφορεῖ)

Ἐγκαταστάθηκαν, λοιπόν, ἡ Εὔα καί ὁ Γιῶργος Παπανδρέου μετά τόν γάμο τους στήν Ἑλλάδα, ἐνῶ τό ΠΑΣΟΚ ἦταν ἀκόμη στήν ἀντιπολίτευση. Ἡ Εὔα ἀναγκάστηκε νά ἐργαστεῖ καί ὁ Γιῶργος πῆγε στόν στρατό. Ἦταν φυσικό τά οἰκονομικά τοῦ νεαροῦ ζευγαριοῦ νά μήν εἶναι καθόλου ἀνθηρά. Ὑπῆρξε ὅμως ταυτόχρονα πλήρης ἀδιαφορία καί ἀπόλυτη ἔλλειψη ὁποιασδήποτε οἰκονομικῆς στήριξης ἤ βοήθειας ἀπό μέρους τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου καί τῆς Μάργκαρετ.

Ἡ Εὔα θυμᾶται στό σημεῖο αὐτό ὅτι κάποτε ὁ Γιῶργος τῆς ζήτησε νά τοῦ στείλει στήν Καλαμάτα, ὅπου ὑπηρετοῦσε τή θητεία του, μερικά ζευγάρια μάλλινες κάλτσες. «Τά οἰκονομικά μας ἦσαν τότε χάλια», λέει ἡ Εὔα. «Ὁπωσδήποτε μποροῦσα ν' ἀγοράσω πέντε ζευγάρια κάλτσες, ἀλλά εἶχα τήν περιέργεια νά δῶ μέχρι ποῦ μποροῦσε νά φτάσει ἡ ἀδιαφορία τῆς οἰκογένειας γιά μᾶς καί ἰδίως ἡ ἐκπληκτική ἀδιαφορία τῆς Μάργκαρετ».

Διηγεῖται, λοιπόν, ἡ Εὔα ὅτι πῆγε στήν πεθερά της καί τῆς εἶπε πώς ὁ Γιῶργος εἶχε ἀνάγκη ἀπό διάφορα εἴδη καί ὅτι θά ἦταν μιά ἀνακούφιση γι' αὐτήν ἄν ἡ οἰκογένειά του βοηθοῦσε λίγο πρός αὐτή τήν κατεύθυνση. Μέ ἔκπληξη ὅμως διαπίστωσε ὅτι ἡ Μάργκαρετ οὔτε πέντε ζευγάρια κάλτσες δέν ἦταν διατεθειμένη ν' ἀγοράσει καί νά στείλει στόν γυιό της! Καί λέει τώρα ἡ Εὔα: «Ἡ ἀδιαφορία, ἡ τσιγγουνιά καί ἡ φιλοχρηματία αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων εἶναι κάτι τό ἀπερίγραπτο. Κάτι πού δέν ἔτυχε πουθενά ἀλλοῦ καί ποτέ νά ξανασυναντήσω στή ζωή μου».

Έτσι, μέ στερήσεις άπό τή μιά μεριά καί μέ έκδηλωμένη τήν ά-διαφορία τῆς οἰκογένειας 'Ανδρέα Παπανδρέου άπό τήν ἄλλη, συ-νέχισαν ὁ Γιῶργος καί ή Εὔα Παπανδρέου νά ζοῦν στήν 'Αθήνα. Ἡ Εὔα ἐδῶ στήν Ἑλλάδα δέν εἶχε κανένα δικό της. Ἡ μητέρα της καί ή ἀδελφή της ἦσαν άπό χρόνια ἐγκατεστημένες στό Λονδῖνο. Αἰ-σθανόταν, λοιπόν, κάπως ἀπομονωμένη, ἀλλά ἀγαποῦσε τόν ἄντρα της καί δέν τήν πείραζε τό ὅτι μοιραζόταν μαζί του δύσκολες ὧρες. Δέν εἶχε διστάσει ἄλλωστε νά ἐγκαταλείψει, ὅπως ἔγραψα ἤδη, τήν εὐκαιρία μιᾶς θαυμάσιας σταδιοδρομίας στή Γενεύη γιά χάρη τοῦ Γιώργου καί ποτέ δέν εἶχε ἀποβλέψει σέ μελλοντικά ὀφέλη μέ τήν προοπτική τῆς ἀνόδου κάποτε τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία.

Ἐδῶ ή Εὔα Παπανδρέου πρέπει νά γίνει ἀπόλυτα πιστευτή. Διότι, πράγματι, ὅταν εἶχε γνωρίσει στήν 'Αγγλία τόν Γιῶργο, αὐτός ἦταν «ἄφραγκος καί ξεβράκωτος», ὅπως χαρακτηριστικά τονίζει ή ἴ-δια. 'Αλλά δέν τήν ἐνδιέφερε τίποτε περισσότερο ἀπό αὐτό πού ἐν-διαφέρει κάθε σωστή κοπέλλα τῆς ἡλικίας της: Νά δημιουργήσει μιά καλή οἰκογένεια μέ τόν ἄνθρωπο πού ἀγαπᾶ. Γι' αὐτό καί πολλές φορές εἶχε προτείνει στόν Γιῶργο νά πᾶνε καί νά ἐργαστοῦν στό Λονδῖνο ή στή Γενεύη, ὅπου τά πτυχία καί οἱ ἱκανότητες τῆς Εὔας στό ἐπάγγελμα τῆς μεταφράστριας διεθνῶν συνεδρίων μποροῦσαν νά τούς ἐξασφαλίσουν μιά ἄνετη ζωή.

Ὁ Γιῶργος ὅμως δέν ἦταν διατεθειμένος σέ καμμιά περίπτωση νά ἐγκαταλείψει τήν Ἑλλάδα. Περίμενε τή **μαγική στιγμή** πού ὁ πατέρας του θά γινόταν Πρωθυπουργός. Φαινόταν πολύ σίγουρος γι' αὐτό καί ἔτρεφε **μεγάλες προσωπικές φιλοδοξίες**. Ἡ Εὔα πι-στεύει ὅτι ἀκόμα καί σήμερα, πού ὅλα δείχνουν ὅτι τό ΠΑΣΟΚ κα-ταρρέει, ὁ Γιῶργος Παπανδρέου ἐξακολουθεῖ νά τρέφει μέσα του ὑ-περφίαλες πολιτικές φιλοδοξίες καί ὅτι τό θεωρεῖ σίγουρο **πώς θά διαδεχθεῖ τόν πατέρα του** στήν ἡγεσία τοῦ ΠΑΣΟΚ. Πρός τήν κα-τεύθυνση αὐτή πιστεύει ὅτι θά τόν βοηθήσει ἀποφασιστικά ή μητέρα του, ή ὁποία, ὅσο κι' ἄν φαίνεται παράδοξο, διαθέτει μεγάλη καί ἀ-ποφασιστική προσωπική δύναμη μέσα στό ΠΑΣΟΚ. Πολλοί ἀπό τούς ὑπουργούς τῆς σημερινῆς κυβέρνησης εἶναι ἄνθρωποι πού ἐ-πηρεάζονται ἀποτελεσματικά ἀπό τήν Μάργκαρετ Παπανδρέου.

6. ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ
(Ὅλα ἀλλάζουν γιά τήν Εὔα)

'Από τήν ὥρα πού τό ΠΑΣΟΚ ἔγινε κυβέρνηση ἄρχισε σιγά-σι-γά ή διαφοροποίηση στίς σχέσεις Εὔας καί Γιώργου Παπανδρέου. Γιά τήν Εὔα, ἀποκλειστική αἰτία ἦταν τό ὅτι ἄλλαξε τελείως ή συμπε-ριφορά τοῦ Γιώργου ἀπέναντί της.

Ὁ Γιῶργος Παπανδρέου ἔγινε βουλευτής, ἔγινε ὑφυπουργός σέ πολύ νεαρή ἡλικία καί ἦταν ὁ γυιός ἑνός παντοδύναμου Πρωθυ-πουργοῦ. Γιατί ἄλλαξε ή συμπεριφορά του ἀπέναντι στή γυναίκα του, ἀφοῦ μάλιστα ὕστερα ἀπό λίγο ἀπέκτησαν καί ἕνα χαριτωμένο ἀγοράκι, τόν 'Ανδρέα;

«Ὁ Γιῶργος αἰσθάνθηκε ξαφνικά δυνατός», θά πεῖ ή Εὔα Πα-πανδρέου. «Ἔτσι εἶναι ὁ χαρακτήρας του. Ὅταν δεῖ μπροστά του δύναμη ὑποχωρεῖ στό λεπτό, ἀλλά ὅταν διαπιστώνει ἀδυναμία χτυ-πάει ἀλύπητα».

'Αδύναμη τώρα ἦταν ή Εὔα, ἀφοῦ δέν εἶχε στήν Ἑλλάδα κανέ-να δικό της καί ἀφοῦ ή Μάργκαρετ ἦταν πάντα ψυχρή ἀπέναντί της. Πίστευε, ὅμως, ή Εὔα ὅτι εἶχε ἕναν ἰσχυρό σύμμαχο: Τόν ἴδιο τόν 'Ανδρέα Παπανδρέου. «Εἶναι ἀλήθεια», λέει, «ὅτι ὁ 'Ανδρέας φερό-ταν σέ μένα ζεστά καί εὐγενικά. Κι' ἐγώ πάλι τόν ἔβλεπα σάν πατέρα μου, γιατί εἶχα τήν ἀτυχία νά μείνω ὀρφανή ἀπό πατέρα σέ πολύ μι-κρή ἡλικία».

Ὅμως ὁ 'Ανδρέας εἶχε τώρα στούς ὤμους του τό βάρος τῆς ἐ-ξουσίας καί τήν ἀνακούφιση ἀπό τό βάρος αὐτό εἶχε ἀρχίσει νά τήν ἀναζητεῖ καί νά τή βρίσκει ἔξω ἀπό τήν οἰκογένεια. Ἔτσι, οἱ προσ-πάθειες πού ἔκανε μέ διακριτικότητα στήν αρχή ή Εὔα γιά νά δείξει

ὅτι οἱ σχέσεις της μέ τόν Γιῶργο γίνονταν μέρα μέ τήν ἡμέρα χειρότερες ἔμεναν χωρίς ἀποτέλεσμα. Τό κλῖμα, ἄλλωστε, πού ἐπικρατοῦσε στό Καστρί δέν ἦταν κατάλληλο. Βασίλευε πλέον ἐκεῖ ἡ «ἀλαζονεία τῆς ἐξουσίας». Ὁ καθένας ἔκανε τά δικά του προσωπικά σχέδια μέ βάση τή νομή τῆς ἐξουσίας καί εἶχε χαθεῖ τελείως κάθε εἶδους συνεννόηση καί ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στά μέλη τῆς οἰκογένειας, μέ ἐξαίρεση τούς καυγάδες ἀνάμεσα στόν «ἰσχυρογνώμονα», ὅπως τόν χαρακτηρίζει ἡ Εὔα, Θόδωρο Κατσανέβα καί τόν Ἀνδρέα, μέ τρομερές ἀντιπαραθέσεις ἀνάμεσα στόν Ἀνδρέα καί τήν Μάργκαρετ καί μέ συχνούς τσακωμούς ἀνάμεσα στή Σοφία Κατσανέβα καί τόν ἄντρα της.

Ἡ Εὔα ἐξακολουθοῦσε πάντοτε νά μπαίνει στή μέση γιά νά συμφιλιώνει τούς πάντες, ἀλλά δέν μποροῦσε νά προβάλει τό συνεχῶς διογκούμενο προσωπικό της πρόβλημα μέ τόν Γιῶργο. Μίλησε βέβαια γιά τά προβλήματά της στ' ἀδέλφια του, ἀλλά αὐτό δέν στάθηκε ἀρκετό. Ἡ Σοφία ἦταν πάντα ψυχρή ἀπέναντί της καί ἕτοιμη νά δικαιολογήσει σέ κάθε περίπτωση τόν ἀδελφό της. Ὁ Νίκος ἦταν, ὅπως πάντοτε, ντόμπρος καί σωστός, ἀλλά φανερά ἀποστασιοποιημένος ἀπό τά προβλήματα τῆς οἰκογένειας. Μόνο ὁ Ἀντρίκος ἔδειχνε ἀγωνία γιά τό πρόβλημα στό γάμο τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀλλά κανείς δέν ἔδινε σημασία στή γνώμη του.

Ποιό ἦταν, ὅμως, τό πρόβλημα σέ αὐτό τόν γάμο; Ἁπλούστατα: Ὁ Γιῶργος Παπανδρέου εἶχε ἀρχίσει σιγά-σιγά νά ζῆ σάν νά μήν ἦταν ποτέ παντρεμένος! Μέ πρόφαση τόν φόρτο τῶν ἐργασιῶν του (ὑπουργεῖο, Βουλή, πολιτικός ἀγώνας), ἀφιέρωνε ὁλοένα καί πιό λίγο χρόνο στή γυναίκα του καί στό παιδί του, ὄχι ὅμως γιατί πραγματικά εἶχε φόρτο δουλειᾶς, ἀλλά γιατί εἶχε ἀρχίσει, ἀδίστακτα καί φανερά, τίς ἐξωσυζυγικές ἐρωτικές περιπέτειες.

«Κατά μάνα, κατά κύρη, κατά γυιό καί θυγατέρα», εἶπα στήν Εὔα.

«Ναί», μοῦ ἀπάντησε, «ἀλλά μέ μιά μεγάλη διαφορά. Ὁ Ἀνδρέας ἐρωτεύεται τίς κατά καιρούς φιλενάδες του ἤ τουλάχιστον ἐνθουσιάζεται κάπου ἀπ' αὐτές. Ὁ Γιῶργος δέν ἐρωτεύεται. Τοῦ ἀρέσει σήμερα νά γυρίζει μέ τή μιά καί αὔριο μέ τήν ἄλλη. Δέν εἶναι ἀλήθεια, παραδείγματος χάριν, αὐτά πού εἶπαν ἤ ἔγραψαν γιά τή Μαρία Ἀρσένη ἤ γιά τή Λάτση. Ὁ Γιῶργος δέν εἶχε ποτέ τίποτε μ' αὐτές. Ὑπῆρχαν ἄλλες, ἄγνωστες καί ἄσημες, γραμματεῖς ἤ δακτυλογράφοι, μέ τίς ὁποῖες δημιουργοῦσε δεσμούς πολύ πρόσκαιρους καί ἐπιπόλαιους».

Στό μεταξύ ἡ Εὔα κι' ὁ Γιῶργος εἶχαν ἀποκτήσει καί ἕνα μικρό, καθαρά δικό τους, φιλικό κύκλο. Μέσα σ' αὐτόν τόν κύκλο σέ λίγο οἱ πάντες γνώριζαν ὅτι ὁ Γιῶργος Παπανδρέου ζοῦσε χωρίς νά τόν ἀπασχολεῖ καθόλου τό γεγονός ὅτι ἦταν σύζυγος καί πατέρας.

Δέν ἦταν μόνο τό ὅτι ἀφιέρωνε ἐλάχιστες ὧρες στήν οἰκογένειά του, ἀλλά καί τό ὅτι δέν κατέβαλλε καμμιά προσπάθεια νά κρύψει τίς ἐξωσυζυγικές του περιπέτειες.

Ἡ Εὔα ἔκανε πολλές προσπάθειες νά προσελκύσει τόν ἄντρα της στήν οἰκογένεια, ἀλλά ἐκεῖνος ἐπέμενε στόν δικό του τρόπο ζωῆς καί ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός ἀπομακρυνόταν ὁλοένα καί περισσότερο ἀπό τή γυναίκα του καί τό παιδί του.

Κάποτε ἡ Εὔα δέν ἄντεξε καί μίλησε γιά τήν κατάσταση αὐτή στήν Μάργκαρετ. Ἡ συζήτηση αὐτή, ὅμως, πῆρε μιά τροπή πού ἄφησε τήν Εὔα ἄναυδη. Ἡ Μάργκαρετ τῆς δήλωσε κοφτά καί χωρίς περιστροφές ὅτι αὐτός ἦταν ὁ χαρακτήρας τοῦ γυιοῦ της καί ὅτι τίποτε στόν κόσμο δέν μποροῦσε νά τόν ἀλλάξει. Καί τέλειωσε ἀπότομα τή συζήτηση λέγοντας στήν Εὔα ὅτι τό καλύτερο πού εἶχε νά κάνει ἦταν νά συνηθίσει νά δέχεται αὐτή τή συμπεριφορά τοῦ Γιώργου ἀδιαμαρτύρητα!

Γιά πολλοστή φορά ἡ Εὔα ζήτησε ἀπό τήν Μάργκαρετ νά παραχωρήσουν στόν Γιῶργο καί σ' αὐτήν τό σπίτι τους τοῦ Ψυχικοῦ. Τό σπίτι αὐτό ἡ οἰκογένεια Ἀνδρέα Παπανδρέου τό εἶχε νοικιασμένο καί δέν το παραχωροῦσε γιά τή στέγαση τοῦ ζευγαριοῦ μέ τό αἰτιολογικό ὅτι θά ἔχανε ἕνα σημαντικό μηνιαῖο εἰσόδημα ἀπό τό νοίκι.

Τώρα ὅμως μέ τό ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία τά πράγματα εἶχαν ἀλλάξει: Ἀπό τή μιά ὁ Ἀνδρέας δέν μποροῦσε πλέον νά ἰσχυριστεῖ ὅτι εἶχε ἀνάγκη τό νοίκι τοῦ Ψυχικοῦ, κι' ἀπό τήν ἄλλη ὁ Γιῶργος καί ἡ Εὔα εἶχαν ἀποκτήσει παιδί κι' ὁ Γιῶργος εἶχε γίνει ὑπουργός. Ἡ Εὔα ἐπεδίωκε τώρα νά ἐγκατασταθοῦν στό σπίτι τοῦ Ψυχικοῦ ὄχι

μόνο γιά νά φύγει ἀπό τό μικρό νοικιασμένο διαμέρισμα στό ὁποῖο ζοῦσε μέ τόν Γιῶργο μέχρι τότε, ἀλλά καί γιά νά δημιουργήσει ἕνα πιό ἑλκυστικό καί εὐχάριστο περιβάλλον γιά τόν ἄντρα της. Εἶχε σκεφτεῖ ὅτι στό Ψυχικό θά μποροῦσαν νά δέχονται τά βράδυα πολιτικούς φίλους καί συναδέλφους τοῦ Γιώργου καί ἤλπιζε ὅτι μ' αὐτόν τόν τρόπο θά κατόρθωνε νά ζεστάνει τήν οἰκογενειακή ἀτμόσφαιρα καί νά κρατήσει τά ἐνδιαφέροντα τοῦ ἄντρα της μέσα στό σπίτι του.

Εἰσέπραξε ὅμως γιά ἄλλη μιά φορά τήν ἀπόλυτα κατηγορηματική καί ψυχρή ἄρνηση τῆς πεθερᾶς της. «Ἐξακολουθοῦμε νά ἔχουμε ἀνάγκη τό εἰσόδημα πού μᾶς δίνει τό Ψυχικό», εἶπε ἡ Μάργκαρετ καί ἔκλεισε κάθε συζήτηση.



Τά δύο ἐγγόνια στίς ἀγκαλιές τοῦ παποῦ καί τῆς γιαγιᾶς. Ἡ Μάργκαρετ κρατάει τόν Ἀνδρέα, γυιό τῆς Σοφίας καί τοῦ Κατσανέβα. Καί ὁ Ἀνδρέας τόν Ἀνδρέα, γυιό τῆς Εὔας καί τοῦ Γιωργάκη Παπανδρέου.

7. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Ο... ΠΑΝΤΟΤΕΙΝΟΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ!

(Πῶς ἀνανεώθηκε τό ἀμερικανικό διαβατήριο;)

Δέν εἶναι εὔκολο νά καταλάβει κανείς τίς πολιτικές πεποιθήσεις τῆς Εὔας Παπανδρέου. Παρά τό γεγονός ὅτι μιλήσαμε ἀτέλειωτες ὧρες γιά ὅλα ὅσα ἀφοροῦν τή ζωή της, δέν κατόρθωσα νά καταλάβω, οὔτε κἄν νά μαντέψω, ποῦ ἀνήκει πολιτικά. Τό πιθανώτερο εἶναι ὅτι ἐκτός ἀπό τήν περίπτωση τοῦ ΠΑΣΟΚ, πού ἐπηρέασε τή ζωή της, ἡ πολιτική κατάσταση τῆς Ἑλλάδας τῆς ἦταν καί τῆς εἶναι ἀδιάφορη, ἀφοῦ ἡ Εὔα ἔζησε ὅλη της τή ζωή στό Λονδῖνο καί ἔχει βρεταννική ὑπηκοότητα. Εἶναι, ὅμως, φανερό ὅτι παραμένει μέσα στήν ψυχή της Ἑλληνίδα καί μάλιστα διατηρεῖ τόν γνήσιο πατριωτισμό τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου. Γι' αὐτό καί ὅσα συνέβησαν στίς 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1984 στήν Πρεσβεία τῶν ΗΠΑ στό Λονδῖνο τή συγκλόνισαν καί τήν ἔκαναν νά «παγώσει» συναισθηματικά ἀπέναντι στόν Γιῶργο Παπανδρέου.

Εἶναι ἀπίστευτο, ἀλλά στίς 4 Ἰανουαρίου 1984 ὁ Γιῶργος Παπανδρέου, ὑφυπουργός τῆς ἑλληνικῆς κυβέρνησης, ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ στή Βουλή τῶν Ἑλλήνων καί ἐπίδοξος διάδοχος τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου στόν ἑλληνικό πολιτικό στίβο, **πῆγε στό Λονδῖνο καί, μέ ἀπόλυτη μυστικότητα, ἀνανέωσε τό ἀμερικανικό του διαβατήριο στήν ἐκεῖ Πρεσβεία τῶν ΗΠΑ, γιά νά μή χάσει τήν ἀμερικανική του ὑπηκοότητα!**

Λέγεται μάλιστα ὅτι ἀπό ἀμερικανικῆς πλευρᾶς ἐκδηλώθηκε κάποια ἀπροθυμία στό νά ἀνανεωθεῖ χωρίς ἄλλες διατυπώσεις τό ἀ-

μερικανικό διαβατήριο τοῦ Γιώργου, δεδομένου ὅτι ἦταν πλέον βουλευτής καί μέλος τῆς κυβέρνησης μιᾶς ἄλλης χώρας. Ἄλλοι λένε ὅτι τό Ἀμερικανικό Προξενεῖο τοῦ Λονδίνου δέν μποροῦσε νά ἀρνηθεῖ στόν Γιῶργο τήν ἀνανέωση τοῦ διαβατηρίου του γιατί εἶναι ἀπό τή γέννησή του Ἀμερικανός πολίτης. Καί ἄλλοι ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ Ἀμερικάνοι ἀπαίτησαν ἀπό τόν Γιῶργο νά δώσει αὐτή τή φορά γραπτή διαβεβαίωση ὅτι θεωρεῖ τόν ἑαυτό του Ἀμερικανό πολίτη, ταγμένο πάντοτε στήν ὑπηρεσία τῶν ΗΠΑ. Δέν εἶναι εὔκολο νά διακριβωθεῖ πῶς ἔγινε τελικά ἡ ἀνανέωση τῆς ἀμερικανικῆς ὑπηκοότητας τοῦ Γιώργου Παπανδρέου. Τό βέβαιο εἶναι ὅτι **ἔγινε**, σέ ἐποχή πού ἦταν μέλος τῆς ἑλληνικῆς κυβέρνησης καί μέλος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.

Δέν εἶμαι συνταγματολόγος καί δέν ξέρω ἄν τό γεγονός αὐτό πρέπει ἀναγκαῖα νά ἐπιφέρει τήν ἔκπτωση τοῦ Γιώργου Παπανδρέου ἀπό τό βουλευτικό ἀξίωμα καί τόν ἀποκλεισμό του ἀπό τή δημόσια ζωή τῆς χώρας μας. Ἐξετάζοντας, ὅμως, τό ὅλο θέμα ἀπό τήν ἄποψη τοῦ πατριωτισμοῦ πού ἀπαιτοῦν οἱ ἑλληνικές ἐθνικές παραδόσεις καί τό Σύνταγμα ἀπό τόν καθένα μας, δέν διστάζω νά ἐκφράσω τήν ἄποψη ὅτι ὁ Γιῶργος Παπανδρέου ἐπιβάλλεται, μετά τήν ἀποκάλυψη αὐτή, νά παραιτηθεῖ ἀπό τό βουλευτικό ἀξίωμα καί νά πάψει διά παντός νά μετέχει στήν ἑλληνική δημόσια ζωή.

Ὁ Γιῶργος, βέβαια, γνωρίζοντας τίς συνέπειες καί τήν βαθύτερη σημασία τῆς πράξης του, **ἔκρυψε** τήν ἱστορία αὐτή ἀπό ὅλους, ὄχι ὅμως καί ἀπό τή γυναίκα του. Καί μέσα ἀπό τίς ἀφηγήσεις τῆς Εὔας Παπανδρέου, μ' ὅλο πού τό θέμα αὐτό τό ἔθιξε παρεμπιπτόντως, μπόρεσα νά διαπιστώσω ὅτι ἡ πράξη τοῦ ἄντρα της τήν εἶχε καταταράξει καί ἀπογοητεύσει. Εἶχε προσβληθεῖ ὁ πατριωτισμός της. Ἦταν σάν νά ἔλεγε ὅτι ὁ Γιῶργος δέν εἶχε καμμιά ἀνάγκη νά ἀνανεώσει τήν ἀμερικανική του ὑπηκοότητα, ἀφοῦ πλέον ἦταν Ἕλληνας ὑπουργός καί βουλευτής καί ἀφοῦ ἔτρεφε φιλοδοξίες νά σταδιοδρομήσει σάν πολιτικός στήν Ἑλλάδα.

Ἀλλά ἡ ἀνανέωση τῆς ἀμερικανικῆς ὑπηκοότητας τοῦ Γιώργου Παπανδρέου δέν ἦταν τό μόνο δεῖγμα τοῦ πολιτικοῦ ἀμοραλισμοῦ του. Ἡ Εὔα ἔζησε καί ἄλλο περιστατικό πού τήν ἄφησε ἄναυδη.

Κάποια μέρα, πρίν ἀπό τίς ἐκλογές τοῦ Ἰουνίου 1985, ὁ Γιῶργος της εἶπε νά ἀρχίσει νά ἑτοιμάζει τίς βαλίτσες τους.

«Γιατί; Ποῦ θά πᾶμε;», τόν εἶχε ρωτήσει ἡ Εὔα.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Γιώργου ἦταν:

«Μά δέν καταλαβαίνεις, λοιπόν, ὅτι ἄν χάσουμε τίς ἐκλογές θά φύγουμε τό ἴδιο βράδυ ἀπό τήν Ἑλλάδα;».

Ἔσπευσε νά συμπληρώσει ὅτι ἦταν προαποφασισμένο, τόσο αὐτός, ὅσο καί ὁ πατέρας του, νά φύγουν ἀμέσως γιά τό ἐξωτερικό σέ περίπτωση πού τό ΠΑΣΟΚ θά ἔχανε τίς ἐκλογές.

«Δέν ξέρω γιατί», λέει ἡ Εὔα, «τότε ἄναψα μέσα μου. Τοῦ εἶπα ὅτι δέν τό εἶχα φανταστεῖ πώς ἦσαν ἄξιοι μόνο γιά τήν ἐξουσία καί ὅτι φοβόντουσαν νά μείνουν ἐδῶ ὡς ἀντιπολίτευση. Τοῦ δήλωσα μάλιστα τότε ὅτι ἐγώ δέν ἐπρόκειτο νά τόν ἀκολουθήσω, γιατί εἶχα πάρει πλέον τήν ὁριστική ἀπόφαση νά μείνω καί νά σταδιοδρομήσω ὡς μεταφράστρια συνεδρίων στήν Ἑλλάδα».

Ἀκούγοντας αὐτά τά πράγματα ἀπό τήν Εὔα Παπανδρέου σκέφτηκα ὅτι ἀφοῦ ὁ Ἀνδρέας εἶχε ἀποφασίσει νά ἐγκαταλείψει τή χώρα μέ ὅλη του τήν οἰκογένεια τό 1985, σίγουρα δέν πρόκειται νά ἀντέξει τήν ἀναμέτρηση στίς προσεχεῖς ἐκλογές, ὁπότε ἡ ἧττα τοῦ ΠΑΣΟΚ θά θεωρεῖται δεδομένη ἐκ τῶν προτέρων. Ἴσως μάλιστα αὐτός νά εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου φέρεται ἀποφασισμένος νά παραμείνει στήν κυβέρνηση μέχρι καί τό τελευταῖο λεπτό πού τοῦ ἐπιτρέπει τό Σύνταγμα. Δηλαδή, ἔχει ἤδη ἀποφασίσει νά ἐγκαταλείψει τά πάντα καί τό μόνο γιά τό ὁποῖο ἐνδιαφέρεται εἶναι νά κρατηθεῖ στήν ἐξουσία ὅσο γίνεται περισσότερο.

Μετά τή νίκη τοῦ ΠΑΣΟΚ στίς ἐκλογές τοῦ 1985 ὁ Γιῶργος παρουσιάστηκε ἀπέναντι στήν Εὔα ἀποφασισμένος πιά γιά ὁριστική ρήξη καί διάλυση τοῦ γάμου τους. Ἐπικρατοῦσε καί πάλι κλῖμα γενικῆς εὐφορίας στό Καστρί καί ἡ Εὔα ἔβλεπε τόν ἄντρα της ἀκόμα πιό ψυχρό καί πιό ἀλαζονικό στίς μεταξύ τους σχέσεις. Ἀντίθετα ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου φαινόταν νά ἔχει καταλάβει ὅτι αὐτή θά ἦταν ἡ τελευταία περίοδος τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία. Ἡ διαφορά μόνο 5% σέ ψήφους ἀπό τή Νέα Δημοκρατία τό 1985 ἀντί τοῦ 12% τοῦ 1981, σέ συνδυασμό καί μέ τήν κακή ἐξέλιξη τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας,

εἶχαν ὁδηγήσει τόν 'Ανδρέα στή σκέψη ὅτι τό ΠΑΣΟΚ δέν θά μποροῦσε νά ἐλπίζει ὅτι θά ξανακερδίσει τίς ἐκλογές.

Αὐτός ἦταν ἕνας πρόσθετος λόγος γιά τόν ὁποῖο ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου ὑπέφερε τώρα πιό συχνά ἀπό τίς γνωστές «καταθλίψεις» του καί ἦταν βέβαιο ὅτι σύντομα θά ἀναζητοῦσε τίς πρόσκαιρες «δραπετεύσεις» του ἀπό τήν πραγματικότητα σέ μιά καινούργια ἐρωτική περιπέτεια, ὅπως καί ἔγινε μέ τή Δήμητρα Λιάνη.

Σ' αὐτές τίς «καταθλίψεις» τοῦ 'Ανδρέα ἡ Εὔα ἀποδίδει τό ὅτι ἡ Μάργκαρετ ἐμφανίζεται καί πάλι ἰσχυρή στό πλευρό του ὕστερα ἀπό κάθε ἐξωσυζυγική ἱστορία του.

«Ὅταν μιλᾶμε γιά κατάθλιψη τοῦ 'Ανδρέα, εἶναι πολύ δύσκολο νά φανταστεῖ κάποιος τί συμβαίνει σέ μιά τέτοια περίπτωση, ἄν δέν ἔχει δεῖ τόν 'Ανδρέα σ' αὐτή τήν κατάσταση», λέει ἡ Εὔα. «Μόνο ἕνας ἄνθρωπος πού τόν ξέρει καλά ἀπό χρόνια μπορεῖ τότε νά τόν πλησιάσει καί νά τοῦ φερθεῖ ὅπως πρέπει καί αὐτό ξέρει καί τό ἐκμεταλλεύεται στό ἔπακρο ἡ Μάργκαρετ».

Γιά τόν Γιῶργο Παπανδρέου, ὅμως, δέν ὑπῆρχαν τέτοιου εἴδους ... ἐπιστροφές. 'Αλλά καί ἡ Εὔα δέν ἦταν διατεθειμένη νά δέχεται ἀδιαμαρτύρητα τήν ἀδιαφορία, τήν ψυχρότητα καί τήν ἄτακτη ἐξωσυζυγική ζωή τοῦ ἄντρα της, ὅπως τῆς εἶχε συστήσει ὡς ... συμφέρουσα λύση ἡ πεθερά της!

8. «ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΟ, ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΕΙ...»
(καί ὁ Γιῶργος φεύγει γιά σκί στήν 'Ιταλία)

Στίς παραμονές τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1985, ἡ κατάσταση ἔφτασε στό ἀπροχώρητο: Ὁ Γιῶργος ἀνακοίνωσε ξαφνικά στήν Εὔα ὅτι θά ἔφευγε «μόνος του» γιά τά βουνά τῆς 'Ιταλίας, γιά νά κάνει... σκί καί νά ξεκουραστεῖ!

«Τἄχασα», λέει ἡ Εὔα. «Εἶχα καλέσει φίλους μας γιά τήν Πρωτοχρονιά καί τοῦ εἶπα ὅτι θά γινόμαστε ρεζίλι, ἀλλά ὁ Γιῶργος ἔφτιαχνε κιόλας τίς βαλίτσες του. Κάποια στιγμή τοῦ εἶπα πώς δέν ἦταν σωστό νά ἀφήσει τό σπίτι του καί τό μικρό παιδί του τέτοιες μέρες. Ἡ ἀπάντησή του ἦταν ὅτι τό παιδί εἶναι ἀκόμα μικρό καί ... δέν καταλαβαίνει!».

Παρά τήν προειδοποίηση τῆς γυναίκας του ὅτι τό ταξίδι του αὐτό μποροῦσε νά ἔχει σοβαρές συνέπειες, ὁ Γιῶργος Παπανδρέου ἔφυγε μέ τή «συντροφιά» του γιά τά βουνά τῆς 'Ιταλίας καί ἡ Εὔα ἀποφάσισε νά πάει καί νά περάσει τίς ὑπόλοιπες μέρες τῶν ἑορτῶν μέ τούς δικούς της στό Λονδῖνο, ἀποφασισμένη καί νά τούς ἐνημερώσει γιά τό τέλος τῆς ἔγγαμης συμβίωσής της μέ τόν Γιῶργο.

Θά μεσολαβοῦσε, ὅμως, ἀναγκαστικά μιά συνάντηση μέ ὅλη τήν οἰκογένεια 'Ανδρέα Παπανδρέου, γιατί εἶχε ἤδη ὁρισθεῖ ἕνα γιορταστικό οἰκογενειακό γεῦμα στό Καστρί.

Ἡ Εὔα πῆρε τό παιδί της καί πῆγε στό Καστρί. Δέν εἶχε τήν πρόθεση νά χαλάσει τήν ἀτμόσφαιρα συζητώντας εἰδικά ἐκείνη τή μέρα τό πρόβλημά της καί τήν τροπή πού εἶχαν πάρει οἱ σχέσεις της μέ τόν Γιῶργο, ὑπολόγιζε ὅμως ὅτι κάποιος θά ρωτοῦσε γιατί πῆγε

μόνη της, ὅτι κάποιος θά ἐνδιαφερόταν νά μάθει ποῦ εἶναι ὁ Γιῶργος.

Τίποτα τέτοιο δέν συνέβη. Κατάπληκτη ἔβλεπε νά προσποιοῦνται ὅλοι τόν ... ἀνήξερο! Σάν νά μήν εἶχε τάχα γίνει ἀντιληπτή ἀπό κανένα ἡ ἀπουσία τοῦ Γιώργου Παπανδρέου ἀπό τό Χριστουγεννιάτικο τραπέζι καί ἀπό τήν 'Αθήνα, ἐνῶ ἦταν φανερό ὅτι ὅλοι τους ἤξεραν πολύ καλά τά καθέκαστα.

'Η Εὔα ἔφυγε γιά τό Λονδῖνο, γύρισε μετά ἀπό μερικές ἡμέρες καί εἶδε ὅτι ὁ Γιῶργος εἶχε ἐπιστρέψει στό σπίτι τους πρίν ἀπ' αὐτήν, εἶχε πάρει τά πράγματά του καί εἶχε ἐγκατασταθεῖ ἀλλοῦ.

Σέ τέτοιες περιπτώσεις ἐμφανίζονται πρωτοβουλίες συγγενῶν καί φίλων γιά νά μή χωρίσει τό ζευγάρι, ἰδιαίτερα ὅταν ὑπάρχει ἕνα μικρό παιδί. 'Υπῆρξαν τέτοιου εἴδους προσπάθειες. Γρήγορα ὅμως φάνηκε ὅτι ἡ οἰκογένεια Παπανδρέου δέν ἐνδιαφερόταν τόσο νά σωθεῖ αὐτός ὁ γάμος ὅσο νά μήν ὑπάρξει «σκάνδαλο» πού θά μποροῦσε νά βλάψει πολιτικά. Αὐτό τό συμπέρασμα βγάζει ἡ Εὔα Παπανδρέου ἀπό τίς τρομερές πιέσεις πού δέχτηκε καί ἀπό τίς **ἀπειλές** πού ἐκτοξεύτηκαν ἐναντίον της, ἀλλά καί ἀπό τή συμπεριφορά τῆς οἰκογένειας Παπανδρέου πρός τόν Γιῶργο: Ἔμμεσα τόν ἐνθάρρυναν νά χωρίσει. Τό πρῶτο δεῖγμα ἦταν ἡ παραχώρηση στόν Γιῶργο τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Ψυχικοῦ γιά νά ἐγκατασταθεῖ ἐκεῖ. 'Ως διά μαγείας, δηλαδή, οἱ Παπανδρέου ἔπαψαν νά ἔχουν «ἀνάγκη» τό... εἰσόδημα ἀπό τό νοῖκι! Καί δέν ἦταν μόνο αὐτό. Ἄφθονο ἔρρευσε τό χρῆμα γιά νά ἐπιπλώσει ὁ Γιῶργος τή βίλλα τοῦ Ψυχικοῦ, τήν ὁποία ἀρνιόνταν νά παραχωρήσουν στό ζευγάρι τόν καιρό πού ὑπῆρχε πραγματική ἀνάγκη. 'Η Εὔα Παπανδρέου ὑπολογίζει ὅτι τότε δόθηκαν στό Γιῶργο πάνω ἀπό 5.000.000 δραχμές γιά τήν ἐγκατάστασή του στό Ψυχικό. Καί ἐπί πλέον ὁ πατέρας του τοῦ ἀγόρασε καινούργιο αὐτοκίνητο, ἕνα πολυτελές GOLF GTI, τό ὁποῖο ὁ Γιῶργος Παπανδρέου ἀγάπησε σάν νά ἦταν ... ζωντανό! «Εἶναι χαρακτηριστικό τό γεγονός», λέει ἡ Εὔα, «ὅτι ὅταν, στίς 29 'Ιουνίου τοῦ 1986, ὁ Γιῶργος τράκαρε αὐτό τό αὐτοκίνητο, δέν μπόρεσε νά κρατηθεῖ καί ἄρχισε νά κλαίει σάν μικρό παιδί»!

'Ο Γιῶργος Παπανδρέου εἶχε «ζηλέψει» ἐκεῖνο τό αὐτοκίνητο

ἀπό τότε πού εἶχε δεῖ ἕνα παρόμοιο, μέ μεταλλικό ἀσημί χρῶμα, στό πάρκινγκ τῆς Βουλῆς.

«Τίνος εἶναι αὐτό;», ρώτησε τότε τόν τροχονόμο.

«Τῆς κυρίας 'Ακρίτα».

«'Ακοῦς ἐκεῖ! 'Ορίστε μας τώρα! 'Η Σύλβα μέ ... GTI!», ἔλεγε καί ξανάλεγε ὁ Γιωργάκης.

'Η Σύλβα 'Ακρίτα εἶχε βέβαια ἀποκτήσει τό GTI ἀπό τόν ΟΔΔΥ, ἄσχετα ἄν ἦταν τυχερή καί εἶχε βρεῖ ἕνα ὁλοκαίνουργιο. 'Ο Γιῶργος, ὅμως, τό φύσαγε καί δέν κρύωνε. Ἔτσι, ὅταν χώρισε μέ τήν Εὔα, οἱ γονεῖς του τοῦ πῆραν ἕνα GTI τοῦ κουτι[illegible] καί ἄρχισε νά κάνει τόν ...ραλλίστα! Ἔτρεχε μ' αὐτό δαιμονισμένα. Συνέβη μάλιστα κάποτε νά «πιάσει» τά 180 χιλιόμετρα τήν ὥρα, ἐνῶ μέσα στό GTI ἦταν ἡ ἀδελφή του Σοφία καί ὁ Κατσανέβας, ὁ ὁποῖος ἀνησύχησε, πολύ περισσότερο γιατί ὁ Γιῶργος ἐκεῖνο τό βράδυ εἶχε πιεῖ ἀρκετά καί ἔδειχνε ζαλισμένος.

«Γιά νά σοῦ πῶ», τοῦ εἶπε αὐστηρά ὁ Κατσανέβας. «Ἄν θές ἐσύ νά σκοτωθεῖς πήγαινε τσακίσου! Δέν θά πάρεις ὅμως κι' ἐμᾶς στό λαιμό σου!».

'Ο Γιῶργος, γνωρίζοντας ὅτι ἡ Σοφία εἶναι σχεδόν πάντοτε μέ τό μέρος του, προσπάθησε νά εἰρωνευθεῖ ἀπό πάνω τόν Κατσανέβα. Τόν ἀποκάλεσε ... «τσίκεν» πού σημαίνει «κοτόπουλο» στά ἀγγλικά (στήν ἀμερικάνικη διάλεκτο θά πεῖ «δειλός»).

Αὐτή τή φορά ὅμως ἡ Σοφία, προφανῶς φοβισμένη ἀπό τούς παιδισμούς τοῦ Γιώργου, πῆρε τό μέρος τοῦ ἄντρα της. Κι' ἔτσι ὁ Γιῶργος ἀναγκάστηκε νά κόψει ταχύτητα. Τό ἐπεισόδιο ἔληξε μέ τήν ἑξῆς φράση τοῦ Κατσανέβα: «Τί νά σοῦ πῶ! Δέν φταῖς ἐσύ. Φταῖνε ἐκεῖνοι πού στό πήρανε δίνοντας ἑκατομμύρια!».

Αὐτές οἱ παροχές, κατά τήν Εὔα, ἔμοιαζαν μέ τά δῶρα πού γίνονται σέ ἕνα κακομαθημένο παιδί ἐπειδή γιά κάποιο λόγο στενοχωρήθηκε, καί ἦσαν μιά ἀναμφισβήτητη ἐνθάρρυνση στόν Γιῶργο νά προχωρήσει στήν ὁριστική διάλυση τοῦ γάμου του.

Συνειδητοποίησε, λοιπόν, ἡ Εὔα ὅτι ἔπρεπε τώρα τά πράγματα νά πάρουν τόν δρόμο τῶν δικαστηρίων καί ἄρχισε νά κινεῖται πρός αὐτή τήν κατεύθυνση. 'Οπωσδήποτε θά προχωροῦσε σέ συναινετική

λύση τοῦ γάμου, παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ἴδια δέν αἰσθανόταν ἀπολύτως καμμιά ὑπαιτιότητα γιά τή διάλυσή του. Κι' αὐτό γιατί σεβόταν ἀπό μόνη της τή θέση τῆς οἰκογένειας Παπανδρέου καί δέν ἤθελε σέ καμμιά περίπτωση νά δημιουργήσει σκάνδαλο σέ βάρος τους μέ ἀντιδικίες καί μέ τά σχόλια τῶν ἐφημερίδων πού μοιραῖα θά ἀκολουθοῦσαν.

Καί σ' αὐτό τό θέμα ἡ Εὔα Παπανδρέου πρέπει νά γίνει πιστευτή. Γιατί εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐπί δέκα ὁλόκληρα χρόνια δέν εἶχε ἐπιδιώξει ποτέ τή δημοσιότητα καί τήν κατά ὁποιοδήποτε τρόπο προσωπική της προβολή. Ἀκόμα καί σήμερα πού γράφονται αὐτές οἱ γραμμές ἐλάχιστοι γνωρίζουν τήν Εὔα Παπανδρέου καί τίς λεπτομέρειες τῆς ζωῆς της δίπλα στό γυιό καί ἐπίδοξο διάδοχο τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ.

Συναινετικό διαζύγιο, λοιπόν, καί χωρίς θόρυβο. Ἡ Εὔα συμφωνοῦσε. Ἀλλά ὑπῆρχε καί ἕνα παιδί, ὁ μικρός Ἀνδρέας Γεωργίου Παπανδρέου, ὁ μόνος ἐγγονός τοῦ πρωθυπουργοῦ πού ἔφερε τό πλῆρες ὄνομά του. Ἦταν, ἐπίσης, φυσικό νά ἀνακύπτει αὐτόματα καί οἰκονομικό πρόβλημα.

Ἡ Εὔα ἦταν διατεθειμένη νά ἐργαστεῖ, πάντοτε ὡς μεταφράστρια σέ διεθνῆ συνέδρια, ἀλλά ἔπρεπε νά ἐξασφαλίσει καί τήν ἐπίβλεψη καί ἀνατροφή τοῦ μικροῦ Ἀνδρέα πού ἦταν ἀκόμα στήν προσχολική ἡλικία. Καί ἐδῶ ἀξίζει νά ἐπικεντρωθεῖ ἡ προσοχή ὅλων τῶν Ἑλλήνων: Ὁ Γιῶργος Παπανδρέου, ὁ βουλευτής, ὁ πρώην ὑφυπουργός καί γυιός τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος κάθε τόσο βρίσκεται στά βουνά τῆς Ἰταλίας καί τῆς Ἑλβετίας γιά σκί, πρότεινε στή γυναίκα του νά τῆς δίνει γιά τό παιδί του καί γι' αὐτήν τήν ἴδια τό ποσό τῶν ... 20.000 δραχμῶν μηνιαίως! Καί δέν ἐπρόκειτο γιά μιά ... «διαπραγματευτική» πρόταση, ὅπως ἐκεῖνες πού ἀρχίζουν ἀπό χαμηλά γιά νά γίνει... παζάρι. Ἐπρόκειτο, ὅπως θά διαπιστώσουν οἱ ἀναγνώστες, γιά **εἰλημμένη ἀπό κοινοῦ ἀπόφαση** ὅλης τῆς οἰκογένειας Παπανδρέου!

Ἡ πρόταση αὐτή δέν ἦταν, βέβαια, δυνατόν νά γίνει δεκτή, ἀφοῦ τά χρήματα δέν ἦσαν ἀρκετά οὔτε γιά τή μισή ἀμοιβή μιᾶς γυναίκας πού θά εἶχε τή φροντίδα τοῦ μικροῦ Ἀνδρέα ὅσο ἡ μητέρα

του θά ἐργαζόταν. Ἔφτασε ἔτσι τό ζήτημα στούς δικηγόρους.

Μπροστά στόν κίνδυνο τῆς δημοσιότητας ἐμφανίστηκαν σέ κάποια στιγμή ἀπό τό Καστρί τάσεις συνδιαλλαγῆς. Καί νἆσου πάλι ἡ Μάργκαρετ πού προσπαθεῖ νά πείσει τήν Εὔα γιά τήν ὀρθότητα τῆς θεωρίας της: Μιά παντρεμένη γυναίκα πρέπει νά ἀποβλέπει ἀποκλειστικά καί μόνο στά συμφέροντα πού μπορεῖ νά ἔχει ἀπό τόν γάμο της, ἀδιαφορώντας γιά τό ἄν ὁ ἄντρας της γυρίζει φανερά μέ τή μιά καί μέ τήν ἄλλη! Γιά τήν Μάργκαρετ προεῖχαν τά συμφέροντα καί ἡ ... θέση τῆς οἰκογένειας Παπανδρέου!

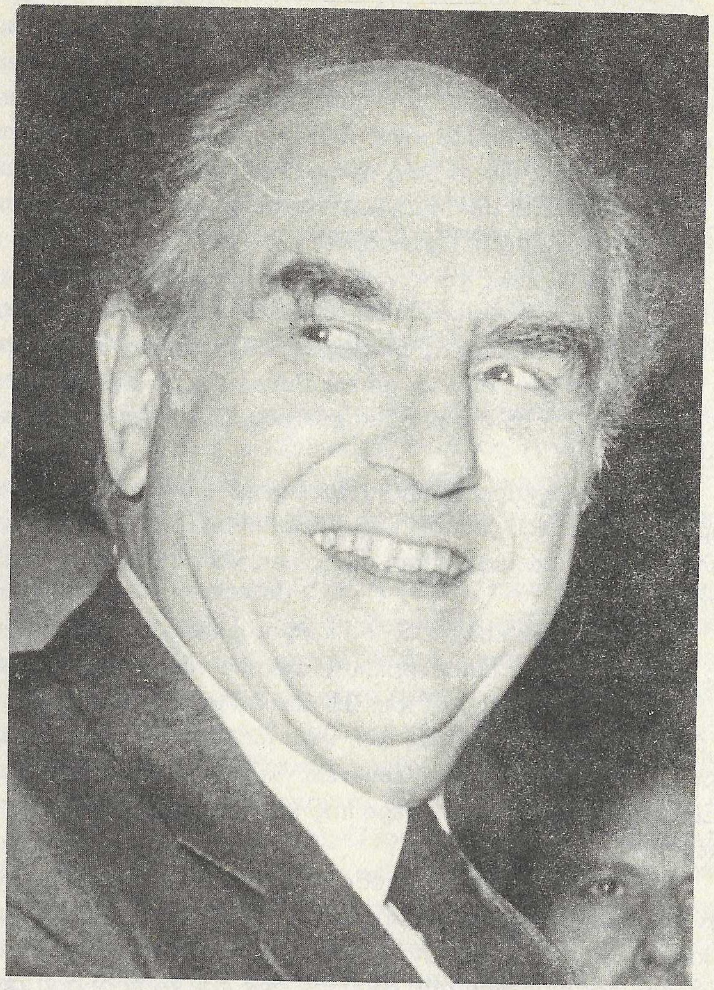
«Σκέφτηκα πολλές φορές», θά πεῖ ἀργότερα ἡ Εὔα, «τήν ἀντιφατικότητα αὐτῆς τῆς γυναίκας. Ἀπό τή μιά μεριά κάνει τή φεμινίστρια, κι' ἀπό τήν ἄλλη δέχεται τίς φιλενάδες τοῦ ἄντρα της, ὅπως δέχτηκε καί τό ἐξώγαμό του, σάν νά μή συμβαίνει τίποτε. Καί μένει μέ τόν Ἀνδρέα, παρά τό ὅτι ἔχουν νά κοιμηθοῦν 25 χρόνια στό ἴδιο κρεββάτι!».

Ἔτσι ἡ Μάργκαρετ, λοιπόν, προέτρεψε τήν Εὔα νά μιλήσει τοῦ Γιώργου καί νά τοῦ ζητήσει «νά μή διαλύσει τήν οἰκογένειά του». Ἀλλά ἡ Εὔα τή ρώτησε: «Ποιά οἰκογένεια νά μή διαλύσει, τή διαλυμένη;».

Λίγο ἀργότερα καί ἐπειδή ὁ Γιῶργος φαινόταν τελείως ἀδιάφορος γιά ὅλα, ἡ Εὔα Παπανδρέου σκέφτηκε νά ἐπισκεφτεῖ τόν Ἀνδρέα καί νά συζητήσει μαζί του. Ἤλπιζε ὅτι θά ἔβρισκε κάποια λογική ἀνταπόκριση ἀπό μέρους του, γιατί ὥς τότε ὁ Ἀνδρέας τῆς εἶχε φερθεῖ ζεστά καί μέ μεγάλη εὐγένεια. Ἄλλωστε, ὅπως ἤδη ἔγραψα, ἡ Εὔα συμπαθοῦσε τόν πεθερό της καί τόν θεωροῦσε πραγματικά πατέρα της.

Μόλις ἔγινε γνωστή ἡ πρόθεση τῆς Εὔας ν' ἀνέβει στό Καστρί ἐπενέβη ἡ Μάργκαρετ. Τήν πῆρε στό τηλέφωνο καί τῆς εἶπε μέ φανερά ἐχθρικό ὕφος νά μήν τολμήσει. «Εἶναι ἐντολή τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀνδρέα», τῆς εἶπε, «νά μήν ξαναπατήσεις ἐσύ τό πόδι σου στό Καστρί. Νά στείλεις τό παιδί μέ αὐτοκίνητο. Ἐσύ ὅμως νά μήν τολμήσεις νά ἐμφανιστεῖς ἐδῶ».

«Δέν θά μοῦ πεῖτε ἐσεῖς ποῦ θά πάω καί ποῦ ὄχι, καί δέν μπορεῖτε νά ἐπιβάλετε ἀποκλεισμό στόν Ἀνδρέα», ἦταν ἡ ἀπάντηση τῆς Εὔας.



«Είναι τρελλός!...», λέει γιά τόν πεθερό της 'Ανδρέα ή Εὔα Παπανδρέου. «Ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι τρελλός!...»

9. ΕΝΑΣ ΦΟΒΕΡΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΦΡΙΚΙΑΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ (**«Θά σέ ἐξοντώσω, θά σέ λιώσουμε!»**)

Ἡ Εὔα Παπανδρέου συνάντησε τόν πρωθυπουργό πεθερό της λίγες μέρες πρίν ἀπό τό ἐπίσημο ταξίδι του στήν Κίνα. Αὐτή τή φορά, ὅμως, εἶδε μπροστά της ἕναν 'Ανδρέα πού δέν εἶχε ξαναδεῖ καί πού ποτέ δέν εἶχε φανταστεῖ ὅτι θά τῆς φερόταν ὅπως τῆς φέρθηκε ἐκείνη τήν ἡμέρα.

Ὁ 'Ανδρέας ἦταν ἀγριεμένος καί ἰταμός. «Ἄκουσ' ἐδῶ», τῆς εἶπε, «δέν θά ἐκβιάσεις ἐσύ τόν γυιό μου. Θά τοῦ δώσεις καί τό παιδί καί τό διαζύγιο ἐδῶ καί τώρα. Πρίν φύγω γιά τήν Κίνα θά ἔχεις ὑπογράψει τά χαρτιά. Ὁ γυιός μου ἔχει δικαίωμα νά ξαναπαντρευτεῖ. Καί μήν τολμήσεις νά πᾶς στή Δικαιοσύνη. Ἄν πᾶς στή Δικαιοσύνη **θά σέ ἐξοντώσω, θά σέ λιώσουμε**! Ὁ γυιός μου ἔχει δικαιώματα! Τόν νόμο τόν ἔφτιαξα γιά νά εἶναι οἱ ἄντρες ἐλεύθεροι ἀπό σᾶς τίς γυναῖκες!».

«Καί νομίζετε ὅτι μέ 20.000 τόν μήνα μπορῶ νά ζήσω;», ρώτησε ἡ Εὔα.

«Αὐτό πού σοῦ λέω! Αὐτά τά λεφτά καί οὔτε δραχμή παραπάνω».

Ὁ 'Ανδρέας, λέει ἡ Εὔα, εἶχε στό μεταξύ σηκωθεῖ καί στεκόταν ἀπό πάνω της ἀπειλητικός. Ἦταν ἔξαλλος. Ἡ νεαρή γυναίκα εἶχε πάθει σόκ. Ἔκανε ὁλόκληρα λεπτά νά συνέλθει καί νά μιλήσει. Σηκώθηκε νά φύγει.

«Νά κάνεις αὐτό πού σοῦ λέω, καί νά μήν ξαναπατήσεις ἐδῶ», ἦταν τά τελευταῖα λόγια τοῦ 'Ανδρέα.



Ἡ Εὔα πῆρε στό τηλέφωνο τήν Μάργκαρετ καί τῆς ἔκανε γνωστή τήν πρόθεσή της ν' ἀνέβει στό Καστρί. Ἐκείνη ἀπάντησε: «Εἶναι ἐντολή τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀνδρέα νά μήν ξαναπατήσεις ἐσύ τό πόδι σου στό Καστρί. Νά στείλεις τό παιδί μέ αὐτοκίνητο». Ἡ Εὔα ἀντέδρασε: «Δέν θά μοῦ πεῖτε ἐσεῖς ποῦ θά πάω καί ποῦ ὄχι, καί δέν μπορεῖτε νά ἐπιβάλετε ἀποκλεισμό στόν Ἀνδρέα».



«Παγερές εἶναι οἱ σχέσεις τοῦ Ἀνδρέα μέ τ' ἀγόρια τῆς οἰκογένειας, ἐνῶ δείχνει νά ἔχει κάποια ἀδυναμία στήν κόρη του Σοφία, γυναίκα τοῦ Θόδωρου Κατσανέβα», λέει ἡ Εὔα Παπανδρέου.

Βγαίνοντας ἀπό τό Καστρί ἡ Εὔα μονολογοῦσε: «Εἶναι τρελλός αὐτός ὁ ἄνθρωπος!... Εἶναι τρελλός!».

Πῆγε στό σπίτι της τόσο ταραγμένη καί φοβισμένη, πού σέ μιά στιγμή ξέσπασε καί ἄρχισε νά σπάει τά πιᾶτα τῆς κουζίνας της. Εἶχε πανικοβληθεῖ. Μίλησε στόν δικηγόρο της καί ἀποφάσισε νά ξαναπάει στό Καστρί, ἀφοῦ προηγουμένως θά ἔπαιρνε κάποια μέτρα γιά τήν προσωπική της ἀσφάλεια. Ἴσως κάποιες σφραγισμένες ἐπιστολές της σέ συμβολαιογράφο ἤ σέ ἐφημερίδες.

Εἶχε, λοιπόν, ἄλλη μιά συνάντηση μέ τόν Ἀνδρέα. «Μέ ἀπειλεῖτε», τοῦ εἶπε, «σάν ἐξουσία, σάν πρωθυπουργός, νά μήν τολμήσω νά πάω στά δικαστήρια, διότι δέν μέ σώζει τίποτε καί θά μέ εξοντώσετε, θά μέ λιώσετε. Ἑλληνικά γνωρίζω καί ξέρω πολύ καλά τί ἐννοεῖτε. Ποιά γυναίκα στή γῆ θά μποροῦσε νά ἀντέξει μόνη της αὐτό τό πρᾶγμα. Ἀλλά σκεφθεῖτε. Ἐγώ πρέπει νά κυνηγάω τίς δουλειές σάν ἐλεύθερος ἐπαγγελματίας καί οἱ 20.000 δραχμές δέν φτάνουν οὔτε γιά μιά γυναίκα στό σπίτι. Πρέπει δυστυχῶς νά πάω στή Δικαιοσύνη».

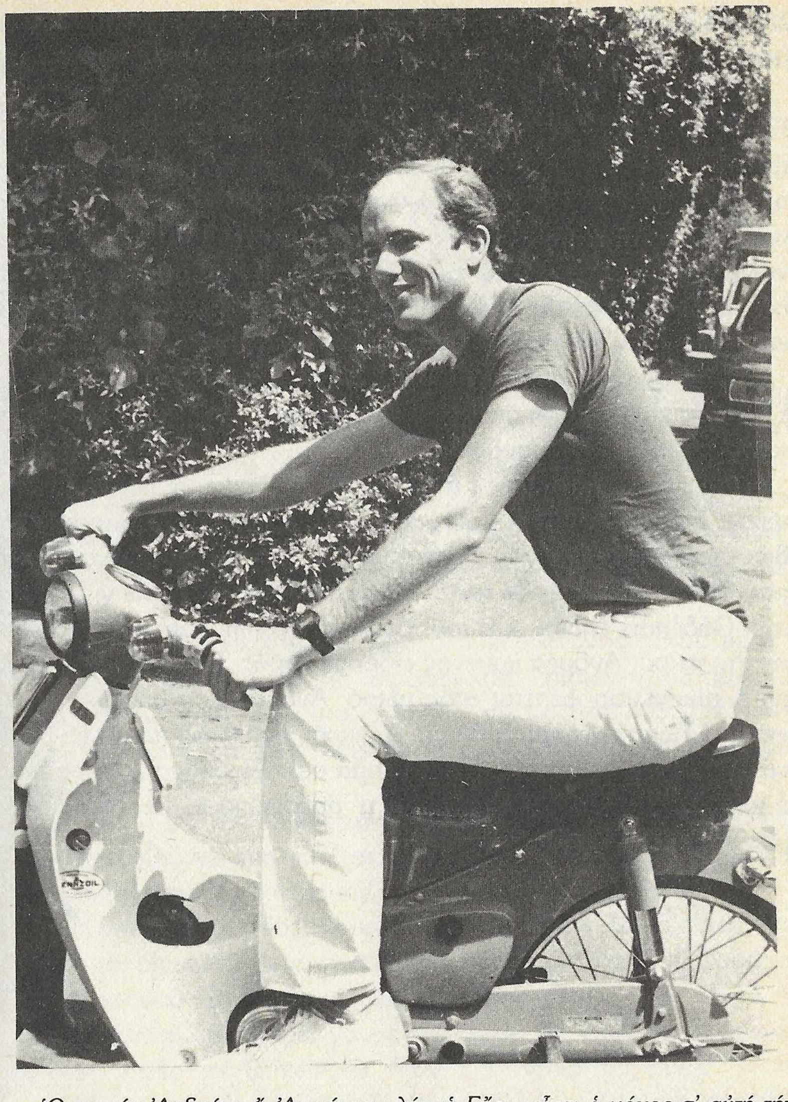
Ὁ Ἀνδρέας ἀκούγοντας ὅλα αὐτά καί βλέποντας τήν ἀποφασιστικότητά της, μαλάκωσε.

«Δέν εἶναι δίκαιο», συνέχισε ἡ Εὔα, «ὁ Γιῶργος νά παίρνει 250.000 τόν μήνα κι' ἐγώ νά προσπαθῶ νά ἐπιζήσω μέ μιά δουλειά πού δέν εἶναι κατ' ἀρχήν σταθερή...».

«Ὄχι, ὄχι», εἶπε ὁ Ἀνδρέας, «ἐγώ πάντα τὄλεγα ὅτι εἶσαι ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ...».

Φαίνεται ὅτι δόθηκε κάποια λύση, προσωρινά ἱκανοποιητική, ἀλλά μέχρι καί σήμερα πού γράφονται αὐτές οἱ γραμμές τό θέμα δέν φαίνεται νά ἔχει διευθετηθεῖ ὁριστικά.

Ὅσα ἀφηγεῖται καί περιγράφει ἡ Εὔα Παπανδρέου γιά τή συμπεριφορά τοῦ Γιώργου ἀπέναντί της καί ἀπέναντι στό γυιό τους μοιάζουν ἀπίστευτα. Κάποτε, γιά παράδειγμα, ἀνακάλυψε ὅτι ὁ Ἀνδρέας εἶχε δώσει στό Γιῶργο ἕνα σημαντικό ποσό γιά νά τῆς τό δώσει καί ὁ Γιῶργος τό εἶχε ...φάει! Ὁ Ἀνδρέας ὅταν τό ἔμαθε ἔγινε ἔξω φρενῶν. «Ντράπηκε φανερά γιά τόν γυιό του», λέει ἡ Εὔα, «καί



«Ὁ μικρός Ἀνδρέας ἤ Ἀντρίκος», λέει ἡ Εὔα, «εἶναι ὁ μόνος σ' αὐτή τήν οἰκογένεια πού ἔδειξε, τουλάχιστον ἀπέναντι σ' ἐμένα, ὅτι ἔχει αἰσθήματα. Εἶναι ἕνα πολύ καλό παιδί πού μέ ἀγαπᾶ καί μέ σέβεται, ἀλλά πού ἔχει ἐλαφρό καί ἐπιπόλαιο χαρακτήρα».

ἔβγαλε σιωπηλός καί ἀναψοκοκκινισμένος ἀπό τό συρτάρι του χρήματα καί μοῦ τά ἔδωσε ἐκείνη τήν ὥρα...».

Τό γεγονός αὐτό ὠχριᾶ μπροστά σέ μιά ἄλλη... «συνήθεια» τοῦ Γιωργάκη: Κάθε φορά πού τῆς πήγαινε τόν «φάκελ μέ τήν διατροφή τοῦ παιδιοῦ, ἡ Εὔα διαπίστωνε ὅτι τά χρήματα αὐτά δέν τά πλήρωνε ὁ Γιῶργος. Ὄχι μόνο γιατί ὁ ἴδιος δέν ἤξερε ποτέ τό ποσό πού ἦταν μέσα στόν φάκελλο, ἀλλά καί γιατί **πάντοτε**, μετά τό ἄνοιγμα τοῦ φακέλλου, **ἀφαιροῦσε** ἀπό μέσα ἄλλοτε 5.000 καί ἄλλοτε 10.000 δραχμές, λέγοντας στήν Εὔα ὅτι κι' αὐτός ἔχει... ἀνάγκες καί ὅτι δέν τοῦ φτάνουν τά ἔσοδά του!

«Καί σέ μένα ἀκόμη εἶναι κάπως δύσκολο νά τό πιστέψω αὐτό, Εὔα», τῆς εἶπα, καθώς ἄκουγα αὐτά τά ὄντως... ἐξωφρενικά καμώματα τοῦ Γιωργάκη Παπανδρέου.

«Καί ὅμως», ἀπάντησε ἡ Εὔα. «Ὁ Γιῶργος ποτέ δέν ὑπῆρξε πατέρας. Στήν ἀρχή τοῦ γάμου μας πιθανόν νά ἦταν γιά κάποιο μικρό διάστημα καλός σύζυγος. Ὕστερα ἔγινε ἕνας κακός σύζυγος. **Πατέρας ὅμως δέν ὑπῆρξε ποτέ**. Οὐδέποτε ἐνδιαφέρθηκε γιά τό παιδί του. Οὐδέποτε ἔπαιξε μαζί του. Δέν αἰσθάνθηκε ποτέ νά τόν συνδέει μέ τόν μικρό Ἀνδρέα κανενός εἴδους δεσμός. Καί, γενικά, ὁλόκληρη ἡ οἰκογένεια φέρεται στόν μικρό Ἀνδρέα ἀπό ἀδιάφορα μέχρι ψυχρά. Τώρα τελευταῖα μάλιστα ὁ μικρός δέν θέλει πλέον νά πηγαίνει στό Καστρί. Μοῦ φέρονται ἄσχημα στόν Πρόεδρο (ἔτσι ἀποκαλεῖ ὁ μικρός τόν παπποῦ του) καί δέν μ' ἀρέσει πιά νά μέ στέλνεις ἐκεῖ, μοῦ λέει συχνά».

10. ΣΤΗ ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΤΡΟΜΟΥ
(ὁ ἀρχηγός τῆς ΕΥΠ ἀπειλεῖ μιά ἀνυπεράσπιστη γυναίκα!)

Τό γεγονός ὅτι ἡ Εὔα Παπανδρέου ἄφησε ἐκκρεμές τό ζήτημα τῆς προσφυγῆς της στή Δικαιοσύνη εἶχε καί ἔχει φυσικά τίς συνέπειές του. Στό σπίτι της ὑπάρχει πάντοτε μιά φρουρά καί ἐπίσημα τῆς ἔχει δηλωθεῖ ὅτι ἡ φρούρηση ἐπιβάλλεται γιά λόγους «ἀσφάλειας» τοῦ μικροῦ Ἀνδρέα. Δέν εἶναι ὅμως δύσκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι ἡ Εὔα Παπανδρέου βρίσκεται οὐσιαστικά ὑπό διαρκῆ παρακολούθηση.

Ὑπῆρξαν καί περιστατικά πού τό ἐπιβεβαιώνουν. Μιά μέρα ἡ Εὔα δέχτηκε στό σπίτι της τήν ἀπροσδόκητη ἐπίσκεψη τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΥΠ (πρώην ΚΥΠ) Τσίμα, ὁ ὁποῖος τῆς δήλωσε εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι εἶχε πάει ἐκεῖ **ὑπό τήν ὑπηρεσιακή του ἰδιότητα** καί ὄχι φιλικά ἤ κοινωνικά.

Ἀφορμή γιά τήν ἐπίσκεψή του αὐτή ἦταν τό γεγονός ὅτι ἡ Εὔα εἶχε συναντηθεῖ καί εἶχε μιλήσει μέ κάποιον Τοῦρκο δημοσιογράφο, ἀνταποκριτή μεγάλης τουρκικῆς ἐφημερίδας στήν Ἀθήνα.

«Ἐθνικοί λόγοι ἐπιβάλλουν νά σταματήσετε ἀμέσως αὐτές τίς ἐπαφές», τῆς εἶπε ὁ Τσίμας, «γιατί εἴσθε ἀκόμη σύζυγος τοῦ γυιοῦ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καί βουλευτῆ Γιώργου Παπανδρέου».

«Δέν βλέπω τί μπορεῖ νά μέ ἐμποδίσει νά ἔχω τίς κοινωνικές συναναστροφές πού θέλω ἐγώ», ἦταν ἡ ἀπάντηση τῆς Εὔας.

Ὁ Τσίμας ἦρθε σέ δύσκολη θέση, ἀλλά μέ ὅσα στή συνέχεια τῆς εἶπε, ἔδωσε ἕνα ὁλοκληρωμένο μήνυμα: Ὅτι βρίσκεται ὑπό συνεχῆ παρακολούθηση καί ὅτι ὀφείλει νά συμμορφώνεται ἀμέσως μέ τίς ἑκάστοτε ἐντολές καί ὑποδείξεις τῆς κυβέρνησης. Διαφορετικά....

Ὅταν οἱ μυστικές ὑπηρεσίες ἐμφανίζονται καί ἀρχίζουν νά ἀπειλοῦν, μπορεῖ νά συμβεῖ ὁτιδήποτε φαντασθεῖ κανείς. Στήν Εὔα κάτι παρόμοιο εἶχε συμβεῖ καί μέ τόν Μακέδο. Κι' αὐτός κάποτε τῆς εἶχε πεῖ ὅτι πρέπει νά εἶναι «πολύ προσεκτική» στίς ὁποιεσδήποτε κινήσεις καί ἐπαφές της.

Πρίν γράψω ὅσα δίνω τώρα στή δημοσιότητα σκέφτηκα πάρα πολύ αὐτό τό θέμα, δηλαδή τήν προσωπική ἀσφάλεια αὐτῆς τῆς ἄτυχης νέας γυναίκας. Στό μυαλό μου στριφογύριζαν ἐκεῖνες οἱ φρικιαστικές ἀπειλές τοῦ Ἀνδρέα: «Τίποτε δέν σέ σώζει. Θά σέ ἐξοντώσω. Θά σέ λιώσουμε».

Ἀπό τή μιά μεριά σκεφτόμουν ὅτι **ἔπρεπε ὁ λαός νά μάθει** αὐτή τή δραματική ἱστορία, γιά νά βγάλει τά συμπεράσματά του γιά τούς ἀνθρώπους πού τόν κυβερνοῦν. Καί ἀπό τήν ἄλλη μεριά δέν ἤθελα μέ κανένα τρόπο νά βάλω σέ κίνδυνο τήν Εὔα.

Ἕνας φίλος μου, στόν ὁποῖο ἐμπιστεύτηκα τό δίλημμά μου, μέ ἐνθάρρυνε στό νά προχωρήσω στή δημοσίευση ὅσων ἤξερα μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ δημοσιότητα ἦταν ἀκριβῶς **ἡ ἰσχυρότερη ἀσπίδα προστασίας** τῆς Εὔας Παπανδρέου. «Ὅταν ὅλος ὁ λαός θά γνωρίζει τά καθέκαστα», μοῦ εἶπε, «θά εἶναι πιά ἀδύνατον νά ἐξακολουθήσουν νά τήν ἀπειλοῦν οἱ... ἀόρατοι κίνδυνοι πού τήν ἀπειλοῦν σήμερα. Ἀντίθετα, μάλιστα, οἱ ἐχθροί της θά προσεύχονται γιά νά μήν τυχόν τῆς συμβεῖ κάποιο πραγματικό ἀτύχημα».

Συμμερίστηκα τήν ἄποψη αὐτή καί πιστεύω ὅτι ἡ Εὔα Παπανδρέου εἶναι σήμερα περισσότερο ἀσφαλής ἀπό κάθε ἄλλη φορά.

Στή διάρκεια τῶν συνομιλιῶν μου μέ τήν Εὔα Παπανδρέου εἰπώθηκαν καί ἄλλα πολλά πού πιστεύω πώς ἔχουν καθαρά πολιτική σημασία. Παράδειγμα:

Τή ρώτησα ποῦ βρέθηκαν τά πέντε ἑκατομμύρια γιά τήν ἐπίπλωση τῆς βίλλας τοῦ Ψυχικοῦ καί τά ἄλλα τόσα (ἴσως καί περισσότερα) γιά τήν ἀγορά τοῦ GOLF GTI ἀπό τόν Γιῶργο.

«Τοῦ τά ἔδωσαν ὁ Ἀνδρέας καί ἡ Μάργκαρετ», μοῦ ἀπάντησε μέ φυσικότητα.

«Καί αὐτοί ποῦ τά βρῆκαν;».

Ἡ Εὔα δέν μπόρεσε νά ἀπαντήσει.

Τήν ρώτησα ἐπίσης ποῦ βρίσκει τά χρήματα (συνάλλαγμα, μάλιστα) ὁ Γιῶργος καί πηγαίνει μέ τίς «συντροφιές» του στό ἐξωτερικό γιά σκί.

«Ἔχει καταθέσεις σέ ξένες Τράπεζες», ἦταν ἡ ἀπάντηση.

Πραγματικά, ἡ Εὔα Παπανδρέου εἶναι σίγουρη ὅτι ὁ Γιῶργος ἔχει καταθέσεις σέ Τράπεζες τῆς Σουηδίας καί τοῦ Λονδίνου καί ἴσως καί τοῦ Καναδᾶ. Ὅλα αὐτά πιστεύω ὅτι ἐνδιαφέρουν ἄμεσα τόν λαό μας!

Καί θά ἔπρεπε, βέβαια, ὕστερα ἀπό αὐτά πού γράφονται ἐδῶ, ὁ ἴδιος ὁ Γιῶργος Παπανδρέου νά δώσει δημόσια ἐξηγήσεις, γιατί ἐκτός ἀπό τήν ὑποχρέωση τοῦ νόμου περί «πόθεν ἔσχες», ὑπάρχει καί ἡ ἄγραφη μέν, ἀλλά ἰσχυρότερη ἠθικά ὑποχρέωση τῆς πολιτικῆς εὐθιξίας. Ὀφείλει, ἐπίσης, νά ἐξηγήσει γιατί ἀνανέωσε τήν ἀμερικανική του ὑπηκοότητα. Ἀλλά καί μέ ποιό δικαίωμα, ἐνῶ σήμερα εἶναι ἕνας ἁπλός βουλευτής, χρησιμοποιεῖ ὡς καθαρά δικό του βουλευτικό-πολιτικό γραφεῖο τό οἴκημα στό ὁποῖο στεγάζεται ἡ **κρατική** ὑπηρεσία Λαϊκῆς Ἐπιμόρφωσης στήν Πλάκα, καθώς καί τό προσωπικό τῆς κρατικῆς αὐτῆς ὑπηρεσίας.

Ἐπιβεβαιώνεται μέ ὅλα αὐτά τό ὅτι οἱ δημόσιοι ἄνδρες δέν ἔχουν ἰδιωτική ζωή. Ὁ λαός ἔχει δικαίωμα νά γνωρίζει τά πάντα γιά τούς ἡγέτες του. Γι' αὐτό εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατο νά ἐπιχειρήσει κανείς διαχωρισμούς ἀνάμεσα στή λεγόμενη «προσωπική» ζωή τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς δημόσιας ζωῆς καί στά γεγονότα πού ἐνδιαφέρουν ἄμεσα τήν κοινή γνώμη καί τούς πολίτες-ψηφοφόρους.

Γιά τούς ἀντιλέγοντες, ἔχω ἕνα ἁπλό παράδειγμα: Σέ τί θά μποροῦσε νά ἐνδιαφέρει τόν Ἕλληνα ψηφοφόρο ἡ «προσωπική» ζωή τῆς Μάργκαρετ Παπανδρέου; Καί ὅμως, ἐνδιαφέρει. Νά γιατί:

Ρώτησα τήν Εὔα Παπανδρέου ἄν ἀληθεύουν τά φημολογούμενα ὅτι ἡ Μάργκαρετ ἔχει κι' αὐτή τήν ξεχωριστή ἐρωτική της ζωή καί μάλιστα μέ πρόσωπα προβεβλημένα στήν πολιτική σκηνή. Ἡ Εὔα μοῦ ἀπάντησε ὅτι ἔχει ἀκούσει κι' αὐτή ἀόριστα νά λένε κατά καιρούς ὅτι ἡ Μάργκαρετ εἶχε σχέσεις μέ τόν Κάρολο Παπούλια, τόν

πρώην ὑπουργό Γιῶργο Λιάνη (ἐξάδελφο τῆς Δήμητρας Λιάνη), καθώς καί μέ τόν πρώην ὑφυπουργό Θεόδωρο Στάθη. Καί γιά μέν τίς φῆμες πού ἀφοροῦν τόν Λιάνη, θυμηδία μόνο προκαλεῖ ἡ σκέψη περί τοῦ ... φαύλου κύκλου τῶν δύο οἰκογενειῶν! Ἀλλά οἱ φῆμες σέ σχέση μέ τόν πρώην ὑφυπουργό Ἐθνικῆς Ἄμυνας Θεόδωρο Στάθη, εἶναι δυνατόν νά ὁδηγήσουν σέ σκέψεις μέ πολιτική σημασία.

Εἶναι γνωστό ὅτι στίς ἀρχές Σεπτεμβρίου τοῦ 1987 ξέσπασε μέ σφοδρότητα, ἐξ αἰτίας τῆς «κρυφῆς κρουαζιέρας», τό «ἕρπον» σκάνδαλο τῆς ἐρωτικῆς ἱστορίας τοῦ Ἀνδρέα μέ τήν Δήμητρα Λιάνη, τό ὁποῖο πῆρε καί διεθνεῖς διαστάσεις. Μετά ἀπό λίγες μέρες ὁ ὑφυπουργός Ἐθνικῆς Ἄμυνας Θεόδωρος Στάθης ὑπέβαλε στόν Ἀνδρέα μιά ἔκθεση-φωτιά γιά ὕποπτα κυκλώματα πού λυμαίνονται τίς προμήθειες πολεμικοῦ ὑλικοῦ στίς Ἔνοπλες Δυνάμεις μας. Ἡ ἔκθεση αὐτή ἰσοδυναμοῦσε μέ βόμβα χιλιάδων μεγατόννων, γιατί ἤδη ἦταν στόν ἀέρα καί τό θέμα προμηθειῶν στούς πυραύλους Μάτζικ μέ ἥρωα τόν Λούβαρη, προσωπικό φίλο τοῦ Ἀνδρέα.

Τίποτε, λοιπόν, δέν ἐμποδίζει νά σκεφτεῖ κανείς (μέ βάση πάντοτε βέβαια τήν ὑπόθεση ὅτι οἱ φῆμες περί Μάργκαρετ καί Στάθη ἔχουν κάποια ὑπόσταση) ὅτι ἡ ὑποβολή ἐκ μέρους τοῦ Στάθη αὐτῆς τῆς ἔκθεσης στόν Ἀνδρέα ἦταν μιά «παραγγελία», ἕνα εἶδος «προειδοποιητικοῦ χτυπήματος» κατά παραγγελίαν τῆς Μάργκαρετ. Κάτι δηλαδή πού τοῦ ἔλεγε: «Γιά πρόσεχε καλά, γιατί ἔχω ράμματα γιά τή γούνα σου!».

Πονηρή, βέβαια, μιά τέτοια σκέψη καί, θά πεῖ κανείς, παρατραβηγμένη. Ἔτσι εἶναι. Δείχνει, ὅμως, κι' αὐτή ὅτι δέν εἶναι δυνατός ὁ διαχωρισμός τῆς λεγόμενης «προσωπικῆς» ζωῆς τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἀπό τά γεγονότα πού ἐνδιαφέρουν τήν κοινή γνώμη καί πού μπορεῖ νά ἔχουν τεράστια πολιτική σημασία.

Πραγματικά, τίποτε δέν ἀποκλείει (πάντα μέ βάση τήν προηγούμενη ὑπόθεση) ἡ Μάργκαρετ νά χρησιμοποίησε τόν Θ. Στάθη ὡς «μοχλό πίεσης» καί ἀπό ἐκεῖ πού ἐκείνη τήν ἐποχή ἦταν «τοῦ κλώτσου καί τοῦ μπάτσου» καί ἀναγκαζόταν νά δηλώνει δημόσια στίς ΗΠΑ ὅτι ὁ Ἀνδρέας τήν εἶχε ἀπομακρύνει ἀπό κοντά του μέ τούς ἔρωτές του, ξαφνικά, μετά ἀπό ἕνα περίπου μήνα, ἐμφανίζεται καί

πάλι θριαμβευτικά στό πλευρό του σέ δημόσιες ἐκδηλώσεις ὡς ἡ ἀδιαφιλονίκητη κυρία Πρωθυπουργοῦ (φιέστα τῆς Πάτρας, 30.11.1987).

Πάντοτε ἦταν καί πάντοτε θά εἶναι δύσκολη ἡ ζωή γιά τούς... πρίγκιπες! Ἀκόμα κι' ὅταν ἔρχονται «ἰνκόγκνιτο» στήν Ἑλλάδα καί φιλοξενοῦνται μέ κάθε μυστικότητα στό Καστρί καί στό Ψυχικό, ὅπως συνέβη τόν Αὔγουστο τοῦ 1986 (ὁ νοῶν νοείτω).

Ἡ Εὔα Ζησιμίδου-Παπανδρέου ζῆ μέ τόν γυιό της σ' ἕνα νοικιασμένο μικρό διαμερισματάκι τῆς Ἀθήνας. Ἄν τά πράγματα πᾶνε καλά, ἴσως ἀποκτήσει δικό της διαμέρισμα στήν Ἁγία Παρασκευή. Τίς ἡμέρες πού ἐργάζεται τόν μικρό Ἀνδρέα τόν φροντίζει μιά γυναίκα. Τή νύχτα δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνας ἄνθρωπος γιά νά τή φροντίσει σέ περίπτωση πού θά αἰσθανθεῖ ἀδιάθετη.

Ἔξω ἀπό τήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ της οἱ γνωστές σκιές ἀνθρώπων τοῦ Τσίμα τριγυρνοῦν μέρα-νύχτα. Κανείς δέν γνωρίζει ἄν τήν προστατεύουν ἤ τήν ἀπειλοῦν. Ὅμως τό συνήθισε. Δέν αἰσθάνεται κανένα φόβο. Ἄν χρειαστεῖ δέν θά ἔχει κανένα δισταγμό νά γίνει ἄγρια τίγρις καί νά φυλάξει τόν μικρό Ἀνδρέα μέ νύχια καί δόντια. Εἶναι ἀπόλυτα ἀποφασισμένη γι' αὐτό. Ἡ τελευταία ἐρώτηση πού τῆς ἔκανα ἦταν ἄν εἶναι μιά γυναίκα εὐτυχισμένη.

«Μιλᾶς γιά μετά τόν χωρισμό μου μέ τόν Γιῶργο;», ρώτησε.

«Καί τότε καί τώρα», εἶπα.

«Δέν ξέρω», ἀπάντησε. «Ἡ εὐτυχία εἶναι κάτι τόσο παροδικό. Ἀέναη εὐτυχία δέν ὑπάρχει. Ὑπάρχουν μόνο στιγμές εὐτυχίας, ἀπό τήν ἁπλῆ εὐχαρίστηση ὥς τήν ἔκσταση. Καί ἄν μέ τή λέξη εὐτυχία ἐννοεῖς τήν ἔκσταση, τότε ναί, τήν ἔκσταση τή γνώρισα καί εἶναι εὐτύχημα πού μπορῶ νά τό ἰσχυριστῶ, γιατί εἶναι ἐλάχιστοι ἐκεῖνοι πού μποροῦν νά τό ποῦνε. Ἀλλά ἡ ἔκσταση δέν διαρκεῖ πολύ καί σπάνια τυχαίνει νά ἐπαναληφθεῖ. Συνήθως δέν ἐπαναλαμβάνεται ποτέ. Ἄν πάλι μέ τή λέξη εὐτυχία ἐννοεῖς τήν ἁπλῆ εὐχαρίστηση, τότε ἡ ἀπάντησή μου εἶναι ναί. Δέκα χρόνια ἀπό τή ζωή μου τά πρόσφερα στό Γιῶργο. Τά ὑπόλοιπα εἶμαι ἀποφασισμένη νά τά προσφέρω στό γυιό μου. Αὐτή ἡ σκέψη μέ κάνει πραγματικά εὐτυχισμένη».

Ἔβγαλε ἀπό τήν τσάντα της καί μοῦ ἔδειξε τή φωτογραφία τοῦ χαμογελαστοῦ μικροῦ Ἀνδρέα.

«Αὐτός», εἶπε, «εἶναι τό μόνο πού ἀγαπῶ περισσότερο ἀπό τήν ἴδια τή ζωή».

Ἡ Εὔα σώπασε.

«Ἄν δέν θέλεις μή συνεχίσεις», εἶπα. «Ὅσα εἶπες εἶναι ἀρκετά γιά νά καταλάβω».

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΡΑΣΣΙΑ ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΟΥ...

11. Ο ΛΑΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ!

Πόσο «ἰδιωτική» εἶναι ἡ ἰδιωτική ζωή τῶν δημοσίων ἀνδρῶν; Σέ ποιό βαθμό δικαιοῦται ἡ κοινή γνώμη νά πληροφορεῖται γιά τήν «κρυφή» ζωή ἐκείνων πού διευθύνουν τίς τύχες τῶν λαῶν;

Πρόσφατα στίς ΗΠΑ εἴχαμε τό «σκάνδαλο» πού ἀνάγκασε τόν δημοκρατικό Γερουσιαστή Γκάρρυ Χάρτ νά παραιτηθεῖ ἀπό τήν ὑποψηφιότητά του γιά τήν Προεδρία. Τό ἴδιο εἶχε συμβεῖ παλιότερα μέ τόν γερουσιαστή Τέντ Κέννεντυ. Στή Μεγάλη Βρεταννία, πολύ θόρυβο εἶχε προκαλέσει πρίν ἀπό χρόνια τό σκάνδαλο Προφιοῦμο καί ἀπό τότε ἐπανειλημμένα παραιτήθηκαν ὑπουργοί μετά τήν ἀποκάλυψη ὅτι διατηροῦσαν παράνομους δεσμούς μέ «πεταλοῦδες τῆς ἐξουσίας». Γιατί ὑπάρχει κι' αὐτό τό εἶδος γυναικῶν. Ὑπάρχουν νεαρές ὄμορφες γυναῖκες πού περιτριγυρίζουν τούς ὥριμους ἰσχυρούς ἄνδρες τῆς δημόσιας ζωῆς μέ σκοπό εἴτε νά προβληθοῦν, εἴτε νά ἀποκομίσουν ἄλλα ὀφέλη.

Οἱ «πεταλοῦδες» αὐτές προέρχονται συνήθως ἀπό τόν κόσμο τῶν φωτομοντέλων καί τῶν «στάρλετς» καί ἔχουν μεσάνυχτα ἀπό πολιτική, ἀλλά ὑπάρχει καί ἡ κατηγορία τῶν φιλόδοξων ἰδιαιτέρων γραμματέων. Μιά περίπτωση σκανδάλου μεγάλου πολιτικοῦ μέ γυναίκα πού φαίνεται ὅτι εἶχε καί πολιτικές φιλοδοξίες ἦταν τοῦ πρώην Καγκελάριου τῆς Δυτικῆς Γερμανίας Βίλλυ Μπράντ μέ τήν Ἑλληνίδα Μαθιοπούλου καί εἶναι γνωστό πώς κι' αὐτή ἡ ἱστορία κατέληξε στήν παραίτηση τοῦ Μπράντ ἀπό τήν προεδρία τοῦ Γερμανικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος.

Κάθε φορά πού ξεσπάει ἕνα σκάνδαλο παρόμοιας μορφῆς ἐμφανίζεται στόν Τύπο καί ἡ ἄποψη ὅτι κακῶς δημοσιεύονται εἰδήσεις

καί σχόλια γιά τήν ἰδιωτική ζωή τῶν πολιτικῶν. Ἡ ἄποψη αὐτή ὑποστηρίζει ὅτι κάθε ἄνθρωπος ἔχει δικαίωμα στό ἀπαραβίαστο τῆς ἰδιωτικῆς του ζωῆς καί ὅτι ἀποτελεῖ βάναυση προσβολή τῆς προσωπικότητας ἡ δημοσίευση πραγμάτων πού ὅλοι μας ἐπιθυμοῦμε νά παραμένουν μακρυά ἀπό τή γνώση καί τά σχόλια τρίτων ὅταν πρόκειται γιά τούς ἑαυτούς μας. Τά ἔντυπα, μάλιστα, πού συμβαίνει νά στηρίζουν πολιτικά τόν ἑκάστοτε θιγόμενο, φτάνουν στό σημεῖο νά χαρακτηρίζουν τίς ἀποκαλύψεις παρομοίων στοιχείων «ρυπαρογραφήματα», «λίβελους» καί «κίτρινη δημοσιογραφία».

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ὑποστηρίζεται ὅτι ὁ δημοσιογράφος ἔχει χρέος νά μήν κρύβει τίποτε ἀπό τήν κοινή γνώμη. Τό δόγμα εἶναι: Ὅσο ἡ κοινή γνώμη ἐνδιαφέρεται γιά ἕνα θέμα, ὁ δημοσιογράφος ἀποκλείεται νά κάνει «στραβά μάτια».

Πρίν τοποθετηθοῦμε, ἄς ρωτήσουμε: Γιατί παραιτήθηκε ἀπό τήν ὑποψηφιότητά του γιά τήν Προεδρία ὁ Τέντ Κέννεντυ μετά τό «ἀτύχημα» τῆς Μαίρης Τζό Κόπεχνε; Γιατί ἐξαφανίστηκε ἀπό τό προσκήνιο τῆς δημόσιας ζωῆς ὁ Προφιοῦμο μετά τήν ἀποκάλυψη τῶν σχέσεών του μέ τήν Κριστίν Κῆλερ; Γιατί ἔπεσε ἀπό τήν προεδρία τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας ὁ Βίλλυ Μπράντ, ἐξαιτίας τῆς Μαθιοπούλου; Καί γιατί ἀναγκάστηκε νά ἐγκαταλείψει τήν ἐκστρατεία του γιά τήν Προεδρία στίς ΗΠΑ, ἔστω καί προσωρινά, ὁ Γκάρρυ Χάρτ; Θά μποροῦσαν ὅλοι αὐτοί νά ἀντιτάξουν τό «οὐδείς ἀναμάρτητος», καί τό «ἔρως ἀνίκατε μάχαν». Ὅμως παραιτήθηκαν. Καί ἦταν ἡ παραίτησή τους μιά σαφής ἐκ μέρους τους ὁμολογία ὅτι ὁ δημόσιος ἄνδρας δέν ἔχει ἰδιωτική ζωή. Ὅτι ὅλοι ὅσοι ἀσχολοῦνται μέ τά κοινά κατοικοῦν σέ **γυάλινα σπίτια**. Ὅτι ἡ κοινή γνώμη ἔχει ἀπόλυτο δικαίωμα νά γνωρίζει **ὅλες τίς πτυχές τῆς προσωπικότητας καί τοῦ χαρακτήρα** ἐκείνων πού ἔχουν τήν ἀξίωση νά διευθύνουν τίς τύχες τῶν χωρῶν τους.

Στήν περίπτωση τοῦ Τέντ Κέννεντυ, οἱ Ἀμερικανοί σκέφτηκαν ὅτι εἶναι ἀκατάλληλος γιά Πρόεδρος ἕνας ἄνθρωπος πού σέ μιά κρίσιμη στιγμή τῆς ζωῆς του **φρόντισε νά σώσει μόνο τόν ἑαυτό του** καί ἐγκατέλειψε στά παγωμένα νερά τοῦ Τσαπαγουΐντικ τήν ὄμορφη καί ἄτυχη συνοδό του. Οἱ Βρεταννοί σκέφτηκαν ὅτι δέν ἦταν

δυνατόν ὁ Προφιοῦμο νά χειρίζεται σοβαρές κρατικές ὑποθέσεις τή στιγμή πού εἶχε δείξει τόσο μεγάλη **ἐπιπολαιότητα χαρακτῆρος** καί ἔγινε ἄθυρμα ἑνός «κώλλ γκέρλ» ὅπως ἡ Κριστίν Κῆλερ. Οἱ Γερμανοί, στήν περίπτωση τοῦ Βίλλυ Μπράντ, διαπίστωσαν ὅτι οἱ «σχέσεις» ἑνός ἡλικιωμένου ἡγέτη γίνονται **ἐπικίνδυνες** ὅταν τόν ὠθοῦν σέ ἀπαράδεκτες κομματικές ἐνέργειες πού δείχνουν καθαρά ὅτι ἔχει γίνει ἕρμαιο τῶν προσωπικῶν του ἀδυναμιῶν. Καί οἱ Ἀμερικανοί σκέφτηκαν ὅτι δέν μπορεῖ νά εἶναι Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἕνας ἄνθρωπος ὅπως ὁ Γκάρρυ Χάρτ, πού ξεπέρασε μέ τόση εὐκολία τόν ἠθικό φραγμό τῆς συζυγικῆς πίστης. «Ὁ ἄνθρωπος αὐτός», ἔγραψε μιά μεγάλη ἐφημερίδα τοῦ Λός Ἄντζελες, «ἐξαπατώντας τή γυναίκα του ἔδειξε ὅτι εἶναι **ἱκανός νά ἐξαπατήσει** κάποτε ὁποιουσδήποτε ἄλλους. Ἀλλά εἶναι καί **ἐπιπόλαιος,** γιατί θά ἔπρεπε τουλάχιστον στοιχειωδῶς νά φυλαχτεῖ κατά τήν προεκλογική περίοδο. Ἄς τόν ξεχάσουμε λοιπόν...».

Αὐτά δείχνουν ὅτι ἡ **σοβαρότητα,** ἡ **ὑπευθυνότητα** καί ἡ **τήρηση τῶν κανόνων τῆς τρέχουσας ἠθικῆς** ἀποτελοῦν ἀναγκαῖα συστατικά τῆς προσωπικότητας ὅλων ἐκείνων πού ἐπιζητοῦν ἤ ἀσκοῦν τήν ἐξουσία. Καί ὁ λαός ἔχει δικαίωμα νά γνωρίζει σέ ποιούς ἔχει ἐμπιστευθεῖ ἤ πρόκειται νά ἐμπιστευθεῖ τίς τύχες του. Ὁ χαρακτήρας καί ἡ προσωπικότητα τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν δέν εἶναι ἰδιωτική ἀλλά **δημόσια ὑπόθεση**. Ἄν ὑπῆρχε ἐλευθεροτυπία στήν Ἰταλία τοῦ Μουσσολίνι ἤ στή Γερμανία τοῦ Χίτλερ, ἡ ἀνθρωπότητα ἴσως δέν θά ἔφτανε ποτέ στήν τραγωδία ἑνός παγκόσμιου πόλεμου μέ ἑκατομμύρια θύματα. Γιατί, ἀπό ὅσα δημοσιεύτηκαν ἀργότερα γιά τήν ἰδιωτική ζωή αὐτῶν τῶν μοιραίων καταστροφέων τῆς ἀνθρωπότητας, ἔγινε γνωστό ὅτι καί οἱ δυό τους ἦσαν προσωπικότητες συμπλεγματικές μέ σοβαρές ἀποκλίσεις ἀπό τόν φυσιολογικό ἄνθρωπο καί μέ χαρακτήρα ἀπαράδεκτα ἐλαστικό ἀπέναντι στούς κανόνες τῆς τρέχουσας ἠθικῆς.

Δέν στέκομαι μόνο στό γεγονός ὅτι ὁ Ντοῦτσε εἶχε ἐρωμένη τήν Κλαρέττα Πετάτσι καί ὁ Φύρερ τήν Εὔα Μπράουν. Ἀναφέρομαι σέ **ὅλες τίς πτυχές τῆς προσωπικότητάς τους**, ὅπως ἔγιναν ἀργότερα γνωστές. Στίς ἀλλοπρόσαλλες ἀποφάσεις τους. Στόν ὑπερφίαλο

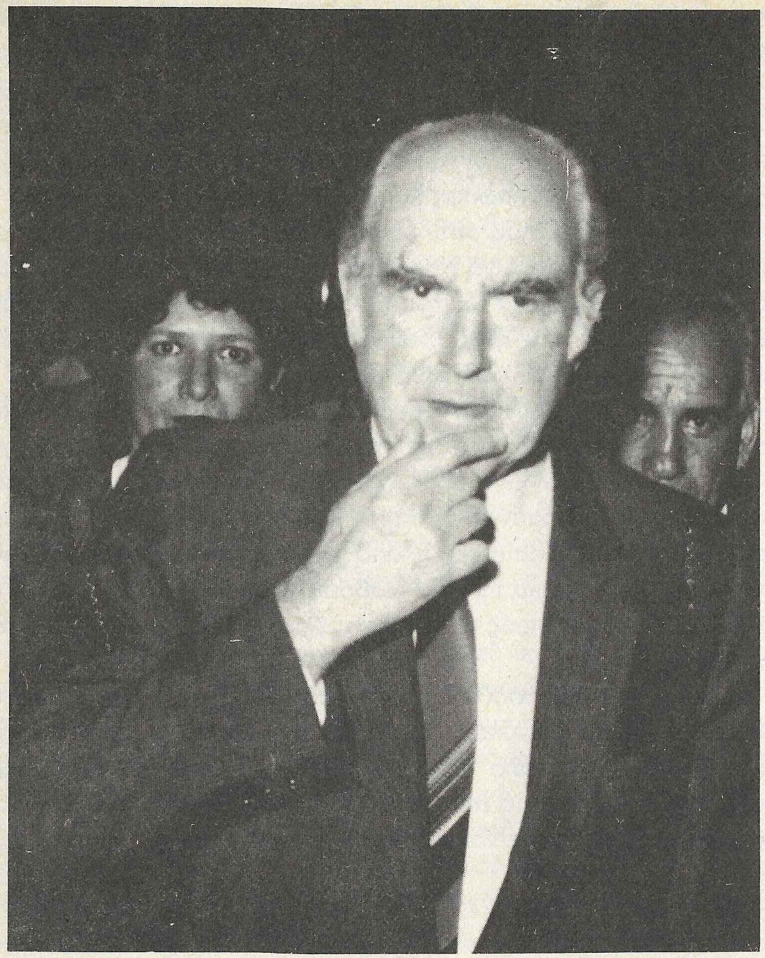
ἐγωϊσμό τους. Στίς μέχρι θανάτου ψυχικές καταθλίψεις τους. Στίς κρίσεις δειλίας. Στίς ξαφνικές ἐκρήξεις θυμοῦ. Στήν ἀκατάσχετη ροπή τους στό ψέμα. Στή μεγαλομανία τους. Καί στήν ἀποτρόπαιη σκληρότητα τῆς ψυχῆς τους, αὐτήν πού ἔσπρωξε τόν Μουσσολίνι νά στείλει στό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα τόν Γκαλεάτσο Τσιάνο, ὑπ' ἀριθμόν «1» συνεργάτη του καί γαμπρό του, ἀδιαφορώντας ὅτι σκότωνε τήν ἴδια του τήν κόρη καί τά ἐγγόνια του. Αὐτήν πού ἔσπρωξε τόν Χίτλερ νά διατάξει τήν ἐκτέλεση τοῦ Ρέμ, τοῦ πρώτου συνεργάτη του, μέ τόν ὁποῖο λίγο νωρίτερα ἔτρωγε κι' ἔπινε καί τόν διαβεβαίωνε ὅτι τόν θεωρεῖ τόν «ὑπ' ἀριθμόν 2» στήν ἱεραρχία τοῦ ναζιστικοῦ κόμματος. Ἀνάλογα μπορεῖ νά ὑποστηρίξει κανείς καί γιά τήν περίπτωση Στάλιν. Πάμπολλα ἦσαν τά δείγματα χαρακτήρα καί προσωπικότητας ὅλων αὐτῶν τῶν μοιραίων πολιτικῶν ἡγετῶν. Ἄν ἔρχονταν ἔγκαιρα σέ φῶς θά μποροῦσε ἴσως νά σταματήσει η πορεία πρός τήν καταστροφή πού ὁ καθένας τους τελικά προκάλεσε. Ἀλλά δέν ὑπῆρχε ἐλευθεροτυπία, γιατί δέν ὑπῆρχε δημοκρατία. Ὑπῆρχε τό σκοτάδι τοῦ φασισμοῦ καί τῆς βαρβαρότητας. Καί ἡ ἀνθρωπότητα πλήρωσε πολύ ἀκριβά αὐτό τό σκοτάδι.

Ἄς σταματήσουν, λοιπόν, οἱ κήρυκες τοῦ «καθωσπρεπισμοῦ» τίς παραινέσεις τους. **Ὁ λαός δικαιοῦται νά γνωρίζει**. Καί **ἐπιβάλλεται νά γνωρίζει**. Οἱ ἀναγνῶστες μου ξέρουν πολύ καλά ὅτι γράφοντας γιά τά «ἔργα καί τίς ἡμέρες» τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου ποτέ δέν ἀπομακρύνθηκα ἀπό τόν αθαρά πολιτικό στοχασμό καί ἀπό τή δημοσίευση γεγονότων καί καταστάσεων πού εἶχαν **πολιτικές** καί μόνο ἐπιπτώσεις. Εἶναι, ἄλλωστε, ἀδιαμφισβήτητο: Μέ ἐνδιαφέρουν ἀποκλειστικά καί μόνο οἱ πολιτικές συνέπειες τῆς ζωῆς καί τοῦ χαρακτήρα τοῦ σημερινοῦ πρωθυπουργοῦ. Δεκάρα τσακιστή δέν θά ἔδινα ποτέ γιά νά μάθω λεπτομέρειες τῆς προσωπικῆς ζωῆς τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου ἄν μέσα ἀπό αὐτές δέν ἐπρόκειτο νά φωτιστεῖ ἡ ὅλη πολιτική του πορεία καί ἄν αὐτό δέν βοηθοῦσε τήν **πρόγνωση** γιά τό τί μπορεῖ νά συμβεῖ στό λαό μας ὅσο βρίσκεται στήν ἐξουσία αὐτός ὁ «ἀερόλιθος» τῆς πολιτικῆς. Καί πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἄν ὁ λαός εἶχε γνωρίσει ἔγκαιρα τόν χαρακτήρα τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, δέν θά ἔφτανε ποτέ ὁ ἄνθρωπος αὐτός στήν ἐξουσία. Καί γιά

ὅσους τυχόν ἐπιμένουν ὅτι τό νά γράφει κανείς γιά τίς «ἐρωτικές περιπέτειες» ἑνός δημόσιου ἄνδρα ἀποτελεῖ ὑπηρεσία στόν «κίτρινο τύπο», σπεύδω νά δηλώσω ὅτι οἱ «ἱστορίες» τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ μέ τήν Ράγκνια Νίμπλουμ, τή Βασούλα Παπανδρέου, τήν κυρία Παναγοπούλου ἤ τήν Δήμητρα Λιάνη εἶναι ...μικροεπεισόδια μπροστά σέ ἄλλες ἐκδηλώσεις καί ἐνέργειές του.

Ἡ συμπεριφορά του στήν ὑπόθεση ΑΣΠΙΔΑ, ἡ συνέντευξή του στόν Βέλγο δημοσιογράφο Ντυκαίρτ, οἱ καταθέσεις του στήν Ἑλληνική Δικαιοσύνη γιά τήν ἴδια ὑπόθεση (ὅταν ἐδήλωσε ὅτι τό ἐπάγγελμά του εἶναι ... ὑπουργός), οἱ γκαγκστερισμοί σέ βάρος τοῦ Ἀδαμάντιου Πεπελάση, ἡ δήλωση μετανοίας στόν Μανιαδάκη καί ἡ κατάδοση τῶν συντρόφων, οἱ ἐμετικές συμβουλές καί διαβεβαιώσεις στόν Παπακό, οἱ συνωμοσίες καί οἱ ἀπίστευτες ραδιουργίες του γιά νά ἐξοντώσει πολιτικά ἀγωνιστές σάν τόν Σάκη Καράγιωργα καί τόσους ἄλλους, οἱ πλεκτάνες σέ βάρος βασικῶν συνεργατῶν του (Λάζαρης, Δρεπάκης, Σημίτης), οἱ ἀπό μέρους του ἐπιλογές «φίλων» σάν τόν Μιχάλη Ζιάγκα καί τόν διαβόντο Λούβαρη καί κυρίως ἡ ἀκατάσχετη ροπή του πρός τό ψέμα καί τήν πολιτική ἀπάτη **δείχνουν τόν ἄνδρα**!

Στίς ἀποκαλύψεις πού θά ἀκολουθήσουν, ἄς μήν περιμένουν οἱ ἀναγνῶστες τήν ἐξιστόρηση «ἐρωτικῶν σκανδάλων» καί μόνο. Θά ἀποκαλυφθοῦν καί ἄλλα πολλά, πού δέν θ' ἀφήσουν σέ κανένα καμμιά ἀμφιβολία γιά τό πόσο «ὄμορφος», πόσο «ἠθικός» καί πόσο «ἀγγελικά πλασμένος» εἶναι ὁ κόσμος τοῦ Καστριοῦ.



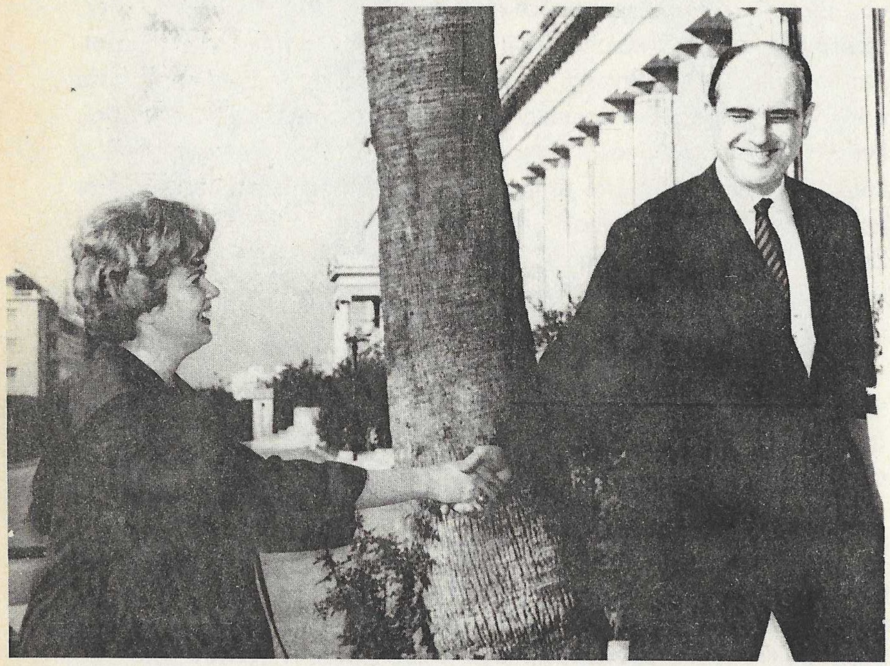
«Γύρω στά 1976, ή οἰκογένεια τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου εἶχε καί τότε κινδυνέψει νά διαλυθεῖ ἐξαιτίας τοῦ τρελλοῦ ἔρωτά του γιά τή Βασούλα Παπανδρέου, τήν μετέπειτα ὑφυπουργό Βιομηχανίας καί σήμερα μέλος τόῦ 'Εκτελεστικοῦ Γραφείου τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ὅμως, ὅπως πάντα, ἡ Μάργκαρετ εἶχε ἀντιδράσει δυναμικά καί γιά νά «συνετίσει» τόν 'Ανδρέα εἶχε χρησιμοποιήσει τόν πρωτότοκο γυιό της. 'Ο Γιωργάκης ξεπέρασε τά ὅρια καί σήκωσε χέρι νά χτυπήσει τόν πατέρα του, ὁ ὁποῖος ὕστερα ἀπό τό ἐπεισόδιο αὐτό εἶχε κυριολεκτικά καταρρεύσει».

12. ΤΟ ΕΡΩΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΟΥ ΑΧΟΡΤΑΓΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

Στό ἐρωτικό τραπέζι τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου τά ὀνόματα τῶν γυναικῶν πού σημάδεψαν τή ζωή του γεμίζουν ἕνα μακρύ κατάλογο. Ἕνα ὁλόκληρο... κομπολόϊ ἀπό γυναῖκες, 'Ελληνίδες καί ξένες, ἱκανοποίησαν κατά καιρούς τήν ἀχόρταγη βουλιμία του. Ἦταν μοιραῖο, φαίνεται, ὁ ἄνθρωπος αὐτός να περάσει στήν πολιτική ἱστορία τοῦ τόπου μας σάν «ὁ ἐρωτικός καί περιπετειώδης πρωθυπουργός», ἕνας πρωθυπουργός χωρίς προηγούμενο, μέ τίς πιό σκανδαλώδεις ἐρωτικές καντρίλλιες ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού ἐμφανίστηκε στήν πολιτική σκηνή. Καί μάλιστα μέ δράση... ἐντός καί ἐκτός τῆς χώρας. Στόν τομέα αὐτόν ἡ πρωτιά του εἶναι ἀναμφισβήτητη. Καί ὡς Ἕλληνες μποροῦμε νά εἴμαστε ὑπερήφανοι γιατί ἀναδείξαμε ἕναν τόσο μεγάλο πρωταθλητή.

'Αμφιλεγόμενος σοσιαλιστής, ἀλλά παγκοσμίως ἀναγνωρισμένος ἐραστής, ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου, προικισμένος μέ ἀσυγκράτητη αὐτοπεποίθηση καί μέ ταμπεραμέντο Καζανόβα, εἶναι ἀδίστακτος στό ἐρωτικό του κυνήγι. Μπορεῖ νά «ριχτεῖ» χωρίς κανέναν ἐνδοιασμό στή γυναίκα τοῦ πιό στενοῦ του συνεργάτη, ἀρκεῖ νά τοῦ «γυαλίσει». Δέν ἔχουν περάσει πολλοί μῆνες ἀπό τότε πού τά ἔρριξε ἀπροκάλυπτα στήν ὄμορφη σύζυγο ἀξιωματικοῦ τῆς προσωπικῆς του φρουρᾶς. «Λίγο ἀκόμα ἄν προχωροῦσε θά τον σκότωνα μέ το πιστόλι μου!», εἶπε ὀργισμένος ὁ ἀξιωματικός σέ συνάδελφό του.

Στή Στοκχόλμη, ὅταν πῆγε νά παραστεῖ στήν κηδεία τοῦ δολοφονημένου Ὄλαφ Πάλμε, ὁ 'Ανδρέας ζαλίστηκε ἀπό τήν ὀμορφιά μιᾶς ξανθῆς Φινλανδῆς φοιτήτριας πού διηύθυνε τή χορωδία τῶν



Παλιές εὐτυχισμένες στιγμές τῆς Μάργκαρετ μέ τόν 'Ανδρέα, σέ στύλ... Ροδόλφου Βαλεντίνο. Χεράκι-χεράκι ἡ ἀγάπη τους!...

ψαλμῶν μέσα στήν ἐκκλησία. Κυριεύτηκε ἀπό ξαφνικό ἐρωτικό παροξυσμό μόλις τήν ἀντίκρυσε πάνω στήν ἐξέδρα ντυμένη μέ ἄσπρη μακρυά χλαμύδα σάν ἄγγελος. Ἄμυαλος καί παράφορος... Τριστᾶνος, ἔπεσε στά πόδια τῆς ἔκπληκτης Μελίνας Μερκούρη πού τόν συνόδευε στό ταξίδι ἐκεῖνο. Τήν παρακάλεσε μέ θέρμη νά συναντήσει τή Φινλανδή φοιτήτρια καί νά τήν ὁδηγήσει στή σουΐτα του, στό «Γκράντ 'Οτέλ».

Εἶχε πάθει ἀμόκ. 'Αλλά ἡ «ἐπιχείρηση» τῆς Μελίνας ἀτύχησε. Παρά τίς φιλότιμες προσπάθειές της δέν κατάφερε νά ὁδηγήσει τόν «ἄγγελο» στό ξενοδοχεῖο τοῦ 'Ανδρέα. Ἡ φοιτήτρια ἦταν ἀρραβωνιασμένη μέ ἕνα Σουηδό πρωταθλητή τοῦ τέννις.

Τό είδύλλιό του μέ τήν Μαριλένα ἡ Μαίρη Λοῦ Πατρονικόλα (τέως κυρία Στέλιου Παναγόπουλου) ὁ 'Ανδρέας τό ἔζησε στίς ἀνέσεις τῆς πολυτελέστατης βίλλας της στή Γλυφάδα. Τή γυναίκα αὐτή τήν «ἅρπαξε» μέσα ἀπό τήν ἀγκαλιά τοῦ... βολικοῦ συνεργάτη του Στέλιου Παναγόπουλου, ὁ ὁποῖος... ἐκτίμησε καί σεβάστηκε ἀπολύτως τά ἀξιοκρατικά γοῦστα τοῦ ἀρχηγοῦ του.

Ἡ οἰκονόμος τῆς Μαίρης-Λοῦ, μιά ἡλικωμένη συμπαθητική γυναίκα, ἐκμυστηρεύτηκε σέ στενή της φίλη: «Ὤ! Ἔδειχναν τόσο ἐρωτευμένοι οἱ δυό τους! Καθόντουσαν καί μιλοῦσαν σάν δύο πιτσουνάκια πού ἡ ἀγάπη τους δέν εἶχε ὅρια! Καθόλου δέν σόκαρε τή Μαίρη-Λοῦ μας ἡ μεγάλη διαφορά ἡλικίας πού τή χώριζε ἀπό κεῖνον. Ἔχουν δίκιο ἐκεῖνοι πού λένε ὁ ἔρως χρόνια δέν κυττᾶ».

Ἡ φιλότιμη οἰκονόμος τῆς βίλλας εἶπε ἀκόμα ὅτι τούς κουβαλοῦσε ἀφράτα μύγδαλα, καρύδια μέ μέλι καί καθαρισμένους ἀναναδες καί τούς ἄφηνε νά χαροῦνε τόν ἔρωτά τους.

Παλιότερα, πρίν ἀπό τη δικτατορία, ὁ 'Ανδρέας ἀναγκαζόταν νά... ἀρκεῖται (;) στίς ἰδιαίτερες γραμματεῖς του, ὅπως ἡ Τιτίνα Πανταζῆ, πού τήν ἔστηνε μέχρι καί δύο ὧρες στά ραντεβοῦ τους σέ διάφορες ἐρημιές, καί ἡ 'Ερμάν Νασνικιάν, στήν ὁποία παρίστανε τόν ἔνθερμο συμπαραστάτη τοῦ ἀρμενικοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος.

Γύρω στά 1970, μετά τή γνωστή περιπέτειά του τῆς Στοκχόλμης πού ἦταν ἀρκετά παραγωγική ὥστε νά... τόν κυνηγάει μέχρι σήμερα,

ὁ Ἀνδρέας τυφλώθηκε ἀπό τή λάμψη τῶν ματιῶν μιᾶς χορεύτριας τοῦ ὀριεντάλ μέ ἀγαλματένιο κορμί πού χόρευε σέ ἑλληνικό κέντρο τοῦ Σικάγου. Κάθε νύχτα ὁ ἔρωτάς του τόν ἔψηνε στούς σαράντα βαθμούς. Τέτοιο ντέρτι καί καημός!

Ἕνας σύντροφος μέ... πατριωτικά αἰσθήματα «ἔπεισε» τήν πανέμορφη χορεύτρια νά ἐνδώσει. Ἀλλά ἐκείνη εἶχε ἀκριβό «φετίχ»: Γιά νά συγκινηθοῦν ἐρωτικά τά πράσινα μάτια τῆς ἔπρεπε μέσα σ' αὐτά νά καθρεφτιστοῦν... κοσμήματα μέ μπριγιάν! Ὁ πατριώτης σύντροφος ξόδεψε ἀρκετές χιλιάδες δολλάρια γιά νά «γιατρέψει» τόν ἐρωτύλο ἀρχηγό μας καί νά τόν ἐλευθερώσει ἀπό τόν μαγνητισμό τῶν λαμπερῶν ματιῶν τῆς χορεύτριας. Ἐπρόκειτο γιά τό καλό τοῦ ἔθνους καί τῆς πατρίδος!

Μιά φορά ὁ Μένιος Κουτσόγιωργας, πού τόν ρώτησαν μεταξύ ἀστείου καί σοβαροῦ γιατί δέν ἀφήνει τήν ὄμορφη γυναίκα του Ἀλίκη νά πηγαίνει στό Καστρί καί νά κάνει παρέα τῆς Μάργκαρετ, ἀπάντησε: «Φυλάω τά ροῦχα μου γιά νά ἔχω τά μισά. Ὁ Ἀνδρέας μέ κάθε ἐμφανίσιμη γυναίκα εἶναι σπίρτο πού... παίρνει φωτιά!»

Τέτοιες καί ἄλλες χειρότερες μικρές ἤ μεγάλες ἱστορίες μποροῦν νά γραφτοῦν γιά ντουζίνες πρωτοκλασάτες σοσιαλίστριες κυρίες (γυναῖκες ὑπουργῶν, ὑφυπουργῶν, γενικῶν γραμματέων κλπ.), πού ἔχουν καθήσει στό ἐρωτικό τραπέζι τοῦ Καζανόβα πρωθυπουργοῦ. Εἶναι γνωστά τά ὀνόματά τους, γιατί ὁ Ἀνδρέας φροντίζει... μεθοδικά νά τίς ἐκθέτει, ὅλες, χωρίς καμμία ἐξαίρεση. Εἶναι ἕνα κομμάτι ἀπό τό πάθος του. Ἡ Χριστίνα, ἡ Ρένα, ἡ Σουλτάνα, ἡ Σοῦ, ἡ Μαίρη, ἡ Μιμή, ἡ Βάσω, ἡ Σύλβα, ἡ Τιτίνα, ἡ Ἀγγέλα, ἡ Καίτη, ἡ Μαρία, ἡ Δήμητρα, ἡ Ἑρμάν, ἡ Μαριαλένα, ἡ Εὔη καί ὅποιο ἄλλο ὄνομα μπορεῖ νά φανταστεῖ κανείς «στεφάνωσαν» τίς ἐρωτικές ἐπιδόσεις του. Καί καμμία δέν ἔμεινε κρυφή. Ὅλες τίς ἔβγαλε... βούκινο! Οἱ περισσότερες ἀπό τίς περιπέτειές του πέρασαν στήν ἱστορία καί κάποιοι δικοί του «δημοσιογράφοι»... πέταξαν τή σκούφια τους στόν ἀέρα πού ὁ «πρωθυπουργός τῆς χώρας» μᾶς βγάζει... ἀσπροπρόσωπους σάν ἔθνος κυλιόμενος σέ ἀμέτρητα κρεββάτια.

Ἡ ἱστορία τοῦ δεσμοῦ του μέ τήν «ἀπελευθερωμένη» ἀεροσυνοδό Δήμητρα Λιάνη προκάλεσε παγκόσμιο ἐνδιαφέρον. Ἡ Δήμη-

τρα, μέ τίς πλούσιες βυζάρες της καί μέ ἐπίσης πλούσια φεμινιστική κουλτούρα, μαγείρευε ἔξοχα καί σιδέρωνε στήν ἐντέλεια τά πουκάμισα καί τίς γραββάτες του ἐρωτοχτυπημένου πρωθυπουργοῦ. Αὐτή πέρασε στήν ἱστορία ὡς Ἑλληνίδα Πομπαντούρ, ἀλλά μέ τό κάπως ὑποτιμητικό ψευδώνυμο «Μισό-Μισό». Πάλι καλά, ἀφοῦ ἐπίλεκτο μέλος τῆς Δυναστείας τήν ὀνομάζει... «Καμπαρετζοῦ», λόγω τῆς συμπεριφορᾶς της στούς διαδρόμους τῶν ἀεροπλάνων κατά τίς πτήσεις.

Ἡ πρώτη γνωριμία τοῦ Ἀνδρέα μέ τή Δήμητρα, παρά τά ὅσα ἔχουν δεῖ τό φῶς τῆς δημοσιότητας μέχρι σήμερα, ὀφείλεται στή Μάργκαρετ. Ὁ καθηγητής Γιῶργος Λιάνης, συνεργάτης καί κάποτε ὑπουργός τοῦ Ἀνδρέα καί κάτι περισσότερο ἀπό φίλος τῆς Μάργκαρετ, τήν παρακάλεσε νά γνωρίσει μιά ὄμορφη ἐξαδέλφη του πού φιλοδοξοῦσε νά κάνει ἐκπομπές στήν τηλεόραση μέ φεμινιστικά θέματα. Ἡ Μάργκαρετ εἶχε τή «δική της ἀδυναμία» στόν Γιῶργο Λιάνη καί δέν ἀρνήθηκε νά δεχτεῖ τή Δήμητρα στό Καστρί. Αὐτή ἦταν ἡ μεγάλη της ἀτυχία!

Τό λαχταριστό «θήραμα» πού βρέθηκε ἀπροσδόκητα μπροστά στόν Ἀνδρέα ἦταν ἑπόμενο νά τόν παρασύρει σέ ἐπικίνδυνα μονοπάτια. Γρήγορα ἡ γνωριμία τους ἔγινε φλέρτ καί τό φλέρτ ἐξελίχθηκε σέ αἴσθημα καί σέ ἐρωτικό πάθος. Ἡ Μάργκαρετ κατάλαβε τό σφάλμα της, ἀλλά ἦταν πολύ ἀργά. Ἡ Δήμητρα εἶχε ξετρελλάνει τόν Ἀνδρέα. Καί σέ λίγο ἡ ὑφήλιος κάγχαζε μέ τά καμώματα τοῦ ἑβδομηντάρη ἐραστῆ, πού δέν ἔμαθε ποτέ νά συμπεριφέρεται σύμφωνα μέ τίς ὑποχρέωσεις ἑνός δημόσιου ἄνδρα.

Τό τελευταῖο ἐρωτικό ἔδεσμα τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου ὀνομάζεται Βασιλική Ρουμελιώτου. Τό γεῦμα συνεχίζεται, πρός μεγάλη ἱκανοποίηση τοῦ εὐτυχοῦς συζύγου.

Τά κεφάλαια πού ἀκολουθοῦν ἀφοροῦν τίς κορυφαίες ἐρωτικές καντρίλιες τοῦ πρωθυπουργοῦ μας, δηλαδή ὄχι μέ ὅλες τίς γυναῖκες τῆς ζωῆς του, γιατί σέ αὐτή τήν περίπτωση θά χρειαζόταν συγγραφική ἐργασία δέκα ἐτῶν. Ἔτσι ἡ ἐρωτική ἀνθολογία τοῦ Ἀνδρέα θά περιορισθεῖ ἀναγκαστικά στίς γυναῖκες πού κατάφεραν νά «σημαδέ-

ψουν» τή ζωή του καί δέν θά ἐπεκταθεῖ στίς ἀμέτρητες ἐφήμερες περιπέτειές του, πού ἴσως καί αὐτές κάποια μέρα τίς «δικαιώσει ἡ ἱστορία» (ἄν βρεθεῖ κάποιος πού θά ἔχει τήν ὑπομονή νά τίς καταγράψει ὅλες).

Ἀρχίζω μέ τήν πρώτη γυναίκα τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, τή Χριστίνα Ρασσιᾶ, πού ζῆ ξαναπαντρεμένη καί μόνιμα ἐγκαταστημένη στό Ντένβερ, Κολοράντο, τῶν ΗΠΑ.



Ἀπό παλιά «τρυφερή φίλη», ἡ Ἀγγέλα Κοκόλα ὡς γραμματεύς βοήθησε τόν Ἀνδρέα καί ἔδειξε «κατανόηση» στίς θύελλες πού δημιουργοῦσαν τά ἐρωτικά του σκάνδαλα.

13. Η ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΡΑΣΣΙΑ* ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΠΡΩΤΗ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ

Ὅλα μέσα στό στούντιο τηλεοράσεως τοῦ ABC στό Ντένβερ τοῦ Κολοράντο μοιάζουν παραμυθένια. Τό δάπεδο στό πλατώ εἶναι στρωμένο μέ κόκκινη, σάν αἷμα, παχειά μοκέτα πού μέσα της βουλιάζουν μαλακά τά πόδια ἐκείνων πού πατοῦν ἐπάνω της. Ἑκατοντάδες χρωματιστοί προβολεῖς, τοποθετημένοι στά πιό ἀπίθανα σημεῖα τῆς τεράστιας αἴθουσας, ἀνάβουν καί σβήνουν ξαφνικά, λές καί μικροί ἐκτυφλωτικοί ἥλιοι μέ ἀπίθανα χρώματα στραφταλίζουν καί θαμπώνουν τά μάτια. Γύρω-γύρω, τοποθετημένα παντοῦ, ζωντανά τροπικά καταπράσινα φυτά δημιουργοῦν μυθική ἀτμόσφαιρα κρεμαστῶν κήπων τῆς Βαβυλώνας. Κρυστάλλινα κάτοπτρα στούς τοίχους καί πελώριοι πολυέλαιοι λαμποκοποῦν ἐκτυφλωτικά μέ τά πλουμιστά λαμπάκια τους. Σέ δύο κεντρικά σημεῖα τῆς αἴθουσας ἰσάριθμα συντριβάνια ἀναβλύζουν ἐντυπωσιακά καί μέ τέμπο ἀκολουθώντας τή μουσική μιᾶς χαμηλόφωνης ὀρχήστρας. Ἡ χλιδή ἔχει ξεπεράσει ἀκόμη καί τήν ἀμερικάνικη ματαιοδοξία.

Οἱ κάμερες, τοποθετημένες στά πιό ἀπίθανα σημεῖα, εἶναι σάν μικρόσωμες πεινασμένες ὕαινες πού παραμονεύουν ν' ἁρπάξουν μέ τό μοναδικό γυάλινο μάτι τους τό ἀνύποπτο «θῦμα».

Πρόκειται σέ λίγο νά βγεῖ στόν ἀέρα ἡ δημοφιλέστατη ζωντανή ἐκπομή «This Lady has Something to Say» (αὐτή ἡ Κυρία ἔχει κάτι νά πεῖ). Τό πρόγραμμα παρακολουθοῦν ἑκατομμύρια Ἀμερικανοί

* Ἡ Δυναστεία Παπανδρέου», ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ 1983 (Best Seller)

τηλεθεατές, ἰδιαίτερα γυναῖκες. Ὁ παρουσιαστής ἀναγγέλλει τήν φιλοξενούμενη τῆς βραδυᾶς, πού εἶναι ἡ γνωστή ψυχίατρος τοῦ Ντένβερ Χριστίνα Ρασσιᾶ-Γουῶκερ. Ἀκούγεται ἔντονα, γιά λίγο, ἕνα ἑλληνικό μουσικό μοτίβο ἀπό «συρτάκι» τοῦ Μίκη. Ἀμέσως ὕστερα ἡ ὀθόνη τῆς τηλεόρασης γεμίζει ἀπό τήν κομψή σιλουέτα τῆς ἐξαιρετικά καλοντυμένης κυρίας πού δείχνει 50 ἐτῶν. Ἡ γυναίκα διασχίζει μιά μικρή ἀπόσταση καθώς τήν παρακολουθοῦν οἱ κάμερες. Κάθεται δίπλα στόν τηλεπαρουσιαστή πού θά πάρει τή συνέντευξη. Χαμογελάει ζεστά μέ τά φωτεινά μάτια της καί δείχνει ψύχραιμη καί ἄνετη. Ἡ συζήτηση ἀρχίζει:

— Τ' ὄνομά σας εἶναι Χριστίνα-Ρασσιᾶ Γουῶκερ. Εἴσθε ψυχίατρος, ἐργάζεστε στό Ντένβερ, δέν εἶν' ἔτσι; ρωτᾶ ὁ τηλεπαρουσιαστής.

— Εἶναι ἀκριβῶς ὅπως τά λέτε, ἀπαντᾶ ἡ φιλοξενούμενη.

— Ἐάν δέν σᾶς πειράζει, μπορεῖτε νά μοῦ πεῖτε πόσων χρονῶν εἴσθε; Ἐμεῖς σᾶς κάνουμε πενῆντα, τήν κολακεύει ἐκεῖνος.

— Πρέπει νά βάλετε ἄλλα 16 χρόνια ἀκόμη, ἀπαντάει χαμογελαστή. Εἶμαι ἀκριβῶς ἑξῆντα ἕξι. Οἱ Ἑλληνίδες δηλώνουν μέ εἰλικρίνεια τά πραγματικά τους χρόνια. Ἡ μητέρα μου, πού γεννήθηκε στή Σπάρτη, μέ εἶχε μάθει νά λέω τά σωστά μου χρόνια. «Ἐκεῖνες πού δηλώνουν λιγότερα», μοῦ εἶχε πεῖ, «γερνοῦν γρήγορα καί χάνεται ἡ ὀμορφιά τους». Ἀπό τότε ἀποφάσισα νά λέω πάντα τήν ἀλήθεια.

— Ποιά εἶναι ἡ καλύτερη ἐμπειρία σας ἀπό τήν ἰατρική; Τί θυμόσαστε πού νά σᾶς κάνει ὑπερήφανη ἀπό τή δουλειά σας;

Ἔγινε ξαφνικά σοβαρή. Σκέφθηκε λίγο καί εἶπε:

— Ἔχω ἀρκετές ἐμπειρίες ἀπό τή δουλειά μου. Ἡ πιό σημαντική καί συγχρόνως ἡ πιό θαυμάσια, εἶναι τότε πού ὁ μεγάλος Ἕλληνας γιατρός καί ἐρευνητής Παπανικολάου μέ διάλεξε γιά βοηθό του. Ἐργάστηκα δίπλα του ἀρκετά χρόνια. Στήν περίοδο τῆς μεγάλης του ἔρευνας, εἰδικά ὅταν ὁλοκλήρωνε ἐπιστημονικά το περίφημο «PAP-TEST» κι' ἔγινε ὁ μεγάλος εὐεργέτης τῶν γυναικῶν μέ τήν ἔγκαιρη διάγνωση τοῦ καρκίνου τῆς μήτρας, ἐργάστηκα ἀτελείωτες ὧρες κοντά του στά ἐργαστήρια καί ἤμουνα ἐγώ πού κρατοῦσα κι' ἔγραφα ὅλες τίς σημειώσεις τῶν ἐπιστημονικῶν του παρατηρήσεων. Αὐτή ἡ

δουλειά μέ εἶχε κάνει ὑπερήφανη. Ἴσως περισσότερο γιατί ὁ μεγάλος αὐτός γιατρός ἦταν Ἕλληνας.

— Μιλᾶτε τήν ἑλληνική γλῶσσα; συνέχισε ὁ Ἀμερικανός τηλεπαρουσιαστής.

— Βεβαίως, ἀρκετά καλά. Ἡ μητέρα μου, Ἀγγελική, πού ζῆ ἀκόμη στή Νέα Ὑόρκη, μοῦ ἔμαθε καλά τά ἑλληνικά πού δέν ξέχασα ποτέ. Ἐκείνη ἔλεγε ὅτι ὁ παπποῦς μου ἦταν κάποτε δήμαρχος στή Σπάρτη, Ρουσσόπουλος μέ τ' ὄνομα. Κι' ἐγώ, σάν γνήσια Σπαρτιάτισσα, ἔπρεπε νά μάθω καλά τά ἑλληνικά γιά νά μήν τόν ντροπιάσω. Λοιπόν, τά ἔμαθα.

— Μά ἐκεῖνος εἶχε πεθάνει στό μεταξύ! Ἤ ὄχι;

— Εἶχε πεθάνει. Ἡ μητέρα μου πίστευε, ὡστόσο, ὅτι κάποτε ὁλόκληρη ἡ οἰκογένεια θ' ἀνταμώσει πάλι μπροστά στό Θεό. Ἔπρεπε γι' αὐτό νά τῆς κάνω τό χατήρι. Γιά νά μιλήσω μέ τό δήμαρχο Παπποῦ μου ἑλληνικά, εἶπε γελώντας καλόκαρδα.

— Εἴσθε θρήσκα; Πιστεύετε στό Θεό;

— Πιστεύω στό Θεό, ὅπως ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Δέν μπορεῖ νά γίνει διαφορετικά.

— Ἔχετε παιδιά;

— Ὄχι, δέν ἔχω παιδιά.

— Πόσες φορές ἔχετε παντρευτεῖ;

— Δύο φορές. Δέν κατάφερα ὅμως οὔτε τήν πρώτη, οὔτε τή δεύτερη φορά νά κάνω παιδιά. Ἦταν ἡ μεγάλη ἀτυχία μου.

— Ἔχετε, λοιπόν, κάνει δύο γάμους. Θά θέλατε νά μιλήσουμε γιά τούς συζύγους σας; Ἐγώ θα ρωτῶ και θ' ἀπαντᾶτε μόνο στά σημεῖα πού θέλετε σεῖς. Τί λέτε, θά παραχωρήσετε αὐτό τό προνόμιο στους τηλεθεατές μας κἀί σ' ἐμένα;

Τά φωτεινά μάτια τῆς Χριστίνας Ρασσιᾶ ἔγιναν πρός στιγμή σκυθρωπά. Σκέφθηκε γρήγορα καί ἀπάντησε:

— Μποροῦμε νά μιλήσουμε γιά τόν δεύτερο σύζυγό μου, τόν γιατρό Οὐῶκερ. Εἶναι ἕνας ἀξιόλογος καί φίνος ἄνθρωπος. Ἔζησα κοντά του εὐτυχισμένα χρόνια. Αὐτό ἐνδιαφέρει περισσότερο.

— Το σωστό εἶναι ν' ἀρχίσουμε ἀπό τόν πρῶτο.

Ἡ Χριστίνα ἔδειξε διστακτική. Ἀπό αὐτή τή σύντομη ἀναστολή

της «πιάστηκε» ἕνας νέος τηλεπαρουσιαστής, πού συνήθιζε νά μπαίνει σέ κρίσιμα σημεῖα τῆς ἐκπομπῆς. Τήν ἴδια στιγμή στή χρωματιστή ὀθόνη ἐμφανίστηκε ἀναπάντεχα σέ ζωντανό γκρό-πλάν ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου. Ἡ εἰκόνα του εἶχε μονταριστεῖ ἀπό τή γνωστή συνέντευξή του στόν ἴδιο τηλεοπτικό σταθμό μετά τη νίκη του στίς ἐκλογές τοῦ Ὀκτώβρη 1981.

— Αὐτός εἶναι ὁ πρῶτος σας σύζυγος, κυρία Ρασσιᾶ; ρώτησε ὁ τηλεπαρουσιαστής.

— Ναί, αὐτός εἶναι, ἀπάντησε ψυχρά ἐκείνη.

— Θέλετε νά μᾶς μιλήσετε γι' αὐτόν;

Ψύχραιμη ἡ Χριστίνα παρατήρησε:

— Ἔχω νά τόν δῶ καί νά τοῦ μιλήσω 30 ὁλόκληρα χρόνια. Ἀπό τόν χειμώνα τοῦ 1953, ὅταν φάγαμε μαζί γιά τελευταία φορά, ἕνα μεσημέρι, σέ κάποιο ἐστιατόριο στή Μιννεάπολη. Ἀπό τότε δέν συναντηθήκαμε καί δέν ξαναμιλήσαμε ποτέ.

— Τί μπορεῖτε νά θυμηθεῖτε ἀπό τή ζωή σας μέ αὐτόν τόν ἄνδρα; Πόσα χρόνια ζήσατε μαζί;

— Ζήσαμε μαζί δέκα χρόνια. Παντρευτήκαμε τό 1941 και χωρίσαμε τό 1951. Αυτό εἶναι τό πιό εὔκολο πού μπορῶ αὐτή τή στιγμή νά θυμηθῶ.

Φαινότανε παράξενο, ἀλλά ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀνδρέα, καθώς ἐμφανίστηκε ζωντανή στά μάτια της ἀπό τήν ὀθόνη της τηλεόρασης, ἔδειξε νά τήν πείραζε. Ὁ τηλεπαρουσιαστής προχώρησε στίς ἐρωτήσεις του:

— Γνωρίζετε ὅτι ὁ πρῶτος σας σύζυγος εἶναι σήμερα πρωθυπουργός τῆς πρώτης σας πατρίδας;

— Μάλιστα, τό γνωρίζω. Τό διάβασα στίς ἐφημερίδες καί τό ἄκουσα καί στήν τηλεόραση, ἐδῶ.

— Τί αἰσθάνεστε γι' αὐτό; Δέν νοιώθετε υπερήφανη που ἀνέβηκε τόσο ψηλά;

— Δέν αἰσθάνομαι τίποτα τό ἰδιαίτερο. Ὑπερηφάνεια ὅμως σίγουρα πρέπει νά νοιώθει ἐκεῖνος πού τά κατάφερε τελικά ν' ἀνέβει τόσο ψηλά.

— Ὅταν πληροφορηθήκατε τήν ἐπιτυχία του δέν τοῦ στείλατε

συγχαρητήριο μήνυμα; Δέν τοῦ κάνατε ἕνα τηλεφώνημα;

— Ὄχι, σᾶς εἶπα ὅτι ἔχουμε διακόψει κάθε σχέση ἐδῶ και 30 χρόνια. Εἶναι μεγάλο αὐτό τό διάστημα.

— Μήπως, κατά βάθος, ζηλεύετε; ἐπέμεινε ὁ τηλεπαρουσιαστής. Θέλετε νά τό συζητήσουμε;

— Ξεχνᾶτε ὅτι εἶμαι γιατρός-ψυχίατρος μάλιστα-καί μπορῶ νά ἐλέγχω ἄριστα τά συναισθήματά μου, ἀκόμη καί τή ζήλεια; ἀπάντησε γελαστή ἡ κυρία Ρασσιᾶ. Ὄχι, δέν ζηλεύω.

— Τότε κάτι ἄλλο πρέπει νά συμβαίνει. Πέστε μας ὅλη τήν ἀλήθεια, μπορεῖ νά σᾶς κάνει καλό. Ὡς ψυχίατρος γνωρίζετε αὐτή τήν ἀρχή.

Σιγά-σιγά ἄρχισε νά ξεδιπλώνει τίς παλιές της ἀναμνήσεις ἡ Χριστίνα Ρασσιᾶ καί ν' ἀνοίγει ἤρεμα τό κλεισμένο βιβλίο τῆς ζωῆς της μέ τόν Ἀνδρέα.

— Στό διάστημα πού ἤμουν παντρεμένη καί ζοῦσα μαζί του, ὁ πατέρας του ἔγινε γιά λίγο πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδας. Δέν θυμᾶμαι νά εἶχε χαρεῖ ἐξαιρετικά. Ὕστερα ἀπό λίγους μῆνες πού ἔπεσε ὁ πατέρας του, ἔδειξε μία ἀνεξήγητη λύπη: «Ἐγώ ἄν ἤμουνα στή θέση του, δέν θά ἔπεφτα ποτέ», μοῦ εἶχε πεῖ. Ἀργότερα ἐξομολογήθηκε ὅτι μισοῦσε τόν πατέρα του γιατί εἶχε φερθεῖ τρομερά ἄσχημα στή μητέρα του, πού τήν χώρισε ὅταν ἐκεῖνος ἦταν πέντε χρονῶν. Θυμᾶμαι ὅτι τόν ἐνοχλοῦσε καί τό ἐπώνυμό του, ἀλλά δέν μποροῦσε νά τό ἀλλάξει γιά νά πάρει τό ἐπώνυμο τῆς μητέρας του, ἄν καί τό ἐπιθυμοῦσε, γιατί αὐτό δέν θά τόν διευκόλυνε στό μέλλον. Ὀνειρευότανε νά διεκδικήσει τό μεγάλο ἀξίωμα πού κατάκτησε τελικά. Προτιμοῦσε νά χρησιμοποιεῖ τούς ἀνθρώπους καί ὄχι νά τούς ἀγαπάει, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς θυσίες πού εἶχαν κάνει γιά ἐκεῖνον. «Οἱ γυναῖκες καί ἡ ζωή εἶναι θηλυκά καί ἀδύνατα πλάσματα», ἔλεγε· «πρέπει νά προσφέρονται στόν ἄνδρα καί στόν δυνατό χωρίς περιορισμούς». Ἦταν ἐπίμονος, ἔξυπνος καί ἀδίστακτος. Ἔζησα κοντά του χρόνια δύσκολα, σκληρά καί πικρά. Ἔνοιωθα ὅτι δέν μέ ἀγαποῦσε οὔτε κἄν μέ τή μισή εἰλικρίνεια ἀγάπης πού ἔδειχνε γιά τόν ἑαυτό του. Κάποιο χειμώνα, ἀνάμεσα 1946-1947, ἀπό τήν μελέτη καί τήν ἐντατική του προσπάθεια «σπάσανε τά νεῦρα του». Κυριεύθηκε ἀπό



Ἡ Σοῦ Λαΐου, γραμματεύς ἰσότητας τῶν δύο φύλων σήμερα. Στό παρελθόν «τρυφερή παρουσία» στό γυναικωνίτη τοῦ ἀρχηγοῦ.

διάφορα συναισθήματα τά ὁποῖα τοῦ δημιουργοῦσαν ψυχολογική διαταραχή καί ἔμμονες ἰδέες πού κατέληγαν σε ἐπίμονα ἄγχη. Εἶχε πάθει **Break Depression** βαρειᾶς μορφῆς. Τίς περισσότερες νύχτες δέν μποροῦσε καθόλου νά κοιμηθεῖ καί τό πρωί πού ἔπρεπε νά σηκωθεῖ γιά νά συνεχίσει τήν προσπάθειά του δυσκολευόταν πολύ. Ἐκείνη τήν περίοδο ἡ κατάσταση ἔγινε σοβαρή. Συχνά ξεσποῦσε σέ συναισθηματικές κρίσεις. Παρακαλοῦσε νά τοῦ ὑποσχεθῶ ὅτι θά μείνω γιά πάντα μαζί του. Τότε ἔλεγε ὅτι ἐκτός ἀπό ἐμένα καί τή μητέρα του δέν εἶχε ἄλλον ἄνθρωπο στή ζωή πού θά μποροῦσε νά στηριχθεῖ πάνω του. Ὅταν ξεπέρασε τή μεγάλη ἐκείνη κρίση, καθώς τοῦ παραστάθηκα με τυφλή ἀφοσίωση, ὁ δρόμος τῆς προσπάθειάς του τόν ὁδήγησε κάποτε μέχρι τήν ἕδρα τοῦ καθηγητῆ στό Πανεπιστήμιο. Τότε ἔδειξε πάλι τό πραγματικό του πρόσωπο, ἀλλά καί τό ταλέντο του, καθώς γνωρίζει τόν τρόπο νά κερδίζει τίς κρίσιμες μάχες πού δίνει στή ζωή του. Ἀληθινά τό λέω καί θέλω νά τό πιστέψετε: Ὁ πρῶτος ἄνδρας μου δέν ἀγαποῦσε τούς ἀνθρώπους. Τοῦ ἄρεσε μόνο νά τούς χρησιμοποιεῖ. Δέκα ὁλόκληρα χρόνια ἔκανε τό ἴδιο μ' ἐμένα. Γιατί λοιπόν τώρα ἔπρεπε νά νοιώθω ὑπερηφάνεια γιά λογαριασμό του, ἐπειδή κατάφερε νά καταλάβει αὐτό τό μεγάλο ἀξίωμα;

Ἡ Χριστίνα ἔκανε μιά μεγάλη παύση. Κοίταξε ψύχραιμα τόν συνομιλητή της στό πρόσωπο. Στήν ὀθόνη τῆς τελεόρασης ἐμφανίστηκε ξανά ἡ ζωντανή εἰκόνα τοῦ Ἀνδρέα ὅπως μιλοῦσε μέ τήν περίεργη ἀγγλική προφορά του στόν ἀμερικανικό λαό.

— Ὄχι, ὄχι! διαμαρτυρήθηκε αὐθόρμητα ἡ Χριστίνα. Ἐκεῖνα πού λέει δέν τά πιστεύει ποτέ. Πλάθει τίς ἰδέες του ὅπως ἕνας καλός ἠθοποιός πάνω στή σκηνή πού γίνεται πειστικός γιατί ἔχει ταλέντο. Εἶμαι μισή Ἑλληνίδα καί λυπᾶμαι πού τό λέω αὐτό γιά τόν πρῶτο μου ἄνδρα, πού εἶναι κι' ἐκεῖνος μισός Ἕλληνας.

— Τί ἄλλο μπορεῖτε νά μᾶς πεῖτε γι' αὐτόν; ἐπέμεινε ὁ «τηλεανακριτής». Ἔχετε κάτι νά προσθέσετε πρίν ἀποσύρουμε τήν εἰκόνα του ἀπό τήν ὀθόνη μας;

— Ναί, εἶπε σταθερά ἡ Χριστίνα Ρασσιᾶ. Αὐτός ὁ ἄνθρωπος ὑποφέρει καί ἔχει βαθιά τραύματα στήν ψυχή του. Κυριεύεται ἀπό «κόμ-

πλεξ ἀνωτερότητας» κάθε φορά πού κατακτᾶ κάτι σημαντικό. Ἡ παρορμητικότητα καί ὁ ἐγωισμός του τόν κάνουν ἀληθινά ἐπικίνδυνο. Μεταμορφώνεται σέ δυνάστη καί τόν ἐγκαταλείπει κάθε ἄλλο συναίσθημα εὐθύνης ἤ ἀνθρωπιᾶς. Νοιώθω λύπη πού τά θυμᾶμαι ὅλ' αὐτά.

— Εἴπατε δυνάστης; Ἐπιβεβαιώνετε τή λέξη; ρώτησε ὁ τηλεπαρουσιαστής.

— Ναί,... ναί, συμφώνησε ἡ Χριστίνα. Δέν διστάζω νά τό ξαναπῶ. Ὁ Ἀνδρέας εἶναι συνειδητός δυνάστης. Ἔχω τή γνώμη πώς εἶναι κυβερνήτης ἐπικίνδυνος γιά τήν πρώτη μου πατρίδα. Φοβᾶμαι πολύ ὅτι οἱ Ἕλληνες δύσκολα θά γλυτώσουν ἀπό τή δυναστεία του. Σ' αὐτούς περισσότερο, καί ὄχι στόν πρῶτο μου ἄνδρα, εὔχομαι καλή τύχη.

Αὐτές ἦταν οἱ τελευταῖες λέξεις πού εἶπε ἡ Χριστίνα Ρασσιᾶ γιά τόν Ἀνδρέα. Μιά γυναίκα ἔξυπνη καί θαρραλέα, πού ἔζησε δέκα χρόνια κοντά του καί πού κομμάτι-κομμάτι γνωρίζει τά μυστικά τῆς ψηχῆς καί τοῦ μυαλοῦ του. Μιά κορυφαία ἐπιστήμων πού ἡ τεράστια προσφορά της δίπλα στό μεγάλο γιατρό Παπανικολάου τῆς χάρισε πρῶτο βραβεῖο ἰατρικῆς ἔρευνας τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἀμερικῆς. Βραβεῖο πού σέ καμμία ἄλλη γυναίκα-γιατρό δέν ἔχει ἀπονεμηθεῖ μέχρι σήμερα.

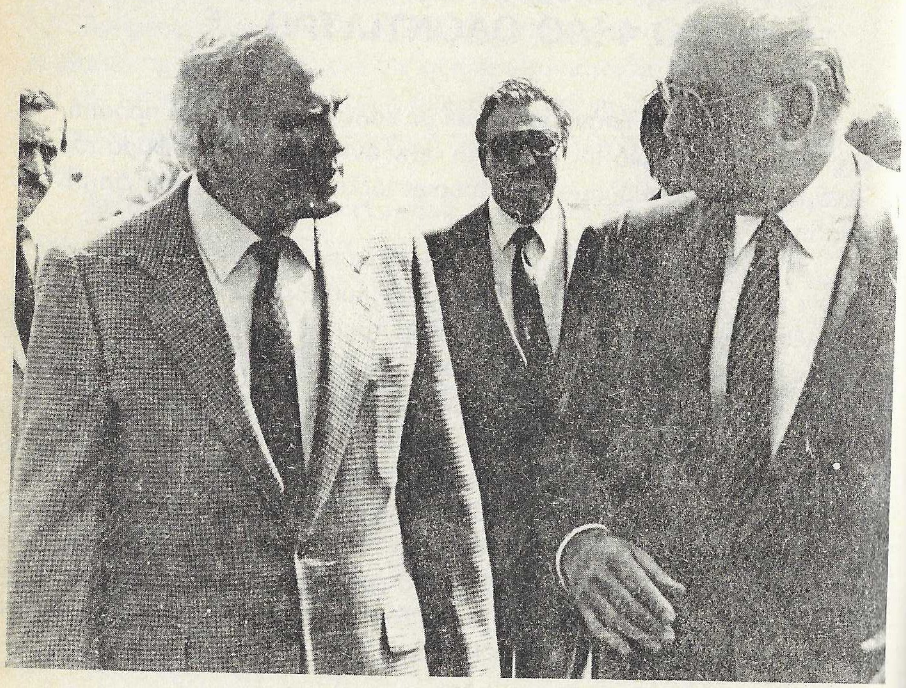
14. ΠΩΣ «ΚΛΕΒΕΤΑΙ» ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟ ΦΙΛΟ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟ...*

Ἡ Μάργκαρετ Τσάντ σπούδαζε μέ καλές ἐπιδόσεις καί προοπτικές στό Πανεπιστήμιο τῆς Μινεζότα ὅταν ἀντάμωσε πρώτη φορά τόν Ἀνδρέα στόν προθάλαμο τοῦ Κύπριου ὀδοντογιατροῦ Ἄρη Δημητριάδη.

Ἡ ψηλή, ξανθιά καί ὄμορφη φοιτήτρια παρακολουθοῦσε λογοτεχνία καί γλωσσολογία. Τότε εἶχε προβλήματα μέ τά δόντια της καί ἐπισκέφθηκε τό ἰατρεῖο τοῦ Δημητριάδη ἀρκετές φορές. Μεταξύ τους δημιουργήθηκε κάτι περισσότερο ἀπό μιά φιλία. Ἦταν μιά ἐρωτική σχέση χωρίς συναισθηματικό βάθος. Ο Κύπριος ὀδοντογιατρός εἶχε κοινά σημεῖα μέ τήν Μάργκαρετ. Τοῦ ἄρεσε ἡ λογοτεχνία καί προσπαθοῦσε νά γράψει ἕνα μυθιστόρημα. Ἡ Μάργκαρετ ἦταν ὁ ἄνθρωπος πού μποροῦσε νά τοῦ φανεῖ χρήσιμος. Εἶχε ἀναμφισβήτητο ταλέντο στά γραπτά κείμενα. Παθιαζόταν νά γράφει, ἀπό διηγήματα μέχρι καί οἰκονομικές μελέτες! Ἀργότερα ἔγραψε ὁλοκληρωμένα δικά της ἔργα πού τυπώθηκαν ἀλλά δέν σημείωσαν ἐπιτυχία. Ἕνα ἀπό αὐτά εἶναι καί τό γνωστό «Ἐφιάλτης στήν Ἀθήνα».

Ἄνθρωποι πού ἔχουν ζήσει «στό βάθος τοῦ κήπου» τῶν στενῶν φίλων τῆς Μάργκαρετ καί τοῦ Ἀνδρέα, ἰσχυρίζονται ὅτι καί τά βιβλία τοῦ ἴδιου ἡ Μάργκαρετ τά ἔχει συγγράψει. Ἰδιαίτερα αὐτά πού κυκλοφόρησαν στήν ἀγγλική γλῶσσα μέ τήν ὑπογραφή τοῦ Ἀνδρέα

* «Ἡ Δυναστεία Παπανδρέου», ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ 1983 (Best Seller).



Ὁ Κάρολος Παπούλιας, ὁ Γιῶργος Λιάνης (στό κέντρο μέ τά γυαλιά) καί ὁ Ἀνδρέας. Οἱ δύο πρῶτοι ἔχουν διαδραματίσει ἕνα «τρυφερό ρόλο» στή ζωή τῆς Μάργκαρετ. Καί ἔχουν τήν προστασία της, ὅπως καί ὁ Γιῶργος Κατσιφάρας (ὁ «κατεστημένος»...).

Παπανδρέου. Ἡ Μάργκαρετ ἀποκάλυπτε αὐτό τό μυστικό σέ φίλους της, κάθε φορά πού οἱ σχέσεις της μέ τόν Ἀνδρέα ἦταν κακές. Εἶναι βέβαιο ὅτι τά ἔργα τοῦ νέου τότε καθηγητῆ τῆς οἰκονομετρίας «Government Regulation of Business», «Introduction to Economic Science», «Monopoly and Competition», «The Economic theory of Change» ἀποτελοῦν ἀτόφια συγγραφική δουλειά τῆς Μάργκαρετ. Στή συγγραφή βοηθοῦσε καί ὁ στενός φίλος τῆς Μάργκαρετ, Πακιστανός καθηγητής Zihar Ouri πού συνυπογράφει μέ τόν Ἀνδρέα τό βιβλίο «Monopoly and Competition». Ὅλα αὐτά τά βιβλία ἐκδόθηκαν ἀπό τόν οἶκο Weakel Publishing Company, πού τόν χρηματοδοτεῖ ἡ CIA. Τελευταῖος, ὡς συνήθως, ὁ Ἄρης Δημητριάδης πληροφορήθηκε ὅτι τήν ξανθή φίλη καί πνευματική του συνεργάτιδα ξεμυάλισε ὁ Ἀνδρέας. Ἔγινε ἔξω φρενῶν. Ἀλλά ἡ Μάργκαρετ ξεκαθάρισε θαρραλέα τήν ὑπόθεση καί τό ζήτημα ἔληξε ὁμαλά.

Ὁ Ἀνδρέας ἡδονίζεται νά παίζει τή ζωή του μέ την ψυχολογία πού κυριεύει τούς παῖκτες ὅταν κυνηγοῦν τήν τύχη τους στά μεγάλα καζίνα. «Ἀκουμπάει τήν τύχη του» στίς ἀποφάσεις πού παίρνουν οἱ γυναῖκες του γιά λογαριασμό του. Αὐτό τό παθητικό σύμπτωμα δημιουργοῦσε ἰσχυρό μαγνητισμό ἕλξης στίς ἴδιες. Ἡ Μάργκαρετ, πού ἀπό ἀντίδραση παντρεύτηκε τόν κοινωνιολόγο Μπόμπ Χώουλ γιατί ὁ Ἀνδρέας τῆς εἶχε ἀποκρύψει ὅτι ἦταν παντρεμένος μέ τή Χριστίνα, τό πρῶτο βράδυ τοῦ γάμου της, ἀντί νά προσπαθήσει νά ξεχάσει τό δεσμό της, ἔγραψε ἕνα μακροσκελέστατο γράμμα στον Ἀνδρέα. Τοῦ ὁμολογοῦσε τό ἐρωτικό πάθος της γι' αὐτόν καί τόν ἄφηνε νά ἐννοήσει ὅτι, ἐάν ἔπαιρνε διαζύγιο ἀπό τήν πρώτη του γυναίκα, τότε καί ἐκείνη θά ξαναγύριζε κοντά του.

Ἡ δραματική καί ἀπελπισμένη ἐπιστολή τῆς Μάργκαρετ συγκλόνισε τόν Ἀνδρέα. Ἔφερε στήν ψυχή του μία ἀγωνιώδη ταραχή καί δημιούργησε ἀπότομα μέσα του τήν πεποίθηση πώς ἡ Μάργκαρετ ἀποτελοῦσε θησαυρό πού τόν ἔχασε μέσα ἀπό τά χέρια του. Ἔπρεπε μέ κάθε τρόπο νά τόν ξανακερδίσει. Ὅσο κι' ἄν φαίνεται παράξενο, ὁ Ἀνδρέας παγιδευόταν ἐθελοντικά ἀπό αὐτό τό πάθος. Ὅσες γυναῖκες στή ζωή του ταξίδεψαν ἐπίσημα ἤ ἀνεπίσημα γιά ἀρκετό καιρό στό ἴδιο τραῖνο μαζί του τοῦ εἶχαν δημιουργήσει παρόμοια

συναισθήματα. Πρώτη ἡ Χριστίνα Ρασσιᾶ, ὕστερα ἡ Μάργκαρετ Τσάντ, μετά ἡ Κυρία Σκιαδαρέση, πού τήν ἐξέθεσε σοβαρά καί τέλος ἡ Βάσω Παπανδρέου. Αὐτές οἱ τέσσερις γυναῖκες τόν «μάτωσαν». Ἄφησαν μεγάλα σημάδια στήν ψυχή του. Ἄσχετα ἄν ἡ Μάργκαρετ ἔμεινε τελικά ἡ μοναδική συνεπιβάτιδα τοῦ τραίνου καί συνέχιζε δίπλα του πάντα τό ταξίδι.

Τή Χριστίνα τήν ξεφορτώθηκε μέ κακό τρόπο ὅταν ἀνακάλυψε ὅτι ἀποτελοῦσε ἐμπόδιο στήν ἄμετρη φιλοδοξία του νά φτάσει ψηλά. Τή Μάργκαρετ τή βασάνισε πολλά χρόνια μέ τις ἐπιδεικτικές ἀπιστίες του, σέ σημεῖο πού δημιούργησε ψυχολογικά προβλήματα στά παιδιά του. Μικρά, κοντά στή μητέρα τους περίμεναν ὁλόκληρες ἡμέρες τήν ἐπιστροφή τοῦ «ἄτακτου πατέρα» στό σπίτι. Ἔγιναν μάρτυρες ἀτέλειωτων προστριβῶν τῶν γονέων τους μεταξύ τους, καί οἱ καταβο-



Μέ τόν δυναμικό φεμινισμό της ὡς πρόεδρος τῆς Ἕνωσης Γυναικῶν Ἑλλάδας, ἡ Μάργκαρετ συνετέλεσε στήν ἀποποινικοποίηση τῆς μοιχείας, πρός δόξαν καί τιμήν τῆς... Δήμητρας!

λές πού δέχτηκαν ἦταν ὅλες σέ βάρος τοῦ Ἀνδρέα. Κάπως ἔτσι, ἄλλωστε, εἶχε συμβεῖ καί μέ τόν ἴδιο, ὅταν ὁ Γεώργιος Παπανδρέου χώρισε τή Σοφία γιά νά παντρευτεῖ τήν Κυβέλη. Εἶναι ἀμφίβολο ἄν ὅλα αὐτά ξεπεράστηκαν, καί ἄν τά συναισθήματα τῶν παιδιῶν ἀπέναντι στόν πατέρα τους ἄλλαξαν. Μέσα στήν οἰκογένεια τά ἐπεισόδια ἦταν ἀσταμάτητα. Πάντα φευγᾶτος ὁ Ἀνδρέας, ἐπιθυμοῦσε νά ταξιδεύει διαρκῶς ἀπό πόλη σέ πόλη τῆς Ἀμερικῆς, ἀπό χώρα σέ χώρα της Εὐρώπης. Ἀπό νησί σέ νησί. Καί ἀπό ἐρωτική φωλιά σέ ἐρωτική φωλιά. Προκλητικός, ἀδιόρθωτος, σεξουαλικά πεινασμένος, «ἐπιδειξίας γκόμενος» μιά ζωή.

Στά χρόνια τῆς ὀργῆς, τήν ὄμορφη Εὔη Σκιαδαρέση ἀπό τήν Πάτρα τήν ἐξέθεσε ἀνεπανόρθωτα. Ἐκεῖνο τό σκάνδαλο δημιούργησε δυσάρεστες πολιτικές ἐπιπτώσεις ἀφοῦ συνδέθηκε μέ χαριστικές πράξεις τοῦ Ἀνδρέα πρός τον σύζυγο τῆς κυρίας σχετικά μέ ἀναθέσεις συμβάσεων γιά ἐκτέλεση ἔργων πού ἦταν ἀντίθετες πρός τό οἰκονομικό συμφέρον τῆς πόλης τῶν Πατρῶν.

Τότε ὁ Ἀνδρέας, ἀγέρωχος καί φεγγοβόλος νέος ἀστέρας στήν κυβέρνηση τοῦ πατέρα του, πίστεψε ὅτι μποροῦσε νά τά ξεπεράσει ὅλα καί νά κερδίσει τό παιχνίδι. Τό «σκάνδαλο Σκιαδαρέση» ὅμως φούντωσε. Πῆρε πανελλήνια ἔκταση καί πρός στιγμήν φάνηκε ὅτι θά καταστρέψει τόν ἀπερίσκεπτο καί φλογερό ὑπουργό Ἀναπληρωτή Συντονισμοῦ, πού εἶχε μπερδέψει τά ἐρωτικά του αἰσθήματα μέ τά ὑπηρεσιακά του καθήκοντα καί πού ἦταν ἐπί πλέον γυιός τοῦ πρωθυπουργοῦ. Τελικά σώθηκε μέ μικρές «ἀμυχές» ἀπό ἐκείνη τήν ἱστορία, μετά ἀπό δραστήρια καί δυναμική παρέμβαση τοῦ πατέρα του. Ἔχασε ὅμως τό ὑπουργεῖο. Ὁ πατέρας του γνώριζε καλά τόν τρόπο νά τακτοποιεῖ τέτοιες ἱστορίες, ἀφοῦ καί ὁ ἴδιος ἦταν πάντα μπλεγμένος στή ζωή του μέ γυναῖκες. Ἔτσι βοήθησε ἀποτελεσματικά τόν γυιό του νά ξεμπλέξει. Τό «σκάνδαλο Σκιαδαρέση» ἥσυχα καί χωρίς θόρυβο ξεχάστηκε ἀπό τίς ἐφημερίδες καί ἀπό τόν Λαό.

(Πρόσφατα ἡ Σκιαδαρέση πέθανε ἀπό ἀνίατη ἀρρώστεια χωρίς μέχρι τό τέλος νά διακόψει τούς δεσμούς της μέ τό περιβάλλον τῆς οἰκογένειας Παπανδρέου καί τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ἦταν ἕνα ἀπό τά ἐπίλεκτα στελέχη στή γυναικεία ὀργάνωση τοῦ Κινήματος).

15. ΤΟ «ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΤΑΓΚΟ» ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΒΑΘΥ ΠΕΝΘΟΣ ΤΗΣ ΣΥΛΒΑΣ ΑΚΡΙΤΑ!*

Τό φθινόπωρο, ἀκόμα καί στό Ψυχικό, ἔχει τήν ἴδια μελαγχολία. Μιά διάφανη θλίψη κυριαρχεῖ, μέ δικό της πρόσωπο, καί ἀνταμώνεται προσεκτικά μέ τούς ἀνθρώπους.

Ὁ Ἀνδρέας, βράδυ πιά, μιλάει μέσα στό σπίτι του γιά πολιτική μέ καμμιά δεκαπενταριά φίλους. Ὁλόκληρη ἡ μέρα κύλησε στόν ἴδιο ρυθμό.

Ἡ Μάργκαρετ κάθεται σέ κάποια ἄκρη. Βαρέθηκε πιά ν' ἀκούει χωρίς σχεδόν νά καταλαβαίνει τίς ἀσταμάτητες λέξεις. Τή βροχή ἀπό λόγια πού δέν εἶχαν τελειωμό. Οὔτε κι' αὐτή μποροῦσε νά θυμηθεῖ πόσους καφέδες τῆς πατρίδας της εἶχε πιεῖ ὅλο αὐτό τό μεγάλο διάστημα.

Ἐκείνη τήν ὥρα, χτύπησε τό κουδούνι τῆς πόρτας. Κάποιος ἄνοιξε καί ἡ ὄμορφη Σύλβα Ἀκρίτα, ντυμένη στά μαῦρα, πρόβαλε έντυπωσιακή, χαρακτηριστικά θλιμμένη, μέσα στό φινετσάτο βραδινό της σύνολο. Πρόσφατα εἶχε πεθάνει ὁ ἄνδρας της, Λουκῆς Ἀκρίτας, καί ἡ λύπη στό πρόσωπό της ἔμοιαζε φυσική.

Ἡ Μάργκαρετ τήν ὑποδέχτηκε διαχυτικά ἀλλά καί ὁ Ἀνδρέας δέν ἔδειξε ἀσυγκίνητος ἀπό τόν ἐρχομό της. Ἡ Σύλβα Ἀκρίτα, φίλη καλή τότε τῆς οἰκογένειας τοῦ Ἀνδρέα, καθώς μιλοῦσε ἄπταιστα ἀγ-

* «ΑΝΔΡΕΑΣ», ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ 1984 (Best Seller)

γλικά εἶχε γίνει μέ τή Μαργαρίτα στενή φίλη. Ἐκείνη τῆς ἔλεγε ὅλα τά μυστικά της. Ἀλλά καί ὁ Ἀνδρέας συμπαθοῦσε ἐξαιρετικά τήν ὄμορφη καί ἔξυπνη χήρα τοῦ Λουκῆ Ἀκρίτα, πού ἦταν στενός καί ἀγαπητός συνεργάτης τοῦ πατέρα του.

Ἀφοῦ πέρασε λίγη ὥρα, ὁ Ἀνδρέας, πού δέν αἰσθανόταν καθόλου κουρασμένος, σηκώθηκε καί πῆγε πρός τό μέρος ὅπου ἦταν τό πικάπ τοῦ ραδιοφώνου. Διάλεξε ἕνα μεγάλο δίσκο μέ ἀργεντίνικα ταγκό καί τόν ἔβαλε νά παίξει. Οἱ φίλοι του τόν κύτταξαν μέ ἀπορία. Ὁ Ἀνδρέας προχώρησε στό σημεῖο πού καθόταν ἡ Σύλβα καί κουβέντιαζε μέ τήν Μάργκαρετ. Τῆς ζήτησε μέ οἰκειότητα νά χορέψουνε. Μέσα στήν αἴθουσα ἡ χειρονομία τοῦ Ἀνδρέα δημιούργησε ἐντύπωση. Ἡ Ἀκρίτα βρέθηκε σέ δύσκολη θέση. Εἶχαν περάσει μόλις λίγοι μῆνες ἀπό τή μέρα πού πέθανε ὁ ἄντρας της. Φοροῦσε ἀκόμα τά βαριά μαῦρα. Δέν τό θεωροῦσε ἀξιοπρεπές καί σοβαρό νά χορέψει ξαφνικά ταγκό μέ τόν Ἀνδρέα καί μάλιστα μπροστά σέ τόσους φίλους πού ἔβλεπε νά παρακολουθοῦν κιόλας περίεργοι. Ἡ Μάργκαρετ κυττοῦσε κι' αὐτή τόν Ἀνδρέα ἔκπληκτη. Ἡ Ἀκρίτα σκέφτηκε ν' ἀρνηθεῖ μέ κάποιο πρόσχημα, ἀλλά ὁ Ἀνδρέας τήν εἶχε πιάσει ἀπό τή μέση καί ἄρχισε νά χορεύει ὑποχρεωτικά μαζί του.

Μέσα στήν αἴθουσα δημιουργήθηκε μιά παράξενη ἀτμόσφαιρα. Ὅλοι παρατηροῦσαν, μέ διάφορες σκέψεις ὁ καθένας, τόν Ἀνδρέα νά χορεύει... ταγκό μέ μιά γυναίκα κατάμαυρα ντυμένη, πού, ὅπως ἔδειχνε τουλάχιστον, δέν τῆς προκαλοῦσε καμμιά εὐχαρίστηση αὐτό πού ὁ καβαλλιέρος της τήν εἶχε ὑποχρεώσει νά κάνει.

Μιάν ἄλλη φορά, ἡ Σύλβα Ἀκρίτα εἶχε διηγηθεῖ σέ στενή της φίλη, βουλευτίνα τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἕνα ἀκόμα παράξενο περιστατικό μέ τόν Ἀνδρέα:

Τῆς εἶχε τηλεφωνήσει ἡ Μάργκαρετ κάποιο πρωΐ καί τήν εἶχε παρακαλέσει νά περάσει ἀπό τό σπίτι της στό Ψυχικό, νά πάρουν πρωϊνό ὅλοι παρέα. Ἡ Ἀκρίτα δέν ἔμενε μακρυά ἀπό το σπίτι τῆς Μάργκαρετ καί ἀποδέχτηκε τήν πρόσκληση. Ὅταν ἔφτασε μέ τό αὐτοκίνητο ἔξω ἀπό τό σπίτι, ἄκουσε ἕνα δυνατό θόρυβο πού ἔβγαινε ὅμως με ρυθμό καί τέμπο, σάν κάποιος νά ἔπαιζε μέσα ἔξαλλος

ντράμς! Όταν μπῆκε στό σπίτι, ὁ θόρυβος ἔγινε ἐκκωφαντικός. Παρατήρησε, ὡστόσο, ὅτι ἡ Μάργκαρετ πού τήν ὑποδέχτηκε δέν ἔδειχνε νά ἐνοχλεῖται καθόλου ἀπό τό πανδαιμόνιο τῶν θορύβων. Λές καί ἦταν μιά καθημερινή κατάσταση, συνηθισμένη μέσα στό σπίτι. Ἡ Ἀκρίτα, ὅμως, παραξενεμένη τή ρώτησε:

— Τί συμβαίνει; Μαθαίνει κανένα ἀπό τά παιδιά σου ντράμς; Ἤ μήπως δέν εἶναι ντράμς, αὐτό πού ἀκούω; Πάντως, ὅποιος παίζει, δείχνει ἀρχάριος...

— Δέν κάνεις λάθος, ντράμς εἶναι, ἀπάντησε ἐκείνη. Τά παιδιά λείπουν ἀπό τό σπίτι, δέν παίζει κανένα ἀπ' αὐτά.

— Μά, τότε, ποιός παίζει ἔτσι δαιμονισμένα; Θά πέσουν οἱ τοῖχοι ἀπό τόν θόρυβο!

Ἡ Μάργκαρετ τήν καθησύχασε.

— Μήν ἀνησυχεῖς, εἶπε. Ἐγώ τό ἔχω συνηθίσει πιά κάθε πρωΐ, δέν μ' ἐνοχλεῖ καθόλου.

— Μά, ποιός παίζει;

— Ὁ Ἀνδρέας! ἀπάντησε ἡ Μάργκαρετ.

Καί τῆς ἐξήγησε ἀμέσως ὅτι αὐτό τό δυνατό παίξιμο μέ τά ντράμς ἀποτελοῦσε μιάν ἀπαραίτητη ψυχολογική ἄσκηση γιά τόν ἄντρα της.

Μέ τόν τρόπο αὐτό, πετύχαινε πλήρη ψυχολογική ἐκτόνωση. Ἔτσι μποροῦσε, στή συνέχεια, νά ἐργαστεῖ ὅλη μέρα χωρίς νά κουράζεται καθόλου. Καί, τό σπουδαιότερο, ἀπόλυτα ψύχραιμος! Ἡ πρωϊνή ἄσκηση τοῦ Ἀνδρέα μέ τά ντράμς, εἶχε γίνει καθημερινή συνήθεια μέσα στό σπίτι καί σχεδόν δέν ἐνοχλοῦσε κανένα.

— Καί πόση ὥρα κρατάει αὐτό; ρώτησε ἡ Ἀκρίτα.

— Στή χειρότερη περίπτωση μισή ὥρα, ἀπάντησε φυσικά ἡ Μάργκαρετ.

Πραγματικά, σέ λίγο ὁ Ἀνδρέας ἐγκατέλειψε τό μουσικό του δωμάτιο καί πῆγε νά πάρει τό πρωϊνό του μέ τίς δύο γυναῖκες. Φρέσκος καί σέ ἄριστη φόρμα, ὅπως συνέβαινε πάντα μετά τήν πρωϊνή του «μουσική» ἐπίδοση!

Ἦρθε, βέβαια, ἕνας καιρός πού ἡ φιλία ἀνάμεσα στίς δυό γυναῖκες πάγωσε. Ἡ Μάργκαρετ δέν ἤθελε νά δεῖ στά μάτια της τήν

Ἀκρίτα ὅταν πληροφορήθηκε, ἀπό τόν ἴδιο τόν Ἀνδρέα, ὅτι «ἡ ἄποψη τῆς Σύλβας εἶναι πώς ἕνα πιθανό διαζύγιο δέν πρόκειται νά μέ βλάψει πολιτικά. Ὅσοι μέ ἀγαποῦν θά δεχτοῦν μέ συμπάθεια αὐτή τήν περιπέτειά μου γιατί ἐσύ εἶσαι Ἀμερικάνα. Ἀλλά καί ὁ λαός δέν πρόκειται ἰδιαίτερα νά ἐνοχληθεῖ ἐπειδή χώρισα μιά ξένη καί παντρεύτηκα τελικά μιά Ἑλληνίδα. Συνεπῶς δέν πρόκειται νά ὑπάρξει πολιτικό κόστος, ἄν γίνει γνωστό ὅτι χωρίσαμε».

Αὐτό ἔγινε ὅταν ἡ «ἱστορία τῆς Βασούλας» εἶχε τελειώσει ὁριστικά γιά τόν Ἀνδρέα καί φυσικά ἡ Μάργκαρετ ξενακέρδισε χωρίς κόπο τό χαμένο ἔδαφος. Ὕστερα ἀπό αὐτό τό γεγονός, ἡ φιλία ἀνάμεσα στις δύο γυναῖκες δέν ξαναζεστάθηκε ποτέ. Ἄλλωστε, καμμιά τους δέν τό ἐπεδίωξε εἰλικρινά. Κάποια ἄλλη φορά, πού ἡ Ἀκρίτα μέ τή Μάργκαρετ ταξίδευαν στήν Κύπρο, ἡ δεύτερη αὐθόρμητα ἀποκάλυψε στήν πρώτη τά προβλήματα πού ἔχει κατά καιρούς ὁ Ἀνδρέας μέ τήν ὑγεία του. Προβλήματα πού τίς περισσότερες φορές εἶναι σοβαρά καί τά ἀντιμετωπίζει μέ ἀνησυχία ἡ οἰκογένεια. «Ἴσως νά ὑπάρχει μιά συνέχεια κληρονομικότητας σέ μερικά ἀπό αὐτά, εἶχε πεῖ ἡ Μάργκαρετ, καί πολλές φορές ὁ Ἀνδρέας ἀλλάζει τόσο πολύ ψυχολογικά, πού δυσκολεύομαι καί ἡ ἴδια νά τόν ἀναγνωρίσω. Εὐτυχῶς πού ἐκεῖνες οἱ περίοδοι διαρκοῦν λίγο».

Ἡ Σύλβα Ἀκρίτα εἶχε διηγηθεῖ στή φίλη της βουλευτίνα τοῦ ΠΑΣΟΚ ἄλλο ἕνα χαρακτηριστικό περιστατικό παράξενης καί ἀφύσικης ἀντίδρασης τοῦ Ἀνδρέα, μπροστά σ' ἐπώνυμο κόσμο, γνωστές προσωπικότητες τῆς τέχνης καί τῶν γραμμάτων τῆς Ἀθήνας.

Ἐκείνη, ὅταν ὁ Ἀνδρέας ἦταν ὑποψήφιος βουλευτής στή Β΄ Περιφέρεια Ἀθήνας (στίς ἐκλογές πού δέν ἔγιναν, τοῦ Μάη 1967), ὀργάνωσε στό σπίτι της τοῦ Ψυχικοῦ μιά μεγάλη συγκέντρωση ἀπό 200 καί πλέον γνωστούς Ἀθηναίους.

Αὐτό εἶχε γίνει ὕστερα ἀπό παράκληση τοῦ Γεωργίου Παπανδρέου στήν Ἀκρίτα, γιά νά γνωρίσει τόν Ἀνδρέα σέ καλλιτέχνες, συγγραφεῖς καί δημοσιογράφους πού δέν τόν ἤξεραν ἀκόμα. Στή συγκέντρωση, ὁ Ἀνδρέας θα προσπαθοῦσε νά δημιουργήσει φιλικές σχέσεις μαζί τους, ἀπαραίτητες στήν πολιτική καρριέρα πού εἶχε προγραμματίσει γιά τόν ἑαυτό του.

Ἡ Ἀκρίτα ἄρχισε νά τόν παρουσιάζει καί νά τόν συστήνει στούς καλεσμένους της. Στό συγγραφέα Σωτήρη Πατατζῆ, στόν ἠθοποιό Μίμη Φωτόπουλο καί σέ πολλούς ἄλλους. Παρατήρησε ὅμως ὅτι ὁ Ἀνδρέας εἶχε ἀρχίσει νά μήν νιώθει ἄνετα. Ἡ διάθεσή του ἄλλαξε καί ἀποσύρθηκε σέ μιά γωνιά τοῦ σπιτιοῦ, μόνος του. Ἡ Ἀκρίτα ἀνησύχησε ἀπό τήν ἀναπάντεχη ἀντίδρασή του. Τόν ρώτησε:

— Συνέβη κάτι πού σέ πείραξε, Ἀνδρέα; Μήπως παρατήρησες τίποτα πού δέν σοῦ ἄρεσε; Εἶπε τίποτα δυσάρεστο κάποιος καλεσμένος μου;

— Ὄχι, ὄχι Σύλβα, ἀπάντησε αὐτός. Δέν συνέβη τίποτα. Ἀλλά πῶς νά στό πῶ, νιώθω ἀμήχανα ἀνάμεσα σέ ὅλους αὐτούς. Προτιμῶ νά τούς πεῖς ἐσύ δυό λόγια καί νά τελειώνουμε. Θά ἤθελα νά φύγω τό ταχύτερο ἀπό ἐδῶ μέσα!

Αὐτό τό συναίσθημα, μέ τόν καιρό, ὁ Ἀνδρέας τό ξεπέρασε βέβαια, ἀλλά γενικά δέν συμπεριφέρεται ἄνετα ὅταν στή συντροφιά του ὑπάρχουν προσωπικότητες. Κάτι τόν ἐνοχλεῖ καί τόν μπερδεύει μέ τούς ἐπώνυμους. Γι' αὐτό προτιμάει πάντα, ὁ στενός κύκλος του ν' ἀποτελεῖται ἀπό μέτριους καί ἀσήμαντους ἀνθρώπους. Ἀνάμεσά τους νιώθει ἀσφάλεια, σιγουριά καί μπορεῖ νά συμπεριφέρεται χωρίς νά προσέχει ἰδιαίτερα, ἄσχετα ἄν αὐτό μπορεῖ νά τό ἔχει πληρώσει ἀκριβά ἀρκετές φορές στή ζωή του. Γιατί ἔτσι ἔχει ἐκτεθεῖ ἀνεπανόρθωτα.

Ἡ τελευταία ἔμμονη ἰδέα τοῦ Ἀνδρέα, εἶναι ἡ... ἀστρολογία! Ἐκεῖνος πού γέλασε καί κορόϊδεψε πολλούς φίλους καί φίλες του ὅταν ἔψαχναν ν' ἀνακαλύψουν τήν τύχη τους στ' ἄστρα, τώρα ἔχει γίνει ἕνας μανιώδης ἐρευνητής καί πιστός ὀπαδός τῆς θεωρίας ὅτι τό ζώδιο κάθε ἀτόμου καί ἡ μαγνητική ἐπιρροή τοῦ ἄστρου του, διαμορφώνουν κατά τό ἕνα τρίτο τήν ἐξέλιξή του καί προσδιορίζουν τή σταδιοδρομία του!

16. ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΒΑΣΩΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΤΟ 1971 *

Τό Λονδῖνο τραβοῦσε σάν μαγνήτης τόν Ἀνδρέα. Δέν ἦταν τόσο ἡ πόλη μέ τήν ὑγρασία, τήν ὁμίχλη καί τήν ψυχρή ἀπάθεια, ὅσο ἡ καρδιά καί τά νιᾶτα μιᾶς κοπέλλας, πού εἶχαν βάλει φωτιά στό μυαλό του. Ὅσες φορές ταξίδευε στήν Ἀγγλία, ὁ Ἀνδρέας χανόταν. Γινόταν «μαγική εικόνα» καί ἐξαφανιζόταν μέ τή Βάσω Παπανδρέου. Μόνο ὁ Κίμωνας Κουλούρης γνώριζε τό «καταφύγιό» τους σέ περίπτωση «ἔκτακτης ἀνάγκης».

Στό Λονδῖνο, ὁ Ἀνδρέας προσπάθησε φιλότιμα νά ἔρθει σέ κάποια ἐπαφή μέ τούς πάμπλουτους καί ἰσχυρούς Ἕλληνες ἐφοπλιστές. Γνώριζε ὅτι διέθεταν ἀπεριόριστη οἰκονομική δύναμη, ἀλλά βέβαια ποτέ δέν φαντάστηκε σοβαρά πώς ἐκεῖνοι θ' ἄνοιγαν τά «πουγγιά» τους καί θά τοῦ ἔλεγαν: «Ἀνδρέα, βάλε τό χέρι σου μέσα και πᾶρε ὅσα θέλεις, γιά νά προχωρήσει τό ΠΑΚ!». Τέτοιες ψευδαισθήσεις δέν ἔτρεφε. Ἄλλωστε γνώριζε ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπό τούς Ἕλληνες ἐφοπλιστές τοῦ Λονδίνου ἦταν μέ τό μέρος τῆς χούντας ἤ τοῦ βασιλιᾶ. Μιά φορά σ' ἕνα «μήτινγκ» μέ μιά ὁμάδα ἀπό αὐτούς πού ὑποστηρίζαν τόν δεύτερο, καθώς ὁ Ἀνδρέας προσπαθοῦσε νά τούς πείσει ὅτι, τελικά, ἡ χούντα δέν ἀποτελοῦσε τήν ἰδεώδη κατάσταση γιά τά πραγματικά τους συμφέροντα, αὐτοί τοῦ ἔβαλαν ἀμέσως τό ζήτημα ἐπαφῆς καί συνεργασίας μέ τό βασιλιᾶ.

Φυσικά, ὁ Ἀνδρέας ἔφυγε ἀπό τή σύσκεψη. Καί ξέχασε τό ζήτημα τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν τοῦ Λονδίνου. Δέν εἶχε νά περιμένει τίποτ' ἀπ' αὐτούς.

---

* «ΑΝΔΡΕΑΣ», ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ 1984 (Best Seller)

Ἕνα βράδυ, τό χειμώνα τοῦ 1971, στό Λονδῖνο, ὁ Ἀνδρέας εἶχε μιά βίαιη σκηνή μέ τή Βάσω Παπανδρέου. Τοῦ εἶχε ζητήσει νά ἐπισκεφτεῖ, γιά λίγο καιρό, τό Τορόντο τοῦ Καναδᾶ. Αὐτό τό ταξίδι δέν ἤθελε νά τό ἐγκρίνει μέ κανένα τρόπο ὁ Ἀνδρέας. Ἡ Βάσω, ὅμως, ἦταν πεισματάρα καί ἐπίμονη. Δέν τῆς ἄρεσε νά ἐγκαταλείπει τήν προσπάθειά της στή μέση. Ἔτσι ἐξαφανίστηκε λίγες μέρες ἀπό τό Λονδῖνο μετά τό ἐπεισόδιο πού δημιουργήθηκε ἀπό τήν ἄρνηση τοῦ Ἀνδρέα.

Αὐτή ἡ «ἐξαφάνιση» τόν ἀναστάτωσε. Δέν μποροῦσε μέ κανένα τρόπο νά βρεῖ ἡσυχία. Ὁλόκληρος ὁ «πυρήνας» τοῦ ΠΑΚ Λονδίνου εἶχε κηρύξει συναγερμό. Οἱ σύντροφοι ἔψαχναν μέ ἀγωνία ν' ἀνακαλύψουν ποῦ εἶχε κάνει «φωλιά» ἡ Βασούλα!

Πέρασαν δέκα μέρες χωρίς ἀποτέλεσμα. Ἡ πεισματάρα Βάσω δέν ἔδινε σημεῖα ζωῆς. Ἕνας σύντροφος ἔρριξε τήν ἰδέα νά εἰδοποιήσουν τή... «Σκώτλαντ Γυάρντ». Ὁ Ἀνδρέας πρός στιγμήν δέχτηκε τήν ἰδέα, ἀλλά γρήγορα ἄλλαξε γνώμη. Ἄρχισε τότε νά σκέπτεται σοβαρά τήν περίπτωση ἀπόπειρας αὐτοκτονίας τῆς εὐαίσθητης κοπέλλας.

Ἡ προθεσμία πού ἔπρεπε νά φύγει ἀπό τό Λονδῖνο πέρασε, ἀλλά αὐτός δέν τό κουνοῦσε ἀπό κεῖ. Ἐπέμενε νά βρεθεῖ πρῶτα ἡ Βασούλα. Ὕστερα θά 'φευγε.

Στό Μόναχο, περίμεναν μάταια τόν Ἀνδρέα νά μιλήσει, σέ προγραμματισμένη συγκέντρωση. Τά τηλέφωνα τῶν συντρόφων, ἀνάμεσα Λονδῖνο καί Μόναχο, εἶχαν πάρει «φωτιά». Μερικοί ἀνησύχησαν περισσότερο ἀπ' ὅσο θά ἔπρεπε. Ὑπέθεσαν ὅτι ὁ Ἀνδρέας εἶχε ξαφνικά ἀρρωστήσει. Ἔτσι, κυκλοφόρησαν γιά πρώτη φορά διάφορες ὑπερβολικές διαδόσεις. Κανένας ἀπό τούς συντρόφους τοῦ Λονδίνου δέν ἀποτολμοῦσε νά φανερώσει τό λόγο πού εἶχε ὑποχρεώσει τόν Ἀνδρέα νά καθυστερήσει τήν παραμονή του ἐκεῖ. Οἱ φῆμες, ὅμως, ὀργίαζαν. Ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι ἔκανε θεραπεία στό συκώτι του πού εἶχε πάθει ἐπικίνδυνη βλάβη. Μερικοί μιλοῦσαν γιά τά νεῦρα του πού εἶχαν σπάσει καί τοῦ εἶχαν δημιουργήσει μεγάλη κατάπτωση. Ὅλ' αὐτά μέχρι νά βρεθεῖ ἡ Βασούλα...

Τελικά, ὁ Κίμων Κουλούρης ἔλυσε κι' αὐτό τό σημαντικό πρόβλημα. Προικισμένος μέ πολύστροφο μυαλό, θυμήθηκε ὅτι ἡ Βάσω εἶχε μιά στενή φίλη μέ δικό της σπίτι, σ' ἕνα προάστιο τοῦ Λονδίνου. Ἐκεῖ, πολλά Σαββατοκύριακα, πήγαινε ἡ Βάσω ὅταν ἤθελε νά ξεκουραστεῖ καί νά διαβάσει. Τῆς ἄρεσαν ἰδιαίτερα τό τοπίο καί τό σπίτι. Ὁ Κίμων θυμήθηκε περίπου τήν περιοχή. Καθώς μάλιστα εἶχε συγκρατήσει τ' ὄνομα τῆς φίλης, ἔμαθε χωρίς κόπο ἀπό τό τηλεφωνικό κέντρο τῆς περιοχῆς τά ὑπόλοιπα στοιχεῖα. Τότε, μέ τό αὐτοκίνητο ἑνός συντρόφου, ἔκαναν πρωινή ἔφοδο. Ὁ Κίμων ἦταν σχεδόν βέβαιος ὅτι θά ἔβγαινε «λαγός». Καί πραγματικά δέν διαψεύστηκε. Ὅταν τό αὐτοκίνητο πλησίασε κοντά στή διεύθυνση τοῦ σπιτιοῦ εἶδαν ἀπό μακρυά, στόν κῆπο, μιά γυναίκα νά φροντίζει τά λουλούδια. Ἦταν, βέβαια, ἡ Βασούλα πού εἶχε βρεῖ κατανόηση ἀλλά καί φιλόξενη παρηγοριά στό σπίτι τῆς φίλης της.

Τό αὐτοκίνητο μέ τό σύντροφο καί τόν Κίμωνα σταμάτησε σέ μικρή ἀπόσταση. Αὐτός κατέβηκε καί προχώρησε μόνος πρός τό σπίτι. Ὅταν τόν ἀντίκρυσε ἡ Βάσω, δέν μποροῦσε νά πιστέψει στά μάτια της. Ἡ φίλη της ἔλειπε ἀπό τό σπίτι καί ὁ Κίμων μέ τή Βάσω μπῆκαν μέσα νά πιοῦν τσάϊ καί νά κουβεντιάσουν. Ἡ κουβέντα κράτησε περίπου δύο ὧρες. Ὁ σύντροφος περίμενε ὑπομονετικά στό αὐτοκίνητο. Τότε κάναν τήν ἐμφάνισή τους ὁ Κίμων, ἡ Βάσω καί μιά βαλίτσα, πού κρατοῦσε ἱπποτικά ὁ πρῶτος. Κλείδωσαν τό σπίτι κι' ἐπιβιβάστηκαν στό αὐτοκίνητο. Πῆγαν κατευθεῖαν στό σπίτι τοῦ Κίμωνα, στό Λονδῖνο.

Ἐκεῖνο τό βράδυ ἔγινε τρικούβερτο γλέντι. Ἀγοράστηκαν καλομαγειρεμένα φαγητά ἀπό ἑλληνικά ἑστιατόρια, τυριά καί φροῦτα. Ἀκόμα κασσέτες μέ τραγούδια τοῦ Θεοδωράκη, τοῦ Καζαντζίδη, τοῦ Μπιθικώτση, τοῦ Νταλάρα καί τοῦ Ξυλούρη. Τό μεγάλο γλέντι κράτησε μέχρι τίς πρωινές ὧρες. Ἡ «συμφιλίωση» ἀνάμεσα Ἀνδρέα καί Βάσως ἦταν κατόρθωμα πραγματικό τοῦ Κουλούρη πού ἔχει τόν τρόπο νά χειρίζεται ἀριστοτεχνικά τέτοια ζητήματα. Ὁ Ἀνδρέας, μετά ἀπό τρεῖς μέρες, ἔφυγε ἥσυχος ἀπό τό Λονδῖνο καί πέταξε ἐπιτέλους στό Μόναχο πού τόν περίμεναν μέ τήν ψυχή στό στόμα. Εὐτυχισμένος καί «ἄλλος ἄνθρωπος».

Ὅταν ἔφτασε στό Μόναχο, δημιουργοῦσε τήν ἐντύπωση ἀν-

θρώπου πού εἶχε ξαναγεννηθεῖ. Ζωντανός, ἀκούραστος, κινητικός, μιλοῦσε σέ ὅλους μέ σιγουριά καί τούς γέμιζε μ' αἰσιοδοξία. Ὅσοι εἶχαν ἀληθινά ἀνησυχήσει ἀπό τίς φῆμες πού κυκλοφόρησαν γιά τά «προβλήματα τῆς ὑγείας του», κατάλαβαν πώς ἦταν ἐξωπραγματικές. Πάντως, ὁ 'Ανδρέας, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν περιπέτεια μέ τή Βασούλα στό Λονδῖνο, πού προκάλεσε τήν ὀλιγοήμερη κατάπτωσή του, εἶχε κατά καιρούς μικρά ἤ μεγάλα προβλήματα μέ τήν ὑγεία του. Καί τό συκώτι καί τά νεῦρα του ἔχουν ἀπασχολήσει τούς καλύτερους γιατρούς στήν 'Αμερική, στό Λονδῖνο καί στόν Καναδᾶ.

17. ΕΝΑ ΚΟΡΙΤΣΙ 19 ΧΡΟΝΩΝ ΖΗΤΑΕΙ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ...*

Μέ μιά ἔκπληξη πρώτου μεγέθους ὑποδέχονται σήμερα (Τετάρτη, 20 'Ιανουαρίου 1988) οἱ Σουηδοί τόν πρωθυπουργό 'Ανδρέα Παπανδρέου. Ἡ μεγαλύτερη σουηδική ἐφημερίδα «'Αφτονμπλάντετ», πού ἀνήκει σέ συνδικαλιστική ὀργάνωση καί ἐκφράζει πολιτικά τό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα τῆς χώρας αὐτῆς, δημοσίευσε βιογραφικό τοῦ κ. 'Ανδρέα Παπανδρέου στό ὁποῖο ἀποκαλύπτει δημόσια τήν ὕπαρξη κόρης τοῦ πρωθυπουργοῦ μέ τή Σουηδέζα Κα Ράγκνια Νίμπλουμ, διακεκριμένη συνεργάτιδα τῆς σουηδικῆς τηλεόρασης.

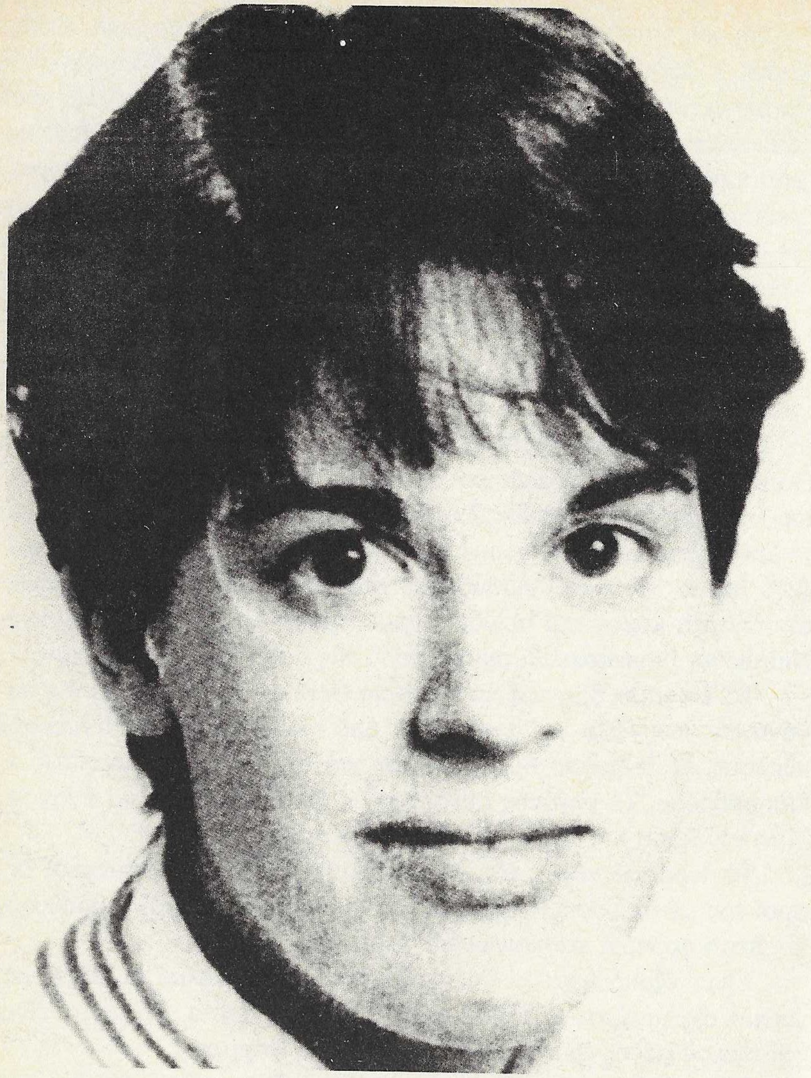
Τό ἐπίσημο βιογραφικό δημοσιεύθηκε μέ τήν εὐκαιρία τῆς συνάντησης τῶν «Ἕξι» καί θεωρήθηκε ἀπό τούς σουηδικούς πολιτικούς κύκλους ὡς ἔκφραση δυσαρέσκειας γιά τήν προσωπικότητα τοῦ κ. Παπανδρέου. Τό γεγονός συνδέεται μέ τήν ἄρνησή του νά ἀναγνωρίσει τήν κόρη του καί νά ἀναλάβει τήν πατρική εὐθύνη.

Τό τεράστιο κῦρος τῆς ἐφημερίδας καί οἱ στενοί πολιτικοί δεσμοί της μέ τό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα, δίνουν στό δημοσίευμα ἰδιαίτερη πολιτική καί κοινωνική βαρύτητα.

Εἶναι ἐξακριβωμένο ὅτι τό δημοσίευμα ἔγινε μέ τή σύμφωνη γνώμη τῆς μητέρας κ. Ράγκνια Νίμπλουμ, ἡ ὁποία, ἄλλωστε, εἶναι καί ἐξέχον μέλος τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος.

Εἶναι ἄγνωστο καί θεωρεῖται πάντως ἄκρως ἀπίθανο ὅτι ὁ κ.

* ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ, 20 'Ιανουαρίου 1988.



Δέκα ἐννέα χρονῶν σήμερα, ἡ Αἰμιλία Ἀντρέα ἦρθε να προστεθεῖ στήν... πολυεθνική οἰκογένεια τοῦ Ἀντρέα Παπανδρέου.



Μέ νόμιμη γυναίκα καί τέσσερα παιδιά πού τόν περίμεναν στό σπίτι ἐκεῖνος δέν εἶχε καμμιά ἀναστολή νά φωτογραφηθεῖ τόσο τρυφερά σέ... «ἑβδομαδιαία στάση» μέ τή φιλενάδα του! Σέ ποιόν, ἀλήθεια, θά ἔδινε λογαριασμό ὁ... Παναγῆς τοῦ Καστρίου;

Παπανδρέου θά θελήσει νά συναντήσει στή Στοκχόλμη τήν κόρη του, 19 χρόνων σήμερα, ὅπως ἀπέφυγε νά τό κάνει στό παρελθόν, παρά τήν ἐπιθυμία τῆς μητέρας.

Αὐτή ἡ ἀπάνθρωπη καί ἀντικοινωνική στάση τοῦ 'Ανδρέα, ἔχει προκαλέσει ὀργή καί ἀγανάκτηση κατά τοῦ Ἕλληνα πρωθυπουργοῦ σέ ὅλη τή Σουηδία.

Ἡ «'Αφτονμπλάντεντ», μιά ἀπό τίς μεγαλύτερες σουηδικές ἐφημερίδες, μέ ἡμερήσια κυκλοφορία 500.000, προσκείμενη στό κυβερνῶν σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Σουηδίας καί μέ μετοχικό κεφάλαιο πού ἐλέγχεται ἀπό τή συνδικαλιστική συνομοσπονδία (L.O.), δημοσίευσε, ἐν ὄψει τῆς συνόδου Κορυφῆς τῶν ἡγετῶν τῆς «Πρωτοβουλίας τῶν 6», πού θά πραγματοποιηθεῖ αὔριο καί μεθαύριο στή Στοκχόλμη, τό βιογραφικό τοῦ Ἕλληνα πρωθυπουργοῦ κ. 'Ανδρέα Παπανδρέου.

Ἡ μεγάλη σοσιαλδημοκρατική ἐφημερίδα δέν παρέλειψε ἕνα βασικό στοιχεῖο. Ὁ κ. Παπανδρέου στά χρόνια τῆς ἑπτάχρονης δικτατορίας ἀνέπτυξε κατά τήν παραμονή του στή φιλόξενη, δημοκρατική Σουηδία δεσμό μέ μιά ὑπάλληλο τῆς σουηδικῆς τηλεόρασης καί ἀπέκτησε μαζί της κόρη πού γεννήθηκε τήν 21η 'Απριλίου 1969.

Ἡ πρωτοβουλία της σοσιαλδημοκρατικῆς ἐφημερίδας «'Αφτονμπλάντετ», πού ἔχει ἄμεση σχέση μέ τό ταξίδι του κ. Παπανδρέου στή Σουηδία, θέτει ξανά ἕνα ζήτημα πού τόσο πολλοί συνεργάσθηκαν γιά νά «κουκουλώσουν».

Τό ζήτημα εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀνθρώπινο. 'Εκτιμᾶται ὅτι ἕνας ἀπό τούς λόγους πού ὤθησαν τή σοσιαλδημοκρατική ἐφημερίδα νά περιλάβει στό βιογραφικό τοῦ κ. Παπανδρέου τό παιδί του, τό ὁποῖο αὐτός σκόπιμα παραλείπει νά ἀναφέρει, εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῶν Σουηδῶν νά ἐπιβάλουν τήν πλήρη κοινωνική ἀποκατάσταση τῆς ἐξώγαμης κόρης τοῦ κ. Παπανδρέου, πού εἶναι σήμερα 19 ἐτῶν. Οἱ Σουηδοί εἶναι πολύ προοδευτικοί στίς κοινωνικές τους ἀντιλήψεις καί δέν ἀνέχονται κοινωνικές προκαταλήψεις, ὁποιαδήποτε μορφή κοινωνικοῦ ρατσισμοῦ.

Ἡ προσβολή πρός τήν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καί τήν ἠθική

μιᾶς πολιτισμένης κοινωνίας, γίνεται μεγαλύτερη ἐάν λάβουμε ὑπόψη ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου κατηγορεῖται γιά τήν ἄτυπη ἐφαρμογή ἑνός οἰκογενειοκρατικοῦ συστήματος διακυβέρνησης. Ἡ οἰκογενειακή ἱστορία γράφεται καί αὐτή σύμφωνα μέ τίς πολιτικές ἀνάγκες τοῦ πρωθυπουργοῦ...

Στό τελευταῖο φύλλο τῶν «Κυριακάτικων Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου, μιᾶς ἐφημερίδας πού εἶναι πραγματικός θεσμός τῆς διεθνοῦς δημοσιογραφίας θά δοῦμε τή φωτογραφία τῆς πρώην γραμματέως τοῦ βασικοῦ στελέχους τοῦ Συντηρητικοῦ Κόμματος κ. Σέσιλ Πάρκινσον, ὁ ὁποῖος ἄν καί ἐθεωρεῖτο ὑποψήφιος διάδοχος τῆς κ. Θάτσερ, ὑποβιβάστηκε πολιτικά ὅταν ἔγινε γνωστό ὅτι ἀπέκτησε μαζί της πρίν 4 χρόνια ἐξώγαμο παιδί. Μετά τίς τελευταῖες ἐκλογές ἡ κ. Θάτσερ προχώρησε στή μερική ἀποκατάσταση τοῦ ἄλλοτε παντοδύναμου στενοῦ συνεργάτη της. Ἡ ἔγκυρη ἐφημερίδα πού πρέπει νά σημειωθεῖ, κινεῖται στό συντηρητικό χῶρο, δημοσιεύει τή φωτογραφία τῆς μητέρας τῆς ἐξώγαμης κόρης τοῦ κ. Πάρκινσον τή στιγμή πού ἐξέρχεται ἀνήσυχη ἀπό τό νοσοκομεῖο ὅπου εἰσήχθη ἡ μικρή ὕστερα ἀπό σοβαρή κρίση ἐπιληψίας. Καί θέτουν οἱ «Κυριακάτικοι Τάϊμς» μέ ἀξιοπρεπέστατο, ἀλλά καί πολύ ἄμεσο τρόπο τό ἐρώτημα ἄν ὁ κ. Πάρκινσον πῆγε νά δεῖ τήν ἄρρωστη κόρη του ἤ κρύβεται πίσω ἀπό τά ἀξιώματά του καί τήν ἀσφάλεια τῆς ἀναγνωρισμένης οἰκογένειάς του.

Ὑπάρχουν ὁρισμένοι ἠθικοί κανόνες χωρίς τήν τήρηση τῶν ὁποίων ἡ κοινωνία παύει νά εἶναι πολιτισμένη. Οἱ κανόνες αὐτοί πρέπει νά ἐφαρμόζονται μέ μεγαλύτερη αὐστηρότητα ἀπό τούς ἰσχυρούς, γιά δύο λόγους. Μέ τή δημοσιότητα τῆς ὁποίας χαίρουν, εἶναι σέ θέση νά ἐπηρεάζουν τή διαμόρφωση τῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων καί τῶν ἠθῶν. Ἡ πεῖρα, ἐπίσης, δείχνει ὅτι ὑπάρχει ἄμεση σχέση μεταξύ προσωπικῆς καί πολιτικῆς συμπεριφορᾶς. Οἱ μῦθοι, σύμφωνα μέ τούς ὁποίους ἕνας ἀνέντιμος ἄνθρωπος, ἕνας ἄνθρωπος χωρίς αἰσθήματα μπορεῖ νά εἶναι εὐαίσθητος στά κοινωνικά προβλήματα καί ὑπεύθυνος στήν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας, μπορεῖ νά εἶναι βολικοί, δέν ἐπιβεβαιώνονται ὅμως στήν πράξη.

Ἡ πολιτική ἀναξιοπιστία καί ἀνευθυνότητα τοῦ κ. Παπανδρέου

ἀναγνωρίζονται πλέον ἀπό τούς περισσότερους πολίτες. Αἰσθανόμαστε πάντως τήν ἀνάγκη νά ὑπογραμμίσουμε ὅτι γι' αὐτόν ἡ κρίση μας εἶναι πολύ πιό αὐστηρή γιατί συμπεριφέρθηκε ἀνάξια σέ μιά ἐποχή κατά τήν ὁποία δοκιμαζότανε σκληρά ὁ ἑλληνικός λαός καί δέν ὑπῆρχαν περιθώρια γιά ἐλαστικότητα στή συμπεριφορά καί στή συνείδηση.



'Ανάμεσα στό χαμόγελο καί στό δάκρυ, στωϊκή καί πικρή, ἡ μητέρα τῆς Αἰμιλία-'Αντρέα δέν μίλησε γιά σχεδόν 17 χρόνια.

18. ΑΙΜΙΛΙΑ - ΑΝΤΡΕΑ ΝΙΜΠΛΟΥΜ*

Αἰμιλία - 'Ανδρεα λέγεται «ἡ ἄγνωστη» κόρη τοῦ Παπανδρέου. Αἰμιλία 'Ανδρέα Νίμπλουμ, 19 χρόνων. Ζεῖ μέ τή μητέρα της Ράγκνια Νίμπλουμ, στήν περιοχή Λίντινγε, βόρεια τῆς Στοκχόλμης. Τόν πατέρα της τόν βλέπει σπανιότατα. Δέν τόν εἶδε, μᾶλλον, οὔτε καί τώρα πού βρέθηκαν τόσο πολύ κοντά ὁ ἕνας στόν ἄλλο. Λίγα μόνο χιλιόμετρα χωρίζουν τό κυβερνητικό κτίριο Ρόζενμπαντ ἀπό τό προάστιο Λίντινγε...

Ὁ 'Ανδρέας ἐξακολουθεῖ νά σιωπᾶ. 'Αλλά καί οἱ Σουηδοί, ὅμως, ἐπιμένουν. Εἶναι ἄξιον προσοχῆς καί μελέτης τό γεγονός ὅτι ὁ Τύπος μιᾶς χώρας πού διακρίνεται γιά εὐρύτητα ἀντιλήψεων καί ἐλαστικότητα στά κοινωνικά θέματα, δίνει τόσο μεγάλη σημασία σέ μιά προσωπική –μέ πρώτη ματιά– ὑπόθεση. Ἡ ἐξήγηση βρίσκεται ἀκριβῶς σ' αὐτό: Ὅτι ἡ ὑπόθεση ἔχει πάρει τεράστιες πολιτικές διαστάσεις, ἐνῶ ὁ Παπανδρέου ἀρνεῖται νά ἀναλάβει τίς εὐθύνες του καί τίς ἀνθρώπινες καί τίς πολιτικές: Νά ἀναγνωρίσει τήν Αἰμιλία 'Ανδρέα καί νά ἐξηγήσει, γιατί τόσα χρόνια δέν τό ἔκανε.

Στή δημιουργία τοῦ ὅλου κλίματος πού προκαλεῖ ἡ ἀποκάλυψη μιᾶς ἀκόμα πλευρᾶς τῆς προσωπικότητας τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου, δέν πρέπει νά εἶναι ἀμέτοχοι καί ἐπίσημοι πολιτικοί κύκλοι τῆς Σουηδίας. Ἡ κ. Ράγκνια Νίμπλουμ, ἡ μητέρα τῆς Αἰμιλίας 'Ανδρέα, εἶναι ἕνα δημοφιλέστατο πρόσωπο στή χώρα της, μιά καλλιεργημένη καί σοβαρή γυναίκα, κόρη διπλωμάτη, ἡ ὁποία χειρίστηκε πάντα μέ ἰ-

* «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» 23.1.1988

διαίτερο τάκτ τό προσωπικό της δρᾶμα. Ἐπιπλέον εἶναι ἕνα διακεκριμένο στέλεχος τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος.

Στό πολιτικό ἦθος τοῦ πρωθυπουργοῦ καί τό ἱστορικό τῆς ὑπόθεσης, ἡ ἔγκυρη σοσιαλδημοκρατική ἐφημερίδα «Ἀφτονμπλάντετ» ἀφιέρωσε χθές (22 Ἰανουαρίου 1988) μιά ὁλόκληρη σελίδα. Εἶναι ἡ σουηδική ἐφημερίδα πού ἀναφέρθηκε πρώτη στήν ὕπαρξη τῆς ἐξώγαμης κόρης τοῦ Ἀνδρέα. Ἀκολούθησε ἡ φιλελεύθερη «Ἐξπρέσεν» καί ἡ «Ἀφτονμπλάντετ» ἐπανῆλθε χθές δριμύτερη:

Τό ὁλοσέλιδο δημοσίευμά της, περιλαμβάνει μιά φωτογραφία τῶν «6», μέ τόν τίτλο «Συνάντηση εἰρήνης». Κάτω δεξιά ὑπάρχουν φωτογραφίες τῆς ἐξώγαμης Αἰμιλία Ἀνδρέα καί τῆς μητέρας της, μέ τόν τίτλο: «Ἡ ἄγνωστη κόρη τοῦ Παπανδρέου». Ἡ φωτογραφία τῆς Αἰμιλία Ἀνδρέα συνοδεύεται ἀπό τήν ἑξῆς πικρόχολη λεζάντα: «Στό σπίτι της, στήν περιοχή Λίντινγκε κάθεται ἡ Αἰμιλία Ἀνδρέα, 19 χρόνων καί ἡ μητέρα της Ράγκνια Νίμπλουμ. Περιμένουν τόν πατέρα Ἀνδρέα νά ξεγλιστρήσει ἀπό τή διεθνῆ πολιτική γιά νά συναντηθοῦν».

Εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ὁ σουηδικός Τύπος ἀσχολεῖται μέ τήν προσωπική ζωή ἑνός πολιτικοῦ τόσο ἔντονα καί τόσο ἐπικριτικά. Καί ἀπευθύνεται ἐμμέσως, πλήν σαφῶς, σέ ἕναν ξένο πολιτικό καί τοῦ λέει: «Ἄσε τά πολλά λόγια γιά τήν εἰρήνη καί ἀσχολήσου μέ τό παιδί σου». Ἡ κριτική ἀπευθύνεται ἐξίσου καί στή νόμιμη σύζυγο καί τά ἀναγνωρισμένα παιδιά τοῦ Ἀνδρέα πού τόν συνοδεύουν στή Στοκχόλμη.

Στό ἐνυπόγραφο ρεπορτάζ τῆς «Ἀφτονμπλάντετ» (ὑπογράφεται ἀπό γυναίκα δημοσιογράφο) γίνεται ἔμμεση, ἐπίσης, ἀναφορά στό γυναικεῖο κίνημα, τοῦ ὁποίου στή χώρα μας ἡγεῖται ἡ κυρία Παπανδρέου. Μεταξύ ἄλλων ἀναφέρεται: «Πατέρας καί κόρη συναντῶνται ἐλάχιστες φορές. Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου, λέει στή ρεπόρτερ ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ, οὐδέποτε ἀρνήθηκε ὅτι ἔχει Σουηδέζα κόρη. Ἀλλά δέν τό συζητάει ἀπό τό φόβο μή γίνει πολιτικό σκάνδαλο στήν Ἑλλάδα».

Αὐτή καί ὁ Παπανδρέου εἶχαν συναντηθεῖ ὅταν καί οἱ δυό τους σπούδαζαν σέ Πανεπιστήμιο τῆς Καλιφόρνιας τῶν ΗΠΑ.



Ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ ἀνησυχεῖ, ταλαιπωρημένη καί φοβισμένη ἀπό τή μεγάλη δημοσιότητα πού πῆρε ἡ παλιά ἱστορία της μέ τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου.

Τόν Δεκέμβριο τοῦ 1967 ἔφθασε ὁ 'Ανδρέας στή Στοκχόλμη μέ τήν 'Αμερικανίδα σύζυγό του, ὡς φιλοξενούμενος τῆς σουηδικῆς κυβέρνησης στή διάρκεια τῆς δικτατορίας. Ἑκατοντάδες ἄτομα τούς ὑποδέχθηκαν στό ἀεροδρόμιο, ἀλλά ὁ 'Ανδρέας ζήτησε νά συναντήσει τή φίλη του πού τοῦ ἔγραφε στή φυλακή, τή Ράγκνια Νίμπλουμ.

«'Αγαπηθήκαμε παράφορα», ἔγραψε στήν Aftonbladed πρίν 2 χρόνια ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ.

Στίς 21 'Απριλίου 1969 γεννήθηκε ἡ Αἰμιλία - 'Αντρέα.

Ὁ Παπανδρέου συναντοῦσε τήν κόρη του πολλές φορές ὅταν αὐτή ἦταν μικρή, ἀλλά τόν 'Ιούλιο τοῦ ἴδιου χρόνου ἡ οἰκογένεια Παπανδρέου μετακόμισε στόν Καναδᾶ. 'Από τότε περιμένει ἡ Αἰμιλία - 'Αντρέα τόν πατέρα της.

* * *

Τά νέα στοιχεῖα στήν ὑπόθεση πού ἔχουν κυριολεκτικά πανικοβάλει τόν Παπανδρέου ὁ ὁποῖος θά φύγει σήμερα ἀπό τήν Στοκχόλμη σάν «δραπέτης» ἀπό τίς ὑποχρεώσεις του εἶναι τά ἀκόλουθα:

Πρῶτον, τό σπάσιμο ἀπό τό κυβερνῶν σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Σουηδίας ἑνός διπλωματικοῦ κανόνα πού θέλει τούς ἐπίσημους ξένους ἐπισκέπτες νά χαίρουν ἕνα εἶδος πολιτικῆς «ἀσυλίας» κατά τή διάρκεια τῆς ἐπίσκεψής τους στή χώρα πού τούς φιλοξενεῖ.

Ἡ διπλωματική «ἀπρέπεια» τῶν Σουηδῶν σοσιαλδημοκρατῶν πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ σάν κήρυξη πολέμου πρός ἕναν ἡγέτη τόν ὁποῖον, προφανῶς, κρίνουν ἀνήθικο, ἀναξιόπιστο καί σέ τελική ἀνάλυση ἐπικίνδυνο γιά τή διεθνῆ εἰκόνα τῆς σουηδικῆς σοσιαλδημοκρατίας, τήν ὁποία συχνά ἐπικαλεῖται γιά νά δώσει κάποιο κῦρος στόν τριτοκοσμικοῦ τύπου σοσιαλισμό τῆς «'Αλλαγῆς».

Δεύτερον, τό σπάσιμο τῆς συνωμοσίας τῆς σιωπῆς πού προσπάθησε νά ἐπιβάλει τό Καστρί μέ παρεμβάσεις στόν ἐκδοτικό, δημοσιογραφικό χῶρο, ἀντάξιες ὁλοκληρωτικῶν καθεστώτων.

Ἡ δημοσίευση τῆς φωτογραφίας τῆς μητέρας τοῦ παιδιοῦ, τῆς ἐξώγαμης κόρης τοῦ κ. Παπανδρέου καί ἡ ἀπαίτηση νά ἀναγνωρίσει ἐπιτέλους τίς ὑποχρεώσεις του, ἀποτελοῦν διεθνῆ εἴδηση πρώτου μεγέθους. Θά κάνει σιγά-σιγά τόν γῦρο τοῦ Κόσμου προκαλώντας σχόλια καί κάθε εἴδους ἐκτιμήσεις.

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου ἐπιζητεῖ τή δημοσιότητα, ὄχι ὅμως αὐτοῦ τοῦ εἴδους... 'Ενισχύεται διεθνῶς ἡ εἰκόνα ἑνός ἀποτυχημένου, ἀνήθικου καί φθαρμένου ἡγέτη πού σέ ὁποιαδήποτε χώρα μέ δημοκρατικό πολιτικό σύστημα καί συνταγματικό ἔλεγχο στήν ἐξουσία θά εἶχε σταλεῖ ἀμέσως σπίτι του νά μετρήσει ἀπό τήν ἀρχή τά παιδιά του καί τίς ἐξωσυζυγικές του σχέσεις.

Ὁ κ. Παπανδρέου, ὡς γνωστόν, εἶναι ἀναίσθητος καί θά μᾶς ἐξέπληξε μιά παραίτηση γιά λόγους εὐθιξίας. Εἶναι καί συνταγματικά ἀνεξέλεγκτος, γεγονός πού περιορίζει τόν πολιτικό κίνδυνο ἀπό τό σκάνδαλο. 'Αναγκαστικά ὅμως θά καταβάλει βαρύτατο πολιτικό τίμημα γιά τήν ἀπαράδεκτη συμπεριφορά του.

Σέ ἐπίπεδο ΕΟΚ γίνεται ἀκόμη πιό περιθωριακός καί ξεπερασμένος. Διπλωματικοί κύκλοι ἰσχυρῆς χώρας τῆς ΕΟΚ ἄφησαν νά διαρρεύσει, μετά τή Σύνοδο Κορυφῆς τῆς ΕΟΚ πού πραγματοποιήθηκε τό Δεκέμβριο στήν Κοπεγχάγη, ἡ πληροφορία ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου δέχθηκε εἰρωνικά σχόλια γιά τή συμπεριφορά του ἀπό ἕνα τουλάχιστον ἡγέτη ἄλλης χώρας - μέλους τῆς ΕΟΚ.

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς ἐσωτερικές πολιτικές ἐξελίξεις ὁ κ. Παπανδρέου περιέρχεται σέ ἐξαιρετικά δύσκολη θέση. Ὅσο καί νά συνεχίσει νά ἀποστασιοποιεῖται ἀπό τήν ἀποτυχημένη κυβέρνηση γιά νά διατηρήσει τή δημοτικότητά του εἶναι φανερό ὅτι ἐπιβεβαιώνεται στήν ἀντίληψη τοῦ κόσμου σάν ὁ πιό ἀποτυχημένος καί ἀνεύθυνος πρωθυπουργός πού γνώρισε ἡ 'Ελλάδα.

Τό τρίτο στοιχεῖο πού προβληματίζει τόν κ. Παπανδρέου καί τούς συνεργάτες του εἶναι ἡ ἀπόφαση τῆς κ. Νίμπλουμ νά λύσει τή σιωπή της καί νά ἀφήσει τήν ὑπόθεση νά βγεῖ στή δημοσιότητα.

Εἶναι ἀδιανόητο νά κλιμακώνει ἡ σοσιαλδημοκρατική «'Αφτονμπλάντετ» τήν καμπάνια κατά τοῦ κ. Παπανδρέου χωρίς τήν ἔγκριση τῆς μητέρας τοῦ ἐξώγαμου παιδιοῦ τοῦ κ. Παπανδρέου. Ἡ ἀξιοπρεπέστατη κ. Νίμπλουμ εἶχε ζητήσει νά μή δημοσιευτεῖ καμιά φωτογραφία δική της ἤ τῆς κόρης της γιά νά μή δημιουργηθεῖ ψυχολογικό πρόβλημα στήν τελευταία.

Φαίνεται πώς ὁ κ. Παπανδρέου συνέχισε νά ἐκμεταλλεύεται ὅλα αὐτά τά χρόνια τό πνεῦμα ἀνωτερότητας πού ἔδειξε ἡ κ. Νίμπλουμ

καί ἐξακολούθησε νά ἀγνοεῖ προκλητικά τίς ὑποχρεώσεις του πρός αὐτήν καί τό ἐξώγαμο παιδί τους. Κάπου ξεπέρασε τά ὅρια καί ἡ «παθοῦσα» ἔδωσε τό πράσινο φῶς γιά τήν πλήρη δημοσιογραφική προβολή τοῦ ζητήματος. Ἐάν ἡ κ. Νίμπλουμ αποφάσισε πράγματι νά «κόψει τίς γέφυρες», τότε ὁ ἀρχηγός τοῦ Κινήματος ἀπέκτησε ἕνα πρόσθετο πονοκέφαλο.

Πιθανότατα, ὁ Ἀνδρέας νά ἀναζητήσει διέξοδο στήν «ἀλητοποίηση» τῆς δημόσιας ζωῆς προβάλλοντας σάν «προτέρημα» τίς ἐπιδόσεις καί τήν ἀνευθυνότητά του. Ἴσως πάλι νά «κατασκευάσει» κάποια κρίση ἤ ἁλυσίδα ἐντυπωσιακῶν εἰδήσεων γιά νά στρέψει τήν προσοχή τῆς κοινῆς γνώμης ἀλλοῦ.

Ἡ συμβουλή πού τοῦ δίνουμε καί ἡ εὐχή πού ἐκφράζουμε εἶναι νά ἀναλάβει, ἔστω καί καθυστερημένα, τίς ἀνθρώπινες καί πολιτικές του ὑποχρεώσεις καί νά ἀποφύγει τόν πειρασμό τῆς περιπέτειας.

«Ἕνα κορίτσι στήν παγωμένη Σουηδία ζητάει ἀπό τόν πατέρα της νά τήν ἀναγνωρίσει. Ἄν αὐτός ὁ πατέρας δέν ἔχει τό κουράγιο, τότε ἡ λύση ὑπάρχει κάτω ἀπό τό μαξιλάρι του. Τό πιστόλι μπορεῖ νά βοηθήσει ἀποτελεσματικά. Ὑπάρχουν ἄνδρες πού προτίμησαν αὐτή τή λύση, τινάζοντας τά μυαλά τους στόν ἀέρα. Εἶναι προτιμότερο αὐτό, ἀπό τό νά δολοφονοῦν –μέ τέτοια ἀγριότητα μιά ὁλόκληρη ζωή– ἕνα ἀθῶο ἀνθρώπινο πλᾶσμα, σάρκα ἀπό τή σάρκα τους...». (Ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίο τοῦ Σουηδοῦ σκηνοθέτη Ἴγκμαρ Μπέργκμαν «Ἄγριες Φράουλες»).

19. Η ΡΑΓΚΝΙΑ ΝΙΜΠΛΟΥΜ ΟΜΟΛΟΓΕΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

«Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου ἔχει ὑπογράψει στό Δημαρχεῖο τοῦ Λίντιγκε τῆς Στοκχόλμης ἐπίσημο ἔγγραφο μέ τό ὁποῖο ἀναγνωρίζει ὡς κόρη του τήν Αἰμιλία Νίμπλουμ, ἀπό τήν ἡμέρα πού γεννήθηκε. Τήν 21 Ἀπριλίου 1969.

- Ἡ γέννηση τῆς Αἰμιλίας δέν ὑπῆρξε ἕνα ἀτύχημα, οὔτε ἦταν ἕνα δικό μου λάθος. Ἦταν καρπός τοῦ ἔρωτά·μας μέ τόν Ἀνδρέα καί ἀποτέλεσμα κοινῆς μας ἀπόφασης νά γεννηθεῖ.
- Εἶμαι ἠθοποιός καί ἐγκατέλειψα τή σκηνή γιά νά ἀφοσιωθῶ σ' αὐτό τό παιδί πού γιά μένα εἶναι ὅ,τι πιό σημαντικό ἔχει συμβεῖ μέχρι σήμερα στή ζωή μου.
- Μέχρι τό 1985 –τότε πού ἄρχισε ὁ θόρυβος γύρω ἀπό τό θέμα– δέν εἶχα ἐπαφή μέ τόν πατέρα τοῦ παιδιοῦ μου. Περίμενα ἐκεῖνος νά κάνει τό πρῶτο βῆμα. Θέλησα νά κρατήσω τήν περηφάνεια μου καί τήν ἀξιοπρέπειά μου...».

Αὐτά εἶναι μερικά στοιχεῖα ἀπό τή συνέντευξη τῆς κ. Νίμπλουμ στήν ὁποία ἀποκαλύπτει πολλά. Καί ἡ δική της ἐκδοχή δείχνει ὅτι ἔχουν γραφτεῖ ἀρκετές ἀνακρίβειες ὅλον αὐτόν τόν καιρό τόσο στήν Ἑλλάδα ὅσο καί σέ ἐφημερίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἄς παρακολουθήσουμε, τή συνέντευξη πού ἔδωσε στό ἑλληνικό περιοδικό ΕΠΙΚΑΙΡΑ (29 Ἰανουαρίου 1988).

ΕΠΙΚΑΙΡΑ: Τί ἦταν ἀληθινό καί τί ψεύτικο ἀπό ὅσα γράφτηκαν στόν τύπο, κ. Νίμπλουμ;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Θά σᾶς πῶ μόνο ποιά εἶναι ἡ ἀλήθεια. Γιατί ὅλα σχεδόν ὅσα γράφτηκαν εἶναι ψέματα.

Οὔτε συμφοιτήτρια μέ τόν 'Ανδρέα ἤμουν, οὔτε παρουσιάστρια τῆς τηλεόρασης. Οὔτε δεσμό εἶχα μέ τόν 'Ανδρέα στήν Καλλιφόρνια. Τόν γνώρισα στό Πανεπιστήμιο τοῦ Μπέρκλεϋ, ὅταν ἐγώ ἤμουν φοιτήτρια καί ὁ σύζυγός μου ἦταν καθηγητής καί ὑφιστάμενος τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου. 'Ο σημερινός πρωθυπουργός τῆς χώρας σας ἦταν τότε καθηγητής καί διευθυντής τῆς Σχολῆς Οἰκονομίας τοῦ ἴδιου Πανεπιστημίου. Μιλᾶμε γιά τή δεκαετία τοῦ 1950. 'Υπῆρχε ἕνας φιλικός δεσμός ἀνάμεσά μας. Κάναμε οἰκογενειακή παρέα καί ὁ Γιῶργος ἦταν τότε μωρό. Συναντιόμαστε σέ διάφορες δεξιώσεις καί πηγαίναμε ὅλοι μαζί γιά «πικ-νίκ».



Μπροστά στή βιβλιοθήκη της ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ ὅταν ἔδωσε τήν συνέντευξη στόν Ἕλληνα δημοσιογράφο Λυκοῦργο Κομίνη ('Επίκαιρα, 29 'Ιανουαρίου 1988).

Πέρασαν ἀπό τότε πολλά χρόνια, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξύ ὁ 'Ανδρέας γύρισε στήν 'Ελλάδα καί ἀνέλαβε κάποιο πόστο, ἐνῶ ἐγώ ἔκανα καρριέρα σάν ἠθοποιός. 'Εργάστηκα στό Δημοτικό Θέατρο τοῦ Μάλμε καί ἔπαιζα σέ θεατρικά ἔργα τῆς τηλεόρασης ὅταν γύρισα στήν πατρίδα μου. 'Η ἐπιστροφή ἦταν μοιραία, ἀφοῦ πῆρα διαζύγιο ἀπό τόν 'Αμερικανό σύζυγό μου.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: 'Επικοινωνήσατε ἀπό τότε μέ τόν 'Ανδρέα καί μέχρι τή δικτατορία;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Ὅταν ἔγινε δικτατορία στήν 'Ελλάδα, ἐπειδή ἤμουνα ἐνεργό μέλος τῆς Διεθνοῦς 'Αμνηστίας δραστηριοποιήθηκα καί γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν 'Ελλήνων φυλακισμένων. Τότε πληροφορήθηκα ὅτι εἶχε συλληφθεῖ καί ὁ 'Ανδρέας. Γι' αὐτό τοῦ ἔστειλα ἕνα γράμμα –μόνο ἕνα– στό ὁποῖο ἀπέφυγα νά τοῦ γράψω ὁτιδήποτε πολιτικό. Ἕνα γράμμα πού τόν ρωτοῦσα τί κάνει ἡ Μάγκυ καί τά παιδιά. Ἕνα γράμμα γραμμένο μέ θέρμη καί φιλική διάθεση. Τό παράξενο εἶναι πώς μπόρεσε καί πέρασε αὐτό τό γράμμα ἀπό τή λογοκρισία τῆς δικτατορίας. 'Ο ἴδιος –ὅπως μοῦ εἶπε– θεώρησε ὅτι ἡ ἐπιστολή μου εἶχε γι' αὐτόν μιά συμβολική σημασία.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Πότε συναντηθήκατε;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Ὅταν ἔφυγε ἀπό τήν 'Ελλάδα καί ἔφτασε στό Παρίσι καί μετά στή Σουηδία, τό πρῶτο πρόσωπο πού ζήτησε νά συναντήσει ἤμουν ἐγώ.

Μοῦ τηλεφώνησε ἕνα βράδυ στό θέατρο πού ἐργαζόμουνα στό Μάλμε, ἀπό τή Στοκχόλμη, καί μοῦ ζήτησε νά συναντηθοῦμε. Μέ τήν πρώτη πτήση ἔφυγα καί συνάντησα τόν 'Ανδρέα μέ τή Μάγκυ. Ἔχω τήν ἐντύπωση ὅτι μέσα σ' αὐτό τό σκηνικό, τῶν τραγικῶν ἐκείνων ἡμερῶν, δημιουργήθηκε τό ἀμοιβαῖο ἐρωτικό αἴσθημα πού μᾶς ἔδεσε. Ποτέ μου δέν ἤθελα νά πληγώσω κανέναν, ἀλλά κανείς δέν μπορεῖ νά κοντρολάρει τά συναισθήματά του, ὅταν φτάσει ἡ ὥρα νά ἐρωτευθεῖ... Εἶναι κάτι πού δέν μπορεῖς νά τό σταματήσεις μέ τίποτα... Ἔτσι ξεκίνησε ἕνας πραγματικά μεγάλος ἔρωτας.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Καί ἡ Αἰμιλία;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: 'Η Αἰμιλία ἦταν καρπός αὐτοῦ τοῦ ἔρωτα. Δέν ἦταν ἀτύχημα οὔτε λάθος, γιατί κι' οἱ δύο θέλαμε νά ἔρθει στή ζωή.



sidan tre

Redaktör: Gunnar Wandér
Tel: 08/788 01 00

Papandreou, vår dotter, och jag

Ragna Nyblom, 53, skriver på Sidan Tre om sitt barn med den grekiske premiärministern Andreas Papandreou. Det är tydligt att den grekiska valkampanjen kulminerat i någon slags desperation, skriver hon.

När jag kom hem på lördagskvällen efter ett teaterbesök med min sextonåriga dotter stod en reporter från Aftonbladet och väntade vid min port. Ärende: Ville jag "träda fram" och berätta om mitt förhållande med Andreas Papandreou.

Reportern informerade mig om att det i samband med den grekiska valkampanjen förekommit flera artiklar om mig i den grekiska tidningen Free Press illustrerade med gamla bilder som tydligen införskaffats från svenska bildbyråer.

För någon vecka sedan blev jag uppringd från Aten av en kvinnlig grekisk journalist som ville träffa mig och intervjua mig. Jag avböjde.

Efter några dagar kontaktade hon mig igen på telefon. Nu var hon i Stockholm. Också nu avböjde jag att låta mig intervjuas, men hon försökte övertala mig genom att berätta om sig själv, och påstod att Andreas bidragit till att hon fått sparken från grekiska televisionen. Hon gav intryck av att vara fylld av hämndlystnad.

Resultatet av hennes besök här i Stockholm är tydligen artiklarna Free Press, som enligt henne skulle vara oberoende liberal.

Jag vet inte vilka människor hon kan ha träffat här i Sverige och vad de kan ha sagt om mig och Andreas Papandreou. Men jag förstår att jag på ett skamligt sätt har utnyttjats i den grekiska valrörelsen, något som fått till resultat att jag måste exponera mig i den svenska offentligheten för att inte riskera att hamna i en harva av lögner och fortal.

Söndagens Aftonbladet innehöll till exempel en felaktighet som måste rättas till.

Jag känner mig nu alltså tvingad att en gång för alla skriva om något som jag anser helt och hållet tillhör mitt privata liv.

Då Andreas efter militarkuppen i Grekland 1967 sattes i fängelse skrev jag ett brev till honom (jag kände honom sedan min studietid vid University of California). Det var det enda brev som censuren släppte igenom. Jag var rätt tränad i att skriva "ofarliga" brev till politiska fångar eftersom jag på den tiden arbetade mycket intensivt for Amnesty International.

Den första person som Andreas bad att få träffa då han som flykting kom till Sverige 1968 var mig.

Vi blev djupt förälskade i varandra och vårt barn tillkom inte av något misstag. Att livet sedan inte gestaltade sig så som han hade fått mig tro att det skulle göra, är en annan sak.

Andreas har aldrig förnekat vårt barn. Han träffade henne flera gånger nar hon var baby, och senare vid ett besök i Sverige i april 1970. Då var vår dotter nästan ett år. Sedan dess har han aldrig hört av sig.

Det är tydligt att den grekiska valkampanjen kulminerat i en slags desperation, där bägge sidor tagit till ovidkommande och osanna argument i försok att smutskasta varandra. I Svergie brukar metoderna inte se ut på det sättet. Det torde också höra till sällsyntheterna att dagstidningsreportrar häckar utanför privatpersoners hem för att deras offer inte ska slippa undan. Det kan möjligen vara begripligt när det gäller framträdande offentliga personer med skyldighet att informera – men vem kan påstå att jag ska ställas till svars för mitt privatliv och kräva att jag ska redogöra för mina ställningstaganden i olika personliga frågor? Min dotter och jag har ett bra liv tillsammans. Vi vill fortsätta med det. Vi vil vara i fred.

Ragna Nyblom

Mitt barn är slagträ i grekiska valet

– Aftonbladets förstasida i går.

Στις 2 Ἰουνίου 1985 ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ ἔστειλε αὐτή τήν ἐπιστολή στήν «Ἀφτονμπλάντεντ». Ἡ σουηδική ἐφημερίδα τήν δημοσίευσε μέ τίτλο: «Ὁ Παπανδρέου, ἡ κόρη μου κι' ἐγώ». Τότε εἶχε πεῖ τή μισή ἀλήθεια...

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Ὑπῆρξαν ἀντιδράσεις ὅταν ἔγινε γνωστή ἡ ὕπαρξη τῆς Αἰμιλίας;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐνοχλήθηκε πολύ ἡ Μάγκυ καί πολύ σύντομα ὁλόκληρη ἡ οἰκογένεια ἐγκατέλειψε τή Σουηδία. Τοῦ Ἀνδρέα τοῦ εἶχαν προσφέρει πανεπιστημιακή ἕδρα τόσο στόν Καναδᾶ ὅσο καί στή Στοκχόλμη καί προτίμησαν νά ἐπιλέξουν τόν Καναδᾶ.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Καί χωρίσατε;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Αἰσθάνθηκα πολύ ἄσχημα ἐκεῖνον τόν καιρό. Ἔφυγαν τόσο ξαφνικά πού δέν προλάβαμε νά ποῦμε οὔτε «ἀντίο». Τόν πρῶτο καιρό μέ βοήθησαν οἱ συγγενεῖς μου. Εἶχα νά ἀντιμετωπίσω πολλά προβλήματα...

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Λένε ὅτι ἀπό τότε ἐξαφανίστηκε. Οὔτε ἐπικοινώνησε μαζί σας οὔτε εἶδε τήν κόρη του. Εἶναι ἀλήθεια αὐτά πού γράφτηκαν;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Γιά ἕνα χρόνο δέν εἶχα νέα του. Ὅμως ξαναγύρισε στή Στοκχόλμη καί συναντηθήκαμε. Ἀπορῶ πῶς ἰσχυρίζονται ὅτι δέν ἔχει δείξει ἐνδιαφέρον γιά μένα καί τό παιδί του. Ἔχω φωτογραφίες τοῦ Ἀνδρέα μέ τήν Αἰμιλία ὅταν ἦταν βρέφος καί ὅταν ἐκείνη ἔγινε ἑνός ἔτους καί ὁ Ἀνδρέας τήν κρατάει στήν ἀγκαλιά του. Δέν τίς ἔχει δεῖ ποτέ κανένας ἐκτός ἀπό μᾶς. Δέν ἔχω συζητήσει γι' αὐτό τό θέμα μέ κανέναν, ἐκτός ἀπό τήν οἰκογένειά μου καί πολύ στενούς φίλους.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Ἀπό τό 1970 μέχρι τό 1985 δέν ἐπιδιώξατε καμία συνάντηση;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Ὅλα τά χρόνια πού μεσολάβησαν, κράτησα τήν περηφάνεια μου καί τήν ἀξιοπρέπειά μου, δούλεψα σκληρά γιά νά μεγαλώσω αὐτό τό παιδί, γιατί πίστευα πώς ἐκεῖνος θά 'πρεπε νά κάνει τό πρῶτο βῆμα πρός ἐμᾶς.

(Ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ συνόδεψε καί μέ τό ἀνάλογο ὕφος αὐτές τίς φράσεις. Ἔδειχνε μιά γυναίκα ψύχραιμη καί νηφάλια. Χωρίς ἴχνος παράπονου στή μορφή της, ἤ κάποιας ἀγανάκτησης. Ἡ πεποίθησή της ὅτι δέν ἔκανε κανένα λάθος φέρνοντας στόν κόσμο αὐτό τό παιδί ἦταν ἔκδηλη στό πρόσωπό της καί στίς ἀντιδράσεις της.

Κάθε της φράση τή συμπλήρωνε μέ λέξεις πού φανέρωναν τήν ἀπέραντη ἀγάπη γιά τήν κόρη της. Μόνο ὅταν κάτι μποροῦσε νά ἐνοχλήσει τή ζωή καί τό μέλλον αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ ἐπαναστατοῦσε, ὀργιζόταν, κοκκίνιζε καί ἀντιδροῦσε σπασμωδικά καί ἔντονα. Ὅσα μᾶς εἶπε γιά τή σουηδική ἐφημερίδα «Ἀφτονμπλάντετ» φανερώνουν τήν ἀγανάκτησή της, καί θά τήν κατανοήσει ἀμέσως ὁ ἀναγνώστης ὅταν διαβάσει ἐκεῖνα πού ἀναφέρονται στήν ταλαιπωρία τους ἀπό τούς δημοσιογράφους. Τό τηλέφωνο τοῦ σπιτιοῦ της δέν ἔχει σταματήσει νά χτυπάει ἐπί δυόμισυ χρόνια. Στόχος ὅλων μιά συνέντευξη. Δημοσιογράφοι ἀκόμη καί ἀπό τήν Τουρκία ἔχουν πολιορκήσει τό σπίτι της καί τό παιδί της, ἄλλοι ἐκβιάζοντας καί ἄλλοι τάζοντας. Ποτέ ὅμως δέν θέλησε νά ἀπαντήσει σέ κανένα ἐρώτημα πού θά ἔπαιρνε εἰκόνα μακρινή ἀπό τήν ἀλήθεια στίς σελίδες τῶν ἐφημερίδων. Μιά δημοσιογράφος ἀπό τήν Ἑλλάδα ἔφτασε στή Στοκχόλμη καί τῆς ζήτησε νά δώσει στοιχεῖα πού νά εἶναι ἐνοχοποιητικά γιά τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου).

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Μά δέν σᾶς ἐνδιαφέρει ἐσᾶς τούς δημοσιογράφους ἡ ἀλήθεια, ἀλλά μόνο ἡ σκοπιμότητα; Μποροῦσα νά δεχτῶ νά πῶ ψέματα γιά νά ἐντυπωσιάσει μιά ἐφημερίδα τό ἑλληνικό κοινό; Τήν ἀλήθεια τή λέω καί εἶναι αὐτή πού μαγνητοφωνεῖτε τώρα...

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Μπορεῖτε νά μοῦ πεῖτε, κ. Νίμπλουμ, τί ἐπιπτώσεις εἶχε στή ζωή τή δική σας καί τοῦ παιδιοῦ σας αὐτή ἡ μακρόχρονη ἀπομόνωση;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Πολλοί μοῦ λένε ὅτι ἦταν κρῖμα πού ἔμεινα τελείως μόνη ὅλα αὐτά τά χρόνια. Ὅμως αὐτό εἶναι ἀνόητο, γιατί ἐγώ λατρεύω τήν κόρη μου πού εἶναι τό πιό σημαντικό γεγονός πού συνέβη στή ζωή μου. Θά ἦταν πραγματικά καταπληκτικό νά παίζεις ἀξιόλογους ρόλους στό θέατρο –πού ἐγώ ἐγκατέλειψα γιά τήν Αἰμιλία– ἀλλά εἶναι ἀκόμη πιό καταπληκτικό νά ἔχεις ἕνα παιδί. Τό θέατρο τό ἐγκατέλειψα ὅταν ἡ ἐγκυμοσύνη μοῦ ἀπαγόρευε νά ἀνεβαίνω στή σκηνή καί στράφηκα πρός τήν τηλεόραση, ὅπου μποροῦσα νά ἐπιλέγω τίς ὧρες δουλειᾶς.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Ἐσεῖς ὑποστηρίζετε ὅτι γιά νά κρατήσετε τήν περηφάνεια σας καί τήν ἀξιοπρέπειά σας δέν κάνατε τό



Μάγουλο μέ μάγουλο ὁ τρελλά ἐρωτευμένος Ἀνδρέας Παπανδρέου καί ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ τό 1968 στή Στοκχόλμη. Τότε πού ὁ Ἀνδρέας ζοῦσε ὡς πολιτικός φυγάς, ἀρχηγός τοῦ ΠΑΚ καί φιλοξενούμενος τῆς σουηδικῆς Κυβέρνησης σέ πολυτελέστατη βίλλα χτισμένη ἐπάνω σέ μαγικό νησάκι.

πρῶτο βῆμα. Πότε ἔγινε ἡ προσπάθεια συνάντησης καί ἀπό ποιόν;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Πίστευα, ὅλα αὐτά τά χρόνια, ὅτι τό πρῶτο βῆμα θά τό ἔκανε ὁ 'Ανδρέας, πρός τό παιδί του καί μένα. Καί πραγματικά ἔτσι ἔγινε. Τό βῆμα τό ἔκανε μετά ἀπό τόν θόρυβο πού προκλήθηκε στήν 'Αθήνα καί στή Στοκχόλμη παραμονές τῶν ἑλληνικῶν ἐκλογῶν τοῦ 1985. Μοῦ τηλεφώνησε ἡ 'Αγγέλα Κοκκόλα πού ἦρθε καί μέ βρῆκε στή Στοκχόλμη μαζί μέ τόν Μιχάλη Ζιάγκα. Μοῦ μετέφεραν τήν ἐπιθυμία τοῦ 'Ανδρέα νά κατέβει ἡ Αἰμιλία ἀμέσως στήν 'Ελλάδα γιά νά τή συναντήσει. 'Επειδή ὅμως ἡ Αἰμιλία δέν τόν εἶχε δεῖ ὅλα αὐτά τά χρόνια ἡ πρόταση τῆς προκάλεσε... σόκ. Ἔπρεπε σταδιακά νά συνηθίσει στήν ἰδέα, γι' αὐτό ἄρχισα νά τό συζητάω μαζί της. Ὅταν μέσα της ὡρίμασε κάτι τέτοιο, ἀποφασίσαμε νά γίνει ἡ συνάντηση. Πρώτη φορά ἀντίκρυσαν ὁ ἕνας τόν ἄλλον ὅταν ὁ 'Ανδρέας βρέθηκε στή Στοκχόλμη γιά τήν κηδεία τοῦ Πάλμε.

Ὅταν ἦρθαν πλάι-πλάι ὁ 'Ανδρέας πραγματικά συγκινήθηκε πολύ. Καί διαπίστωσε πώς ἡ κόρη του τοῦ μοιάζει καί ἰδιαίτερα μοιάζει στόν τρίτο του γυιό, τόν 'Αντρίκο. 'Από τότε μονιμοποιήθηκε μιά ἐπαφή ἀνάμεσά τους. Τό ἴδιο καλοκαίρι –τοῦ 1986– πήγαμε στήν Κρήτη, στό «'Ελούντα Μπήτς». Ἦταν μιά πάρα πολύ εὐχάριστη συνάντηση, πού κράτησε δύο μέρες. Ὅπως καταλάβαμε εἶναι σέ διαρκῆ κίνηση αὐτός ὁ ἄνθρωπος καί ἀπορῶ πῶς τά βγάζει πέρα.

Φυσικά εἶναι δύσκολο νά γίνονται συχνά τέτοιες συναντήσεις. 'Η Σουηδία βρίσκεται πολύ μακρυά ἀπό τήν 'Ελλάδα.

Ἄλλο ἕνα τέτ-α-τέτ εἶχαν στήν Κρήτη μέ πρωτοβουλία τοῦ Γιώργου, πού ἤθελε νά συναντήσει τήν ἀδελφή του.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Ὅταν βρέθηκε πρίν λίγες μέρες στή Στοκχόλμη ὁ πρωθυπουργός ἔγινε κάποια συνάντηση;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Ἔγινε στό «Γκράντ-'Οτέλ». Μόλις ἔφτασε μᾶς τηλεφώνησε καί μᾶς κάλεσε στό ξενοδοχεῖο, ὅπου πήγαμε καί συναντήσαμε καί τόν Γιῶργο καί τή Σοφία.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Τήν κ. Μαργαρίτα Παπανδρέου τή συναντήσατε;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Μόλις μπῆκα μέσα ὁ 'Ανδρέας μοῦ εἶπε ὅτι ἡ

Μάγκυ ἤξερε πώς θά πήγαινα στό «Γκράντ-'Οτέλ», ἀλλά ἐκείνη τήν ὥρα κάπου βρισκόταν. Ὄχι, δέν συναντήθήκαμε μέ τή Μάγκυ. Καθίσαμε ὅμως πολλή ὥρα ἐμεῖς οἱ πέντε. Θά πρέπει νά πῶ ὅτι καταλαβαίνω ἀπόλυτα τή Μάγκυ. Ἔχει τραβήξει πολλά καί ὅλες οἱ ἀπασχολήσεις στίς ὁποῖες ἐπιδίδεται πρέπει νά ἔχουν σάν κίνητρο τή δύσκολη ζωή πού περνάει...

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: 'Η Αἰμιλία ἔδειξε εὐχαριστημένη ἀπό τή συνάντηση μέ τόν πατέρα της;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: 'Η Αἰμιλία εἶναι εὐτυχισμένη. 'Ο 'Ανδρέας τή ρώτησε ἄν ἔχει μάθει ἑλληνικά. 'Η ἀπάντησή της ἦταν ἀρνητική, γιατί τώρα τελειώνει τό λύκειο καί ἴσως παρακολουθήσει μαθήματα ἀπό τό καλοκαίρι.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Πῶς ἐξηγεῖτε ὅλα αὐτά τά δημοσιεύματα στό σουηδικό καί ἑλληνικό Τύπο γύρω ἀπό σᾶς καί τήν Αἰμιλία, ξαφνικά μετά ἀπό τόσα χρόνια; 'Εσεῖς τά προκαλέσατε; Σᾶς ἐνόχλησαν ἤ σᾶς ἱκανοποιοῦν;

(Τά μάτια της ἄστραψαν ξαφνικά καί... ἔδειξε ὅτι ἔχει καί... νύχια. Ἦταν μιά ἀπό τίς λίγες στιγμές πού θύμιζε Βιρτζίνια Γούλφ, σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς συνομιλίας μας. Ξεχώριζες –ἀνάμεσα στήν ἔκδηλη ἀγανάκτηση καί τό μένος– ὅτι ἔπασχε καί μᾶλλον δέν ἔπαιζε κάποιο «ρόλο»...)

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Εἶχε μεγάλο δίκιο ὁ Μπέργκμαν πού ἀποκαλοῦσε τήν «'Αφτονμπλάντεντ» «βόθρο»... 'Απορῶ πῶς ἡ μοναδική σοσιαλδημοκρατική ἐφημερίδα τῆς Στοκχόλμης ἔφτασε σ' αὐτό τό κατάντημα.

Τήν Πέμπτη, 21 'Ιανουαρίου, μοῦ τηλεφώνησε ἡ δημοσιογράφος Μαρία Τούρσχαλ καί μοῦ ζήτησε συνέντευξη. 'Αρνήθηκα κατηγορηματικά ἐπειδή δέν εἶχα νά πῶ τίποτε πάνω σ' αὐτό τό προσωπικό θέμα. Μέ παρακάλεσε νά τῆς ἀπαντήσω σέ μιά μόνο ἐρώτηση: «Θά συναντήσει ἡ Αἰμιλία τόν πατέρα της, τώρα πού βρίσκεται στή Στοκχόλμη;». 'Απάντησα καταφατικά. Ἦταν τό μόνο πού τῆς εἶπα... Καί ἐκείνη ἔγραψε μιά σελίδα ψέματα... Θά ἔχετε καταλάβει πόσα καί ποιά εἶναι αὐτά τά ψέματα, μετά ἀπό ὅσα σᾶς ἀφηγήθηκα. Κι ἐγώ τώρα διαπίστωσα πόσα ψέματα ἔχει γράψει, πού μοῦ δώσατε

αὐτή τή φωτοτυπία τῆς «'Αφτονμπλάντεντ» πού κρατάω στά χέρια μου μέ ἀηδία. Δέν εἶχα δεῖ τήν ἐφημερίδα ἐκείνης τῆς ἡμέρας. Τό καταπληκτικό μ' αὐτή τή δημοσιογράφο εἶναι ὅτι ὑπογραμμίζει πώς ἡ Αἰμιλία γεννήθηκε 21 'Απριλίου, ἡμέρα θρήνου γιά τόν ἑλληνικό λαό. Γιά ποιό λόγο ἄραγε τό προβάλλει αὐτό η «'Αφτονμπλάντεντ»; Θά ἔπρεπε νά τό ξεχωρίσει;

(Τά λόγια της συνόδευε μιά «ἔκρηξη». Τά μακρυά καί λεπτά χέρια της τά κινοῦσε νευρικά πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις μέ μανία. Τό πρόσωπό της κοκκίνισε καί τά ἐκφραστικά μάτια της ἔψαχναν νά βροῦν τό ὄνομα τοῦ διευθυντῆ τῆς ἐφημερίδας. Ρώτησα ἄν ἔχει ἀλλάξει πρόσφατα ὁ διευθυντής καί μοῦ ὑποσημείωσε ὅτι τέτοιες ἀνακατατάξεις εἶναι συχνές στήν «'Αφτονμπλάντεντ», τά τελευταῖα χρόνια).

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Θά ἀσχοληθῶ μαζί τους ἀπό αὔριο. Θά πρέπει νά μοῦ ποῦν πῶς, χωρίς τήν ἄδεια τῆς κόρης μου, δημοσίευσαν τή φωτογραφία της; Ποῦ τή βρῆκαν; Τούς πλήρωσαν ἄραγε γιά νά τό κάνουν; Νά διαπράξουν μιά τέτοια παρανομία; Ἡ μόνη δικαιολογία πού μπορεῖ νά σταθεῖ εἶναι νά μένουν ἀνεξέλεγκτοι οἱ συντάκτες ἀπό τούς ἀρχισυντάκτες τους καί νά περνοῦν στίς σελίδες ὅ,τι θέλουν.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Δέν σᾶς ρωτοῦν ἄν ὁ Α.Π. ἔχει ἀναγνωρίσει τό παιδί του;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου ἔχει ἀναγνωρίσει τήν Αἰμιλία. Ἔχει ὑπογράψει χαρτί στό Δημαρχεῖο τοῦ Λίντιγκε πρίν ἀκόμη νά γεννηθεῖ ἡ κόρη μου μέ τό ὁποῖο δέχεται ὅτι τό παιδί πού ἐπρόκειτο νά φέρω στόν κόσμο τότε, ἦταν δικό του. Σύμφωνα μέ τή νομοθεσία τῆς χώρας μου τό κράτος δίνει ἕνα μηνιαῖο ἐπίδομα γιά κάθε παιδί πού γεννιέται καί δέν ἔχει νόμιμο πατέρα. Τά χρήματα αὐτά τά εἰσπράττει ἀπό τόν πατέρα του ὅταν ἐκεῖνος τό ἀναγνωρίσει. Καί ὅλον αὐτόν τόν καιρό ὁ 'Ανδρέας πλήρωνε στό Λίντιγκε αὐτά τά χρήματα.

(Εἶχαν περάσει δύο ὧρες ἀπό τότε πού ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ ἄρχισε νά μοῦ μιλάει γιά τό πιό συγκλονιστικό γεγονός τῆς ζωῆς της πού κατά περίεργο τρόπο καί μοναδικό ἴσως συνεχίζεται ἀκόμη καί

σήμερα. Εἶχε κάποια συνάντηση καί ἔπρεπε νά φύγει. Μοῦ ζήτησε νά μή μιλήσω μέ τήν κόρη της, γιατί ἡ ἴδια ἡ Αἰμιλία δέν ἤθελε νά δημοσιοποιήσει τίς σκέψεις της. Ἦταν εὐτυχισμένη μέ τήν τροπή πού ἔχουν πάρει τά γεγονότα. Φοβᾶται ὅτι ἡ δημοσιότητα ἴσως πλήξει τά ὄνειρά της. Ἔτσι ἔμεινε μακρυά ἀπό τούς δικούς μας «προβολεῖς». Παρά τό ὅτι ὁ ρόλος της στό γεγονός εἶναι πρωταγωνιστικός, ἀρκέστηκε στή σιωπή τοῦ κομπάρσου. Ἡ εὐτυχία καμιά φορά δέν χρειάζεται λόγια γιά νά ἐκφραστεῖ. Ἔτσι στό δικό μας θέατρο δέν βρῆκε ρόλο καί θέση...).

Πρίν ποῦμε τό ἀντίο, ἡ τελευταία ἐρώτηση...

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»: Τί θά θέλατε νά μεταφέρω στούς Ἕλληνες ἀναγνῶστες, σάν πιό σημαντικό, ἀπ' ὅλη αὐτή τήν ἱστορία πού μπῆκε στό ἑλληνικό πολιτικό παιχνίδι;

ΝΙΜΠΛΟΥΜ: Πρῶτα νά πεῖτε ὅτι εὔχομαι οἱ δημοσιογράφοι νά ἀσχολοῦνται μέ σοβαρότερα θέματα. Ὅπως εἶναι ἡ εἰρήνη στόν κόσμο καί ἡ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς. 'Εμᾶς ἄς μᾶς ἀφήσουν νά ζήσουμε τή ζωή μας ὅπως ἐμεῖς νομίζουμε. Ἔτσι ὅπως ἐμᾶς μᾶς ἀρέσει. Στό κάτω-κάτω τό 'χουμε αὐτό τό δικαίωμα...

(Κανείς δέν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ στήν κ. Νίμπλουμ νά ζήσει ἥσυχα καί ὅπως θέλει τή ζωή της. 'Ανθρώπινο τό αἴτημά της καί ἀναφαίρετο τό δικαίωμά της. Ὅμως ἐκεῖ πού ζῆ εἶναι Σουηδία καί ἐδῶ εἶναι Ἑλλάδα. Ἡ ἴδια εἶναι μιά ἁπλῆ πολίτις ἐνῶ ὁ κ. Παπανδρέου εἶναι πρωθυπουργός. Ἄλλα τά κριτήρια καί ἄλλα τά ἔθιμα... Ὁ λαός μας κρίνει τούς ἡγέτες του «συνεκτιμώντας» τήν πολιτική καί ἰδιωτική τους δράση... Καί ἄν τό δεύτερο σκέλος δέν προσθέτει κάτι στή δημοτικότητά τους –ὅταν εἶναι «ἄψογο»– τουλάχιστον δέν τούς ἀφαιρεῖ... Τό πρῶτο... εἶναι ἀρκετό γιά νά τούς καταδικάσει. Ἔτσι, ἡ κυρία Νίμπλουμ δέν μποροῦσε νά κατανοήσει γιατί δέν ἦταν δυνατόν νά ἀποσιωπηθεῖ ἕνα τέτοιο γεγονός καί νά μείνουν στήν ἡσυχία τους οἱ πρωταγωνιστές του, πρίν ξεκαθαρίσει πλήρως).



Γοητευτική καί λαμπερή ἀκόμη καί σήμερα παραμένει ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ.

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ «ΜΙΣΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ»...

Τό θέμα τῆς ὕπαρξης κάποιου παιδιοῦ τοῦ πρωθυπουργοῦ μέ μιά Σουηδέζα ἔφερε γιά πρώτη φορά στή δημοσιότητα ἡ ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» παραμονές ἐκλογῶν τοῦ 1985.

Ἕνας δημοσιογράφος τῆς σουηδικῆς ἐφημερίδας «Ἀφτονμπλάντεντ» πού ἔκανε διακοπές στήν Ἑλλάδα, ὅταν τό διάβασε εἰδοποίησε τήν ἐφημερίδα του. Τότε ἐκείνη ἔστειλε κάποιον συντάκτη νά διαπιστώσει ἄν τό γεγονός ἀληθεύει. Στό Κυριακάτικο φύλλο της ἡ «Ἀφτονμπλάντεντ» ἔγραψε ὅσα ἡ κ. Νίμπλουμ εἶπε στόν δημοσιογράφο πού τή συνάντησε, μέ τίτλο: «Ἡ κόρη μου ἔγινε ρακέτα τοῦ 'μπαίηz μπώλ' κατά Παπανδρέου στίς ἑλληνικές ἐκλογές».

Κάποιο λάθος τοῦ συντάκτη τῆς «Ἀφτονμπλάντεντ» φαίνεται ὅτι ὑποχρέωσε τήν κ. Νίμπλουμ νά στείλει ἐπιστολή τήν ἑπόμενη μέρα στή σουηδική ἐφημερίδα. Ἔχει σημασία ὅτι ὅσα γράφει στήν ἐπιστολή της –πού δημοσιεύουμε τή φωτοτυπία της– ἐξιστοροῦνται στίς 3 Ἰουνίου 1985. Μέχρι τότε ἡ κ. Νίμπλουμ δέν ἔχει συναντηθεῖ μέ τόν Ἕλληνα πρωθυπουργό. Εἶχε νά πάρει νέα του 15 χρόνια. Ἀπό τότε πού ἡ κόρη της ἦταν ἑνός ἔτους. Κι' ὅμως σ' αὐτό τό γράμμα δέν ἐκφράζει καμιά πικρία καί δέν ἔχει καμιά αἰχμή ἐναντίον του.

Μετά τό γράμμα θά δεχτεῖ τήν ἐπίσκεψη τῆς Κοκκόλα καί τοῦ Μιχάλη Ζιάγκα... Καί φυσικά ἀπό τότε θά ἀρχίσει μιά ἄλλη περίοδος στίς σχέσεις της μέ τήν οἰκογένεια Παπανδρέου...

Ἄς δοῦμε ὅμως τί γράφει στήν ἐπιστολή της πού ἡ «Ἀφτονμπλάντεντ» ἔχει βάλει τίτλο: Ο ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, Η ΚΟΡΗ ΜΟΥ, ΚΙ ΕΓΩ.

«Ὅταν τό βράδυ τοῦ Σαββάτου γύριζα σπίτι μου ἀπό τό θέατρο, πού εἶχα πάει μαζί μέ τή 16χρονη κόρη μου, στεκόταν ἔξω ἀπό τήν πόρτα καί μέ περίμενε ἕνας δημοσιογράφος ἀπό τό «Ἀφτονμπλάντεντ». Σκοπός τῆς ἐπίσκεψής του: νά μέ ρωτήσει ἄν ἤθελα νά ἐμφανιστῶ δημόσια καί νά διηγηθῶ γιά τίς σχέσεις μου μέ τόν Α.Π.

Ὁ δημοσιογράφος μέ πληροφόρησε ὅτι κατά τή διάρκεια τῆς προεκλογικῆς περιόδου στήν Ἑλλάδα ἔχουν γραφτεῖ κάμποσα ἄρθρα σχετικά μέ μένα στήν ἀθηναϊκή ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος». Εἰκονογραφημένα μέ παλιές φωτογραφίες, πού προφανῶς τίς προμηθεύτηκαν ἀπό σουηδικά πρακτορεῖα φωτογραφιῶν Τύπου. Πρίν περίπου ἀπό μιά βδομάδα, μοῦ τηλεφώνησε ἀπό τήν Ἀθήνα μιά Ἑλληνίδα δημοσιογράφος πού ἤθελε νά μέ συναντήσει καί νά μοῦ πάρει συνέντευξη, πρᾶγμα πού δέν τό δέχτηκα.

Λίγες μέρες ἀργότερα μοῦ ξανατηλεφώνησε ἡ ἴδια δημοσιογράφος, αὐτή τή φορά ἀπό τή Στοκχόλμη. Καί πάλι τῆς ἀρνήθηκα συνέντευξη, ἀλλά προσπάθησε νά μέ πείσει, λέγοντάς μου γιά τή ζωή της καί ἰσχυριζόμενη ὅτι ὁ Ἀνδρέας εἶχε συντελέσει στό νά τήν ἀπολύσουν ἀπό τήν ἑλληνική τηλεόραση, ὅπου ἐργαζόταν. Μοῦ ἔδωσε τήν ἐντύπωση ὅτι ζητοῦσε ἐκδίκηση.

Τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐπίσκεψής της ἐδῶ στή Σουηδία ἦταν προφανῶς τά ἄρθρα πού γράφτηκαν στόν «Ε.Τ.», τήν ἐφημερίδα πού μοῦ παρουσίασε ἡ ἴδια σάν «ἀνεξάρτητη - φιλελεύθερη».

Δέν γνωρίζω ποιούς ἀνθρώπους συνάντησε ἡ κυρία αὐτή στή Σουηδία καί τί μπορεῖ νά τῆς ἔχουν πεῖ γιά μένα καί γιά τόν Α.Π. Καταλαβαίνω ὅμως ὅτι μέ ἐκμεταλλεύθηκαν κατά ἕνα αἰσχρό τρόπο στήν προεκλογική κίνηση στήν Ἑλλάδα, πρᾶγμα πού συνεπάγεται ὅτι εἶμαι τώρα ἀναγκασμένη νά ἐκθέσω τόν ἑαυτό μου στή σουηδική δημοσιότητα γιά νά μή διακινδυνεύσω νά καταλήξω μέσα σέ ἕναν κυκεώνα ἀπό ψέματα καί συκοφαντίες.

Τό «Ἀφτονμπλάντεντ» τῆς Κυριακῆς περιεῖχε αἴφνης ἕνα λάθος, πού ὀφείλω νά τό διορθώσω.

Αἰσθάνομαι τώρα λοιπόν ἐξαναγκασμένη νά γράψω μιά καί καλή σχετικά μέ κάτι πού τό θεωρῶ ὅτι ἀφορᾶ τήν ἰδιωτική μου ζωή.

Ὅταν μετά τό πραξικόπημα στήν Ἑλλάδα τό 1967 μπῆκε ὁ



Ὁ Μιχάλης Ζιάγκας... χωρίς σχόλια.

Α.Π. φυλακή του ἔστειλα ἕνα γράμμα (τόν γνώριζα ἤδη ἀπό τήν ἐποχή πού σπούδαζα στό πανεπιστήμιο τῆς Καλλιφόρνιας). Ἦταν τό μοναδικό γράμμα πού ἄφησε νά περάσει ἡ λογοκρισία. Ἤμουνα ἀρκετά ἐξασκημένη στό νά γράφω «ἀκίνδυνα» γράμματα σέ πολιτικούς κρατούμενους, ἐπειδή ἐκεῖνον τόν καιρό ἐργαζόμουν ἔντονα γιά τή «Διεθνῆ Ἀμνηστία».

Τό πρῶτο πρόσωπο πού ζήτησε ὁ Α.Π. νά συναντήσει ὅταν τό 1968 ἦρθε σάν πρόσφυγας στή Σουηδία ἤμουν ἐγώ. Ἀγαπηθήκαμε ἔντονα καί τό παιδί μας δέν εἶναι ἀποτέλεσμα κάποιου λάθους. Τό ὅτι ἡ ζωή ἀργότερα δέν εἶχε τήν πορεία πού ἤθελα, εἶναι ἄλλο πρᾶγμα.

Ὁ Ἀνδρέας δέν ἀπαρνήθηκε ποτέ τό παιδί μας. Τό συνάντησε κατ' ἐπανάληψη, ὅταν ἦταν βρέφος, καί ἀργότερα ὅταν ἐπισκέφτηκε τή Σουηδία τόν Ἀπρίλη τοῦ 1970. Τότε ἡ κόρη μας ἦταν σχεδόν ἑνός ἔτους. Ἔκτοτε δέν ἔχει ἐμφανιστεῖ.

Εἶναι προφανές ὅτι ἡ προεκλογική κίνηση στήν Ἑλλάδα ἔχει ἀποκορυφωθεῖ σ' ἕνα σημεῖο ἀπελπισίας, ὅπου καί οἱ δύο πλευρές χρησιμοποιοῦν ἄσχετα καί ἀναληθῆ ἐπιχειρήματα, στήν προσπάθειά τους νά λασπολογήσουν ἡ μιά τήν ἄλλη. Στή Σουηδία δέν συνηθίζονται τέτοιου εἴδους μέθοδοι. Ἀκόμη θά ἔπρεπε νά θεωρηθεῖ σάν κάτι σπάνιο, νά «τή στήνουν» δημοσιογράφοι ἡμερήσιων ἐφημερίδων ἔξω ἀπό τά σπίτια πολιτῶν, ὥστε τό θῦμα τους νά μή μπορεῖ νά ξεφύγει. Θά μποροῦσα ἴσως νά κατανοήσω ἄν γινόταν κάτι παρόμοιο σέ σημαίνουσες δημόσιες προσωπικότητες πού ἔχουν ὑποχρέωση νά πληροφορήσουν τόν Τύπο καί τό κοινό. Ποιός ὅμως εἶναι σέ θέση νά ἰσχυριστεῖ ἤ νά ἀπαιτήσει ἀπό μένα νά λογοδοτήσω γιά τήν ἰδιωτική μου ζωή καί γιά ἐντελῶς προσωπικά θέματα; Ἡ κόρη μου κι' ἐγώ περνάγαμε πολύ καλά μαζί καί θέλουμε νά συνεχίσουμε νά περνᾶμε καλά. Θέλουμε νά μᾶς ἀφήσουν ἥσυχες.

Ράγκνια Νίμπλουμ»

Φυσικά στήν ἐπιστολή της αὐτή –3 Ἰουνίου 1985– ἡ Ράγκνια Νίμπλουμ εἶχε πεῖ τήν «μισή ἀλήθεια»... «Τότε», βέβαια, εἶχε τούς λόγους της.



Νάτη, ἡ Δήμητρα Λιάνη, σέ ὅλο τό... φυσικό μεγαλεῖο της! Πλούσια καί μπόλικη, κατάλληλη γιά τά γοῦστα τοῦ «ἀλανιάρη 'Ανδρέα», ὅπως ἔγραψαν οἱ ξένες ἐφημερίδες.

20. ΟΤΑΝ Η «ΑΝΤΡΟΤΡΑΓΑΝΙΣΤΡΑ» ΔΗΜΗΤΡΑ ΛΙΑΝΗ ΠΑΡΙΣΤΑΝΕΙ ΤΗΝ ΚΟΥΛΤΟΥΡΙΑΡΑ ΦΕΜΙΝΙΣΤΡΙΑ*

Ποιά εἶναι, ἐπιτέλους, ἡ «στόφα» αὐτῆς τῆς κοπέλας μέ τήν ἐντυπωσιακή ἐμφάνιση, πού ἕνα «ρομάντζο κορυφῆς» τήν ἔφερε στή θέση της πιό ἀμφιλεγόμενης Ἑλληνίδας σήμερα;

Στόχος τοῦ πιό ἐπίμονου δημοσιογραφικοῦ «κυνηγητοῦ» τῶν τελευταίων χρόνων, ἡ Δήμητρα Λιάνη, μᾶς μίλησε, σέ σειρά συναντήσεων, γιά τόν τρόπο πού σκέπτεται, τά αἰσθήματά της ἀπέναντι στή σκανδαλολογία γύρω ἀπό τ' ὄνομά της, τή φιλοσοφία της στή ζωή. Καί μᾶς ἀποκάλυψε ἄγνωστες λεπτομέρειες τῆς προσωπικῆς της ἱστορίας: τίς σπουδές πού ἔχει κάνει, ἐδῶ καί στό ἐξωτερικό, τή λειτουργία της στόν ἐπαγγελματικό της χῶρο, τήν ἀλήθεια πίσω ἀπό κάποιες φωτογραφήσεις, τίς δελεαστικές προτάσεις ξένων ἐντύπων νά «πουλήσει» τό πρόσωπό της.

Τί βρίσκεται τώρα μπροστά σ' αὐτή τή νέα γυναίκα, πού ἔχει ἐμπλακεῖ σέ καταστάσεις πάνω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ μέσου ἀνθρώπου; Τό ἀδιέξοδο, γιά τό ὁποῖο μιλοῦν πολλοί, ἤ κάποια περίτεχνη «μεθόδευση» πρός ἕνα «αἴσιο τέλος», ὅπως πιστεύουν ἄλλοι;

Δυναμική καί καλά ἐφοδιασμένη γιά νά σταδιοδρομήσει στούς χώρους πού σπούδασε κι ἐργάστηκε, ἡ Δήμητρα Λιάνη περνᾶ, γιά τήν ὥρα, τό βαθύτερο ρέμα τῆς ζωῆς της.

Καί τῆς ζωῆς μερικῶν ἀκόμα ἀνθρώπων, σίγουρα.

---

* Περιοδικό «'Επίκαιρα», Δεκέμβριος 1987.

«Ποιός ἄνθρωπος, πού δέν εἶναι ἐντελῶς ἀδιάντροπος, θά μιλοῦσε ποτέ δημόσια γιά τήν προσωπική του ζωή; Γιατί, λοιπόν, θά ἔκανα ἐγώ κάτι τέτοιο; 'Εσεῖς, θά τό κάνατε;»

"Οταν, σάν ἀπάντηση, παίρνεις μιά ἐρώτηση, καταλαβαίνεις ἀμέσως ὅτι ἔχεις νά κάνεις μ' ἕναν ἄνθρωπο, πού θά 'ναι πολύ δύσκολο, ἄν ὄχι ἀδύνατο, νά τόν παρασύρεις σέ φλυαρίες. Κι ἀκόμα, ὅτι ἔχεις ἀπέναντί σου μιά νοημοσύνη, περισσότερο, παρά μιά αὐθορμησία...

Πολύ καλό γιά κείνην, βέβαια, ἀλλά ὄχι καί γιά μᾶς. Γιατί, ἀνάμεσα στίς μεγάλες φιλοδοξίες κάθε δημοσιογράφου, γιά κάμποσο καιρό τώρα, εἶναι νά ἐκμαιεύσει ἀπό τή Δήμητρα Λιάνη ἐκμυστηρεύσεις καί ἀποκαλύψεις, «παρασκήνιο» καί «ἄγνωστες πλευρές» μιᾶς ἱστορίας «προσωπικῆς ζωῆς», πού ἔχει ἀπασχολήσει μέ πολλούς τρόπους τόν ἑλληνικό, ἀλλά καί τόν διεθνῆ Τύπο. "Ομως, ἡ Δήμητρα Λιάνη κρατᾶ γιά τόν ἑαυτό της τά προσωπικά της, σάν κάθε ἄνθρωπος «πού δέν εἶναι ἐντελῶς ἀδιάντροπος», ὅπως παρατηρεῖ ἡ ἴδια. Κι ἄν αὐτό εἶναι μιά ὑπεκφυγή, εἶναι, θά λέγαμε, μιά ὑπεκφυγή ἀποστομωτική.

Στή διάρκεια τῶν πολλῶν συναντήσεων πού εἴχαμε μαζί της, ὥστε νά μπορέσουμε νά ἰχνογραφήσουμε ἕνα «πορτρέτο» της, μᾶς εἶπε ἀρκετά πράγματα γιά τό παρελθόν της, τίς σκέψεις καί τίς ἰδέες της, τά σχέδιά της γιά τό μέλλον, τή στάση της ἀπέναντι στή ζωή. 'Αλλά, ὑπῆρξε ἀμετακίνητη στήν ἀπόφασή της νά μή μιλήσει γιά τόν 'Ανδρέα Παπανδρέου, οὔτε σάν ἄνθρωπο, οὔτε σάν πολιτικό, οὔτε σάν ἄνδρα, οὔτε σάν σχέση. «'Εσεῖς, θά τό κάνατε;»...

«'Ομολογῶ ὅτι δέν θά τό ἔκανα, πράγματι, ἀκόμη κι ἄν δέν ἐπρόκειτο γιά μιά προσωπικότητα αὐτοῦ τοῦ βεληνεκοῦς», τῆς λέω. Καί προσπαθῶ, στή συνέχεια νά «φέρω ἀπό γύρα» τό θέμα, ὅπως θά τό προσπαθοῦσε καί κάθε συνάδελφος: «Μιλῆστε μου γιά τήν ἀπήχηση πού εἶχαν σ' ἐσᾶς, στόν ἐσωτερικό σας κόσμο, ὁρισμένα δημοσιεύματα. Ξέρετε ποιά ἐννοῶ. "Ενα μέρος τοῦ Τύπου, σᾶς ἀντιμετώπισε –καί ἐξακολουθεῖ νά σᾶς ἀντιμετωπίζει– μέ ἐπιθετικότητα. Τί ἐπίδραση ἔχει αὐτή ἡ στάση πάνω σας;»



Στό πρῶτο γύρισμα τῆς τηλεοπτικῆς ἐκπομπῆς «μισό-μισό». 'Εκεῖνος καί 'Εκείνη. "Ηταν ἡ ἀρχή τῆς «παράφορης ἐρωτικῆς τρέλλας».

Κυκλοφοροῦν ἀπό καιρό φῆμες γιά νευρικό κλονισμό τῆς κ. Λιάνη. Τό σίγουρο εἶναι ὅτι ἔχει πάρει ἀπό τήν ὑπηρεσία της μιά ἑξάμηνη ἄδεια ἄνευ ἀποδοχῶν. Κύκλοι τῆς Ο.Α. θεωροῦν ὅτι θά μποροῦσε νά ζητήσει ἄδεια ἀναρρωτική, μέ ἀποδοχές, ὅπως πολλοί συνάδελφοί της, κατά καιρούς. «Γιατί ὄχι ἀναρρωτική; Δέν ἔχει ἐπηρεάσει τά νεῦρα σας ὅλη αὐτή ἡ ἱστορία; Μέχρι καί ὅτι κάνατε ἀπόπειρα αὐτοκτονίας γράφτηκε κάπου».

Χαμογελάει. «Αὐτό –λέει– εἶναι δική μου ὑπόθεση καί ὄχι τῆς 'Ολυμπιακῆς. 'Οτιδήποτε κι ἄν ἔχουν πάθει τά νεῦρα μου, χωρίς νά σᾶς λέω ὅτι ἔχουν ἤ ὅτι δέν ἔχουν πάθει κάτι, πάντως δέν τό ἔπαθαν

ἐξαιτίας τῆς δουλειᾶς μου. Ἑπομένως, θά ἦταν ἀνέντιμο νά ζητήσω ἀναρρωτική. Δέν νομίζετε;».

Τήν ἔχουν δεῖ, καί τώρα κοντά, μέ τόν δίσκο τούς καφέδες, σέ δρομολόγια ἀπ' αὐτά πού, στήν γλῶσσα τῶν ἱπταμένων, λέγονται «γαλατάδικα»: δηλαδή, τά πολύ πρωινά ἐσωτερικά. «Γιατί ὄχι;» – λέει. «Δουλειά μου εἶναι καί τά πρωινά ἐσωτερικά καί οἱ διανυκτερεύσεις καί ὁ δίσκος καί τό σερβίρισμα καί ὅλ' αὐτά».

Στόν τόπο μας, σχεδόν ἐξυπακούεται ὅτι, στή θέση τῆς Δήμητρας Λιάνη, μιά κυρία διευκολύνεται (μέ τρόπους πού ὑπάρχουν ἤ ἐπινοοῦνται εἰδικά γι' αὐτήν) νά ἀπέχει ἀπό τήν ἐργασία της, ἐξακολουθώντας νά εἰσπράττει τούς μισθούς της. Ἔτσι, οἱ διαδόσεις ὅτι ἡ συγκεκριμένη αὐτή ἀεροσυνοδός ἔχει πάρα πολύ καιρό τώρα νά δεῖ πτήση, ἐκτός ἀπό ἐκεῖνες τοῦ πρωθυπουργικοῦ ἀεροσκάφους, ἔγιναν πολύ εὔκολα πιστευτές.

Ἐν τούτοις, καί ὅλως παραδόξως γιά τά ἑλληνικά δεδομένα, ἡ κ. Λιάνη δέν ἔχει πάψει νά πετάει, ἐνῶ παράλληλα ἐκτελεῖ ὑπηρεσία γραφείου.

Ἔχει παρακολουθήσει μιά σειρά σεμιναρίων τῆς ἑταιρείας γιά δημόσιες σχέσεις καί, ὅπως ὅλοι οἱ συνάδελφοί της πού ἀπασχολοῦνται καί στά γραφεῖα, πετάει ἐκ τοῦ κανονισμοῦ ὁρισμένο ἀριθμό ὡρῶν τόν μήνα, ἐργάζεται στό τμῆμα Μελετῶν καί Ἀνάπτυξης τόν ἴδιο ἀριθμό ὡρῶν καί ἔχει τά ρεπό πού ἔχουν ὅλοι οἱ ἱπτάμενοι. Θά ἦταν μεγάλο σφάλμα της νά «ἐξαιρεῖται». Δέν φαίνεται ἄνθρωπος πού θά ὑπέκυπτε σέ τέτοιου εἴδους μεγάλα σφάλματα. Ἀποτελεῖ, ὅμως, ἕνα ἀπό τά μόνιμα μέλη τοῦ πληρώματος τοῦ ἀεροσκάφους μέ τό ὁποῖο ταξιδεύει ὁ πρωθυπουργός. Δέν εἶναι αὐτό «ἐξαίρεση»;

«Τοποθετήθηκα σ' αὐτό τό πλήρωμα τό 1983», λέει. Καί σταματᾶ ἐκεῖ. Οἱ πάντες, ὅμως, γνωρίζουν ὅτι εἶναι πάγια τακτική στήν Ο.Α., τό πλήρωμα τοῦ πρωθυπουργικοῦ ἀεροσκάφους νά ἀποτελεῖται ἀπό πρόσωπα πού ἀποδειγμένα πρόσκεινται στό κυβερνῶν κόμμα. Αὐτό εἶναι κάτι πού τό ζητᾶ πάντα ἡ ἑκάστοτε πολιτική ἡγεσία τοῦ ὑπουργείου Προεδρίας, γιά λόγους ἀσφαλείας. Ἡ κ. Λιάνη εἶναι πρώτη ἐξαδέλφη τοῦ καθηγητῆ, πρώην ὑπουργοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ καί τώρα πρεσβευτῆ στήν Ἰαπωνία, Γιώργου Λιάνη. Ἦταν ἐπίσης όργα-



ΔΗΜΗΤΡΑ ΛΙΑΝΗ: «Ἐκεῖνοι πού ἔγραψαν ὅπως ἔγραψαν καί ὅσα ἔγραψαν, καθρέφτισαν ἐπάνω μου τά δικά τους ἀπωθημένα. Σίγουρα ἔχει τέλος ὅ,τι ἔχει ἀρχή. Ἀρκεῖ γιά μένα καί τά δύο νά εἶναι ὄμορφα...».

νωμένο μέλος τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἀπό τήν ἵδρυσή του μέχρι τό τέλος τοῦ '81. «Γιατί φύγατε τότε, ὅταν τό κόμμα σας ἦταν πιά στήν κυβέρνηση;»

Χαμογελάει καί πάλι, κάνοντας μέ τούς ὤμους πρός τά πάνω ἐκείνη τή χαρακτηριστική κίνηση πού σημαίνει «σκεφθεῖτε ὅ,τι θέλετε, δέν ἀπαντῶ». Ὅμως, δέν ἔχει καμιά ἀντίρρηση νά ἀπαντήσει στήν ἐρώτησή μας, τί ἐπίδραση εἶχε πάνω της ὁ ὄγκος τῆς ἀρνητικῆς δημοσιότητας ἐπί τόσον καιρό. Τό κάνει στήν τελευταία ἀπ' τίς συναντήσεις μας, πού γίνεται ἐνόσω κάποιες φῆμες τήν θέλουν, ἀπό μέρες τώρα, στήν 'Αμερική.

«'Ακοῦστε –λέει ἀργά καί προσεκτικά– εἶμαι ἕνα ἄτομο, ἕνας ἄνθρωπος, ὅπως ἐσεῖς, ὅπως ὅλοι σας. 'Ορισμένοι συνάδελφοί σας θέλησαν νά τό ἀγνοήσουν αὐτό καί μέ ἀντιμετώπισαν σάν ἕνα εἶδος «ἀντικειμένου», σάν ἕνα «πρᾶγμα». Τό γεγονός αὐτό, ὅμως, καθρεφτίζει τή δική τους προσωπικότητα, ὄχι τή δική μου. Δέν συμφωνεῖτε;»

Ἔτσι ὅπως τελειώνει τίς ἀπαντήσεις της μέ μιά ἐρώτηση, φέρνει τόν δημοσιογράφο σέ δύσκολη θέση, μερικές φορές. Εἶναι ἡ σειρά μου νά σκαρώσω μιά ὑπεκφυγή:

«Κυρία Λιάνη, ὅπως καί νά τό κάνουμε, δέν εἴθισται, σέ περιπτώσεις σάν τή δική σας ἱστορία, νά ἀνιχνεύει κανείς τά στοιχεῖα τῆς προσωπικότητας τοῦ ἀτόμου. Κατά κανόνα ψάχνουμε γιά τά στοιχεῖα ἐκεῖνα τῆς ἱστορίας, πού θά ἱκανοποιοῦσαν τήν, φυσιολογική, θά ὁμολογούσατε, περιέργεια τοῦ κοινοῦ. Μήν ξεχνᾶτε ὅτι...»

Μέ διακόπτει: «Δέν τό ξεχνῶ. 'Απ' τήν ἄλλη, δέν θεωρῶ τήν ἀντιμετώπιση πού εἶχα ἀπό ἕνα μέρος τοῦ Τύπου σάν ἱκανοποίηση τῆς θεμιτῆς καί ἀπόλυτα φυσιολογικῆς περιέργειας τοῦ κοινοῦ. Κι ἀκόμα, ἄν θέλετε, δέν πιστεύω ὅτι τό σύνολο, οὔτε κἄν ἡ πλειονότητα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, μέ εἶδε σάν «ἀντικείμενο», παρά τίς προσπάθειες ὁρισμένων –ὄχι πολλῶν, εὐτυχῶς– συναδέλφων σας. Πού ὅπως σᾶς εἶπα, μέ τά δημοσιεύματά τους ἔβγαλαν πρός τά ἔξω τό δικό τους «πορτρέτο» καί ὄχι τό δικό μου».

Σταματᾶ, γιά νά δώσει ἔμφαση στή συνέχεια:

«'Επιτρέψτε μου νά τονίσω –λέει– καί θά σᾶς παρακαλοῦσα νά

τό σημειώσετε αὐτό στό κείμενό σας, ὅτι, ὅπως παρατήρησα κι ἐγώ, καί, ἀσφαλῶς, κι ἄλλοι, ἡ ἀντιμετώπισή μου ἀπό τόν Τύπο δέν ὑπῆρξε «ὁμόφωνη», θά ἔλεγα. Κάθε ἄλλο, μάλιστα. 'Υπῆρξε κάποια γενικότερη ἀρνητική στάση, τήν ἐποχή τῆς ἐκπομπῆς. 'Αλλά ἀργότερα, τά περισσότερα ἔντυπα πῆραν τίς ἀποστάσεις τους καί μόνο ἐλάχιστα ἐξακολούθησαν νά ἀσχολοῦνται μαζί μου, κατά τρόπο πού κανείς ἄλλος Ἕλληνας πολίτης δέν θά δέχονταν. Μή μέ ρωτήσετε γιατί τόν δέχτηκα ἐγώ, γιατί δέν ἀντέδρασα. Νομίζω ὅτι εἶναι αὐτονόητο».

Θά λέγαμε ὅτι πράγματι εἶναι... 'Αλλά, ἄς ἐπιμείνουμε στήν περίφημη ἐκπομπή, τό «Μισό-Μισό» πού σήκωσε τόν γνωστό σάλο.

Μιλήσαμε ἀρκετές φορές μέ τήν κ. Λιάνη γιά τό ζήτημα αὐτό. 'Από τίς συζητήσεις μας βγῆκε τό συμπέρασμα ὅτι ἄν δίναμε κάποιες ἐξετάσεις πρίν μᾶς ἀνατεθοῦν τηλεοπτικές παραγωγές, οἱ περισσότεροι (γιά νά μήν πῶ ὅλοι) ἀπ' ὅσους κάνουμε τηλεόραση αὐτή τήν ἐποχή στά ἑλληνικά κανάλια, θά «κοβόμαστε». 'Η κ. Λιάνη, ὡστόσο, θά ἔπρεπε νά περάσει.

Ἔχει σπουδάσει ἱστορία τῆς Τέχνης μέ τόν Κούντερα, στήν Ecole Practique τῆς Σορβόνης. 'Εκεῖ, στό Παρίσι, ἔχει κάνει ἐπίσης σπουδές στό ἐθνολογικό ντοκυμαντέρ, στό τηλεοπτικό μοντάζ καί τήν εἰκονοληψία καθώς καί στήν ἀνάλυση φίλμ. (Εἶναι ἀπό τούς ἐλάχιστους ἀνθρώπους στήν 'Ελλάδα, πού ἔχουν σπουδάσει ἀνάλυση φίλμ). 'Ακόμη, πρίν βάλει μπροστά τήν ἐκπομπή, εἶχε ὁλοκληρώσει μιά ἔρευνα πάνω στίς σχέσεις τῶν φύλων. Θά λέγαμε ὅτι ἔχει περισσότερες «ἀθέατες πλευρές» ἀπ' ὅσες ἴσως θά περιμέναμε αὐτό τό τόσο ἔντονα «δημοσιοποιημένο» πρόσωπο.

'Από τήν ἄλλη μεριά, ἡ «'Ολυμπιακή» δέν ἀπαγορεύει στό προσωπικό της νά ἀσκεῖ παράλληλες δραστηριότητες, ἀρκεῖ αὐτές νά μήν ἀντιβαίνουν στά συμφέροντα τῆς ἑταιρείας. 'Αρκετοί ἀπό τούς ἀνθρώπους της διατηροῦν καταστήματα, μερικοί δημοσιογραφοῦν καί ἄλλοι ἔχουν μιά μερική ἀπασχόληση, τίς ἐλεύθερες ὧρες τους, σέ διάφορες δραστηριότητες τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα.

'Η κ. Λιάνη διαθέτει, λοιπόν, τά οὐσιαστικά ἐφόδια καί τήν ἐλευθερία ἀπό τόν κανονισμό τῆς Ο.Α. νά κάνει δουλειές γιά τήν τηλεόραση. 'Αλλά, ἡ ἐκπομπή ἐνόχλησε καί προκάλεσε, περισσότερο

ἀπό ὁτιδήποτε ἄλλο, γιά τήν ἐπιμονή τῶν παραγωγῶν της (ἡ κ. Λιάνη καί ὁ πρώην σύζυγός της, ὁ κ. Ἀλέξης Καπόπουλος) νά παρατείνουν ἐπί ἀσυνήθιστα μακρό διάστημα τήν παρουσία της στήν τηλεόραση, καί μάλιστα ἀπό τό ἕνα κανάλι στό ἄλλο, χρησιμοποιώντας –κατά πολλούς– τό «βάρος» ὀνομάτων μέ ἰδιαίτερα μεγάλη βαρύτητα...

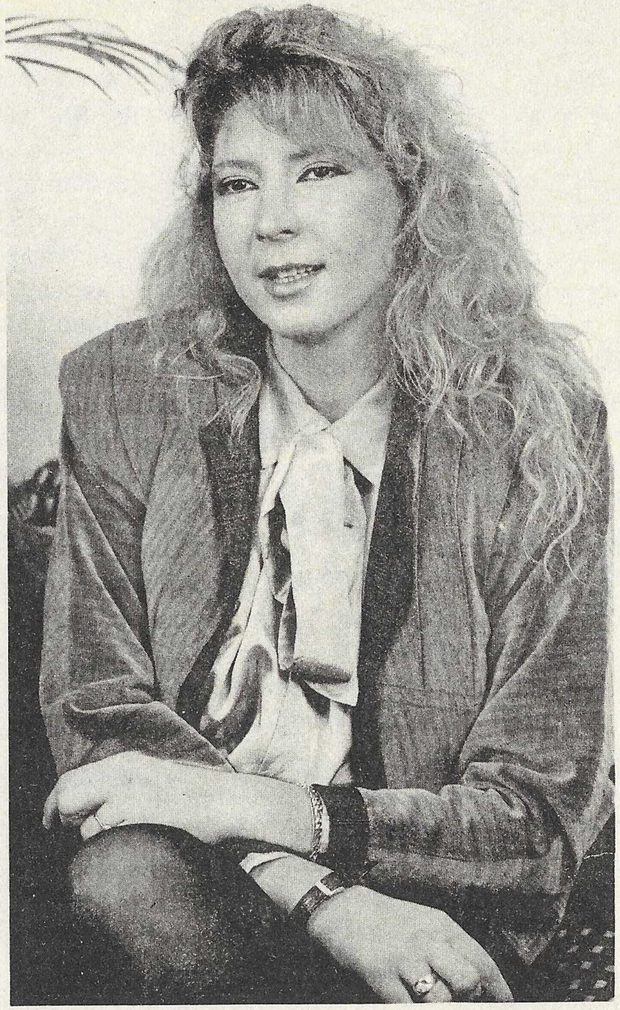
Ἴσως, ὅμως, αὐτό νά ἦταν ἡ ἀπαρχή (ἤ, πιθανολογοῦμε ἐμεῖς, τό «ἐκλυτικό αἴτιο») μιᾶς διαδικασίας, πού ἡ κ. Λιάνη περιέγραψε σέ μιά ἀπ' τίς συνομιλίες μας, σάν «χωρισμό δύο συντρόφων, γιά λόγους φθορᾶς τῆς ἐσωτερικῆς τους σχέσης».

Σέ ἀνύποπτο χρόνο, εἴχαμε συναντήσει σέ συντροφιά γνωστό καί βραβευμένο παράγοντα τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κινηματογράφου, ὁ ὁποῖος μιλοῦσε γιά κάποιον «ἄσχετο πρός πᾶν τό κινηματογραφικό», πού εἶχε ἀρχίσει νά «σκηνοθετεῖ» ἐκείνη τήν ἐποχή ἕνα φιλόδοξο πρόγραμμα γιά τήν (τότε) ΕΡΤ.

Ἀργότερα, τά σχόλια τῶν τηλεοπτικῶν κύκλων τοποθετοῦσαν τήν ἄσκηση πιέσεων γιά συνέχιση τῆς ἐκπομπῆς, κυρίως στόν ἴδιο αὐτόν ἄνθρωπο καί ὄχι τήν (τότε) σύζυγό του. Ἀναφέραμε τίς πληροφορίες μας στήν κ. Λιάνη. Δέν θέλησε νά μιλήσει πάνω στό θέμα. Τό μόνο πού εἶπε, ἦταν αὐτό τό περί φθορᾶς τῆς ἐσωτερικῆς σχέσης, πού ὁδηγεῖ στόν χωρισμό. Ἡ κ. Λιάνη καί ὁ κ. Καπόπουλος ἔχουν χωρίσει, ἀπό δῶ καί κάμποσον καιρό.

Ποιά εἶναι τώρα τά σχέδια, οἱ στόχοι, οἱ φιλοδοξίες μιᾶς γυναίκας νέας, μέ ἐξαιρετικά ἐντυπωσιακό παρουσιαστικό, ἕνα διόλου εὐκαταφρόνητο ὑπόβαθρο παιδείας καί μιά τέτοια «φόρτιση» στό ὄνομά της;

Ἀπόφοιτη τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, πτυχιοῦχος ἀγγλικῆς γλώσσας τοῦ Καίμπριτζ, ὅπου παρακολούθησε τά σχετικά μαθήματα, ἔχει κάνει ἐπίσης τίς σπουδές στήν ἐθνολογία, τήν ἱστορία Τέχνης, τήν κινηματογραφία καί τίς δημόσιες σχέσεις πού προαναφέραμε. Κόρη ἀξιωματικοῦ, πού ὑπηρέτησε καί σάν στρατιωτικός ἀκόλουθος καί ἀποστρατεύθηκε μέ τόν βαθμό τοῦ στρατηγοῦ (ὁ πρόσφατος θάνατός του ὑπῆρξε ἕνα ἀκόμα σφοδρό χτύπημα γιά τήν κ. Λιάνη), εἶχε τήν εὐκαιρία νά γνωρίσει ὁλόκληρη, σχεδόν, τήν Ἑλλάδα ἀπό μι-



Στόν παράφορο ἐρωτικό δεσμό τοῦ Ἀνδρέα καί τῆς Δήμητρας ἔπαιξαν ρόλο καί οἱ ἱκανότητές της στό νοικοκυριό. Ἔφτιαχνε σπουδαῖο καφέ, μαγείρευε ὑπέροχα καί σιδέρωνε στήν ἐντέλεια τά πουκάμισα τοῦ ποθοπλάνταχτου ἐραστῆ...

κρή καί, ἀργότερα, τόν κόσμο. ('Εργάζεται στήν Ο.Α. ἀπό τό '76). Ὅλ' αὐτά δίνουν τήν εἰκόνα ἑνός ἀνθρώπου, κάτοχου μιᾶς γενικότερης καλλιέργειας πού ξεπερνᾶ τόν μέσο ὅρο.

Οἱ φιλοδοξίες της, ἔτσι ὅπως τίς θέτει, ἀκολουθοῦν ἀκόμα ὑψηλότερο δρόμο: «Εἶναι πάρα πολύ μεγάλες – λέει, χαμογελώντας. Γιατί ἀφοροῦν στή σύνθεση τῶν πολύπλευρων προβλημάτων πού ἀπασχολοῦν τόν ἄνθρωπο καί τήν κοινωνία. Ἴσως δέν ἔχω καταστaλάξει ἀκόμα στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά ἐκφράσω αὐτή τήν ἀπόπειρα. Μπορεῖ νά εἶναι ὁ κινηματογράφος, τό βιβλίο ἤ καί τό ἐπιστημονικό δοκίμιο. 'Αλλά, γι' αὐτό, θά χρειαστεῖ νά σπουδάσω κι ἄλλο. Στόχος μου εἶναι νά βρῶ κάποτε τόν ἀπαιτούμενο χρόνο καί τίς κατάλληλες συνθῆκες, γιά νά ἐκπληρώσω αὐτή τήν φιλοδοξία».

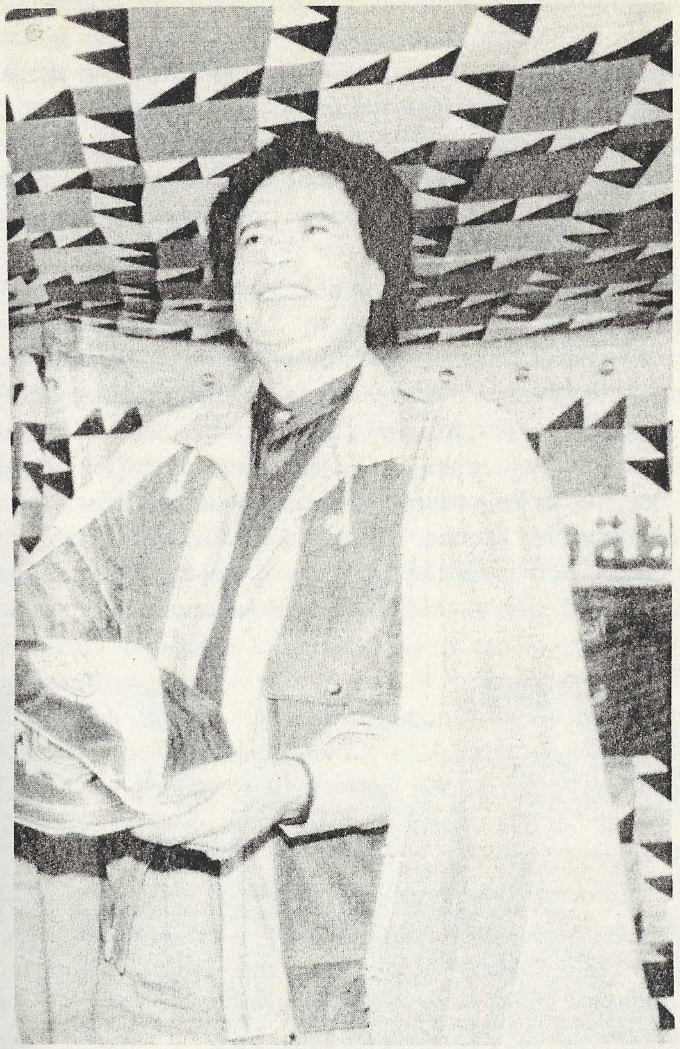
Λόγια ὄχι ἀναμενόμενα ἀπό ἕνα πρόσωπο, πού τό ὄνομά του ἔχει «φορτιστεῖ» τόσο ἀρνητικά. 'Αλλά ποιός ἀπό μᾶς, ἀκόμα καί ὁ πιό καλόπιστος, δέν θεωρεῖ κατά βάθος σκέτες «ὀμορφοῦλες» καί τίποτ' ἄλλο καλύτερο, τίς γυναῖκες πού προσελκύουν τήν προσοχή σημαντικῶν ἀνδρῶν; Κι ὅμως, ἡ Ἱστορία δέν παύει νά μᾶς διαψεύδει: ὅλες οἱ γυναῖκες πού προσήλκυσαν κατά καιρούς ἄνδρες σημαντικούς, διέθεταν κάτι περισσότερο ἀπό τά θέλγητρα ἐκεῖνα, πού τραβοῦν ἀμέσως τό μάτι.

Ἄλλωστε, πῶς εἶναι δυνατόν, ἕνας σημαντικός ἄνδρας νά ἑλκυσθεῖ ἀπό μία γυναίκα ἀσήμαντη, ἀκαλλιέργητη, ρηχή, μόνο καί μόνο ἐπειδή ἡ ἐμφάνισή της ἐντυπωσιάζει; Αὐτή εἶναι μιά ἀπορία καί τῆς συνομιλήτριάς μας...

Ἴσως, ἐκεῖνο πού περισσότερο ἀπ' ὁτιδήποτε ἄλλο ἔπαιξε τόν ρόλο του στήν ἀρνητική δημοσιότητα τῆς κ. Λιάνη, εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἐμφάνισή της. Συγχωροῦμε πολύ περισσότερα σέ γυναῖκες –καί ἄνδρες– πού τό ἐξωτερικό τους παρουσιαστικό μᾶς ἀφήνει ἀδιάφορους. Καί εἴμαστε περισσότερο πρόθυμοι νά ἀναγνωρίσουμε πνευματικά προσόντα σέ ἀνθρώπους πού ὑστερούν σέ φυσικά.

Γιά παράδειγμα, ποιός θά ἐνδιαφέρονταν νά βρεῖ καί νά δημοσιεύσει γυμνόστηθες φωτογραφίες τῆς κ. Λιάνη, ἄν ἐπρόκειτο γιά μιά γυναίκα λιγότερο ἐντυπωσιακή;

«Ἄ, αὐτές οἱ φωτογραφίες! – λέει, ξεσπώντας σέ γέλια. Κάποτε,



Λέει ἡ Δήμητρα Λιάνη: «Ὁ μαγνητισμός τοῦ Καντάφι, πολλές φορές μοῦ προκάλεσε ἐρωτική ἕλξη. Εἶναι τό ἴδιο ἐρωτικός μέ τόν 'Ανδρέα, τουλάχιστον στίς... φωτογραφίες!».

παλιά, βρεθήκαμε μιά συντροφιά σ' ἕνα νησί. Στίς παραλίες, ἔβλεπες παντοῦ ὁλόγυμνους ἀνθρώπους. Βγάλαμε κι ἐμεῖς, οἱ κοπέλες, τό πάνω μέρος τοῦ μαγιώ μας καί κάποιος ἀπ' τή συντροφιά ἔβγαζε φωτογραφίες, καθώς τρέχαμε καί τσαλαβουτούσαμε στό νερό. Συνηθισμένα πράγματα. Ἡ μισή 'Αθήνα ἔχει δεῖ τήν ἄλλη μισή γυμνόστηθη στά διάφορα νησιά γιά νά μήν ἀναφέρω τή Βάρκιζα. Κάποια στιγμή, βλέπεις αὐτή τή φωτογραφία σου δημοσιευμένη. Ποῦ νά βρεῖς τήν ἄκρη καί τί νά πεῖς...»

Θά θυμηθεῖ καί ἄλλες τέτοιες «ἀποκλειστικές φωτογραφίες» της, πού εἶδαν τό φῶς τῆς δημοσιότητας:

«'Εδῶ –μοῦ δείχνει– εἶμαι στήν πόρτα τοῦ ἀεροπλάνου, δίπλα στον ἱπτάμενο μηχανικό. Δέν φαίνεται τίποτ' ἄλλο, οὔτε ποῦ βρίσκεται τό ἀεροπλᾶνο, οὔτε τί τύπου εἶναι, τίποτα ἀπολύτως. Ἡ λεζάντα, ὅμως, εἶναι ἀπόλυτα σίγουρη ὅτι πρόκειται γιά ταξίδι μου μέ τόν πρωθυπουργό, καί συγκεκριμένο, μάλιστα, ταξίδι. Ξέρετε πόσες τέτοιες φωτογραφίες ἔχουμε, κι ἐγώ καί ἄλλοι συνάδελφοι;... 'Εδῶ, πάλι, ὁ δικός σας συνάδελφος, ὁ κύριος Καρατζαφέρης, εἶχε ἔρθει κάποτε καί μοῦ χτύπησε τήν πόρτα, ἐπί ἐκπομπῆς ἀκόμα. 'Ανοίγω, καί βλέπω μία κάμερα νά μέ σημαδεύει. 'Αρνοῦμαι νά τόν δεχθῶ, ὑπ' αὐτές τίς συνθῆκες. Καί, ὅσο κρατάει ἡ συζήτηση, ἡ κάμερα γυρίζει τή σκηνή. Μῆνες ἀργότερα, βλέπω κι αὐτή τή φωτογραφία σέ ἐφημερίδα, σάν νά ἐπρόκειτο γιά κάποιο κατόρθωμα. Μά, κι ἐσεῖς, ἄν σᾶς ποῦνε «εἶμαι ὁ τάδε γνωστός δημοσιογράφος», θ' ἀνοίξετε. Καί ἄν δεῖτε νά σᾶς σκοπεύει μία κάμερα, χωρίς τή συγκατάθεσή σας, θ' ἀγανακτήσετε, ἔτσι δέν εἶναι;»

Ἡ κ. Λιάνη δέν ἔχει ἀκόμα, προφανῶς, ἐξοικειωθεῖ μέ τήν ἔννοια «δημοσιογραφική ἐπιτυχία». Κάτι ἄλλο μέ τό ὁποῖο δέν δείχνει διάθεση νά ἐξοικειωθεῖ, εἶναι ἡ ἰδέα νά «πουλήσει» τό πρόσωπό της, ἔναντι ἀστρονομικῶν ποσῶν, σέ ξένα ἔντυπα πού τῆς ζητοῦν ἐξώφυλλο ἤ σειρά φωτογραφιῶν.

«Φτάνουν ὥς ἐμένα, μέσω τρίτων, προσφορές γιά νά κάνω τό μοντέλο, ἐπί παραδείγματι, μέ ἀμοιβή πού δέν θά μποροῦσα ποτέ νά διανοηθῶ». — «Καί γιατί δέν τό κάνετε;». Σιγή. Ἡ γνωστή κίνηση τῶν ὤμων πρός τά πάνω. Τό αὐτονόητο...

'Αντί γιά ὅλ' αὐτά, λοιπόν, τί θά κάνει ἀπό δῶ καί πέρα στή ζωή της;

Δέν ξέρει ἀκόμα. Καί ποιός θά ἤξερε στή θέση της... Ξέρει μονάχα ὅτι, ἄν δέν ἔχει κάποια συγκεκριμένα, ἄμεσα σχέδια ζωῆς, ἔχει ὡστόσο μιά κατασταλαγμένη στάση ἀπέναντι στή ζωή. Πού, ὅπως λέει, «εἶναι συνισταμένη πολλῶν πραγμάτων καί διαμορφώθηκε μέσα ἀπό ἐμπειρίες, βιώματα, ταξίδια, σπουδές, σκέψεις, μελέτες. Πιστεύω ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νά μοχθεῖ συνεχῶς, σ' ὅλη του τή ζωή, γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητάς του, μέσα ἀπό τή διαρκῆ δημιουργική ἐμπλοκή του στά θέματα πού ἀπασχολοῦν τήν κοινωνία, ἀλλά μιά ἐμπλοκή σέ ἀνθρώπινη κλίμακα».

«Δηλαδή, κυρία Λιάνη;» — «Δηλαδή, νά μήν ὑπερβαίνουμε τόν ἄνθρωπο. Οὔτε τόν μέσα μας οὔτε τόν γύρω μας ἄνθρωπο».

Μιά ὑποσυνείδητη πικρία, ἴσως, γιά τήν «ὑπέρβαση» πού τῆς ἔχει γίνει. Γιά τόν ὑποβιβασμό της, ἀπό ἄτομο, σέ «κάτι», πού «πουλάει φύλλα». Θά 'πρεπε νά τό περιμένει, φυσικά. Θά 'πρεπε νά εἶναι καλύτερα προετοιμασμένη γι' αὐτά πού θά συναντοῦσε μπροστά της, μπαίνοντας στήν «πόρτα» πού μπῆκε. Ὅμως, αὐτή ἡ ἱστορία δείχνει



Τό... ἰψενικό τρίγωνο: Ἡ Μάργκαρετ, ὁ 'Ανδρέας καί ἡ Δήμητρα σέ φωτογραφίες πού παρουσίασε γερμανικό περιοδικό.

νά τήν προετοίμασε καλύτερα γιά τό «άπό δῶ καί πέρα». Γιά τή ζωή πιό γενικά, πιό σφαιρικά. Καί εἶναι καλό σημάδι, ὅταν μετατρέπει κανείς τίς ἐμπειρίες του σέ συμπεράσματα ἀντί σέ χολή – ἤ καί σέ εὐχάριστες αὐταπάτες, ἐξ ἄλλου.

«Δέν ἔχω δικαιώματα περισσότερα ἀπό ὑποχρεώσεις», λέει, σέ σχετική ἐρώτηση. «Κανένας μας δέν ἔχει. Ἐπίσης, δέν ἔχω δικαιώματα ἄλλα, ἀπό ἐκεῖνα πού εἶναι ἐπακόλουθο τῶν ἐπιλογῶν μου. Αὐτό ἰσχύει γιά ὅλους μας. Ὅποιος πιστεύει ὅτι ἡ ζωή, ὅτι οἱ ἄλλοι, ὅτι κάποιος, τοῦ χρωστοῦν περισσότερα ἀπ' ὅσα πράγματι τοῦ χρωστοῦν, κάνει ἕνα λάθος πού τό πληρώνει καθημερινά, ἐφ' ὅρου ζωῆς. Εἶναι αὐτό πού λέμε «πέφτει ἔξω». Καί πέφτει ἔξω μονίμως».

Νά εἶχε, ἄραγε, πλήρη ἐπίγνωση τῆς ἐπιλογῆς της –καί τῶν ἐπακόλουθων αὐτῆς τῆς ἐπιλογῆς– ὅταν μπῆκε στή δίνη καταστάσεων, πού ξεπερνοῦν κατά πολύ τίς δυνατότητες τοῦ καθ' ἕνα ἀπό μᾶς; Κι ἀκόμα, περισσότερο, νά ἦταν ἄραγε καθαρά δική της ἐπιλογή, ἤ ἀφέθηκε σ' αὐτήν, ἀπό μιά προσωπικότητα, πού διαθέτει ἀκαταμάχητη γοητεία;

Φυσικά, δέν θά ἀπαντήσει σ' αὐτό τό ἐρώτημα. Μέσα, ὅμως, ἀπό τίς συναντήσεις μας, ἁπλωμένες σέ διάστημα μηνῶν, ὥσπου νά ἀποκατασταθεῖ ἕνα ἐπίπεδο ἑκατέρωθεν ἐμπιστοσύνης, ἡ Δήμητρα Λιάνη μᾶς δημιούργησε, προσωπικά, τήν ἐντύπωση ὅτι εἶναι αὐτό ἀκριβῶς: ἕνας ἀπό μᾶς. Ἕνας ἄνθρωπος, πού δέν προέρχεται, οὔτε ἀπ' τήν «ὑψηλή κοινωνία» (ὁτιδήποτε κι ἄν σημαίνει αὐτό, στήν Ἑλλάδα), οὔτε ἀπ' τόν κοινωνικό βυθό. Μιά κοπέλα καλλιεργημένη, πάνω ἀπ' τό συνηθισμένο, στό ἐπάγγελμά της, μέ τό πνεῦμα ἀνεξαρτησίας καί συνάμα ὑπευθυνότητας πού συναντιέται σέ ἄτομα τῆς γενιᾶς της.

Πολλοί μιλοῦν γιά «ἀδιέξοδο» στήν τωρινή προσωπική της ζωή. Μερικοί μιλοῦν, ἀντίθετα, γιά πολύπλοκα καί περίτεχνα «σχέδια», πού περιμένουν τήν κατάλληλη στιγμή γιά νά φανερωθοῦν. Ὅποια κι ἄν εἶναι ἡ «πόρτα» ἀπ' τήν ὁποία ἡ Δήμητρα Λιάνη θά βγεῖ ἀπ' αὐτή τήν ἱστορία, ἡ ἐντύπωση ὅσων τήν γνωρίζουν σάν ἄνθρωπο, εἶναι ὅτι ἡ πόρτα αὐτή ὑπάρχει.

Βρίσκεται μέσα της, συνυφασμένη μέ τήν προσωπικότητά της.

ΜΕΡΟΣ III

ΟΙ ΕΝΤΙΜΟΤΑΤΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ «ΠΑΙΔΙΑ» ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

21. ΦΩΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Πάει τώρα πολύς καιρός πού κατάπληκτη καί ἀηδιασμένη ἡ κοινή γνώμη παρακολουθεῖ νά ξετυλίγεται καθημερινά ἡ ἀτέλειωτη ἁλυσίδα τῶν σκανδάλων τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ἡ μιά ἀποκάλυψη διαδέχεται τήν ἄλλη. Καταχρήσεις, ρεμοῦλες, προμήθειες, σκανδαλώδεις καί παράνομες συμβάσεις, ἀνεπίστρεπτα «δάνεια», χρυσοφόρες πολυθεσίες, «δῶρα» 500.000.000 δραχμῶν πού κάνουν οἱ ἄνθρωποι τοῦ ΠΑΣΟΚ στόν... ἑαυτό τους, ἀκόμα καί «ἑταιρεῖες δολοφόνων» περιλαμβάνει τό ἀπίστευτο σενάριο τῆς ἁρπαγῆς τοῦ χρήματος τοῦ λαοῦ ἀπό τούς «πρασινάνθρωπους» πού ἐπαγγέλθηκαν τήν... «Ἀλλαγή» καί τό νέο... «ἦθος καί ὕφος» τῆς ἐξουσίας!

Ποτέ ἄλλοτε στήν δημόσια ζωή αὐτῆς τῆς χώρας δέν εἶχε ἐμφανιστεῖ παρόμοιο φαινόμενο ληστρικῆς ἀπομύζησης τοῦ ἱδρώτα τοῦ λαοῦ ἀπό ἐκείνους πού βρίσκονται στήν ἐξουσία.

Τί συμβαίνει, λοιπόν; Ποῦ μπορεῖ νά ὀφείλονται ὅλα αὐτά; Θά πρέπει μήπως κανείς νά τά ἀποδώσει σέ μιά καθολική κρίση στό πεδίο τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν; Ὑπάρχει πράγματι κρίση ἀξιῶν στή χώρα μας; Ἐξαφανίστηκαν μήπως ὁριστικά οἱ τίμιοι ἄνθρωποι, οἱ τίμιοι καί καθαροί διαχειριστές τῆς ἐξουσίας; Ὄχι, βέβαια!

Δέν πᾶνε πολλά χρόνια ἀπό τόν θάνατο τοῦ στρατηγοῦ Νικόλαου Πλαστήρα. Ὁ Πλαστήρας ἦταν τιμημένος στρατηγός καί εἶχε χρηματίσει δύο φορές πρωθυπουργός. Ὅταν πέθανε, μερικοί φίλοι καί συγγενεῖς πῆγαν στό σπίτι πού κατοικοῦσε γιά νά ἑτοιμάσουν τήν κηδεία του καί νά μαζέψουν τά πράγματά του. Ἐκεῖ βρῆκαν **ὁλόκληρη** τήν «περιουσία» τοῦ Πλαστήρα. Ἦταν μερικά παράσημα, ἕνα σιδερένιο κρεββάτι ἐκστρατείας, δυό-τρεῖς τριμμένες κουβέρτες καί μιά εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου!

Τό φωτεινό αὐτό παράδειγμα ἠθικῆς δέν ἔχει ξεχαστεῖ. Πολλές φορές ἔτυχε ν' ἀκούσω νά τό ἀναφέρουν στίς συζητήσεις τους ἀκόμα καί πολιτικοί ἀντίπαλοι τοῦ στρατηγοῦ. Καί πέρα ἀπ' αὐτό, ὅμως, κανείς ἀπό τούς μέχρι τό 1981 πολιτικούς μας δέν μᾶς εἶχε συνηθίσει στό εἶδος τῆς πολυτελοῦς καί σπάταλης ζωῆς πού ζῆ καί προκλητικά ἐπιδεικνύει ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου.

Νυχτερινά κέντρα, μπουζούκια, ἀναρίθμητα σπάταλα ταξίδια μέ «κουστωδίες συνοδῶν», πολυτελεῖς διακοπές, δημόσιες ἐμφανίσεις μέ «ἐπίσημες εὐνοούμενες»! Τέτοια φαινόμενα ποτέ ὁ τόπος αὐτός δέν εἶχε γνωρίσει μέ πρωταγωνιστές κοινοβουλευτικούς δημόσιους ἄνδρες, παρά μόνο σ' αὐτά τά τελευταία ἕξι χρόνια πού κυβερνᾶ τό ΠΑΣΟΚ.

Δέν μποροῦμε συνεπῶς νά μιλᾶμε γιά... κρίση τῶν ἀξιῶν. Ἄλλωστε, ἡ καθολική ἀντίδραση τοῦ λαοῦ μας πρός ὅσα συμβαίνουν σήμερα, αὐτή ἡ **παλλαϊκή ἠθική καταδίκη** τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς σήψης στόν κόσμο τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἀποτελοῦν ἀδιάψευστα δείγματα ὅτι οἱ ἠθικές ἀξίες δέν ἔχουν καθόλου... καταρρεύσει καί ὅτι, ἀντίθετα, ὁ λαός μας ἐπιμένει σ' αὐτές καί ἀπαιτεῖ τήν τήρησή τους, ἰδιαίτερα στή σφαῖρα τῆς δημόσιας ζωῆς.

'Αλλοῦ, λοιπόν, θά πρέπει κανείς νά ἀναζητήσει τίς αἰτίες αὐτῆς τῆς σημερινῆς **ἀνεπανάληπτης ληστρικῆς ἐπιδρομῆς** τῶν διοικούντων κατά τοῦ χρήματος τοῦ λαοῦ, αὐτοῦ τοῦ πρωτοφανοῦς **ἠθικοῦ ξεπεσμοῦ** τῆς «νομενκλατούρας» τοῦ ΠΑΣΟΚ.

'Ο λαός μας, πολύ σοφά, λέει: «Τό ψάρι βρωμάει ἀπό τό κεφάλι». Καί τό «κεφάλι» ἐδῶ εἶναι, βέβαια, ὁ ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ, ὁ ὁποῖος εἶχε δώσει **σαφῆ** δείγματα τῆς «ἠθικῆς του συγκρότησης» ἀπό πολύ νωρίς!

'Από αὐτήν τήν ἄποψη τά ὅσα συμβαίνουν σήμερα δέν θά ἔπρεπε νά ἀποτελοῦν **ἔκπληξη**. 'Αντίθετα, μάλιστα. Θά ἔπρεπε κανείς ὅλα αὐτά **νά τά περιμένει**. Καί νά γιατί:

Εἶναι γνωστή ἡ ἱστορία τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου πρίν φύγει γιά τήν 'Αμερική. 'Ως φοιτητής μετεῖχε σέ μιά ὀργάνωση πού ἀποκαλύφθηκε ἀπό τίς ἀρχές τήν περίοδο τῆς δικτατορίας τοῦ Μεταξᾶ. Ὅπως κατάγγειλε ὁ διεθνοῦς κύρους συγγραφέας καί καθηγητής τῆς φιλοσοφίας Κορνήλιος Καστοριάδης (σύντροφος τότε τοῦ 'Ανδρέα),

ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου **πρόδωσε** τούς συντρόφους του καί κατόρθωσε τελικά νά πάρει από τό δικτατορικό καθεστώς διαβατήριο γιά τήν 'Αμερική, ἐνῶ οἱ σύντροφοί του ἔμειναν ἐδῶ καί σάπιζαν στίς ἐξορίες καί τίς φυλακές.

Ἕνα «νεανικό ὀλίσθημα», θά μποροῦσε κανείς νά πεῖ! Ναί. Θά ἦταν ἕνα συγγνωστό νεανικό ὀλίσθημα, ἄν δέν ἀκολουθοῦσαν ὅσα ἀκολούθησαν. Γεγονότα, δηλαδή, πού **φωτίζουν** τήν «ἠθική συγκρότησή» του.

Τήν περίοδο 1964-1965 ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου ἔγινε ὑπουργός τῆς Κυβέρνησης τῆς 'Ενώσεως Κέντρου. Στή θέση τοῦ ὑπουργοῦ διετέλεσε τότε συνολικά κάτι λιγώτερο ἀπό 12 μῆνες. Συγκεκριμένως, ἦταν ὑπουργός Προεδρίας ἀπό τά τέλη Φεβρουαρίου ὥς τίς ἀρχές Νοεμβρίου 1964 καί χρημάτισε ἐπίσης ὑπουργός ἀναπληρωτής Συντονισμοῦ ἐπί δύο περίπου μῆνες πρίν ἀπό τήν πτώση τῆς κυβέρνησης τόν 'Ιούλιο τοῦ 1965.

Καί ὅμως, ἐνῶ ἦταν ἕνας πολύ νέος πολιτικός, μέσα σ' αὐτό τό συντομώτατο σχετικά χρονικό διάστημα πού ἄσκησε ἐξουσία ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου ἔγινε «ἥρως» **μεγάλων σκανδάλων**!

Πρῶτο στή σειρά ἦταν τό διαβόητο σκάνδαλο «Σκιαδαρέση». 'Αποκαλύφθηκε κάποια στιγμή ὅτι εἶχε ἀναθέσει χωρίς διαγωνισμό καί μέ σκανδαλώδη τρόπο τήν ἐκπόνηση μελετῶν στόν φίλο του.

'Η ἀποκάλυψη τοῦ σκανδάλου πῆρε διαστάσεις ὄχι μόνο γιατί ἡ τότε ἀντιπολίτευση βρῆκε τήν εὐκαιρία νά «χτυπήσει» ἔτσι τόν πατέρα τοῦ 'Ανδρέα, πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου, ἀλλά καί γιατί στά πολιτικά παρασκήνια ἄρχισαν νά συζητοῦνται οἱ «ἰδιαίτερες» σχέσεις τοῦ 'Ανδρέα μέ τό ζεῦγος Σκιαδαρέση.

'Ο Γεώργιος Παπανδρέου, γιά νά διαφυλάξει τό ἠθικό κῦρος τῆς Κυβέρνησής του, ζητεῖ ἀπό τόν 'Ανδρέα νά παραιτηθεῖ. Καί ὁ 'Ανδρέας παραιτεῖται **ὑπό τό βάρος αὐτοῦ τοῦ σκανδάλου**.

Σήμερα ὁ ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἐκμεταλλευόμενος τό ὅτι πολύ λίγοι θυμοῦνται λεπτομέρειες γιά ὅσα διαδραματίστηκαν πρίν ἀπό 22 ὁλόκληρα χρόνια, ἰσχυρίζεται ἀνενδοίαστα ὅτι δῆθεν τότε παραιτήθηκε διότι... διαφώνησε πρός τήν πολιτική γραμμή τῆς Κυβέρνησης!

Στή συνέχεια ξεσπάει τό μεγάλο σκάνδαλο τῆς ὑπόθεσης ΑΣΠΙΔΑ. Σκάνδαλο, βέβαια, ἀπό τήν ἄποψη ὅτι ὁ Ἀνδρέας προσπάθησε νά προδώσει τούς σκοπούς τῆς ὀργάνωσης καί νά σφετεριστεῖ τή δύναμή της γιά νά πετύχει δικούς του προσωπικούς πολιτικούς στόχους.

Φοβισμένος ἀπό τίς ἐναντίον του διώξεις προσπαθεῖ κάποια στιγμή νά παραστήσει τό «θῦμα», ὅτι δηλαδή ἀπό ἐπιπολαιότητά του «μπλέχτηκε» σ' αὐτή τήν ὑπόθεση! Καί, γιά νά γίνει πιστευτός, δέν παραλείπει νά «προδώσει» στόν Βέλγο δημοσιογράφο Ντυκαίρτ τήν ὕπαρξη τῆς ὀργάνωσης καί τόν ἡγέτη της –σημερινό βουλευτή τῆς Ν.Δ.– Ἄρι Μπουλοῦκο.

Ἐδῶ θά πρέπει κανείς νά ἐπισημάνει καί τό γεγονός ὅτι ὁ Ἀνδρέας, δύο τουλάχιστον φορές ἐκείνη τήν ἐποχή **καταθέτει** μέ ὅρκο **ψευδῶς** ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης! Καταθέτει, μάλιστα, καί ψευδῆ μήνυση!

Αὐτά εἶναι **σαφῆ δείγματα** τῆς ἠθικῆς συγκρότησης τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου.

ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ

Ἀλλά δέν εἶναι μόνο αὐτά.

Ἀποκαλύπτεται (προσοχή ἐδῶ) ὅτι τό πρῶτο ἑξάμηνο τοῦ 1964, δηλαδή στό διάστημα κατά τό ὁποῖο ἦταν **ὑπουργός** τῆς ἑλληνικῆς κυβέρνησης, ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου **ἐμισθοδοτεῖτο** ἀπό τούς Ἀμερικανούς! Ἀποκαλύπτεται, μάλιστα, ὅτι ἡ «μισθοδοσία» τοῦ Ἀνδρέα ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς Καλλιφόρνιας συνεχιζόταν ἐπί ὅλο τό διάστημα (1960-1964) πού εἶχε διοριστεῖ ἐδῶ ἀπό τήν κυβέρνηση Καραμανλῆ στό Κέντρο Προγραμματισμοῦ καί Ἐρευνῶν!

Ἔδωσε τότε ὁ σημερινός ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ τήν... ἐξήγηση: «Ἤμουν **ἀποσπασμένος** καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Καλλιφόρνιας στήν... Ἑλλάδα»!

Ἡ ἐφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ», ὅμως, πού εἶχε ἀποκαλύψει τό σκάνδαλο, τόν ρωτάει δημόσια: «Καί τό πρῶτο ἑξάμηνο τοῦ 1964 πού εἰσέπραξες 8.700 δολλάρια, τί ἦσουν; Ἀποσπασμένος; Διότι

αὐτό τό διάστημα ἦσουν Ἕλληνας βουλευτής καί ὑπουργός. Ἔχεις ξαναδεῖ ἀποσπασμένο βουλευτή καί ὑπουργό;».

Ὁ Ἀνδρέας βρίσκει καί σ' αὐτό «ἐξήγηση»:

«Ἐπρόκειτο», λέει, «περί τῆς νόμιμης... ἀποζημιώσεώς μου, ὕστερα ἀπό τήν παραίτησή μου»! «Δίδαξα ἐκεῖ ἐπί 20 χρόνια καί ἦταν φυσικό νά ἀποζημιωθῶ μετά μακράν καί ἀποδοτικήν περίοδον ἐντατικῆς ἐργασίας»!

Τά στοιχεῖα, ὅμως, κονιορτοποιοῦν τίς... ἐξηγήσεις τοῦ Ἀνδρέα. Ἀποκαλύπτεται στή συνέχεια ὅτι τό Καταστατικό τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλλιφόρνιας δέν ἐπιτρέπει «ἀποζημιώσεις» γιά τούς καθηγητές πού παραιτοῦνται καί ἐπί πλέον ἀποκαλύπτεται ὅτι ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου εἶχε οὐσιαστικά ἐργαστεῖ στό Πανεπιστήμιο αὐτό μόνο ἐπί **πέντε** περίπου χρόνια, δηλαδή ἀπό τό 1955 πού εἶχε διοριστεῖ ἐκεῖ μέχρι καί τό 1960 πού εἶχε ξανάρθει στήν Ἑλλάδα ὁριστικά. Συνεπῶς τό ἀμερικανικό πανεπιστήμιο τοῦ ἔστελνε χρήματα πού δέν ἐδικαιοῦτο.

Πρίν προλάβει νά ἀνασάνει ἔρχεται στό φῶς καί ἄλλο σκάνδαλο! Δημοσιεύεται στίς ἐφημερίδες ὅτι ἡ Μάργκαρετ Τσάντ-Παπανδρέου ἔπαιρνε **διάφορα ποσά** ὡς... ἐπιμελήτρια ἐκδόσεων τοῦ Κέντρου Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν! Καί πάει λέγοντας.

Τό πιό ἀνατριχιαστικό, ὅμως, γιά τά ἑλληνικά δεδομένα ἦταν τό σκάνδαλο Πεπελάση.

Ὁ καθηγητής Ἀδαμάντιος Πεπελάσης εἶχε διοριστεῖ τότε ἀπό τήν κυβέρνηση τῆς Ἑνώσεως Κέντρου ὑποδιοικητής στήν Ἀγροτική Τράπεζα. Ξαφνικά, γίνεται γνωστό ὅτι ὁ Πεπελάσης εἶχε στείλει στόν Πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου μιά ἐπιστολή-βόμβα, γεμάτη ἀπό στοιχεῖα γιά διάφορες **σκανδαλώδεις** καί πιεστικές ἐπεμβάσεις τοῦ Ἀνδρέα στήν διοίκηση καί διαχείριση τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας. Καί ἀρχίζει ἀπό ἐκείνη τή στιγμή ἕνα πολιτικό καί ἀστυνομικό θρίλλερ, πρωτοφανές γιά τήν ἑλληνική πολιτική ζωή.

Τά τηλέφωνα τοῦ Πεπελάση στό σπίτι του καί στήν Τράπεζα κουδουνίζουν συνεχῶς. Ἀνώνυμοι συνομιλητές ἀπειλοῦν: «Ἄν ἐπιμείνεις σ' αὐτά πού κατήγγειλες στόν πρωθυπουργό θά πληρώσεις, ἐσύ κι' ἡ οἰκογένειά σου».

Στόν ἀδελφό του, στή γυναίκα του καί στήν ἰδιαιτέρα του λένε: «Ἄν ὁ ἀδελφός σου μιλήσει θά ἐξολοθρευτεῖτε ὅλοι». «Νά πεῖς στόν ἀδελφό σου ὅτι **θά τόν σκοτώσω** προσωπικῶς ἐγώ». «Νά πεῖς στόν Πεπελάση ὅτι **εἶναι λίγα τά ψωμιά του**»...

Σέ κάποια στιγμή, κάνει τήν ἐμφάνισή του καί ἕνα παράξενο πρόσωπο. Εἶναι Ἀμερικανός. Ὀνομάζεται Ρίτσαρντ Γουέστεμπυ καί ἐργάζεται μᾶλλον γιά λογαριασμό τῆς CIA, διότι εἶναι ἕνας ἀπό τούς τελευταίους ἐναπομείναντες τότε ἐκπροσώπους τῆς περίφημης «Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς» στό ἑλληνικό ὑπουργεῖο Ἐμπορίου. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, λοιπόν, ἐπισκέπτεται τόν καθηγητή Πεπελάση σέ κλινική ὅπου νοσηλεύεται καί τόν **ἀπειλεῖ ἀνοιχτά** νά ἀποσύρει τίς καταγγελίες πού εἶχε κάνει σέ βάρος τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου!

Μέχρι ἐκεῖ ἔφτασε ἡ **δικαστική ἔρευνα** πού ἀκολούθησε αὐτά τά φοβερά γεγονότα.

ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥ ΜΑΝΤΙΣΟΝ

Δέν ξέρω ἄν αὐτά καί ἄλλα παρόμοια κατορθώματα τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου πῆρε ὑπ' ὄψη του ὁ Γεώργιος Μαῦρος ὅταν κατηγόρησε δημόσια τόν Ἀνδρέα ὅτι εἰσήγαγε στήν πολιτική μας ζωή τίς μεθόδους τῆς λεωφόρου Μάντισον! Ὁπωσδήποτε, ὅμως, ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι ἀτμόσφαιρα Σικάγου.

Ἀνάλογα γεγονότα θά ξαναζήσει ἡ χώρα μας ὕστερα ἀπό χρόνια, ὅταν θά ἀποκαλυφθοῦν οἱ ἀνατριχιαστικές λεπτομέρειες τῆς δράσης τῆς διαβόητης «ἑταιρείας δολοφόνων» τοῦ Χρήστου Παπαδόπουλου, τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1987. Τί σύμπτωση! Ὁ ἀρχηγός τῆς «ἑταιρείας» εἶναι **ἐκλεκτός** Δήμαρχος τοῦ ΠΑΣΟΚ καί χρηματοδότης τῆς «Ἐξόρμησης», ἐνῶ τό «ἡγετικό» στέλεχος τῆς δολοφονικῆς ἑταιρείας Πλατανιώτης ἀποδεικνύεται ἐπίσης πρωτοκλασσάτο καί φανατικό στέλεχος τοῦ ΠΑΣΟΚ, γραμματέας τῆς ΠΑΣΚΕ καί μέλος τῆς Τ.Ο. ΠΑΣΟΚ Ὁμόνοιας!

Πρός τί, λοιπόν, οἱ ἀπορίες; Πρός τί οἱ... καταπλήξεις καί οἱ φιλοσοφίες περί δῆθεν καθολικῆς κρίσης τῶν ἀξιῶν; Ἡ κατάληξη πρέπει νά θεωρεῖται ἀπό ὅλους μας **φυσική**. Τί ἄλλο, δηλαδή, θά

μπορούσαμε νά περιμένουμε;

Τά δείγματα τοῦ χαρακτήρα, τῆς φιλοσοφίας καί τῆς ἠθικῆς συγκρότησης τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου ἦσαν ἀπό τήν ἀρχή τῆς πολιτικῆς του καρριέρας κάτι περισσότερο ἀπό **εὔγλωττα**. Ἀποτελοῦσαν σαφέστατο καί βέβαιο **προμήνυμα** γιά τό ποῦ θά ἔφτανε ἡ ἠθική καί κοινωνική σήψη σ' αὐτή τή χώρα. Διότι, ὅπως πολύ σοφά λέει ὁ λαός μας, **τό ψάρι βρωμάει ἀπό τό κεφάλι**! Δέν εἴχαμε, ὅμως, κάνει τόν κόπο νά ἀσχοληθοῦμε μέ τήν πρόσφατη πολιτική ἱστορία μας. Δέν εἴχαμε κάνει τόν κόπο νά ἐγκύψουμε στά στοιχεῖα πού ἄφθονα μᾶς παρεῖχε ἡ πολιτική πραγματικότητα τοῦ 1964-65. Μιά ὁλόκληρη στρατιά ἀνόητων, ἀνιστόρητων, ἀφελῶν καί ρομαντικῶν, ἀκολουθήσαμε στά χρόνια τῆς δικτατορίας καί μετά τήν μεταπολίτευση τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου.

Ἀνάμεσα σέ ὅλους αὐτούς τοποθετῶ καί τόν ἑαυτό μου. Ρομαντικός κι' ἐγώ καί ἡ ὁπωσδήποτε ἀφελής ἀγωνιστής γιά Δημοκρατία, γιά μιά καλύτερη Ἑλλάδα.

Τώρα, μέσα στήν ἀποπνιχτική καί ἀσφυκτική ἀτμόσφαιρα τῶν βρωμερῶν ἀναθυμιάσεων ἀπό τά κάθε λογῆς σκάνδαλα τῶν ἀνθρώπων τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἀναζητοῦμε ἀπεγνωσμένα τή διέξοδο. Καί ἔρχεται ἄλλη μιά σοφή λαϊκή παροιμία νά ὁλοκληρώσει τίς τύψεις μας: «Στερνή μου γνώση, νά σ' εἶχα πρῶτα».

22. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΚ

Ὅπως εἴδαμε, κύρια αἰτία καί κύρια πηγή τῶν σκανδάλων εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου. Εἶναι ἡ φιλοσοφία του γιά τή ζωή, ἡ ἠθική του συγκρότηση, οἱ στόχοι του, οἱ ἐπιδιώξεις του. Καί εἶναι, κυρίως, τό παράδειγμά του.

Ὅταν σέ καιρούς χαλεπούς γιά τούς ἐργαζόμενους Ἕλληνες – μέ τούς ἀγρότες μας νά φτάνουν ἀπό ἀπόγνωση στήν **αὐτοπυρπόληση**– ὁ πρωθυπουργός διασκεδάζει μέσα σέ κραιπάλη, χλιδή καί σπατάλες, εἶναι πολύ φυσικό ὁλόκληρη ἡ «νομενκλατούρα» τοῦ ΠΑΣΟΚ νά ἔχει ὡς ἰδανικό της τό βόλεμα καί τήν καλοπέραση.

Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου, ὅμως, δέν εἶναι ἡ μοναδική αἰτία αὐτῆς τῆς κατάντιας. Ὑπάρχει καί ἄλλη. Κι' αὐτήν πρέπει νά τήν ἀναζητήσουμε στήν κοινωνική προέλευση καί σύνθεση, στή «δομή» τῆς ἡγετικῆς τάξης τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ἀλήθεια, τί εἴδους ἄνθρωποι εἶναι αὐτοί; Πῶς ἔφτασαν ἐκεῖ πού ἔφτασαν;

Ἡ πορεία πού γέννησε τό ΠΑΣΟΚ εἶναι λίγο-πολύ γνωστή. Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου, ἀφοῦ ἔκανε δήλωση μετανοίας στόν Παττακό, πῆρε γιά δεύτερη φορά στή ζωή του διαβατήριο γιά τό ἐξωτερικό ἀπό μιά δικτατορία. Ἐγκατέλειψε ἐδῶ στίς φυλακές καί στίς ἐξορίες τούς ἀγωνιστές τῆς Δημοκρατίας γιά νά κάνει... «ἀντίσταση» ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀπό τή Σουηδία καί τόν Καναδᾶ!

Στό ἐξωτερικό βρισκόταν ἤδη καί εἶχε μέ ἐπιτυχία ὑψώσει τή σημαία τῆς πολιτικῆς ἀντίστασης ὁ Γραμματέας τῆς ΕΔΗΝ (Νεολαίας τῆς Ἑνώσεως Κέντρου) Νίκος Νικολαΐδης, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἑνώσεως Κέντρου.

Αὐτό ὅμως, ἐνοχλοῦσε τόν Ἀνδρέα. Δέν τόν ἐνοχλοῦσε μόνο ἡ προσωπική προβολή τοῦ Νικολαΐδη, ἀλλά κυρίως τό γεγονός ὅτι ἡ Ἕνωση Κέντρου, τό κόμμα τοῦ πατέρα του, ἐξακολουθοῦσε νά ἔχει πολιτική ὕπαρξη καί μετά τή δικτατορία. Ἤθελε νά εἶναι ἐκεῖνος Ἀρχηγός καί ἤθελε κάτι καινούργιο, μιά ὀργάνωση τήν ὁποία θά μποροῦσε νά ἐλέγχει ὁλοκληρωτικά.

Ἵδρυσε, λοιπόν, τό ΠΑΚ καί αὐτοανακηρύχτηκε ἀρχηγός του!

Τόν Ἀνδρέα, ὅμως, δέν τόν ἐνδιέφερε ἡ ἄμεση πτώση τῆς δικτατορίας.

Τόν ἐνδιέφερε μόνο ἡ προσωπική του ὑπόθεση, δηλαδή τό πῶς θά ἐξαφάνιζε ἡ χούντα τούς παλιούς πολιτικούς καί πῶς σιγά-σιγά θά κατόρθωνε νά ἔχει προβληθεῖ ὁ ἴδιος ὡς πολιτικός ἡγέτης μεγάλου τάχα διαμετρήματος καί ὑποψήφιος κυβερνήτης τῆς χώρας! Ἔτσι διέλυσε στήν οὐσία τήν Ἕνωση Κέντρου * καί ἐμφανίστηκε ὡς ἀρχηγός τοῦ «ἀντιστασιακοῦ» ΠΑΚ.

Τό ΠΑΚ, ὅμως, ἔπρεπε καί νά **ἐπανδρωθεῖ**, νά ἀποκτήσει μέλη καί ὀπαδούς.

Στό ἐξωτερικό ὑπῆρχαν τότε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες Ἑλλήνων. Ὑπῆρχαν οἱ μετανάστες–ἐργαζόμενοι τῆς Γερμανίας καί γενικώτερα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Ὑπῆρχαν οἱ φοιτητές πού σπούδαζαν στή Γερμανία, στήν Ἰταλία, στήν Αὐστρία καί στή Γαλλία. Ὑπῆρχαν οἱ μετανάστες στίς ΗΠΑ καί στόν Καναδᾶ. Καί, τέλος, ὑπῆρχαν στήν Ἀμερική ἐκεῖνοι πού ἔκαναν μεταπτυχιακές σπουδές, δηλαδή, ἑτοιμασμένοι ἤδη ἐπιστήμονες πού ἐπεδίωκαν νά ἀποκτήσουν κάποιο χαρτί παραπάνω γιά νά ἀντιμετωπίσουν πιό εὔκολα τόν σκληρό ἀνταγωνισμό τῆς ἐπιστημονικῆς σταδιοδρομίας στήν Ἑλλάδα.

Κάθε μιά ἀπό τίς παραπάνω κατηγορίες τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶχε καί διαφορετική κοινωνική προέλευση καί σύνθεση, ὅπως ἐπίσης εἶχε διαφορετική φιλοσοφία γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς ζωῆς καί τῆς πολιτικῆς κατάστασης στήν Ἑλλάδα.

Γενικά ἀνάμεσα στούς μετανάστες, εἴτε τῆς Εὐρώπης, εἴτε τῆς

* Λεπτομερῆ στοιχεῖα στό βιβλίο Ντοκουμέντο τοῦ ΓΙΑΝΝΗ ΒΟΥΛΤΕΨΗ «Ἡ Πολιτική Διαθήκη τοῦ Γεωργίου Παπανδρέου καί ἡ Ἀντίσταση τοῦ Ἀνδρέα», ἐκδόσεις «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ», 1985.

'Αμερικῆς, ἡ ἐξάπλωση τοῦ ΠΑΚ ὑπῆρξε **ἀσήμαντη**. Κι' αὐτό γιατί οἱ μέν μετανάστες τῶν ΗΠΑ καί τοῦ Καναδᾶ θεωροῦσαν τόν ἑαυτό τους δεμένο γιά πολλά χρόνια στίς καινούργιες πατρίδες τους, οἱ δέ μετανάστες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἦσαν στήν πλειοψηφία τους ἄνθρωποι βαθιά ἀπογοητευμένοι ἀπ' ὅλες τίς πολιτικές καταστάσεις στήν Ἑλλάδα καί ἔβλεπαν μέ ἀδιαφορία ἤ μέ δυσπιστία κάθε πολιτική κίνηση.

'Απέμεναν, λοιπόν, οἱ φοιτητές τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καί οἱ ἐπιστήμονες τῆς 'Αμερικῆς. Καί ἀκριβῶς ἐκεῖ ἦταν πού τό ΠΑΚ κινήθηκε μέ κάποια ἐπιτυχία.

ΟΙ «ΓΕΡΜΑΝΟΙ» ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ «ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣΠΟΥΔΑΓΜΕΝΩΝ»

'Ακόμα καί σήμερα μέσα στήν ἡγετική τάξη τοῦ ΠΑΣΟΚ μπορεῖ κανείς εὔκολα νά διακρίνει τήν ὁμάδα τῶν «Γερμανῶν» καί τήν ὁμάδα των «'Αμερικανοσπουδαγμένων».

Τόν κύριο πυρήνα τῆς ὁμάδας τῶν «Γερμανῶν» ἀποτελοῦν οἱ Ἄκης Τσοχατζόπουλος, Κάρολος Παπούλιας, Παπαμαντέλος, Μακρόπουλος, Σωτηρλῆς, Σούλης 'Αποστολόπουλος, 'Ανδρέας Χριστοδουλίδης κλπ.

Κύριοι ἐκπρόσωποι τῶν «'Αμερικανοσπουδαγμένων» ὑπῆρξαν οἱ Γεράσιμος 'Αρσένης, Τρίτσης, Λιάνης, Θεόδωρος Στάθης, ἡ διαβόητη Κλώνη καί ἄλλοι γνωστοί καί μή ἐξαιρετέοι!

Πολλά σκάνδαλα ἀποκαλύπτονται ἐξ αἰτίας τοῦ βαθύτερου ἀνταγωνισμοῦ πού ὑπῆρχε ἀνέκαθεν ἀνάμεσα στίς δύο αὐτές ὁμάδες. Ὅπως καί νά ἔχουν τά πράγματα, τό βέβαιο εἶναι ὅτι τόσο οἱ «Γερμανοί», ὅσο καί οἱ «'Αμερικανόφερτοι» δέν εἶχαν καί δέν μποροῦσαν νά ἔχουν σέ καμμιά περίπτωση τή «στόφα» τοῦ σοσιαλιστῆ! Ἦσαν κατά κανόνα γόνοι πλουσίων μεγαλοαστικῶν οἰκογενειῶν. Ἄλλωστε ἐκεῖνα τά χρόνια ἦταν πολύ δύσκολο σέ μιά μεσαία ἤ μικροαστική ἑλληνική οἰκογένεια νά σπουδάζει παιδιά στό ἐξωτερικό.

'Εδῶ θά πρέπει νά ἐπισημάνουμε μιά **διαφορά** καί μιά **ταυτότητα** ἀνάμεσα στίς παραπάνω δύο κατηγορίες Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ πού ἀποτέλεσαν τήν ἡγετική τάξη τοῦ ΠΑΚ (καί ἀργότερα τοῦ ΠΑΣΟΚ). Ἡ διαφορά εἶναι ὅτι ἐνῶ οἱ «'Αμερικανόφερτοι» εἶχαν ἰδεολογικά ὑποστεῖ τήν ἐπίδραση τοῦ ἐκσυγχρονισμένου καπιταλισμοῦ τῶν ΗΠΑ, οἱ «Γερμανοί» εἶχαν βαθύτατα ἐπηρεαστεῖ ἀπό τό ψευτομαρξιστικό ἰδεολογικό ρεῦμα πού κυριαρχοῦσε στούς νέους τῆς Εὐρώπης ἐκείνη τήν ἐποχή (Μάϊος τοῦ 1968 κλπ.). Ὁ Μαρκοῦζε, μιά ἐξιδανίκευση τῆς τρομοκρατίας, τά γεγονότα τοῦ Μαΐου τοῦ '68 στήν Γαλλία, τά «πασαλείμματα» μαρξισμοῦ πού δίνουν ἄφθονα γιά κυκλοφοριακούς λόγους τά περιοδικά τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καί κυρίως ἡ φυσική ἀντίδραση τοῦ κάθε νέου ἀπέναντι στή βία τῆς δικτατορίας, εἶχαν γίνει ὅλα μαζί ἕνα **ἰδεολογικό μωσαϊκό**, ἕνας ἰδεολογικοπολιτικός «ἀχταρμᾶς» στά μυαλά τῶν νέων μας πού σπούδαζαν στήν Εὐρώπη.

Ὑπῆρχε, ὅμως καί μιά **ταυτότητα**. Μιά ταυτότητα **ἀτομικῶν ἐπιδιώξεων**. Τόσο οἱ «'Αμερικανοσπουδαγμένοι», ὅσο καί οἱ φοιτητές τῆς Εὐρώπης πού πλαισίωναν τόν 'Ανδρέα Παπανδρέου καί τό ΠΑΚ, ἀπέβλεπαν ἔκτοτε στόν ἴδιο κοινό στόχο: Στό προσωπικό τους «βόλεμα» μετά τήν πτώση τῆς δικτατορίας.

ΤΣΑΝΑΚΟΓΛΕΙΦΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΛΑΚΕΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ

Δέν ἀναφέρομαι, βέβαια, στό σύνολο τῶν μελῶν τοῦ ΠΑΚ. Μέλος τοῦ ΠΑΚ ἄλλωστε ὑπῆρξα κι' ἐγώ ὁ ἴδιος. Καί μπορῶ νά βεβαιώσω ὅτι ὑπῆρχαν πολλοί ἁγνοί δημοκράτες μέσα στίς τάξεις του, ἕτοιμοι καί πρόθυμοι νά ἀγωνιστοῦν γιά τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας καί γιά μιά καλύτερη Ἑλλάδα.

Ὑπῆρχαν, ὅμως, στό ΠΑΚ καί πολλοί καιροσκόποι. Σκέτοι **καιροσκόποι** καί **τυχοδιῶκτες**. Ἄνθρωποι πού ἀπό τήν πρώτη κιόλας μέρα τῆς ἔνταξής τους στό ΠΑΚ ἔβλεπαν τούς ἑαυτούς τους νά νέμονται τήν ἐξουσία μέ πρωθυπουργό τόν 'Ανδρέα Παπανδρέου καί σέ τελική ἀνάλυση νά πλουτίζουν μέ τό χρῆμα τοῦ λαοῦ.

Αὐτοί οἱ τυχοδιῶκτες καί οἱ καιροσκόποι ἐπέπλευσαν μέσα στό

ΠΑΚ. Ἦσαν τέτοιες οἱ προτιμήσεις, οἱ ἐπιλογές, ἡ συμπεριφορά καί ἡ τακτική τοῦ Ἀνδρέα, ὥστε ἄν δέν ἤσουν καιροσκόπος, τσανακογλείφτης καί κόλακας δέν ὑπῆρχε καμμιά περίπτωση νά **διακριθεῖς** ἐκεῖ μέσα καί νά ἀνέβεις στήν «ἡγετική ὁμάδα» πού εἶχε δημιουργήσει.

Ἀπό τή στιγμή, λοιπόν, πού ἡ ὀργάνωση περιῆλθε στόν ἀπόλυτο ἔλεγχο τοῦ Ἀνδρέα καί τῆς κλίκας του, ἄρχισαν ἀμέσως καί τά **σκάνδαλα**.

Τί ἔγιναν, ἀλήθεια, ἐκεῖνα τά **τεράστια ποσά** τῶν δολλαρίων, τῶν μάρκων καί τῶν κορωνῶν πού περιῆλθαν στό ΠΑΚ;

Τό ΠΑΚ δέν εἰσέπραττε **μόνο** τίς **εἰσφορές** τῶν μελῶν του. Οἱ πηγές χρηματοδότησής του ἦσαν πολλές καί **ἄδηλες**.

Δέν ἦταν μόνο οἱ «ἔρανοι» ἀνάμεσα στό ἑλληνικό στοιχεῖο, ἀπό τήν Αὐστραλία μέχρι τόν Καναδᾶ καί ἀπό τήν Καλλιφόρνια μέχρι τή Γερμανία. Ἦταν καί οἱ **γενναῖες ἐπιδοτήσεις** ἀπό δημοκρατικά κόμματα τῆς βόρειας Εὐρώπης καί φυσικά τά πλούσια ἀραβικά ἐμβάσματα τῶν «ἀδελφῶν» Σαντάμ Χουσεΐν, Μουαμμάρ Ἐλ Καντάφι καί Γιάσερ Ἀραφάτ.

Ἀλησμόνητος στόν Ἀνδρέα θά μείνει ὁ προσωπικός **ἐξευτελισμός** του σέ συνδιάσκεψη τοῦ ΠΑΚ, ὅταν, μπροστά σέ ὅλους τούς «συνέδρους», ὁ Κρίς Γιόγκερσεν, ἐκπρόσωπος τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Δανίας, σηκώθηκε καί ρώτησε τόν Ἀνδρέα μέ αὐστηρή γλῶσσα ποῦ πῆγαν τά χρήματα πού εἶχε δώσει τό κόμμα του ὡς οἰκονομική ἐνίσχυση τοῦ ΠΑΚ!

Ὁ Ἀνδρέας εἶχε «πανιάσει» καί ἀπομείνει ἄλαλος! Μέ τήν ἔνοχη σιωπή του ὁμολογοῦσε καταντροπιασμένος μπροστά στούς «συνέδρους» τήν ἀλήθεια τῶν ὅσων εἶχαν ἀρχίσει δειλά-δειλά νά συζητοῦνται ἀνάμεσα στά μέλη τοῦ ΠΑΚ, ὅτι δηλαδή τά χρήματα αὐτά τά εἶχαν ἰδιοποιηθεῖ ὁ ἴδιος καί ἡ «κλίκα» του.

Εἶμαι, ἐπίσης, σέ θέση νά γνωρίζω ἀπό ἄμεση προσωπική ἀντίληψη ὅτι τεράστια ποσά εἰσπράχθηκαν ἀπό τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου καί τήν «κλίκα» του γιά λογαριασμό τοῦ ΠΑΚ ἀπό «ἐφ' ἅπαξ οἰκονομικές ἐνισχύσεις» πλουσίων ὁμογενῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐγώ ὁ ἴδιος εἶχα δώσει στόν Ἀνδρέα ἕνα τσέκ 17.000 δολλαρίων, προσ-

φορά ὁμογενοῦς πού διατηροῦσε ἁλυσίδα πρατηρίων βενζίνης στό Ἰλλινόϊς.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δέν ἤθελαν, γιά διάφορους λόγους, νά φαίνονται ὅτι βοηθοῦσαν τόν ἀντιδικτατορικό ἀγώνα. Ἔδιναν, λοιπόν, τά χρήματά τους στόν Ἀνδρέα ἤ στούς κατά τόπους ἐκπροσώπους τοῦ ΠΑΚ κρυφά, μέ τήν καλή ἀπό μέρους τους πίστη ὅτι τά χρήματα αὐτά θά πήγαιναν γιά τόν ἱερό σκοπό τῆς ἀποκατάστασης τῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα! Ἀλλά: Τό ΠΑΚ ἐξωτερικοῦ, ἐπί ἕξι ὁλόκληρα χρόνια δέν ἔκανε καμμιά σημαντική πράξη ἀντίστασης στήν Ἑλλάδα. Δέν ξόδεψε οὔτε μιά δραχμή. **Ἀγοράστηκαν**, ὅμως, τήν ἴδια ἐποχή ἀπό τόν Ἀνδρέα ἤ ἀπό ἀνθρώπους πού ἐνεργοῦσαν γιά λογαριασμό του ἡ **βίλλα στό Τορόντο** καί τά **μαγαζιά στό Μόντρεαλ**.

Ἡ ἀγορά τῆς πανάκριβης βίλλας τοῦ Τορόντο ἔχει ὁμολογηθεῖ ἀπό τόν ἴδιο τόν Ἀνδρέα. Ἀντίθετα, τήν ἀγορά τοῦ κτιρίου καταστημάτων στό κέντρο τοῦ Μόντρεαλ ὁ Ἀνδρέας τήν κρύβει. Θά πήγαινε πολύ! Ὅμως οἱ Ἕλληνες τοῦ Μόντρεαλ ἐπιμένουν ὅτι τό κτίριο ἀνήκει στόν Ἀνδρέα Παπανδρέου. Δείχνουν ποιό εἶναι καί προσθέτουν ὅτι στά χαρτιά φαίνεται ὡς ἰδιοκτήτρια μιά ἄγνωστη σ' αὐτούς ἑταιρεία.

Συνολικά, τό θέμα δέν χρειάζεται καί πολλή φιλοσοφία. Διότι εἶναι ζήτημα **ἀριθμῶν**:

Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου, ἀπό τό 1968 μέχρι καί τά τέλη τοῦ 1974, εἶχε **πολύ περιορισμένα εἰσοδήματα**. Εἶχε ἐργαστεῖ γιά λίγο καιρό καθηγητής σέ Πανεπιστήμιο τῆς Σουηδίας καί γιά κάπως μεγαλύτερο διάστημα καθηγητής σέ Πανεπιστήμιο τοῦ Καναδᾶ. Κι' ἄν ἀκόμα δεχτοῦμε ὅτι ἐργάστηκε συνεχῶς καί τά ἕξι χρόνια πού ἔμεινε ἐκτός Ἑλλάδος (πρᾶγμα πού δέν συνέβη), ἀποκλείεται τά εἰσοδήματά του ὡς καθηγητῆ Πανεπιστημίου νά τοῦ ἐπέτρεψαν τήν ἀγορά τοῦ Τορόντο. Κι' αὐτό, διότι ὁ μεγαλύτερος μισθός πού μποροῦσε νά ἔχει ὡς καθηγητής Πανεπιστημίου ἦταν 40.000 δολλάρια τό χρόνο. Ζώντας σέ ξένες χῶρες, ἔχοντας τέσσερα παιδιά καί ξοδεύοντας σχεδόν κάθε βράδυ χρήματα σέ ὁλονύχτιες διασκεδάσεις μέ μπουζούκια καί ἄφθονο ἀλκοόλ (εἶναι ἀδιαμφισβήτητα αὐτά), λογικά θά ἔπρεπε καί νά δανείζεται γιά νά μπορεῖ νά ζῆ.

'Αλλά κι' ἄν ἀκόμα ζοῦσε μέ τήν οἰκογένειά του μιά ζωή αἱματηρῶν οἰκονομιῶν, σέ καμμιά περίπτωση δέν θά μποροῦσε νά βάζει στήν ἄκρη περισσότερα ἀπό 15.000 δολλάρια τό χρόνο. Τό ποσό αὐτό μᾶς κάνει συνολικά γιά τά ἔξι χρόνια 90.000 δολλάρια. Ἡ βίλλα τοῦ Τορόντο, ὅμως, ἄξιζε, **πέρα ἀπό κάθε ἀμφιβολία**, πολύ περισσότερο ἀπό 250.000 δολλάρια!

'Από ποῦ βρέθηκαν αὐτά τά λεφτά; Ἔχουμε μήπως ἐδῶ ἀνάγκη καί ἄλλων ἀποδείξεων πέρα ἀπό τήν ἀδιάψευστη γλῶσσα τῶν ἀριθμῶν;

«Ρεμοῦλες», ὅμως, στά χρήματα τοῦ ΠΑΚ γίνονταν καί ἀπό τήν ἡγετική «κλίκα» τοῦ ΠΑΚ στή Δυτική Εὐρώπη, ὅπου δέσποζε ἡ ὁμάδα Τσοχατζόπουλου. Στό συμπέρασμα αὐτό ὁδηγεῖται κανείς ἀβίαστα ὕστερα ἀπό τρεῖς φοβερές καταγγελίες πού ἔγιναν μέσα ἀπό τά βαθύτερα σπλάγχνα τοῦ ἴδιου τοῦ ΠΑΚ καί τοῦ ΠΑΣΟΚ.

«ΑΟΡΑΤΟΙ ΙΣΤΟΙ ΑΡΑΧΝΗΣ» ΣΥΝΔΕΟΥΝ ΤΟΥΣ «ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ»

Ἕνας ἐξάδελφος τοῦ ἀξέχαστου Νικηφόρου Μανδηλαρᾶ, μέλος τοῦ ΠΑΚ καί τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀργότερα, δέν ἄντεξε! Βγῆκε κάποια στιγμή ἀνοιχτά ἀπό τίς ἐφημερίδες καί κατάγγειλε ὅτι οἱ ἰθύνοντες τοῦ ΠΑΚ Γερμανίας εἶχαν κατασπαταλήσει καί **σφετεριστεῖ** χρήματα τοῦ ΠΑΚ.

Ὁ Δαμιανός Βασιλειάδης, ἄλλο ἔμπιστο καί μαχητικό στέλεχος πού εἶχε ἐκπαιδευτεῖ καί στή χρήση τῶν ὅπλων σέ στρατόπεδο Παλαιστινίων γιά λογαριασμό τοῦ ΠΑΚ, ἀποχώρησε κάποια στιγμή ἀπό τό ΠΑΣΟΚ καταγγέλλοντας κι' αὐτός τήν παρέα τοῦ Ἄαχεν (Τσοχατζόπουλος) γιά λοβιτοῦρες στά χρήματα τοῦ ΠΑΚ.

Ἡ τρίτη καταγγελία ἔγινε ἀπό τόν βουλευτή τότε τοῦ ΠΑΣΟΚ καί σήμερα τῆς Νέας Δημοκρατίας Διονύση Μπουλοῦκο.

Ὁ Διονύσης Μπουλοῦκος, ἀμέσως μετά τήν διαγραφή του ἀπό τό ΠΑΣΟΚ, τόν Νοέμβριο τοῦ 1984, ἔδωσε στήν αἴθουσα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου 'Αθηνῶν συνέντευξη Τύπου καί ἀποκάλυψε τόν πόλεμο τῶν φατριῶν μέσα στό «Κίνημα». 'Αποκάλυψε, ὅμως, ἐπίσης

ὅτι ἡ φατρία τῶν «Γερμανῶν» ἦταν ἰσχυρή καί **ἀδιάσπαστη διότι τά μέλη της συνέδεαν ἀόρατοι ἱστοί ἀράχνης** πού εἶχαν ἁμαρτωλά ὑφανθεῖ ἀπό τά χρόνια τοῦ ΠΑΚ στό ἐξωτερικό.

Ἡ καταγγελία αὐτή τοῦ Διονύση Μπουλούκου ἀποδείχτηκε ὄχι μόνο ἀποκαλυπτική, ἀλλά καί προφητική: Στά περισσότερα καί μεγαλύτερα σκάνδαλα πού ἦρθαν ἀργότερα στό φῶς τῆς δημοσιότητας **πρωταγωνιστές** ἦσαν «διακεκριμένα» μέλη τῆς ὁμάδας τῶν Γερμανῶν (Σωτηρλῆς, Σούλης 'Αποστολόπουλος, Καραχάλιος κλπ.)

Εἶναι, λοιπόν, φανερό ὅτι ἡ ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων **δέν μποροῦσε νά εἶναι διαφορετική** ἀπό αὐτή πού ἐμφανίζεται σήμερα. Ἡ προϊστορία τοῦ ἴδιου τοῦ 'Ανδρέα καί τῶν ἀνθρώπων τῆς πιό ἔμπιστης σ' αὐτόν «φατρίας» ἀποτελοῦσε... «ἐγγύηση» γιά τό ὅτι θά συνέβαιναν ὅσα συνέβησαν στίς ἡμέρες τοῦ ΠΑΣΟΚ, ὅπως «ἐγγύηση» καί βάση γι' αὐτές τίς ἐξελίξεις ἀποτέλεσαν καί ἀποτελοῦν ὁ **καιροσκοπισμός** καί ὁ **τυχοδιωκτισμός** τῶν περισσότερων ἀπό τούς ἀνθρώπους πού σήμερα μᾶς κυβερνοῦν.

Οἱ βαθύτερες αἰτίες τῶν σημερινῶν φαινομένων βαθειᾶς κοινωνικῆς καί ἠθικῆς **σαπίλας** ὑπῆρξαν καί εἶναι ὁ ἴδιος ὁ 'Ανδρέας Παπανδρέου καί ἡ κοινωνική προέλευση καί δομή τῆς πράσινης «νομενκλατούρας» πού κουβάλησε ἀπό τό ἐξωτερικό στή δύστυχη Ἑλλάδα.

23. ΟΙ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΑΚΡΙΔΕΣ ΕΦΟΡΜΟΥΝ!

'Από τήν πρώτη μέρα πού τό ΠΑΣΟΚ ἀνέβηκε στήν ἐξουσία ἄρχισε ἀπό τούς «ἡμετέρους» καί τούς «ἡμετέρους τῶν ἡμετέρων» ἕνα **ἄγριο κυνηγητό θέσεων** στήν κυβερνητική μηχανή. Ἡ ἐπίθεση τῆς «πράσινης ἀκρίδας» στή λεία εἶχε κιόλας ἀρχίσει!

Ὅλοι ὅσοι γνωρίζαμε τό ΠΑΣΟΚ ἀπό μέσα, παρακολουθούσαμε τό πῶς κάθε σημαίνον στέλεχος προωθοῦσε μέλη τῆς οἰκογένειάς του ἤ τῆς ὁμάδας του πρός τήν κατάληψη νευραλγικῶν καί παχυλά ἀμειβόμενων θέσεων. Κανένας ἀπό αὐτούς πού σήμερα εἶναι γνωστοί ὡς **ἥρωες σκανδάλων** δέν ἦταν οὐρανοκατέβατος. Ὅλοι τους ὀφείλουν τή θέση τους καί τή δύναμη τῆς ἐξουσίας τους σέ κάποιο πρωτοκλασσάτο στέλεχος ἤ σέ μιά δυναμική ὁμάδα-φατρία τοῦ Κινήματος.

Δέν εἶχε σταματήσει ἀκόμα ὁ ἀπόηχος ἀπό τήν πρώτη ἐκείνη καμπανιστή δήλωση τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου ὅτι ἡ κυβέρνησή του θά εἶναι «κυβέρνηση ὅλων τῶν Ἑλλήνων» καί ἐξαπολύθηκε **ἀπηνής διωγμός** κατά τῶν ἀνθρώπων πού ὑπηρετοῦσαν σέ κυβερνητικές ἤ ἁπλές ὑπαλληλικές θέσεις καί (κατά τεκμήριο) δέν ἦσαν ὀπαδοί τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ἔπρεπε, βλέπετε, ἀμέσως-ἀμέσως νά... ἀδειάσουν μερικές θέσεις!

Μέσα στόν πρῶτο κιόλας μήνα **ἀπολύονται** 70 ὑπάλληλοι τῆς 'Εμπορικῆς Τράπεζας, 80 ὑπάλληλοι τῆς Γενικῆς Γραμματείας Τύπου, 40 φύλακες μουσείων, 25 ὑπάλληλοι τοῦ Γενικοῦ Κρατικοῦ Νοσοκομείου Κομοτηνῆς, 10 ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καί πρίν συμπληρωθεῖ τό περίφημο «πρόγραμμα τῶν 100 ἡμερῶν» οἱ ἀπολύσεις γιά λόγους κομματικούς παίρνουν τήν μορφή χιονοστιβάδας. 'Απολύονται 200 ὑπάλληλοι τῆς 'Ολυμπιακῆς, ἄλλοι

50 ὑπάλληλοι τῆς Γενικῆς Γραμματείας Τύπου, ὅλοι οἱ πρόσθετοι ἀστυνομικοί πού φρουροῦσαν τίς 'Εφορίες καί ἐξελίσσονται σέ **μαζικούς διωγμούς** οἱ ἀπολύσεις στήν Ἑλληνική 'Αεροπορική Βιομηχανία, στά Ταχυδρομεῖα, στίς Συγκοινωνίες, στά Γραφεῖα Τύπου τοῦ ἐξωτερικοῦ καί γενικά σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς κυβερνητικῆς δραστηριότητας.

Ἡ **πρώτη διαμαρτυρία** γι' αὐτή τήν ἀνίερη ἀναβίωση τῆς ἐποχῆς τοῦ Κήπου τοῦ Κλαυθμῶνος καί τοῦ «Τζουμπέ» ἦρθε ἐκεῖνες τίς μέρες ἀπό ἐπίσημο συνδικαλιστικό ὄργανο τῶν ἐργαζομένων, τήν Ὁμοσπονδία Ὑπαλλήλων ΕΛΤΑ, ἡ ὁποία κατάγγειλε δημόσια ὅτι οἱ κομματικές διώξεις στόν ὑπαλληλικό κόσμο εἶχαν πάρει τόν χαρακτήρα πογκρόμ.

Καί νά σκεφτεῖ κανείς ὅτι ὅλα αὐτά διαδραματίζονται στόν κόσμο τῶν μικρῶν ὑπαλλήλων, γιατί στό ἐπίπεδο τῶν λεγομένων «πολιτικῶν» κυβερνητικῶν θέσεων (Νομάρχες, Γενικοί Γραμματεῖς, Διοικητές Τραπεζῶν, 'Οργανισμῶν καί 'Επιχειρήσεων Κοινῆς 'Ωφέλειας, Διευθυντές Κρατικῶν 'Επιχειρήσεων κλπ.) ἡ «ἀλλαγή φρουρας» ὑπῆρξε **καθολική**, ὅπως, βέβαια, γίνεται πάντοτε ὅταν ἀλλάζει ἡ Κυβέρνηση στήν Ἑλλάδα.

Οἱ μικροί καί ἀσήμαντοι ὑπάλληλοι, ὅμως; Τί ἔφταιγαν; Τί ἔφταιγαν οἱ ὁδηγοί καί οἱ σταθμάρχες τῆς ΕΑΣ ἤ οἱ φύλακες τῶν Μουσείων καί οἱ κλητῆρες τοῦ ΟΤΕ; Οἱ χιλιάδες χαμηλόμισθοι ὑπάλληλοι πού βρέθηκαν στό δρόμο;

Ἡ ἐπίσημη δικαιολογία ἦταν ὅτι πραγματοποιεῖται ἡ... «ἀλλαγή»! Στήν πραγματικότητα ἐπρόκειτο γιά μιά κολοσσιαία προσπάθεια νά κομματικοποιηθεῖ ἡ κρατική μηχανή, σέ συνδυασμό μέ τό «**βόλεμα**» τῶν ὀπαδῶν, τῶν φίλων, τῶν συγγενῶν καί τῶν μελῶν τῆς «ὁμάδας» τοῦ κάθε ἰσχυροῦ μέσα στό ΠΑΣΟΚ.

Παράλληλα πρός τό ὄργιο τῶν ἀπολύσεων ἔχουμε, ἐκείνους τούς πρώτους μῆνες τῆς ἐξουσίας τοῦ ΠΑΣΟΚ, καί τούς **ἐξαναγκασμούς σέ παραίτηση**. Παραμένει ἀκόμα μέχρι σήμερα ἄγνωστος ὁ ἀριθμός τῶν ὑπαλλήλων πού ἀναγκάστηκαν νά παραιτηθοῦν γιατί βρέθηκαν γιά διάφορους λόγους στό στόχαστρο τῶν πρασινάνθρωπων. Μιλᾶμε γιά χιλιάδες.

Δυσμενεῖς μεταθέσεις, ἐξευτελιστικές μετακινήσεις καί ἀφαιρέσεις δικαιοδοσιῶν καί ἁρμοδιοτήτων, προσβλητική συμπεριφορά ἀπό μέρους κατώτερων ὑπαλλήλων, παραλείψεις προαγωγῶν καί ἄλλες ἠθικές καί προσωπικές μειώσεις, χρησιμοποιοῦνται σέ ὅλες τίς ὑπηρεσίες γιά νά ἐξαναγκασθοῦν οἱ πιό ἀξιοπρεπεῖς ὑπάλληλοι νά παραιτηθοῦν. Χαρακτηριστικά δείγματα αὐτῆς τῆς τακτικῆς:

Στίς ἀρχές Δεκεμβρίου τοῦ 1981 διατάσσονται οἱ Γενικοί Διευθυντές τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας νά μεταφέρουν τά γραφεῖα τους σέ μικρά δωμάτια κοντά στίς τουαλέτες καί στόν φωταγωγό τοῦ κτιρίου τοῦ ὑπουργείου ἐνῶ τίς ἴδιες ἐκεῖνες μέρες στά Ταχυδρομεῖα ἀφαιροῦν κάθε ἁρμοδιότητα ἀπό ἔξι ἀνώτερους ὑπαλλήλους καί τούς τοποθετοῦν σέ μιά ... Ἐπιτροπή πού δέν εἶχε ἀπολύτως κανένα ἀντικείμενο!

Σέ ὅλες τίς ὑπηρεσίες, μέλη τῶν διαβόητων «κλαδικῶν» ὀργανώσεων τοῦ ΠΑΣΟΚ ἑτοιμάζουν πυρετωδῶς καταστάσεις ὑπαλλήλων μέ τά φρονήματά τους. Οἱ καταστάσεις αὐτές θά χρησιμοποιηθοῦν γιά νά προωθηθοῦν οἱ «ἐκλεκτοί» καί γιά νά ἐξαπολυθεῖ ὑπηρεσιακός διωγμός κατά τῶν... ἀντιφρονούντων!

Καί νά σκεφτεῖ κανείς ὅτι τό ΠΑΣΟΚ εἶχε ἀνάμεσα στά συνθήματά του καί τό περίφημο ἐκεῖνο: «Νά καοῦν οἱ φάκελλοι».

Λίγο ἀργότερα ἡ Κυβέρνηση, ἐπίσημα πλέον, παίρνει νομοθετικά καί διοικητικά μέτρα πού θά τῆς ἐπιτρέψουν νά «βολέψει» τούς δικούς της ἀνθρώπους. Καταργεῖται ἡ θέση τοῦ Γενικοῦ Διευθυντῆ στά ὑπουργεῖα καί δημιουργοῦνται οἱ προϋποθέσεις γιά τήν πρόσληψη **«εἰδικῶν συμβούλων»** καί **«εἰδικῶν συνεργατῶν»**, ἐνῶ σάν τά μανιτάρια ξεφυτρώνουν ἐντελῶς καινούργιοι Ὀργανισμοί καί νεοσύστατες ὑπηρεσίες μέ χιλιάδες θέσεις.

Η... «ΑΓΙΑ» ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ!

Καί ἀρχίζει ὁ **χορός τῶν διορισμῶν**. Πρώτη, βέβαια, ἔρχεται ἡ... **οἰκογένεια**!

Ἄμεσα πρέπει νά «βολευτοῦν» τά ἀδέλφια, τά παιδιά, οἱ γυναῖκες, τά ἀνήψια, οἱ γαμπροί καί τά ξαδέλφια. Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου κάνει τήν γυναίκα του Πρόεδρο τῶν Ἑλληνίδων Γυναικῶν ἐνῶ εἶναι... Ἀμερικανίδα ὑπήκοος! Τόν γυιό του Γιωργάκη τόν κάνει βουλευτή καί ἀργότερα ὑφυπουργό! Τόν ἄλλο του γυιό, Ἀνδρέα, «εἰδικό σύμβουλο» στό ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἄμυνας! Τόν γαμπρό του, Θ. Κατσανέβα, Διοικητή στόν ΟΑΕΔ καί ἀργότερα στό ΙΚΑ καί τήν κόρη του Σοφία τοποθέτησε σέ Ἐπιτροπές Ἐργασίας τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας.

Τό φαινόμενο τῆς «οἰκογενειοκρατίας» παίρνει σιγά-σιγά διαστάσεις ἀπίστευτες καί πρωτοφανεῖς. Ἡ... «ἁγία» οἰκογένεια ὀργιάζει!

Θά χρειάζονταν **ἑκατοντάδες σελίδες** γιά νά καλυφθεῖ τό θέμα τῶν «οἰκογενειακῶν» διορισμῶν. Ἄς δοῦμε, ὅμως, ὁρισμένα «ἀντιπροσωπευτικά» δείγματα. Τόν καιρό τῆς παντοδυναμίας τοῦ «τσάρου» Γεράσιμου Ἀρσένη ὁ ἀδελφός του Βικέντιος Ἀρσένης ἦταν Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας Ὅπλων (ΕΒΟ), ἡ γυναίκα τοῦ Γεράσιμου, Λούκα Κατσέλη, Διευθύντρια τοῦ ΚΕΠΕ, ἡ ἀδελφή της Νόρα Κατσέλη βουλευτίνα τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἡ πεθερά τοῦ Γεράσιμου, Ἀλέκα Κατσέλη, μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου καί ἡ γυναίκα του Βικέντιου, Λώρα, διευθύντρια τοῦ Γραφείου Παροχῆς Πληροφοριῶν γιά ἐπενδύσεις!

Ὁ Ἀντώνης Τρίτσης εἶχε διορίσει τήν... ἀλλοδαπή γυναίκα του Σούζαν Μυλχάουζερ «εἰδική σύμβουλο» στήν ΕΡΤ!

Ὁ Ἄκης Τσοχατζόπουλος διόρισε τόν ἀδελφό του Στέφανο διευθυντή τοῦ ΕΟΤ στή Βόννη! Αὐτό δέν θά ἦταν ἴσως καί τόσο ἀπαράδεκτο, ἄν ὁ κ. Διευθυντής δέν ἦταν, πρίν διοριστεῖ σ' αὐτή τή θέση, **σερβιτόρος** σέ κοσμική ταβέρνα τῆς Θεσσαλονίκης! Αὐτό εἶναι πραγματικά «ἀλλαγή»! Ἀπό σερβιτόρος, διευθυντής ΕΟΤ!

Ὁ Σήφης Βαλυράκης διόρισε τόν θεῖο του Σταῦρο (πρώην μπακάλη) **σύμβουλο** στό ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν! Δέν ἄφησε, ὅμως, ἀπ' ἔξω καί τ' ἀδέλφια του! Ὁ Γιάννης Βαλυράκης πῆγε σέ ἀνώτερη θέση στόν Ὀργανισμό Διεξαγωγῆς Ἱπποδρομιῶν καί ὁ Ἀνδρέας Βαλυράκης διευθυντής σέ ἀσφαλιστική Ἑταιρεία θυγατρική τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας.

Ἡ Μελίνα Μερκούρη τοποθέτησε τόν ἀδελφό της Σπῦρο σύμ-

βουλο στό ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καί τόν ἄντρα της Ζύλ Ντασσέν σκηνοθέτη στό Ἐθνικό Θέατρο.

Ὁ Ποττάκης τοποθέτησε τ' ἀδέλφια του στό πλάϊ του, τόν ἕνα ὡς διευθυντή τοῦ ἰδιαίτερου γραφείου του καί τόν ἄλλο ὡς σύμβουλο! Ὅταν τόν ρώτησαν γιατί ἐφαρμόζει τήν «οἰκογενειοκρατία» τόσο ἀνοιχτά, εἶπε ὅτι ἀκολουθεῖ τό παράδειγμα τῶν ἀδελφῶν... Κέννεντυ!

Ὁ Κουτσόγιωργας διόρισε τόν ἀδελφό τῆς γυναίκας του Ἄγγελο Καμενίδη στό Δ.Σ. τῆς Κτηματικῆς Ἑταιρείας τοῦ Δημοσίου καί σύμβουλο στήν ΕΑΒ, ἐνῶ ὁ ἀδελφός του, Πραξιτέλης Κουτσόγιωργας, πού εἶχε ἀποστρατευθεῖ μέ τόν βαθμό τοῦ Μοιράρχου Χωροφυλακῆς τό 1964, ἔγινε ξαφικά ἀπό Μοίραρχος... Ἀντιστράτηγος τῆς Χωρφυλακῆς! Αὐτό ἔγινε χάρις σέ ἕνα νόμο πού συμπεριλάμβανε καί ἐκείνους πού εἶχαν «διωχθεῖ»(;) ἀκόμα καί πρίν ἀπό τήν δικτατορία, ἀφοῦ ὁ Πραξιτέλης Κουτσόγιωργας εἶχε φύγει ἀπό τήν Χωροφυλακή τό 1964, δηλαδή εἶχε «διωχθεῖ»(;) ἐπί Κυβερνήσεως Γεωργίου Παπανδρέου!

Κατά τόν ἴδιο περίπου τρόπο ὁ ἀδελφός τοῦ σημερινοῦ ἀντιπροέδρου τῆς Κυβέρνησης τοῦ ΠΑΣΟΚ καί ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἄμυνας Γιάννη Χαραλαμπόπουλου ἔγινε ἀπό λοχαγός ...Ἀντιστράτηγος! Καί τά δύο ἀδέλφια τοῦ Χαραλαμπόπουλου τοποθετήθηκαν κατά καιρούς σέ ἀνώτατες θέσεις (Γενικός Διευθυντής ΕΟΤ, Διοικητής ΥΠΑ, Ὑποδιοικητής Ἐθνικῆς Ἀσφαλιστικῆς)!

Ὅπως γράφω καί πιό πάνω, ἡ «οἰκογενειοκρατία» τοῦ ΠΑΣΟΚ θά μποροῦσε νά γεμίσει ἑκατοντάδες σελίδες, γιατί ὅλοι ἔχουν διορίσει κάποιον δικό τους σέ ὑψηλές καί καλά ἀμειβόμενες κυβερνητικές θέσεις. Ὁ Λαλιώτης τόν θεῖο του στήν Ἀσφαλιστική Ἑταιρεία «Φοῖνιξ», ὁ Γεννηματᾶς τήν ἀνηψιά του στό ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, ὁ Κεδίκογλου τόν ἀδελφό του στοῦ Σκαλιστήρη, ὁ Ἀντώνης Γεωργιάδης τόν ἀδελφό του νομάρχη, ὁ Ἀτματζίδης τήν κόρη του στήν ΕΡΤ, ὁ Ἀκριτίδης τόν ἀδελφό του στό Γεωτεχνικό Ἐπιμελητήριο, ὁ Βαγγέλης Γιαννόπουλος τόν ἀνηψιό του ὑποδιοικητή στήν ΥΠΑ, ὁ Κακλαμάνης τόν ἀδελφό του στό Δ.Σ. Δημόσιας Ἐπιχείρησης Πετρελαίου, ἡ Καλλιόπη Μπουρδάρα τήν κόρη της στήν ΕΟΚ, ὁ Ἀλευρᾶς τόν ἀδελφό του στή Βουλή καί τούς συγγενεῖς τῆς γυναίκας του στό ΕΛΚΕΠΑ καί στήν Ἀγροτική Ἀσφαλιστική καί πάει λέγοντας!

ΤΑ... «ΒΛΑΣΤΑΡΙΑ»

Ἐκτός, ὅμως, ἀπό τ' ἀδέλφια, τίς γυναῖκες καί τ' ἀνήψια ἔχουμε καί τά... βλαστάρια μας! Τί γίνεται ἄραγε ὅταν τά βλαστάρια μας αὐτά δέν μποροῦν νά μποῦν στά ἑλληνικά Πανεπιστήμια;

Ὁ γυιός τοῦ Κουτσόγιωργα μετεγγράφεται ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῶν Βρυξελλῶν στή Νομική Ἀθηνῶν. Ἡ κόρη τοῦ Παρασκευᾶ Αὐγερινοῦ ἀπό τήν Ἀτλάντα τῶν ΗΠΑ στό Πολυτεχνεῖο Ἀθήνας. Τά παιδιά τοῦ βουλευτῆ Φλώρινας Στεφανίδη μπαίνουν στό Πανεπιστήμιο ὡς... Βορειοηπειρῶτες χωρίς ἐξετάσεις, ἀλλά ἀπό τίς ἐφημερίδες ἀποκαλύπτεται ὅτι ὁ Στεφανίδης ἤξερε τήν Ἀλβανία μόνο ἀπό τόν... χάρτη καί ὁ βουλευτής αὐτός παραπέμπεται νά δικαστεῖ γιά τήν ἀπό μέρους του κατασκευασμένη ψευδῆ βεβαίωση περί τῆς δῆθεν βορειοηπειρωτικῆς καταγωγῆς του!

Ὁ σημερινός ὑπουργός Δημόσιας Τάξης Δροσογιάννης, γιά νά μετεγγράψει τόν γυιό του ἀπό τή Νομική Θράκης στή Νομική Ἀθηνῶν, παρουσίασε ἕνα ἔγγραφο κατά τό ὁποῖο ὑπῆρχε σοβαρός κίνδυνος ζωῆς γιά τά μέλη τῆς οἰκογένειάς του!

Ὁ διευθυντής τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τοῦ Πρωθυπουργοῦ, Ἀντώνης Λιβάνης, γιά τόν ἴδιο σκοπό, δηλαδή γιά μετεγγραφή τοῦ γυιοῦ του, παρουσίασε ἔγγραφο κατά τό ὁποῖο ὁ γυιός του ἔπασχε ἀπό μελαγχολία μέ τάσεις αὐτοκτονίας!

Ὅπως ἤδη ἔχουν ἀντιληφθεῖ οἱ ἀναγνῶστες ὁ κατάλογος τῶν περιπτώσεων τῆς «οἰκογενειοκρατίας» εἶναι μακρύς καί ἀνεξάντλητος.

ΟΙ «ΦΟΝ» ΣΗΜΙΤΗΔΕΣ...

Ὁ τέως ὑπουργός Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ὁ τόσο ἀφοσιωμένος στήν ...λιτότητα τοῦ λαοῦ, Κώστας Σιμίτης, εἶναι ἀπό τούς πιό πλούσιους Ἕλληνες. Προέρχεται ἀπό γνωστή παλιά οἰκογένεια τῆς Ἀ-

θήνας πού εἶχε σχέσεις καί μέ τά Ἀνάκτορα. Τόν Κώστα Σημίτη τόν βάφτισε μέλος τῆς βασιλικῆς Οἰκογένειας καί ἔχει τεράστια περιουσία σέ ἀκίνητα, ἐνῶ ὁ ἀδελφός του, Σπῦρος Σημίτης, ζῆ στή Γερμανία, ὅπου εἶναι καθηγητής σέ Πανεπιστήμιο καί ἔχει στενές σχέσεις μέ τίς γερμανικές μυστικές ὑπηρεσίες. Ἐδῶ καί πάρα πολλά χρόνια, ἴσως ἀπό προπολεμικά, οἱ ἀδελφοί Σημίτη δέν εἶχαν ἀπολύτως κανένα οἰκονομικό πρόβλημα. Ἐπειδή, ὅμως, φαίνεται ὅτι ἰσχύει πάντοτε ὁ κανόνας «τά λεφτά πᾶνε στά λεφτά», μιά διαιτησία τῆς ΔΕΗ, μέ ἀντικείμενο τεράστια χρηματικά ποσά καί ἀνάλογη ἀμοιβή, ανατέθηκε στόν ἀδελφό τοῦ ὑπουργοῦ καί Γερμανό ὑπήκοο Σπῦρο Σημίτη!

Ὁ Εὐτύχιος Κοντομάρης, στέλεχος τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἔγινε νομάρχης. Ἡ γυναίκα του Ἀλεξάνδρα, ξαδέλφη τοῦ Κίμωνα Κουλούρη, ἔγινε ἰδιαιτέρα τῆς ὑφυπουργοῦ Μαρίας Κυπριωτάκη! Ὁ Βασίλης Κουλούρης, ξάδελφος τοῦ Κίμωνα κι' αὐτός, ἔγινε τηλεπαρουσιαστής στήν ΕΡΤ! Ὁπότε βγαίνει μιά ἀπογευματινή ἐφημερίδα καί... συμπληρώνει ὅτι ἡ νταντά τῶν παιδιῶν τοῦ ζεύγους Κοντομάρη ἦταν ἰδιαιτέρα τοῦ ...ἰδιαίτερου τοῦ ὑπουργοῦ Δημόσιας Τάξης Γιάννη Σκουλαρίκη, ὁ ὁποῖος εἶχε διορίσει τόν ἀδελφό του στήν ἑταιρεία Καμπᾶ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας καί τόν ἐξάδελφό του, Γιάννη Σκουλαρίκη, στήν Ἀσφαλιστική ἑταιρεία «Φοῖνιξ»!

Ὁ Χρῆστος Σμυρλῆς εἶναι μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΠΑΣΟΚ καί πάει ὅπου πάει καί ὁ πρωθυπουργικός γαμπρός Κατσανέβας. Στήν ἀρχή ἦταν ὑποδιοικητής στόν ΟΑΕΔ καί ὕστερα ἔγινε ὑποδιοικητής στό ΙΚΑ. Ἐπειδή μάλιστα, τό ΙΚΑ εἶχε ἤδη ὑποδιοικητή, νομοθετήθηκε εἰδικά γιά τόν Σμυρλῆ θέση Β΄ ὑποδιοικητῆ! Ὁ ξάδελφός του, Δημήτρης Σμυρλῆς, τοποθετήθηκε στόν ΟΑΕΔ Ἀγρινίου. Ἕνας ἄλλος ξάδελφός του, κι' αὐτός Δημήτρης Σμυρλῆς, τοποθετήθηκε στό ΚΕΤΕ Ἀγρινίου. Ἡ κουμπάρα του, κυρία Δασκαλάκη, στήν Ἐργατική Ἑστία Ἀγρινίου. Ἡ ἀδελφή του στήν Ἐθνική Τράπεζα. Καί ὁ ἄντρας τῆς ἀδελφῆς του τοποθετήθηκε καθηγητής Τεχνικῆς Σχολῆς! Ἔτσι δέν ἔμεινε κανένας παραπονεμένος.

Ἄς ἀρκεσθοῦμε σ' αὐτά!

«ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΟΔΗΓΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ»

Τό 1951, ὅταν πρωθυπουργός ἦταν ὁ Νικόλαος Πλαστήρας, ἡ ζυθοποιΐα ΦΙΞ ἔβαλε ἀγγελία στίς ἐφημερίδες καί ζητοῦσε ἕναν ὁδηγό αὐτοκινήτου. Μέ τήν ἀνεργία πού ὑπῆρχε τότε, παρουσιάστηκαν δεκάδες ὑποψήφιοι. Ἀνάμεσά τους καί ἕνας μεσόκοπος ἄνθρωπος τοῦ μόχθου πού δήλωσε στόν ὑπάλληλο τόν ἐπιφορτισμένο μέ τήν πρόσληψη ὅτι ὀνομάζεται Πλαστήρας.

Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ΦΙΞ κύπαξε τόν ὑποψήφιο πάνω ἀπό τά γυαλιά του καί σκέφθηκε ὅτι μποροῦσε νά κάνει καί λίγο χιοῦμορ.

«Τόν πρωθυπουργό τί τόν ἔχετε;», ρώτησε γελώντας.

Ὁ ἄνθρωπος πού ζητοῦσε δουλειά δίστασε γιά λίγο καί μετά εἶπε χαμηλόφωνα, σχεδόν σάν νά ντρεπόταν γι' αὐτό:

«Εἶναι ἀδελφός μου. Ἀλλά τόσο ἐκεῖνος, ὅσο κι' ἐγώ, ἐπιθυμοῦμε αὐτό **νά μή σᾶς ἐπηρεάσει**, ἄν ὑπάρχει κάποιος καταλληλότερος γι' αὐτή τή θέση»!

Αὐτή ἦταν ἡ **πολιτική ἠθική** καί ἡ **ἑλληνική λεβεντιά** στήν κοινωνία μας πρίν ἀπό χρόνια. Καί ὁπωσδήποτε **πρίν ἀπό τόν ἁμαρτωλό καί ἀνήθικο κόσμο τοῦ ΠΑΣΟΚ καί τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου.**

Μιά λεβεντιά καί μιά πολιτική ἠθική πού πρέπει ἐξάπαντος μιά μέρα νά **ἀναστηθοῦν**.

24. ΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΠΕΤΟΥΝ ΣΑΝ... ΠΟΥΛΙΑ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ!

Τόν Μάρτιο τοῦ 1984 οἱ πρῶτες σελίδες τῶν ἐφημερίδων φλέγονται. Ἔχει ἀποκαλυφθεῖ ἡ σκανδαλώδης ἀγορά ἐκ μέρους τῆς κοινωνικοποιημένης καί καταχρεωμένης ΠΥΡΚΑΛ Α.Ε. μιᾶς ἐγκαταλειμμένης καί ἄχρηστης στήν οὐσία ἑταιρείας, τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ, ἀντί ποσοῦ 317.000.000 δραχμῶν. Ἡ ΠΥΡΚΑΛ, ἡ παμπάλαιη καί πασίγνωστη αὐτή ἑταιρεία παραγωγῆς πολεμικοῦ ὑλικοῦ, εἶχε κοινωνικοποιηθεῖ ἀπό τήν κυβέρνηση τοῦ ΠΑΣΟΚ κατά τρόπο ἀνορθόδοξο.

Ἀμέσως μόλις τό ΠΑΣΟΚ ἀνέβηκε στήν ἐξουσία ἀκύρωσε παραγγελίες τῆς ΠΥΡΚΑΛ ἀπό τό ἐξωτερικό, ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων δολλαρίων, γιά λόγους δῆθεν... ἐθνικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς! Μέ τό αἰτιολογικό ὅτι ἡ «νέα Ἑλλάδα» τοῦ ΠΑΣΟΚ δέν ἔπρεπε νά παίζει τόν ρόλο τοῦ «διεθνοῦς προμηθευτῆ καί κατασκευαστῆ ὅπλων» ἀπαγορεύτηκε στήν ΠΥΡΚΑΛ νά ἐκτελέσει **χρυσοφόρες** παραγγελίες ἀπό τήν Συρία, τό Ἰράκ καί τήν Ταϋλάνδη.

Ἡ ζημιά τῆς ἑταιρείας ἀπό αὐτές τίς ἀπαγορεύσεις τοῦ ΠΑΣΟΚ ἔφτασε στό κολοσσιαῖο ποσό τῶν 15 δισεκατομμυρίων δραχμῶν. Ὕστερα ἀπ' αὐτό ἡ ΠΥΡΚΑΛ δέν ἄντεξε στίς ὑποχρεώσεις της καί «κοινωνικοποιήθηκε». Στή διοίκησή της διορίστηκαν στελέχη τοῦ ΠΑΣΟΚ, προερχόμενα στό σύνολό τους σχεδόν ἀπό τήν «ὁμάδα» τοῦ Ἄκη Τσοχατζόπουλου.

Πρόεδρος καί Διευθύνων Σύμβουλος τῆς ΠΥΡΚΑΛ ὁρίστηκε ὁ Δημήτρης Σωτηρλῆς. Γενικός διευθυντής της ὁ Παναγιώτης Ἀμπατζῆς, μέλος κι' αὐτός τοῦ ΠΑΚ Γερμανίας. Καί Οἰκονομικός Διευθυντής ὁ Τάκης Γεωργιόπουλος, φίλος τοῦ Σωτηρλῆ, κι' αὐτος μέ σπουδές στή Γερμανία. Ἡ «παρέα» δηλαδή τοῦ Τσοχατζόπουλου, ἡ ὁμάδα τοῦ «Ἄαχεν» ἤ οἱ «Γερμανοί», ὅπως τούς ἀποκαλοῦσαν, στό πλῆρες μεγαλεῖο τους!

Ξαφνικά μαθεύτηκε ὅτι τόν Αὔγουστο τοῦ 1983 ἡ ΠΥΡΚΑΛ εἶχε ἀγοράσει τήν ἑταιρεία ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ καί ἐγκαταστάσεις της στό Λαύριο Ἀττικῆς ἀντί ποσοῦ 317.000.000 δραχμῶν.

Τό γεγονός αὐτό κρίθηκε ὕποπτο καί σκανδαλῶδες γιά πολλούς λόγους. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ ἦταν ἤδη μιά ἀποτυχημένη ἐπιχείρηση καί ἦταν πολύ ἀμφίβολο ἄν θά μποροῦσε νά λειτουργήσει κερδοφόρα, εἴτε ὡς ναυπηγοεπισκευαστική μονάδα, εἴτε ὡς διαλυτήριο πλοίων. Δεύτερον, τό ἐπιχειρηματικό ἀντικείμενο τῆς ΠΥΡΚΑΛ (παραγωγή πολεμεφοδίων καί πυρομαχικῶν) δέν εἶχε ἀπολύτως καμμιά σχέση μέ ἐπισκευές ἤ διαλύσεις πλοίων καί, συνεπῶς, ἀκόμα καί οἱ ἐγκαταστάσεις τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ ἦσαν τελείως ἄχρηστες στήν ΠΥΡΚΑΛ.

Τό σημαντικώτερο ὅλων ὅμως ἦταν ὅτι ἡ ΠΥΡΚΑΛ, ἀκριβῶς ἐκείνη τήν χρονική περίοδο τῆς ἀγορᾶς, ἦταν μιά ὑπερχρεωμένη ἑταιρεία πού ἀντιμετώπιζε πρόβλημα ἀκόμα καί στίς πληρωμές τοῦ προσωπικοῦ της! Πῶς λοιπόν καί γιατί εἶχε ἀποφασιστεῖ αὐτή ἡ **ἄχρηστη** σέ σχέση μέ τίς δραστηριότητες τῆς ΠΥΡΚΑΛ ἀγορά; Γιατί 317.000.000 δραχμές ἀπό τά χρήματα τοῦ λαοῦ εἶχαν διατεθεῖ γιά νά ἀγοραστεῖ κάτι ἄσχετο ἀπό μιά ἐπιχείρηση ἤδη ὑπερχρεωμένη;

Στούς ἐπιχειρηματικούς κύκλους τῆς Ἀθήνας ψιθυριζόταν ὅτι τό ποσό πού εἶχε δοθεῖ στούς πωλητές (δύο παναμέζικες ἑταιρεῖες καί τόν ἐπιχειρηματία Γιάννη Βάτη) ἦταν **ὑπερβολικό**, διότι, ὅπως ὑποστήριζαν οἱ ἴδιοι κύκλοι, λίγο καιρό πρίν ἡ ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ εἶχε προσφερθεῖ ἀπό τούς ἰδιοκτῆτες της σέ ξένους ἀγοραστές πρός 70.000.000 δραχμές μόνο!

Ἀκόμα καί ἡ φανατισμένη φτηνή ἐφημερίδα τοῦ ΠΑΣΟΚ, τό «ὑπόδειγμα ἀνεξάρτητης δημοσιογραφίας» κατά τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου, εἶχε κυκλοφορήσει μέ τίτλους ὅπως: «Ὁ Σωτηρλῆς ἀγόρασε γιά τήν ΠΥΡΚΑΛ τό ψευτοναυπηγεῖο — Ἀποκαλύπτουμε τό ὕποπτο συμφωνητικό...».

Τά πράγματα χειροτέρεψαν γιά τό ΠΑΣΟΚ σέ μιά Σύνοδο τῆς Κοινοβουλευτικῆς του Ὁμάδας ἐκείνη τῆς ἐποχή. Ὁ Διονύσης Μπουλοῦκος ἦταν τότε ἀκόμη βουλευτής τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ζήτησε λοιπόν καί πῆρε τόν λόγο σ' ἐκείνη τήν συνεδρίαση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας καί ἀπευθυνόμενος πρός τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου ἔθεσε εὐθέως ζήτημα «διαφάνειας καί ξεκαθαρίσματος τοῦ σκανδάλου ΠΥΡΚΑΛ». Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου κιτρίνισε. Κατάλαβε ὅτι τό μέγα αὐτό θέμα δέν ἦταν δυνατόν πλέον νά συγκαλυφθεῖ. Καταπτοημένος, περιορίστηκε νά ἀπαντήσει στόν Διονύση Μπουλοῦκο ὅτι ὁ Σωτηρλῆς εἶναι... καλό παιδί!

Καί φυσικά, κατά τό πνεῦμα τοῦ ΠΑΣΟΚ καί τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, ἡ διαγραφή τοῦ Διονύση Μπουλούκου ἀπό τό ΠΑΣΟΚ εἶχε ἤδη ἀποφασιστεῖ. Σύμφωνα μέ τούς ἄγραφους κανόνες πού ἰσχύουν στό ΠΑΣΟΚ ἀθωώνεται πάντοτε ὁ «ἐμπρηστής» καί στή θέση του καταδικάζεται ἐκεῖνος πού φώναξε «φωτιά», γιά... διατάραξη τῆς κοινῆς ἡσυχίας!

Ὅσο ὁ καιρός περνοῦσε ἔρχονταν στό φῶς τῆς δημοσιότητας καί ἄλλα στοιχεῖα πού καθιστοῦσαν περισσότερο ὕποπτη αὐτή τή συναλλαγή. Ἀποκαλύφθηκε ὅτι ὁ Σωτηρλῆς εἶχε προβεῖ στήν προσυμφώνηση αὐτῆς τῆς ἀγορᾶς γιά λογαριασμό τῆς ΠΥΡΚΑΛ ἐρήμην τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἑταιρείας! Ἀποκαλύφθηκε ἀκόμα ὅτι **πλήρη ἄγνοια** γιά τήν ἀγορά τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ εἶχε καί ὁ Γενικός Διευθυντής τῆς ΠΥΡΚΑΛ Παναγιώτης Ἀμπατζῆς!

Διαπιστώθηκαν τεράστιες παρατυπίες στήν ὅλη διαδικασία. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ ΠΥΡΚΑΛ, μπορεῖ νά εἶχε «κοινωνικοποιηθεῖ», ἀλλά λειτουργοῦσε πάντοτε καί λειτουργεῖ μέχρι καί σήμερα ὡς Ἀνώνυμη Ἑταιρεία πού ὑπόκειται στούς νόμους περί Ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἡ ἀγορά τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ ἦταν **παράνομη**, διότι ξέφυγε φανερά ἀπό τόν νόμιμο σκοπό καί τό ἀντικείμενο τῆς ΠΥΡΚΑΛ Α.Ε., ὅπως ὅριζε τό Καταστατικό της.

Ἐπί πλέον, εἶναι πασίγνωστο ὅτι ἡ Νομισματική Ἐπιτροπή ἔχει ἀπαγορεύσει (ἡ ἀπαγόρευση ἰσχύει καί σήμερα) τίς ἐπενδύσεις στίς δανειοδοτημένες – ὑπερχρεωμένες ἐπιχειρήσεις καί ἡ ΠΥΡΚΑΛ ὅταν διέθεσε τά 317.000.000 δραχμές γιά τήν ἀγορά τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ χρωστοῦσε ἤδη γύρω στά 8 δισεκατομμύρια δραχμές!

Προσεκτικοί οἰκονομικοί ἀναλυτές καί μόνο ἀπό τό κείμενο τοῦ συμφωνητικοῦ ἀγορᾶς ἔβγαζαν... σκάνδαλο, διότι προέκυπτε ὅτι οἱ ἐγκαταστάσεις τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ εἶχαν ἐκτιμηθεῖ στό ποσό τῶν 307.000.000 δραχμῶν καί ἡ ἑταιρεία εἶχε χρέη 375.000.000 δραχμές. Μέ τό συμφωνητικό ἀγορᾶς ἡ ΠΥΡΚΑΛ ἀνελάμβανε ὅλα τά παραπάνω χρέη τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ καί ἔδινε ἀπό πάνω καί 25.000.000 δραχμές μετρητά. Δηλαδή ἡ ὅλη ὑπόθεση τῆς στοίχιζε γύρω στά 400.000.000 δραχμές καί ἔναντι αὐτῶν ἀποκτοῦσε ἐγκαταστάσεις 300.000.000 δραχμῶν, ἄν τελικά καί ἐφ' ὅσον δεχτοῦμε ὅτι οἱ ἐγκαταστάσεις αὐτές ἄξιζαν τόσο (ὑπῆρξαν καί πολλοί πού εἶπαν ὅτι δέν ἄξιζαν πάνω ἀπό 200.000.000 τό πολύ-πολύ).

Η ΠΑΝΑΚΡΙΒΗ ΒΙΛΛΑ

Δημοσιεύτηκε τότε στόν Τύπο ὅτι ὁ Σωτηρλῆς εἶχε ἀποκτήσει μιά **τεράστια** καί **πανάκριβη** βίλλα στοῦ Παπάγου. Ἡ δέ φανατική ἐφημερίδα τοῦ ΠΑΣΟΚ εἶχε ἀποκαλύψει ὅτι στό «ὕποπτο» συμφωνητικό οἱ σελίδες πού ἀναφέρονταν στήν «ταμπακιέρα», δηλαδή στό τίμημα καί στή ρύθμιση τῶν χρηματικῶν καταβολῶν, εἶχαν γραφτεῖ ἀπό ἄλλη γραφομηχανή (μέ ἐμφανῶς ἄλλα στοιχεῖα), πρᾶγμα πού ὑποδήλωνε ὅτι οἱ ἀρχικές σελίδες εἶχαν ἀντικατασταθεῖ μέ καινούργιες! Καί ἐκτός ἀπό τήν σελίδα 5 ὑπῆρχε καί σελίδα 5α!

Τήν ἴδια ἐκείνη ἐποχή ὁ «τσάρος» τῆς οἰκονομίας μας Γεράσιμος Ἀρσένης φρόντιζε μέ δηλώσεις του νά «ἀποστασιοποιηθεῖ» ἀπό τίς εὐθύνες σέ σχέση μέ τήν σκανδαλώδη αὐτή ἀγορά. Σέ συνέντευξη πού ἔδωσε εἶπε μέν ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐνέκρινε τήν ἐπέκταση τῆς ΠΥΡΚΑΛ στόν ναυπηγικό τομέα, ἀλλά πρόσθεσε μέ ἔμφαση ὅτι τό ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Οἰκονομίας **δέν εἶχε καμμιά σχέση** οὔτε μέ τήν διαδικασία πού εἶχε ἀκολουθήσει ὁ Σωτηρλῆς, οὔτε μέ τήν ἐκτίμηση τῆς πραγματικῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ! Ὅλα αὐτά, συμπλήρωσε ὁ Ἀρσένης, ἀποτελοῦν εὐθύνη τῆς ΠΥΡΚΑΛ καί τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου της!

Ὁ Σωτηρλῆς, ὅπως γράφουμε πιό πάνω, ἦταν ἕνα εἶδος «πρωτοπαλήκαρου» τοῦ Ἄκη Τσοχατζόπουλου. Ὁ Τσοχατζόπουλος μάλι-

στα τοῦ ὄφειλε... χάριτες, γιατί ὁ Σωτηρλῆς τόν εἶχε βοηθήσει ἀποτελεσματικά σέ μιά κρίσιμη φάση τῆς σταδιοδρομίας του μέσα στό ΠΑΚ.

Τά χρόνια ἐκεῖνα πολλά μέλη τοῦ ΠΑΚ Γερμανίας ἀπαιτοῦσαν νά ὑπάρξει διαφάνεια στή διαχείριση τῶν χρημάτων πού προέρχονταν ἀπό τίς εἰσφορές τῶν μελῶν καί ἀπό τίς γενναῖες ἐπιχορηγήσεις πού ἔδιναν στό ΠΑΚ τά σοσιαλιστικά κόμματα τῆς Εὐρώπης.

Ἀρκετοί ἦταν τότε ἐκεῖνοι πού κατηγοροῦσαν γιά ἔλλειψη διαφάνειας σέ σχέση μέ τήν διαχείριση τῶν χρημάτων αὐτῶν τόν Τσοχατζόπουλο. Καί ἔγινε γνωστό ὅτι στό τυπογραφεῖο τοῦ Στρογγυλάκου, στό Μόναχο, εἶχε ἀρχίσει νά τυπώνεται ἕνα φύλλο τῆς ἐφημερίδας τοῦ ΠΑΚ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ, στό ὁποῖο περιλαμβάνονταν ξεκάθαρες καταγγελίες σέ βάρος τοῦ Τσοχατζόπουλου πάνω στό ζήτημα αὐτό.

Κατέφθασε, λοιπόν, στό τυπογραφεῖο ὁ Σωτηρλῆς καί μέ **δυναμικές ἐνέργειες**, πού πολύ λίγο ἀπεῖχαν ἀπό τίς μεθόδους τῶν γκάνγκστερς, κατόρθωσε νά ματαιώσει τήν ἔκδοση τοῦ συγκεκριμένου φύλλου. Οἱ καταγγελίες σέ βάρος τοῦ Τσοχατζόπουλου θάφτηκαν. Καί ὁ Τσοχατζόπουλος ἀνεμπόδιστα ἀνέβηκε ἀπό ἐκεῖ καί ὕστερα τίς βαθμίδες μέχρι τήν ἀνώτατη ἱεραρχία τοῦ ΠΑΚ καί τοῦ ΠΑΣΟΚ.

Τήν ἴδια κατάληξη εἶχε περίπου καί ἡ ὑπόθεση τῆς ἀγορᾶς τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ ἀπό τήν ΠΥΡΚΑΛ. Ὁ Σωτηρλῆς, βέβαια, ἀπομακρύνθηκε ἀπό τήν θέση τοῦ Προέδρου τῆς ΠΥΡΚΑΛ. Λίγον καιρό ἀργότερα, ὅμως, στό περίφημο Συνέδριο τοῦ ΠΑΣΟΚ, ὁ Τσοχατζόπουλος βγῆκε ἐπίσημα καί ἀνακοίνωσε στούς «συντρόφους» τά «πορίσματα» τῶν ἐρευνῶν πού εἶχε διατάξει ὁ Πρωθυπουργός καί Πρόεδρος τοῦ Κινήματος γιά τήν ὑπόθεση τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ. Ὁ Σωτηρλῆς εἶχε ἀποδειχθεῖ καθαρός! Λευκή περιστερά!

Ἀμέσως μετά ἀπ' αὐτό ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου πρότεινε τόν Σωτηρλῆ ὡς μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΠΑΣΟΚ! Καί ἡ ἱστορία δέν ἔμεινε ἐκεῖ. Ὁ Σωτηρλῆς προήχθη ἀργότερα σέ μέλος τοῦ παντοδύναμου Ἐκτελεστικοῦ Γραφείου τοῦ ΠΑΣΟΚ!

Ἔπρεπε ὅμως νά κάνει καί κάποια δουλειά. Ἔπρεπε νά ἔχει κάποιο εἰσόδημα. Καί νά τί ἔγινε:

Ἡ ΔΕΗ, πάντοτε πρόθυμη, προσέλαβε τόν Σωτηρλῆ μέ σύμβαση ὁρισμένου χρόνου καί μέ μισθό 120.000 δραχμές τόν μήνα, ἀλλά δέν χρειαζόταν φαίνεται καθόλου τίς... ὑπηρεσίες του, ἀφοῦ ἀμέσως μετά τήν πρόσληψή του ὁ Σωτηρλῆς ἀποσπάστηκε στό ὑπουργεῖο Προεδρίας!

Καί ἐδῶ δικαιοῦται ὁ κάθε ἀφελής Ἕλληνας νά ρωτήσει: Γιατί ἡ ΔΕΗ νά πληρώνει 120.000 τόν μήνα σέ κάποιον πού δέν τῆς προσφέρει ἀπολύτως τίποτα καί γιατί τόν προσέλαβε, ἀφοῦ ἐπρόκειτο νά ἀποσπαστεῖ; Τό ἐρώτημα ἐτέθη καί στή Βουλή. Δέν ξέρω τί ἀπάντηση πῆραν οἱ βουλευτές ἀπό τόν κ. Τσοχατζόπουλο, ἄν τελικά πῆραν.

Ὅσο κι' ἄν φαίνεται ἀπό μιά πρώτη ἄποψη παράδοξο ἤ ἀπίστευτο, ὁ πόλεμος ἀνάμεσα στίς διάφορες φατρίες τοῦ ΠΑΣΟΚ εἶναι πόλεμος γιά τή **διαδοχή** στήν ἡγεσία τοῦ «Κινήματος». Αὐτός ὁ κρυφός καί βρώμικος πόλεμος ἔφερε στό φῶς τῆς δημοσιότητας τά περισσότερα σκάνδαλα τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἀνάμεσα στά ὁποῖα καί τήν ἀγορά τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ. Ἦταν ἡ ἐποχή πού οἱ ἀδελφοί Γεράσιμος καί Βικέντιος Ἀρσένης ἦσαν παντοδύναμοι. Ὁ Γεράσιμος ἦταν ὁ «τσάρος» τῆς οἰκονομίας μας μέ τεράστιες σέ ἔκταση καί σημασία δικαιοδοσίες καί ἁρμοδιότητες καί ὁ Βικέντιος ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας Ὅπλων (ΕΒΟ).

Ὁ Τσοχατζόπουλος ἔβλεπε μέ τρομερή ἀνησυχία τή θεαματική ἄνοδο τῆς δυναστείας Ἀρσένη. Ὁ Ἄκης θέλει ἀκόμα καί σήμερα νά πιστεύει ὅτι ἀνήκει σ' αὐτόν δικαιωματικά ἡ διαδοχή τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου στήν ἡγεσία τοῦ ΠΑΣΟΚ. Καί τό πιθανώτερο εἶναι ὅτι αὐτή τήν ἰδέα τοῦ τήν καλλιεργεῖ ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας γιά νά... **βασιλεύει διαιρώντας**.

Οἱ Ἀρσένης καί Τσοχατζόπουλος, λοιπόν, βρέθηκαν ἀντιμέτωποι στό πεδίο τῆς ΠΥΡΚΑΛ. Ὁ Βικέντιος Ἀρσένης εἶχε ἀρχίσει μεθοδικά μιά προσπάθεια νά «ἀπορροφήσει» τήν ΠΥΡΚΑΛ στή Βιομηχανία Ὅπλων, τήν ὁποία ἔλεγχε ἀπόλυτα. Ὁ Σωτηρλῆς ἀντιδροῦσε, θεωρώντας ὅτι ἡ ΠΥΡΚΑΛ ἀνῆκε ἀποκλειστικά στόν ἔλεγχο τῶν ἀνθρώπων τοῦ Τσοχατζόπουλου. Ἔφτασε μάλιστα στό σημεῖο νά γράψει σέ ἕνα ἀπόρρητο ὑπόμνημά του πρός τήν Κυβέρνηση ὅτι οἱ σχέσεις ΠΥΡΚΑΛ καί ΕΒΟ ἔχουν φτάσει στό ἀπροχώρητο καί ὅτι ἐ-

πρεπε τή «διαφορά» νά τή λύσει ὁ πρωθυπουργός!

Ὁ πρωθυπουργός, ὅπως ξέρουμε, μπορεῖ νά μήν ἔλυσε τίς διαφορές ΕΒΟ καί ΠΥΡΚΑΛ, ἔλυσε ὅμως τίς διαφορές Τσοχατζόπουλου καί Ἀρσένη! Ὁ πρώην παντοδύναμος «τσάρος» ἐξωπετάχτηκε ἀπό τήν κυβέρνηση καί ἡ δυναστεία του κατέρρευσε σάν χάρτινος πύργος.

Δέν ὑπῆρχε καμμιά ἀμφιβολία, τουλάχιστον σέ μένα προσωπικά, ὅτι τό σκάνδαλο τῆς ἀγορᾶς τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ ἀπό τήν ΠΥΡΚΑΛ «βγῆκε» μέσα ἀπό ἐκεῖνο τόν φοβερό πόλεμο ἀνάμεσα στόν «ἀμερικανόφερτο» Ἀρσένη καί τόν ἀρχηγό τῆς «ὁμάδας του Ἄαχεν» Ἄκη Τσοχατζόπουλο.

Ἀπό τήν ὑπόθεση τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ ἡ ὁμάδα τοῦ Τσοχατζόπουλου εἶχε ἀπώλειες καί σέ πρόσωπα. Ὁ Παναγιώτης Ἀμπατζῆς, πού ὡς Γενικός Διευθυντής τῆς ΠΥΡΚΑΛ εἶχε διαφωνήσει μέ τούς χειρισμούς τοῦ Σωτηρλῆ, διαχώρισε ὁριστικά τή θέση του ἀπό τήν «ὁμάδα». Τό Πειθαρχικό Συμβούλιο τοῦ ΠΑΣΟΚ τόν κάλεσε ξαφνικά, ὕστερα ἀπό μῆνες ὁλόκληρους, σέ ἀπολογία γιά «ἀντικοματική συμπεριφορά». Κι' αὐτός μέ τήν ἀπολογία του, πού τήν ἔδωσε καί στόν Τύπο, τούς... ἔκαψε!

Ἀποδείχτηκε ἐπίσης ὅτι τελείως **ἄδικα** εἶχαν ἀκυρωθεῖ οἱ παραγγελίες ὅπλων τῆς ΠΥΡΚΑΛ ἀπό τή Συρία κλπ. καί συνεπῶς τελείως ἄδικα εἶχε «κοινωνικοποιηθεῖ» ἡ μεγάλη αὐτή ἑταιρεία, ἀφοῦ ἀργότερα ἡ Κυβέρνηση δέχτηκε νά τροφοδοτήσει ἡ ΠΥΡΚΑΛ μέ πολεμικό ὑλικό ὄχι μόνο τή Συρία, ἀλλά καί τόν πρώην δικτάτορα τῶν Φιλιππίνων Μάρκος!

25. ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΩΝ ΒΕΡΜΟΥΔΩΝ!

Ὁ Σωτηρλῆς, ὁ Τρεπεκλῆς καί ὁ Σεφτελῆς ἀναδείχτηκαν σέ ... θεριακλῆδες σκανδάλων τοῦ ΠΑΣΟΚ. Μέσα στό Κίνημα τούς ἔχουν ὀνομάσει «Τρίγωνο τῶν Βερμούδων» ἤ «Ἑταιρεία τῆς Ἁμαρτίας».

Ὁ Σωτηρλῆς μέ τίς πλάτες τοῦ Τσοχατζόπουλου καί τήν ἁμαρτωλή ἀγορά ἀπό τήν ΠΥΡΚΑΛ τῆς ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ. Ὁ Τρεπεκλῆς μέ τίς πλάτες τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου καί μ' ἐκείνη τήν τραγελαφική ἱστορία, ὅταν ἡ ἀντιπολίτευση τόν ἀνάγκασε νά ἐγκαταλείψει τήν «βαθειά πολυθρόνα» τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΕΟΤ καί νά πάει νά ντυθεῖ... ναύτης, γιατί ἦταν... ἀνυπότακτος!

Ὁ τρίτος θεριακλῆς, ὅμως, ὁ Σεφτελῆς, φαίνεται ὅτι ξεπέρασε τούς δύο προηγούμενους. Καί μοιάζει λίγο μέ ἀνέκδοτο μέσα στούς συντρόφους. Λένε: Ἐδῶ ὁ Σεφτελῆς, ἐκεῖ ὁ Σεφτελῆς, ποῦ εἶναι ὁ Ζιάγκας;

Ἀπό τό 1982 ὁ Σεφτελῆς εἶναι Γενικός Διευθυντής (καί διευθύνων σύμβουλος) τοῦ ΟΠΑΠ καί δημοσιεύτηκαν ἐπανειλημμένως ἱστορίες μεγάλων σκανδάλων πού ἀναφέρονται στή διαχείριση τῶν χρημάτων τοῦ ΠΡΟ-ΠΟ. Ἀλλά ὁ Σεφτελῆς παραμένει πάντοτε ἀκλόνητος καί... ἀπτόντος στή θέση του. Τή δύναμή του ἀντλεῖ ἀπό τήν παλιά φιλία του μέ τόν Μιχάλη Ζιάγκα, τόν προσωπικό ἀκόλουθο τοῦ πρωθυπουργοῦ. Ἐξ ἴσου ὑποστηρίζει τόν Σεφτελῆ καί ὁ ὑφυπουργός Ἀθλητισμοῦ Σήφης Βαλυράκης, ὁ ἄλλοτε «ὀπλοφόρος» τοῦ ΠΑΣΟΚ.

Ἡ ἔναρξη τῆς φιλίας ἀνάμεσα στόν Μιχάλη Ζιάγκα καί τόν Δημήτρη Σεφτελῆ τοποθετεῖται ἐδῶ καί πολλά χρόνια στά Τρίκαλα. Ὁ Σεφτελῆς δέν εἶναι ἀπό τά Τρίκαλα, ἀλλά κάποια ἐποχή ὑπηρετοῦσε

ἐκεῖ ὁ πατέρας του καί τότε ἦταν πού γνωρίστηκε μέ τόν Ζιάγκα καί συνδέθηκε μαζί του μέ ἀδελφική φιλία.

Στά Τρίκαλα στά δυό στενά καί σήμερα ἀκόμα ἀκούγονται πολλές ἱστορίες γιά τά «ἔργα καί τίς ἡμέρες» τοῦ ὡραίου αὐτοῦ «δίδυμου», Ζιάγκα καί Σεφτελῆ.

Ὁ Μιχάλης Ζιάγκας ἔγινε ἀργότερα προσωπικός ἀκόλουθος καί ὑπηρέτης τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου. Ἦταν ἡ σκιά του σέ ὅλες τίς μετακινήσεις του καί τοῦ κρατοῦσε, ὅπου πήγαιναν, τήν τσάντα καί τό παλτό. Παράλληλα, βέβαια, ἦταν καί σωματοφύλακας, ὅπως καί «ἄνθρωπος γιά ὅλες τίς δουλειές» τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ.

Μέ τέτοια προσόντα καί μέ τόσο σοβαρές ὑπηρεσίες στόν ἡγεμόνα, ὅταν ἀνέβηκε τό ΠΑΣΟΚ στήν ἐξουσία ἔπρεπε καί ὁ Ζιάγκας νά ἀρχίσει νά εἰσπράττει τίς «ἀντιμισθίες» του. Ἀνάμεσα σ' αὐτές ἦταν καί τό «βόλεμα» τοῦ πρώτου φιλαράκου του, τοῦ Σεφτελῆ. Γιά τόν Ζιάγκα ὁ Σεφτελῆς ἦταν παιδί «τζιμάνι»...

Ὁ Σεφτελῆς διορίστηκε, λοιπόν, Γενικός καί διευθύνων σύμβουλος τοῦ ΟΠΑΠ. Στή συνέχεια, σέ μιά ἀπό τίς πρῶτες συνεδριάσεις του, τό Δ.Σ. τοῦ ΟΠΑΠ μεταβίβασε ὅλες τίς ἁρμοδιότητές του στόν διευθύνοντα σύμβουλο Σεφτελῆ, ὁ ὁποῖος ἀπό ἐκεῖ καί ὕστερα ἔδρασε ὡς **ἀπόλυτος ἄρχων** στόν τομέα διαχείρισης τῶν δισεκατομμυρίων πού καταθέτουν κάθε βδομάδα οἱ Ἕλληνες γιά ν' ἀγοράσουν τήν ἐλπίδα γιά ἕνα ...13άρι στό ΠΡΟ-ΠΟ!

Σύμφωνα, ὅμως, μέ τόν Κανονισμό τοῦ ΟΠΑΠ ὁ Γενικός Διευθυντής πρέπει νά ἔχει πτυχίο Ἀνώτατης Σχολῆς. Ὁ Σεφτελῆς, ἐφαρμόζοντας τό δόγμα «στήν Ἑλλάδα εἶσαι ὅ,τι δηλώσεις», ἐδήλωσε «Οἰκονομολόγος» καί θεώρησε τό ζήτημα λῆξαν!

Ὁ Νομικός Σύμβουλος τοῦ ΟΠΑΠ, ὅμως, Σερπᾶνος, ἀνηψιός τοῦ γνωστοῦ βουλευτῆ τοῦ ΠΑΣΟΚ, ζήτησε ἀπό τόν Σεφτελῆ νά καταθέσει στόν Ὀργανισμό τούς τίτλους σπουδῶν του. Καί ὁ μέν ἀνηψιός Σερπᾶνος ἀκόμα περιμένει τό... πτυχίο τοῦ Σεφτελῆ, ἀλλά ὁ θεῖος καί βουλευτής Σερπᾶνος (παλιός πολιτικός καί βουλευτής ἀπό τά χρόνια τῆς Ἕνωσης Κέντρου) δέν ἄντεξε καί ἀνέβηκε στό Καστρί γιά νά πεῖ στόν Ἀνδρέα: «Μά καλά, γι' αὐτό ἀγωνιστήκαμε ἐμεῖς μιά ὁλόκληρη ζωή; Γιά νά διορίζονται στίς ἀνώτατες θέσεις τοῦ κρατικοῦ

μηχανισμοῦ ἄνθρωποι πού δέν ἔχουν οὔτε τά τυπικά προσόντα τοῦ νόμου;».

Δέν μάθαμε τί ἀπάντηση ἔδωσε ὁ ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ. Προφανῶς θά εἶπε γιά τόν Σεφτελῆ ἐκεῖνο τό ἀμίμητο πού εἶχε πεῖ γιά τόν Σωτηρλῆ, ὅτι δηλαδή εἶναι ...**καλό παιδί (ἄς κάνουμε στραβά μάτια!).**

Πρίν ἀπό τά Χριστούγεννα τοῦ 1984 ὁ Σεφτελῆς χρειάστηκε μετρητά. Φώναξε, λοιπόν, κάποιον ὑπάλληλο τοῦ ΟΠΑΠ καί τοῦ εἶπε: «Ξέρεις κάτι; Πρέπει νά... πληρωθῶ τίς ἄδειές μου τοῦ 1983 καί τοῦ 1984».

«Μά ὁ Κανονισμός δέν τό ἐπιτρέπει αὐτό, κύριε Διευθυντά», τόλμησε νά παρατηρήσει ὁ ὑπάλληλος.

«Φέρε ἐδῶ νά σοῦ ὑπογράψω ἐγώ ὁ ἴδιος τήν ἐντολή», εἶπε ὁ Σεφτελῆς. Καί ἔτσι ἔγινε. Εἰσέπραξε, δηλαδή, μέ δική του εντολή, παρά τόν Κανονισμό, κάπου 250.000 δραχμές γιά ἄδειες! Ψίχουλα, θά πεῖτε, σέ σχέση μέ τά ποσά πού κυκλοφοροῦν καί ἀκούγονται στή σοσιαλιστική πιάτσα τῶν σκανδάλων; Ἀξίζει ἐπί τῶν ἡμερῶν τοῦ ΠΑΣΟΚ νά ἀσχολούμεθα μέ κάτι τέτοια μικροπράγματα; Ἄς προχωρήσουμε, λοιπόν, καί στά κάπως μεγαλύτερα.

Ὅπως θά θυμοῦνται οἱ ἀναγνῶστες, ἐδῶ καί δυό χρόνια περίπου ἄλλαξαν τά δελτία τοῦ ΠΡΟ-ΠΟ. Μέχρι τότε τά τύπωνε ἡ ἑταιρεία ΤΑΝ ΤΡΟΣ καί τά χρέωνε στόν ΟΠΑΠ μέ 520 δραχμές τή χιλιάδα. Ξαφνικά, ὅμως, πάρθηκε ἡ ἀπόφαση νά ἀλλάξουν τά δελτία. Ἀποτέλεσμα: Σταμάτησε νά τά τυπώνει ἡ ΤΑΝ ΤΡΟΣ καί τά πῆρε ἄλλη ἑταιρεία, ἡ ὁποία τά χρέωνε πλέον στόν ΟΠΑΠ πρός 790 δραχμές τή χιλιάδα, δηλαδή μέ μιά αὔξηση πάνω ἀπό 50%!!

Καί δέν ἦταν μόνο αὐτό. Ἡ ΤΑΝ ΤΡΟΣ ἔκανε ἀγωγή κατά τοῦ ΟΠΑΠ, δικαιώθηκε καί ὁ Ὀργανισμός καταδικάστηκε νά τῆς πληρώσει 35.000.000 δραχμές.

Ἀκολουθεῖ μιά ἁλυσίδα συμπτώσεων:

Κάνει ὁ ΟΠΑΠ διαγωνισμό τό καλοκαίρι τοῦ '84 γιά νά προμηθευτεῖ ἑφτά ἡμιφορτηγά. Στόν διαγωνισμό καλύτερη τιμή προσφέρει ἡ «Ἑλληνοϊαπωνική». Κάνει προσφορά μέ συνολική τιμή γύρω στά 6.000.000 δρχ. Ὁ Σεφτελῆς, ὅμως, προτιμάει ἄλλη ἑταιρεία, ἡ ὁ-

ποία ζητοῦσε πάνω ἀπό 9.500.000 δραχμές... Καί τί σύμπτωση! Ὁ Σεφτελῆς ἐργαζόταν πρίν σ' αὐτή τή δεύτερη ἑταιρεία!

Στά τέλη τοῦ '84 ὁ ΟΠΑΠ ἀγοράζει τσάντες ἀπό τό κατάστημα ἀθλητικῶν εἰδῶν LANSEI. Τί σύμπτωση κι' ἐδῶ! Τό κατάστημα αὐτό ἀνήκει στόν ... πεθερό τοῦ Σεφτελῆ!

Ὅλοι οἱ πράκτορες τοῦ ΠΡΟ-ΠΟ ἀσφαλίζονται κάποια στιγμή στήν Ἀσφαλιστική Ἑταιρεία πού ἔχει Πρόεδρο τόν ἀδελφό τοῦ Σήφη, Ἀνδρέα Βαλυράκη. Σύμπτωση κι' αὐτό. Πάντως τά ἀσφάλιστρα φτάνουν περίπου στά 100.000.000 δραχμές τόν χρόνο καί ἀξίζει τόν κόπο νά μάθουμε κάποτε ἄν αὐτή ἡ ἀσφάλιση ἔγινε μέσω τοῦ τρίτου ἀδελφοῦ τοῦ ὑφυπουργοῦ ἀθλητισμοῦ, Γιώργου Βαλυράκη, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται σ' αὐτή τήν ἀσφαλιστική ἑταιρεία σάν πράκτορας!

Τό μεγαλύτερο σκάνδαλο, ὅμως, τό ἀποκάλυψε πρίν ἀπό μερικούς μῆνες μιά ἀπογευματινή ἐφημερίδα τῆς Ἀθήνας. Σύμφωνα μέ τό δημοσίευμα, ὁ Σεφτελῆς εἰσέπραξε ἀπό μιά γερμανική ἑταιρεία **προμήθεια** 300.000 μάρκα. Ἀπό τήν ἑταιρεία αὐτή ὁ ΟΠΑΠ ἀγοράζει τό καρμπόν τῶν δελτίων τοῦ ΠΡΟ-ΠΟ. Καί πρέπει ἐδῶ οἱ ἀναγνῶστες νά σημειώσουν ὅτι ἡ ἀγορά τοῦ καρμπόν θά μποροῦσε ἄνετα νά γίνει ἀπό ἑλληνικές ἐπιχειρήσεις, γιά νά μήν ἔχουμε ἄσκοπη ἐξαγωγή συναλλάγματος. Ἀλλά τό μεγάλο θέμα εἶναι πάντοτε ἡ «προμήθεια» τῶν 300.000 μάρκων. Καί φαίνεται ὅτι ἡ ἀποκάλυψη αὐτή δέν καταπίνεται εὔκολα, ἀφοῦ ἡ ἐφημερίδα πού τήν ἔφερε σέ φῶς ἔγραψε ὅτι **ἔχει στά χέρια της** τήν ἀπόδειξη καταβολῆς τοῦ παραπάνω ποσοῦ!!

Ἔχω, ὅμως, κι' ἐγώ στοιχεῖα στά χέρια μου. Ἔχω τίς ὑπ' ἀριθ. 2223 καί 2231/1985 ἀποφάσεις τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν.

Καί οἱ δύο αὐτές ἀποφάσεις εἶναι **ἐκτελεστές**. Καί οἱ δύο ἀφοροῦν ὀφειλές τοῦ Σεφτελῆ ἀπό δάνεια στήν Ἐθνική Τράπεζα. Τά ποσά πού ὀφείλει ὁ Σεφτελῆς, σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις αὐτές, εἶναι 3.500.000 καί 8.500.000 δραχμές, δηλαδή συνολικά πάνω ἀπό 12.000.000 δρχ.

Σήμερα, βέβαια, ἡ συνολική ὀφειλή θά εἶναι πολύ μεγαλύτερη, ἄν ὑπολογίσει κανείς καί τούς νόμιμους τόκους: Ὑπολογίζεται σέ

περίπου 30 ἑκατομμύρια.

Ὑπάρχει καί ἡ δικαστική δαπάνη πού ἔχει ἐπιδικαστεῖ ὑπέρ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας: Πάνω ἀπό 300.000 δραχμές.

Καί τά συγκεκριμένα ἐρωτήματα εἶναι : Ἔχουν κοινοποιηθεῖ οἱ ἀποφάσεις αὐτές ἀπό μέρους της Τράπεζας στόν Σεφτελῆ; Καί ἄν ἔχουν κοινοποιηθεῖ, τί ἔχει κάνει μέχρι τώρα ἡ Ἐθνική Τράπεζα γιά νά εἰσπράξει τά ποσά πού χρωστάει ὁ Σεφτελῆς;

Ἄν πάλι δέν ἔχουν κάν κοινοποιηθεί, ποιά ἀόρατα χέρια σταματοῦν τίς ἐναντίον τοῦ Σεφτελῆ νόμιμες διώξεις, στίς ὁποῖες ὑποχρεοῦται νά προβεῖ ἡ Ἐθνική Τράπεζα; Ποιός κρατάει πεισματικά τίς ἀποφάσεις αὐτές στά συρτάρια του καί δέν ἐκτελοῦνται; Μιλῆστε, κύριε Παναγόπουλε!

Διότι, ἄν... σεφτελίστηκε ὁ ΟΠΑΠ, αὐτό δέν σημαίνει ἐπιτέλους ὅτι πρέπει νά... σεφτελιστεί καί ὁλόκληρη ἡ Ἐθνική Τράπεζα! Πρός Θεοῦ, πλέον! Εἶναι ἀπείρου κάλλους «σενάριο» ἡ περίπτωση τοῦ Σεφτελῆ, ὁ ὁποῖος ἀπό γυναικεῖα ἐσώρρουχα πού πουλοῦσε στήν ἰδιόκτητη «μπουτίκ» του ἔγινε κάποιο φεγγάρι οἰκονομικός διευθυντής τῶν ἐκδοτικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Πώποτα καί ὕστερα τοποθετήθηκε Διευθύνων Σύμβουλος τοῦ ΟΠΑΠ. Στή θέση αὐτή γράφει σήμερα τή μεγάλη σελίδα τῆς ζωῆς του.

Μέσα στόν ΟΠΑΠ, λοιπόν, στελέχη, συνεργάτες καί ὑπάλληλοι σιγομουρμουρίζουν: Ἐδῶ ὁ Σεφτελῆς, ἐκεί ὁ Σεφτελῆς, ποῦ εἶναι ὁ... Ζιάγκας; Ἀλλά τό σκάνδαλο Σεφτελῆ ἦταν μιά βρωμερή ὑπόθεση πού δέν μποροῦσε νά σκεπαστεῖ μέ καμμιά δύναμη. Ὁ εἰσαγγελέας κινήθηκε –ἐπιτέλους– καί ἡ τσιμπίδα τοῦ νόμου ἄρχισε νά τόν «ἀγγίζει». Βρέθηκε κατηγορούμενος μέ βαρύτατες κατηγορίες.

Θά τά καταφέρει νά ξεγλιστρήσει τελικά ὁ Σεφτελῆς, ἤ θά καταλήξει στόν Κορυδαλλό; Ἀπό τόν... Μιχάλη Ζιάγκα ὅλα μπορεῖ νά τά περιμένει κανείς.

26. ΕΝΑ «ΔΩΡΟ» ΣΤΟ ΛΑΤΣΗ ΠΟΥ ΑΞΙΖΕΙ 2 1/2 ΔΙΣ

Ἐδῶ καί ἀρκετόν καιρό ἡ χώρα μας βρίσκεται σέ μιά τραγελαφική κατάσταση, καθώς ὁ χορός τῶν δισεκατομμυρίων συνεχίζεται μέσα ἀπό τά ἀλλεπάλληλα βορβορώδη σκάνδαλα τοῦ ΠΑΣΟΚ. Ἰδιαίτερα ἀξιοθρήνητη εἶναι ἡ κατάσταση τῶν ἐναπομενόντων φανατικῶν ψηφοφόρων τοῦ ΠΑΣΟΚ καί τῶν ἀφελῶν ὀπαδῶν τοῦ ΚΚΕ, οἱ ὁποῖοι οὔτε σήμερα θέλουν νά συνειδητοποιήσουν ὅτι ἀποτέλεσαν καί ἀποτελοῦν τά «θύματα» τῆς μεγαλύτερης πολιτικής ἀπάτης τοῦ αἰώνα μας. Καί τό χειρότερο βέβαια γι' αὐτούς εἶναι ὅτι ἡ ἀπάτη καρποφόρησε καί ὑπάρχει ἐν ὀνόματι τοῦ... σοσιαλισμοῦ!

Θά ἦταν, ἐν τούτοις, ἀρκετό αὐτοί οἱ ἀφελεῖς «σύντροφοι», ἀντί νά καταπίνουν τίς σαπουνόφουσκες τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου περί παραπομπής τῶν σκανδάλων στή Δικαιοσύνη, νά ἔβαzαν νά δουλέψει λίγο τό μυαλό τους.

Τί δουλειά εἶχε ὁ ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ νά πίνει κάθε τόσο οὐΐσκυ μέ τόν Κασόγκι; Ἀναρωτήθηκαν ποτέ γιατί ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου κάλεσε στήν Ἑλλάδα τόν κύριο Σπανό καί τοῦ ἀπέδωσε περίπου τιμές... ἀρχηγοῦ κράτους; Πόσοι Ἕλληνες γνωρίζουν τό βάθος τῶν σχέσεων τοῦ πρωθυπουργοῦ μέ τόν μεγαλοεφοπλιστή καί μεγαλοκεφαλαιοῦχο Γιάννη Λάτση;

Σήμερα φέρνω στό φῶς τῆς δημοσιότητας μιά ὑπόθεση 2 1/2 δισεκατομμυρίων δραχμῶν, δηλαδή ἑνός κολοσσιαίου ποσοῦ τό ὁποῖο ἔχει χάσει τό Δημόσιο καί τό ἔχει ὠφεληθεῖ ὁ μεγαλοεπιχειρηματίας Λάτσης!

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἀνάμεσα στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Λάτση στήν Ἑλλάδα εἶναι καί τά μεγάλα Διϋλιστήρια τῆς «ΠΕΤΡΟΛΑ». Τό 1981 οἱ ἁρμόδιες ὑπηρεσίες τοῦ ὑπουργείου Χωροταξίας διαπιστώνουν τό ἐκπληκτικό γεγονός ὅτι ὅλες οἱ μεταλλικές δεξαμενές καί οἱ διάφορες ἐγκαταστάσεις τῶν Διϋλιστηρίων τῆς ΠΕΤΡΟΛΑ ἔχουν ἀνεγερθεῖ καί κατασκευαστεῖ χωρίς τήν ἀπαιτούμενη ἀπό τό νόμο οἰκοδομική ἄδεια!

Κάνοντας τό καθῆκον τους οἱ ὑπάλληλοι τῆς Νομαρχίας Δυτικῆς Ἀττικῆς ἐφάρμοσαν τόν Γενικό Οἰκοδομικό Κανονισμό (ΓΟΚ) καί χαρακτήρισαν μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 29942/274/1982 ἀπόφασή τους τίς ἐγκαταστάσεις καί τίς μεταλλικές δεξαμενές τῶν Διϋλιστηρίων ΠΕΤΡΟΛΑ **παράνομες** καί **αὐθαίρετες**!

Ὕστερα ἀπό αὐτό ἔπρεπε, σύμφωνα μέ τόν ὄγκο τῶν αὐθαιρέτων κτισμάτων καί κατασκευῶν, νά ἐπιβληθεῖ σέ βάρος τοῦ κ. Λάτση τό ἀνάλογο χρηματικό πρόστιμο.

Οἱ αὐθαιρεσίες τῆς ΠΕΤΡΟΛΑ εἶχαν, ὅμως, τόσο μεγάλη ἔκταση, ὥστε τελικά ὑπολογίστηκε ὅτι ὁ Λάτσης ἔπρεπε νά πληρώσει στό Δημόσιο γιά μέν τίς μεταλλικές δεξαμενές πρόστιμο **2 δισεκατομμυρίων δραχμῶν**, γιά δέ τά ὑπόλοιπα κτίσματα 550.000.000 δρχ., δηλαδή συνολικά πάνω ἀπό 2 1/2 δισεκατομμύρια δραχμές.

Δέν εἶμαι σέ θέση νά γνωρίζω ποιός εἶχε τήν πρωτοβουλία τῆς πρώτης ἐπαφῆς τους, ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου ἤ ὁ Γιάννης Λάτσης. Γεγονός, ὅμως, εἶναι ὅτι ἀκριβῶς ἐκείνη τήν ἐποχή ἀρχίζει νά σιγοψιθυρίζεται στούς ἐπιχειρηματικούς καί κοινωνικούς κύκλους τῆς Ἀθήνας ὅτι Ἀνδρέας Παπανδρέου καί Λάτσης «τά ἔχουν βρεῖ» καί ὅτι ἀνάμεσά τους ἔχουν ἀρχίσει νά καλλιεργοῦνται στενές σχέσεις.

Οἱ σχέσεις αὐτές, βέβαια, θά ἐξακριβωθοῦν ἀργότερα κατά τρόπο πού κανείς δέν μπορεῖ νά ἀμφισβητήσει. Καί δέν ἦταν μόνο τό γεγονός ὅτι οἱ ἐφημερίδες ἀσχολήθηκαν κάποια ἐποχή μ' ἕνα σύντομο δῆθεν ἐρωτικό εἰδύλλιο ἀνάμεσα στόν Γιωργάκη Παπανδρέου καί σέ μιά ἀπό τίς κόρες τοῦ κ. Λάτση, ὅσο κυρίως τό ὅτι ὁ ἴδιος ὁ πρωθυπουργός βρέθηκε στό πλάϊ τοῦ Λάτση στά «βαφτίσια» καί τήν καθέλκυση ἑνός νέου πετρελαιοφόρου τοῦ Ἕλληνα μεγαλοεφοπλιστῆ. Τό πετρελαιοφόρο αὐτό, χωρητικότητας 500.000 πε-

ρίπου κόρων, μετά τίς παράτες καί τίς διαφημίσεις ὑπέρ τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας στήν Ἐλευσίνα, ἐξετέλεσε ἕνα καί μοναδικό ταξίδι μέ τή σημαία μας: Αὐτό πού ὁδηγοῦσε στά διαλυτήρια πλοίων τῆς Φορμόζας ὅπου διαλύθηκε καί πουλήθηκε γιά παλιοσίδερα!

Θυμᾶμαι ὅτι συζητοῦσα τό θέμα αὐτό μέ τόν Ἀμερικανό ἐπιχειρηματία φίλο μου Πάτρικ Κλήφφορντ σ' ἕνα ταξίδι πού ἔκανα στίς ΗΠΑ. Ὅταν, λοιπόν, ἐξέφρασα στόν συνομιλητή μου τίς ἐπιφυλάξεις μου γιά τό ἄν ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου εἶχε πράγματι «συνδεθεῖ» μέ τόν Λάτση, ὁ Κλήφφορντ χαμογελώντας μοῦ εἶπε: «Μά, ἦταν ποτέ δυνατόν νά μήν τά βροῦν τελικά ὁ Παπανδρέου μέ τόν Λάτση, ὕστερα ἀπό τόσες πολλές φανερές καί κρυφές διασυνδέσεις πού ἔχουν καί οἱ δυό τους μέ τούς Ἄραβες;».

Παρουσιάζει, λοιπόν, μεγάλο ἐνδιαφέρον ἀπό αὐτή τήν ἄποψη νά παρακολουθήσουμε τήν ἐξέλιξη πού εἶχε ἡ ὑπόθεση τῆς ἐπιβολῆς τῶν παραπάνω προστίμων τῶν 2 1/2 δισεκατομμυρίων δραχμῶν σέ βάρος τοῦ Γιάννη Λάτση.

Ὁ Ἕλληνας μεγιστάνας ἄσκησε, βέβαια, προσφυγή γιά ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπό τά πρόστιμα. **Δέν προσέφυγε, ὅμως, στά τακτικά ἑλληνικά δικαστήρια!** Προσέφυγε σέ μιά Διαιτησία πού προβλεπόταν μέν ἀπό τή σύμβασή του μέ τό Ἑλληνικό Δημόσιο, ἀλλά εἶχε δικαιοδοσία μόνο σέ διαφορές πού τυχόν θά προέκυπταν κατά τήν ἐφαρμογή τῆς σύμβασης ἀνάμεσα στό Δημόσιο καί τήν ΠΕΤΡΟΛΑ.

Χαρακτηριστικό εἶναι τό ὅτι τό ἕνα ἀπό τά τρία μέλη αὐτοῦ τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ἦταν ὁ νομικός σύμβουλος τοῦ Λάτση, δικηγόρος Φιλοποίμην Τσιχριτζῆς, ὅπως ἐπίσης καί τό γεγονός ὅτι στούς Διαιτητές... **προκαταβλήθηκε ἡ ἀμοιβή τους,** ἡ ὁποία κανονίστηκε στό ποσό τῶν 2.750.000 δραχμῶν! Τό ποσό αὐτό προκατέβαλε, βέβαια, στούς Διαιτητές ὁ Λάτσης!

Ἡ ἀπόφαση τῶν Διαιτητῶν δικαίωσε ἀπόλυτα τόν Γιάννη Λάτση ἀκυρώνοντας τά σέ βάρος του πρόστιμα. Καί (ἀκούσατε, ἀκούσατε!) καταδίκασε τό Ἑλληνικό Δημόσιο νά πληρώσει στόν Λάτση 1.375.000 δραχμές ἀπό τά χρήματα τοῦ λαοῦ, ὡς συμμετοχή τοῦ Δημοσίου στήν ἀμοιβή τῶν Διαιτητῶν!

Φαίνεται, ὅμως, ὅτι κάτι τέτοιο ἦταν πολύ «χοντρό» γιά νά περάσει ἀπαρατήρητο καί χωρίς ἀντιδράσεις ἀπό τούς κύκλους τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους. Κάποιος ἔντιμος ἄνθρωπος ἀντέδρασε. Ἔτσι, ἔστω καί μέ καθυστέρηση πέντε μηνῶν, οἱ νομικές ὑπηρεσίες τοῦ Δημοσίου ἔκαναν ἀγωγή στά τακτικά δικαστήρια, θεωρώντας ὡς νομικά ἀνύπαρκτη τήν παραπάνω ἀπόφαση τῶν Διαιτητῶν καί ἐπιμένοντας στό ὅτι ὁ κ. Λάτσης ἔπρεπε νά πληρώσει τά πρόστιμα πού εἶχαν καταλογιστεῖ σέ βάρος του.

Δέν χρειάζεται ἀσφαλῶς νά ἔχει κανείς εἰδικές νομικές γνώσεις γιά νά καταλάβει ὅτι αὐτή ἡ θέση τῶν δικηγόρων τοῦ Δημοσίου ἦταν ἡ μόνη ὀρθή καί ἐπιβεβλημένη. Καί θά δοῦμε πλέον ἄν ἡ τακτική Δικαιοσύνη καί ὁ Ἄρειος Πάγος τελικά θά δικαιώσουν τόν μεγιστάνα Γιάννη Λάτση.

Καί ὅλα αὐτά ὅταν τήν ἴδια στιγμή χιλιάδες ἄνθρωποι τοῦ μόχθου ὁδηγοῦνται καθημερινά στά δικαστήρια καί στίς φυλακές γιά ἕνα μικρό αὐθαίρετο. Γιά ἕνα κεραμίδι πού θέλησαν νά βάλουν πάνω ἀπό τό κεφάλι τους. Τήν ἴδια στιγμή πού οἱ μπουλντόζες τοῦ ΥΠΕΧΩΔΕ γκρεμίζουν ἀνελέητα τά ὄνειρα φτωχῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ μας. Ἀλλά καί ὅσοι στάθηκαν τυχεροί καί κατόρθωσαν μετά ἀπό χίλια–μύρια βάσανα νά νομιμοποιήσουν τό μικρό τους αὐθαίρετο, συνωστίζονται σάν τά πρόβατα στίς οὐρές τῶν Δημοσίων Ταμείων γιά νά πληρώσουν τίς περίφημες δόσεις νομιμοποίησης πού δέν ἔχουν τελειωμό.

Μέσα μου μιά φωνή μοῦ ψιθυρίζει ἀδιάκοπα: «Ἀνόητε, στό τέλος ο Λάτσης θά δικαιωθεῖ! Βάζουμε στοίχημα;».

Στήν σοσιαλιστική Ἑλλάδα τοῦ Κουτσόγιωργα γιατί νά μήν τό θεωρήσω φυσικό; Νά λείπουν, λοιπόν, τά στοιχήματα.

27. ΤΑ ΒΡΩΜΙΚΑ ΛΕΦΤΑ ΤΗΣ «ΕΞΟΡΜΗΣΗΣ»

Ὁ Ἀμερικανός μεγαλοεκδότης ἐφημερίδων Χήρστ εἶχε κάποτε πεῖ ὅτι οἱ πολιτικοί μπορεῖ νά ἀνησυχοῦν γιά ὅσα πρόκειται νά γράψουν οἱ ἐφημερίδες πού τούς ἀντιπολιτεύονται, ἀλλά κυριολεκτικά «τρέμουν» γιά ὅσα εἶναι δυνατόν νά γραφοῦν ἀπό τίς ἐφημερίδες πού τούς ...ὑποστηρίζουν!

Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου γνώριζε καί γνωρίζει αὐτή τήν μεγάλη ἀλήθεια. Προσπάθησε, λοιπόν, ἀρκετές φορές νά ἀποκτήσει ἕναν ὁλότελα **δικό του** ἔλεγχο σέ μιά μερίδα τοῦ καθημερινοῦ πολιτικοῦ Τύπου, ἀλλά χωρίς ἐπιτυχία μέχρι σήμερα. Καί τό χειρότερο ὅλων ἦταν ὅτι αὐτές του οἱ προσπάθειες συνδέθηκαν μέ τρομερά **σκάνδαλα**.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ ΕΞΟΡΜΗΣΗ, τό ἐπίσημο κομματικό ὄργανο τοῦ ΠΑΣΟΚ, ποτέ δέν κατόρθωσε νά γίνει αὐτό πού λέμε «μαζικό» ἔντυπο. Παρά τίς ἐπανειλημμένες ὁδηγίες καί συστάσεις τοῦ κόμματος πρός τίς τοπικές καί τίς κλαδικές ὀργανώσεις ὅλα τά μέλη τοῦ ΠΑΣΟΚ νά ἀγοράζουν καί νά διαδίδουν τήν ΕΞΟΡΜΗΣΗ, τό φύλλο αὐτό πάντοτε φυτοζωοῦσε καί φυτοζωεῖ.

Ἐπί πλέον, δέν ὑπάρχει **διαφάνεια** στά οἰκονομικά τῆς ΕΞΟΡΜΗΣΗΣ. Κανείς δέν γνωρίζει ποιός χρηματοδοτεῖ αὐτή τήν ἐπί χρόνια «ζημιογόνα» κομματική ἐφημερίδα. Καί ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση στήν κοινή γνώμη ἡ πρόσφατη ἀποκάλυψη ὅτι πιθανόν ἀνάμεσα στούς χρηματοδότες τῆς ΕΞΟΡΜΗΣΗΣ νά συμπεριλαμβάνεται καί ὁ ἀρχηγός τῆς φρικαλέας «ἑταιρείας δολοφόνων», δικηγόρος καί πρώην δήμαρχος τοῦ ΠΑΣΟΚ Χρῆστος Παπαδόπουλος!

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, στούς ἐκδότες τῶν τριῶν μεγάλων ἐφημερίδων πού ὑποστηρίζουν ἔκθυμα τό ΠΑΣΟΚ τά τελευταῖα αὐτά χρόνια ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου δέν ἔχει καμμιά ἀπολύτως ἐμπιστοσύνη. Πιστεύει ὅτι οἱ ἐκδότες αὐτοί παίζουν πάντοτε τό δικό τους πολιτικό καί κυκλοφοριακό παιχνίδι καί ὅτι δέν θά διστάσουν νά γκρεμίσουν τόν ἴδιο καί τό ΠΑΣΟΚ ἀπό τήν ἐξουσία, ἄν διαμορφωθοῦν καινούργιες συνθῆκες στήν ἐξέλιξη τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς.

Ἔτσι, φυσικό ἦταν ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου νά ἐπιδιώξει νά ἀποκτήσει καθημερινές ἐφημερίδες πού νά βρίσκονται κάτω ἀπό τόν **δικό του καί μόνο πλήρη ἔλεγχο**.

Καί πρέπει ἐδῶ νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου δέν ἔχει καμμιά ἀπολύτως ἐμπιστοσύνη οὔτε στήν ΑΥΡΙΑΝΗ, παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ἐφημερίδα αὐτή τόν ὑποστηρίζει **προσωπικά** καί τοῦ χρησιμεύει γιά νά προλειαίνει τό ἔδαφος ὅταν πρόκειται, ὡς ἄλλος Κρόνος, νά... φάει κάποιο ἀπό τά παιδιά του! Μπορεῖ ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου νά ἔφτασε στό σημεῖο νά χαρακτηρίσει τήν ΑΥΡΙΑΝΗ... «ὑπόδειγμα ἀνεξάρτητης δημοσιογραφίας», ἀλλά εἶμαι σέ θέση νά βεβαιώσω προσωπικά τούς ἀναγνῶστες ὅτι ὁ ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ πολύ θά ἐπιθυμοῦσε νά μήν εἶχε ποτέ συνδεθεῖ μέ τούς ἀδελφούς Κουρῆ!

ΟΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΩΠΟΤΑΣ ΚΑΙ ΛΙΝΤΟΒΟΗΣ

Τό 1982 τό ΠΑΣΟΚ εἶναι πλέον παντοδύναμο στήν ἐξουσία. «Ἔ, καιρός εἶναι πιά», σκέφτεται ὁ Ἀνδρέας, «νά βγάλουμε ἀποκλειστικά δικές μας ἐφημερίδες»! Γιά τόν σκοπό αὐτό ἐπιλέγεται ὁ Θανάσης Πώποτας. Ὁ Πώποτας μέχρι τήν ἐποχή ἐκείνη ἔχει ἀσχοληθεῖ μέ τήν ἔκδοση μικρῶν ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων. Εἶναι ὅμως στενός φίλος καί, ὅπως ὑποστηρίζουν μερικοί, κουμπάρος τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου καί σχεδιάζει νά μπεῖ δυναμικά στό χῶρο τοῦ καθημερινοῦ πολιτικοῦ Τύπου. Ἐκδίδει, λοιπόν, δύο ἐφημερίδες: Τίς ΕΙΔΗΣΕΙΣ καί τήν ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΓΝΩΜΗ. Ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου ἀμέσως μετά τήν ἔκδοσή τους λέει: «Θανάση, σέ εὐγνωμονῶ». Ὅμως...!

Παρά τό γεγονός ὅτι τήν ἐποχή ἐκείνη τό ΠΑΣΟΚ βρίσκεται στό ἀπόγειο τῆς δύναμης καί τῆς δόξας του καί παρά τίς «κατευθύνσεις» πού δίνονται ἄνωθεν, οἱ ἐφημερίδες τοῦ Πώποτα δέν «πιάνουν».

Κλείνουν καί ἀφήνουν πίσω τους τεράστια χρέη.

Ἀποκαλύπτεται ὅτι ὁ Πώποτας, γιά νά ἐκδόσει τίς ἐφημερίδες του αὐτές, εἶχε ἀφειδῶς δανειοδοτηθεῖ ἀπό τήν Ἐμπορική Τράπεζα, χωρίς μάλιστα νά ὑπάρχουν ἐπαρκεῖς ἐγγυήσεις.

Τά δάνεια αὐτά τά εἶχε ἐγκρίνει ἡ Νομισματική Ἐπιτροπή, δηλαδή ὁ Διοικητής τῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος πού ἀπό τό 1982 εἶχε πάρει στά χέρια του ὅλες τίς ἁρμοδιότητες τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπρόκειτο γιά δάνεια ὕψους 200.000.000 δραχμῶν, πού εἶχαν δοθεῖ **χωρίς ὑποθῆκες** καί ὅπως ἀποκάλυψε ἀργότερα ὁ Πώποτας, τήν Ἐμπορική Τράπεζα τοῦ εἶχε συστήσει ὡς δανειοδότρια ὁ Ἀντώνης Λιβάνης.

Καί μόνο τό γεγονός αὐτό ἀποτελοῦσε **σκάνδαλο πρώτου μεγέθους**. Ἡ Ἐμπορική Τράπεζα, γιά νά δανειοδοτήσει ἐφημερίδες ἔκδηλα ὑποστηρίζουσες τήν Κυβέρνηση, εἶχε παραβεῖ τούς κανόνες ἀσφαλείας τῶν δανείων καί ἦταν τώρα ἀναγκασμένη νά τρέχει στά δικαστήρια γιά νά πετύχει συντηρητικές κατασχέσεις τῶν ὑπολειμμάτων ἀπό τά τυπογραφικά μηχανήματα τῶν ἐκδοτικῶν ἐπιχειρήσεων Πώποτα!

Ἐκεῖ, ὅμως, πού ὅλοι θεωροῦσαν τόν Πώποτα «ναυάγιο», ξαφνικά **ἐπανεκδίδεται** ἡ ἐφημερίδα του ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΓΝΩΜΗ!

Στούς ἐκδοτικούς κύκλους τῶν ἐφημερίδων ὅλοι ἀποροῦν. Ποιοί, ἐπιτέλους, σηκώνουν στούς ὤμους των τό βάρος τῆς χρηματοδότησης τοῦ Πώποτα;

Ὁπότε ξεσπάει τό **δεύτερο μεγάλο σκάνδαλο**. Ἀποκαλύπτεται ὅτι ὁ ὑπάλληλος τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας Σπῦρος Λιντοβόης εἶχε καταχρασθεῖ 57.000.000 δραχμές, τίς ὁποῖες εἶχε δώσει στόν Θανάση Πώποτα γιά τίς ἀνάγκες κυκλοφορίας τῆς πασοκικῆς ἐφημερίδας του! Οἱ πρῶτες σελίδες τῶν ἄλλων ἐφημερίδων γεμίζουν μέ εἰδήσεις καί πληροφορίες για τό καινούργιο αὐτό σκάνδαλο καί συνδέουν τόν Πώποτα μέ τό στενό περιβάλλον τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου καί εἰδικώτερα μέ τόν Διευθυντή τοῦ Πολιτικοῦ του Γραφείου Ἀντώνη Λιβάνη, ὁ ὁποῖος προερχόταν ἐπίσης ἀπό τόν κόσμο τῶν ἐκδόσεων (εἶχε τόν ἐκδοτικό οἶκο ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ πού τόν μεταβίβασε στά παιδιά του καί στή γυναίκα του γιά εὐνόητους λόγους...).

Ὁ Λιντοβόης μηνύθηκε, βέβαια, μετά τήν ἀποκάλυψη, ἀπό τήν Ἐθνική Τράπεζα καί ἡ κατάθεση πού ἔδωσε στή Δικαιοσύνη ἦταν τόσο ἀποκαλυπτική, ὥστε ἀσκήθηκε ἀμέσως δίωξη γιά ἠθική αὐτουργία στήν κατάχρηση κατά τοῦ Θανάση Πώποτα, τοῦ μέχρι τότε φίλου καί ἴσως καί «κουμπάρου» τοῦ πρωθυπουργοῦ!

Ὁ Λιντοβόης, γιά νά δικαιολογήσει τήν ἐκ μέρους του κατάχρηση, λέει στήν κατάθεσή του ὅτι περίπου φοβόταν τόν Πώποτα γιά τήν πολιτική του δύναμη καί ὅτι πάντως πίστευε πώς δέν διατρέχει κίνδυνο, γιατί ὁ Πώποτας τοῦ ἔλεγε ὅτι τόν ὑποστηρίζουν «ὑψηλά ἱστάμενα» πρόσωπα μέσα ἀπό τήν Κυβέρνηση τοῦ ΠΑΣΟΚ. Μάλιστα ὁ Λιντοβόης λέει στήν ἀπολογία του ὅτι ὁ Πώποτας τοῦ εἶχε πεῖ πώς τοῦ «συμπαραστέκεται» ὁ παντοδύναμος τότε «τσάρος» τῆς οἰκονομίας μας Γεράσιμος Ἀρσένης.

Μέσα στό ΠΑΣΟΚ δημιουργοῦνται μεγάλοι κραδασμοί. Ὁ κυβερνητικός ἐκπρόσωπος, μπροστά στήν κατακραυγή γιά τήν κατάχρηση, ἀναγκάζεται νά καλύψει ἐπίσημα μέ δηλώσεις του τόν Διοικητή τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας Παναγόπουλο. Λέει δηλαδή ὅτι ὁ Παναγόπουλος «ἀπολαμβάνει τῆς πλήρους ἐμπιστοσύνης τοῦ Πρωθυπουργοῦ καί τῆς Κυβέρνησης», παρά τήν κατάχρηση χρημάτων τῆς Τράπεζας ἀπό μέρους ὑπαλλήλου της γιά λογαριασμό ἐκδότη φιλοκυβερνητικῆς ἐφημερίδας.

Λέγεται ἀκόμα ὅτι σέ συνεδρίαση τοῦ λεγόμενου «μικροῦ» ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀποφασίστηκε νά ὑπάρξει **πλῆρες ξεκαθάρισμα** καί πάνω σέ ὅσα ἔγραψαν οἱ ἐφημερίδες γιά τίς σχέσεις τοῦ Πώποτα μέ τόν Ἀντώνη Λιβάνη, τόν ὑπ' ἀριθ. 1 ἔμπιστο τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου. Τέτοιου εἴδους «ξεκαθάρισμα», ὅμως, δέν ἔγινε ποτέ. Θυμᾶμαι ἁπλῶς ὅτι κατά τή διάρκεια τῆς δικῆς μου δίκης ὕστερα ἀπό τή γνωστή ἐναντίον μου μήνυση τοῦ Λιβάνη γιά τήν ὑπόθεση τῆς «λίστας», ἕνας ἀπό τούς δικηγόρους ρώτησε τόν Λιβάνη γιατί δέν εἶχε κάνει μήνυση κατά τῶν ἐφημερίδων πού ἐμφάνιζαν τόν Πώποτα ὡς «δικό του ἄνθρωπο».

Ἡ ἐρώτηση ἦταν: «Κύριε Λιβάνη, ἐμφανίζεσθε σήμερα νά θίγεστε διότι ὁ Μπότσαρης σᾶς ἀπέδωσε ὅτι... παραβαίνετε τό Καταστα-

στικό τοῦ ΠΑΣΟΚ! Ἄν αὐτό σᾶς θίγει, δέν αἰσθανθήκατε νά σᾶς θίγουν πολύ περισσότερο ὅσα δημοσιεύτηκαν μέ πηχυαίους τίτλους, ὅτι δηλαδή ἀνήκετε καί σεῖς στό κύκλωμα Λιντοβόν-Πώποτα;»

Καί ἐκεῖνος δέν... ἀπάντησε!

Τά ξεδιάλυνε ὅμως ὅλα τελικά ὁ ἴδιος ὁ Πώποτας στή δίκη του κατά τοῦ «Ἐλεύθερου Τύπου». Ἐκεῖ ὁμολόγησε ὅτι ὁ Λιβάνης τοῦ ἔφτιαξε τήν ἑταιρεία 50-50% μέ κάποιον Ζαχόπουλο πού προηγουμένως δέν τόν ἤξερε. Καί πρόσθεσε τό συνταρακτικό ὅτι ὁ Λιβάνης δέν ἐνεργοῦσε γιά λογαριασμό του γιατί, ὅπως ξέρουμε ὅλοι, **δέν εἶναι αὐτοκέφαλος**!

ΣΤΟΝ ΑΣΤΕΡΙΣΜΟ ΤΟΥ... ΖΥΓΟΥ (ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ)

Ὁ Πώποτας καί ὁ Λιντοβόνς καταδικάστηκαν. Ἡ δίκη τους εἶχε προκαλέσει μεγάλο ἐνδιαφέρον, γιατί πολλοί περίμεναν συγκλονιστικές ἀποκαλύψεις γιά τό παρασκήνιο τῆς χρηματοδότησης τῶν δύο ἐφημερίδων. Ὅμως, πέρα ἀπό ὅσα εἶπε ὁ Λιντοβόνς, πού ἐπανέλαβε ὅσα ἀπό τήν ἀρχή εἶχε καταθέσει, ἄλλες σημαντικές ἀποκαλύψεις δέν ἔγιναν. Ὁ Πώποτας ἔδειχνε ἀκόμα σίγουρος γιά τόν ἑαυτό του, σάν νά ἐξακολουθοῦσε νά τόν σκεπάζει μιά ἰσχυρότατη ὀμπρέλλα προστασίας.

Ὁ Λιντοβόνς καταδικάστηκε σέ κάθειρξη 10 ἐτῶν καί ὁ Πώποτας σέ φυλάκιση 3 ἐτῶν. Μετά ἀπό μερικούς μῆνες, ὅμως, **ἀποφυλακίστηκαν καί οἱ δύο**! Καί αὐτό, βέβαια, ἦταν τό **τρίτο μεγάλο σκάνδαλο** στήν ὑπόθεση Πώποτα-Λιντοβόν. Καί οἱ δυό τους ἀποφυλακίστηκαν γιά... λόγους ὑγείας!

Ἡ συνέχεια τῆς δικαστικῆς αὐτῆς ἱστορίας ἐπεφύλασσε συνταρακτικές ἐκπλήξεις καί **ἀποκαλύψεις**. Μέ τόν καιρό τό ΠΑΣΟΚ **ἐγκατέλειψε** τόν Πώποτα καί θέλησε νά τόν ἀποτινάξει ὁριστικά ἀπό τόν τράχηλό του.

Στό Ἐφετεῖο οἱ ποινές ἦσαν ἐπίσης **βαρύτατες**. Ὁ Λιντοβόνς καί ὁ Πώποτας ξαναγύρισαν γιά πολύ καιρό στή φυλακή.

Στή δίκη ἐκείνη ὁ Πώποτας δέν ἄντεξε. «Θά μιλήσω», εἶπε

στούς δημοσιογράφους. «Θά ἀνοίξω τό στόμα μου καί θά πῶ πολλά. Μέ ξεγέλασαν. Μέ εἶχαν διαβεβαιώσει ὅτι δέν θά πήγαινα φυλακή»!

«Ποιός»; ρώτησαν οἱ δημοσιογράφοι. «Ποιοί σᾶς εἶχαν διαβεβαιώσει;».

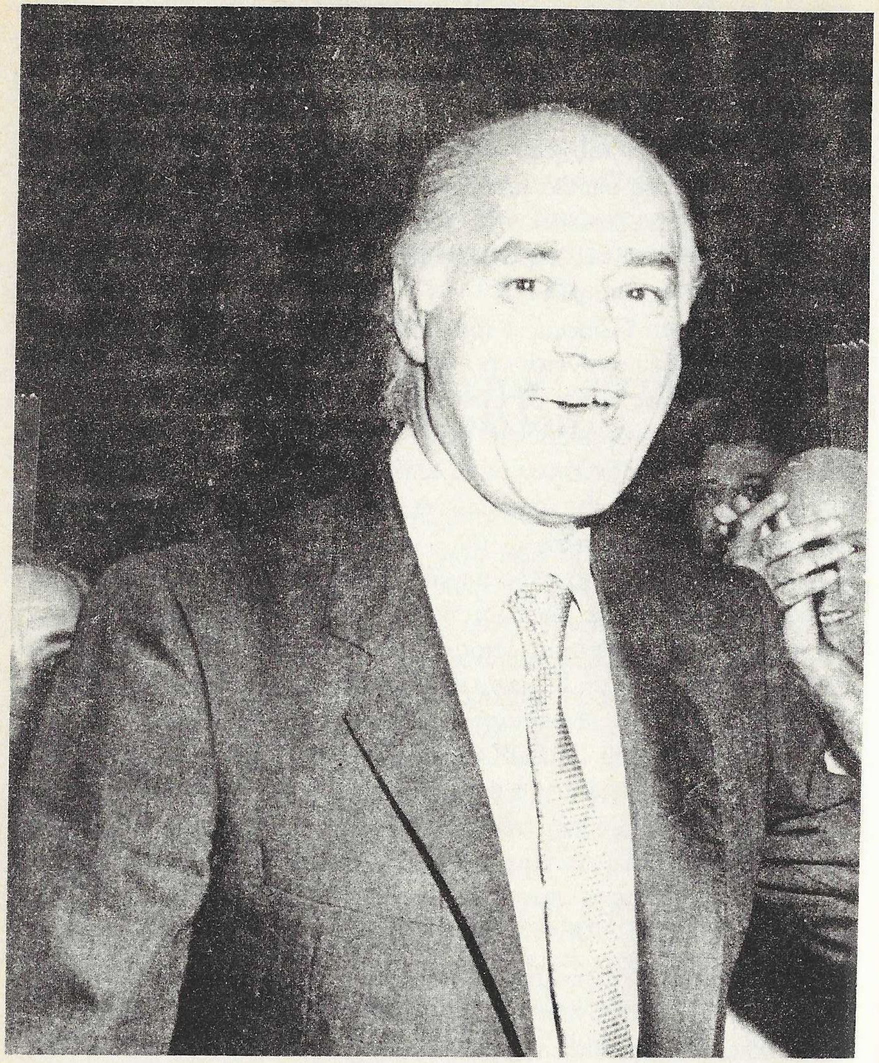
Ἡ ἀπάντηση τοῦ Πώποτα ἦρθε κοφτή καί **συγκλονιστική**: «Πολλοί ἀπό τούς ὑψηλά ἱστάμενους μέ πρῶτον καί καλύτερον τόν τότε ὑπουργό τῆς Δικαιοσύνης, τόν Γεώργιο-Ἀλέξανδρο Μαγκάκη, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶχε πεῖ χαρακτηριστικά: **«Μή φοβᾶσαι τίποτα. Σέ παίρνω ἐγώ ἐπάνω μου»!!!**

Ἡ ὑπόθεση Πώποτα, ἡ τόσο ὀδυνηρή προσωπικά γιά τόν ἴδιο τόν Ἀνδρέα, δέν φαίνεται νά ἔχει κλείσει ὁριστικά. Στίς 15 Μαΐου 1987, ὁ Πώποτας ἔκανε σέ δίκη πού εἶχε μέ τόν «Ἐλεύθερο Τύπο» μιά συνταρακτική ἀποκάλυψη. «Τόν Λιντοβόν», εἶπε, «μοῦ τόν ἔστειλαν γιά νά μέ παγιδεύσουν μέ τά κλεμμένα χρήματά του καί νά ἐξαναγκαστῶ ἔτσι νά μήν ἀποκαλύψω **ἕνα ἄλλο μεγάλο σκάνδαλο πού φτάνει πολύ ψηλά**»!

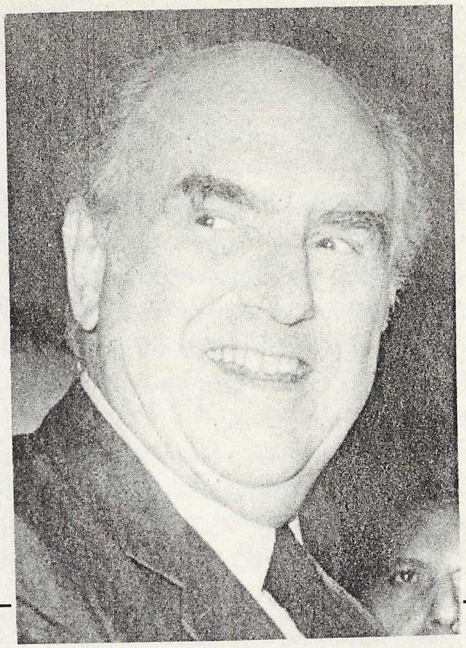
Ποιό εἶναι αὐτό τό ἄλλο μεγάλο σκάνδαλο, κύριε Πώποτα; Πότε θά τό ἀποκαλύψετε; Διότι τόν ἥρωα τοῦ σκανδάλου τόν μαντεύουμε. Εἶναι ἀναμφισβήτητα ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου! Πάνω σέ αὐτό ὁ ὑπαινιγμός τοῦ Πώποτα ἦταν ξεκάθαρος.

Ὅλα αὐτά δέν κλείνουν τόν μεγάλο καί ἀνεξάντλητο φάκελλο τῶν σκανδάλων τοῦ ΠΑΣΟΚ στόν χῶρο τοῦ Τύπου. Ὑπάρχουν ἁμαρτωλά δάνεια, ὑπάρχει ἡ φοβερή ἁλυσίδα διώξεων τῶν ἀντιπολιτευόμενων ἐφημερίδων, ὑπάρχουν σκάνδαλα γύρω ἀπό τίς κρατικές διαφημίσεις, ἀλλά ὑπάρχουν καί κωμικές καταστάσεις, ὅπως ἡ γνωστή διαμάχη ἀνάμεσα στόν Κατσανέβα καί στόν Κουρῆ γιά τήν ἐφημερίδα «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ», πού ἀναγκάστηκε νά τήν κλείσει ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας μέ προσωπική του παρέμβαση, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ κυβερνητικός ἐκπρόσωπος εἶχε δηλώσει ὅτι ὁ πρωθυπουργός... δέν παρεμβαίνει σέ τέτοιου εἴδους ὑποθέσεις καί ἀφοῦ εἶχε βγεῖ ἡ διαμάχη τους στά φόρα μπροστά στά δικαστήρια! Φυσικά, ὁ «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ» ξαναπέρασε στά χέρια τοῦ Κουρῆ καί ὁ Πώποτας βγῆκε ἀπό τή φυλακή «λόγω... βλάβης τῆς ὑγείας του».

Μέ τίς ...ὑγεῖες μας...



«Όπως ὁ σκίουρος περιφέρεται ἀκούραστα στόν κορμό τῆς καρυδιᾶς τό ἴδιο καί ὁ κύριος Κουτσόγιωργας περιφέρεται στόν κορμό τῆς ζωῆς τῆς οἰκογένειας τοῦ πεθεροῦ μου», λέει ἡ Εὔα.



«...μοῦ γράφεις νά γυρίσω πίσω στήν Ἑλλάδα. Τί νά κάνω ἐγώ σέ μία χώρα πού κατοικεῖται ἀπό ὀκτώ ἑκατομμύρια καγκουρώ;»

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

(Ἀπό ἐπιστολή του στόν κουμπάρο του Ἀδαμάντιο Πεπελάση τό 1957)

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

῾Ο Δῆμος Μάρκου Μπότσαρης γεννήθηκε τό 1935 στήν Παιανία καί μεγάλωσε στά Σπάτα. Γιός φτωχῆς καί πολυμελοῦς ἀλλά μέ ἱστορική παράδοση οἰκογένειας πολιτικῶν φυγάδων ἀπό τή Βόρειο Ἤπειρο, εἶχε τήν ἀτυχία νά ξεκινήσει τή ζωή του κάτω ἀπό ἀντίξοες συνθῆκες. Ταυτόχρονα εἶχε ν' ἀντιμετωπίσει καί τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπαγορεύει ἡ βαρειά κληρονομιά τοῦ νά εἶναι κανείς φορέας ἑνός μεγάλου ὀνόματος.

Ξεκίνησε τή σταδιοδρομία του δουλεύοντας συντάκτης σέ ἡμερήσιες ἀθηναϊκές ἐφημερίδες καί περιοδικά. ῾Η δικτατορία τόν βρῆκε νά ἐργάζεται στήν ἐφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», πού ἀργότερα ὑποχρεώθηκε νά διακόψει τήν ἔκδοσή της ἀπό τή χούντα.

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1967 ἔφυγε ἀπό τήν ῾Ελλάδα καί πῆγε στό Σικάγο τῶν ΗΠΑ. Ἐκεῖ σπούδασε Δημόσιες Σχέσεις καί Ὀργάνωση Ἐπιχειρήσεων. Παράλληλα, συνέχισε νά δημοσιογραφεῖ ὡς ἀρχισυντάκτης στίς ἑλληνοαμερικανικές ἐκδόσεις «ΕΛΛΑΣ» καί «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» καί ὡς ἀρθρογράφος στό ἀμερικάνικο περιοδικό "JOURNAL".

Συνέβαλε στόν ἀντιδικτατορικό ἀγώνα μέ πολλά ἄρθρα κατά τῆς χούντας καί μέ ἐκπομπές στά κυριότερα ραδιοφωνικά καί τηλεοπτικά προγράμματα τοῦ Ἰλλινόις. Ὀργανώθηκε στό ΠΑΚ καί παρουσίασε ἀξιόλογη δράση.

Μέ τήν πτώση τῆς δικτατορίας, γύρισε στήν ῾Ελλάδα. Πῆρε μέρος στίς δημοτικές ἐκλογές καί ἐκλέχτηκε πανηγυρικά Δήμαρχος Σπάτων.

Ἔγινε γνωστός στόν ῾Ελληνικό Λαό μέ τή μνημειώδη καί ἀνεπανάληπτη ἀντίδρασή του στήν ἐγκατάσταση τοῦ νέου ἀεροδρομίου στά Μεσόγεια.

῾Η ἀγωνιστική του ἀδιαλλαξία τόν ἔστειλε περισσότερες ἀπό 60 φορές στό ἑδώλιο τοῦ κατηγορουμένου μέ βαρύτατες κατηγορίες, ὅπως: «στάση-ἀντίσταση κατά τῆς Ἀρχῆς», διακεκριμένη φθορά κατά τοῦ Δημοσίου, «βιαιοπραγία κατά ἀστυνομικῶν ὀργάνων καί κατακράτηση» κλπ. Σέ ὅλες αὐτές τίς δίκες ἀθωώθηκε πανηγυρικά.

Τό 1976 ὑποχρεώθηκε νά παραιτηθεῖ ἀπό τό ἀξίωμα τοῦ δημάρχου, ἀλλά στίς ἐκλογές πού ἀκολούθησαν ξαναβγῆκε δήμαρχος μέ ποσοστό 98% –ἕνα ρεκόρ θά ἔλεγε κανείς στά χρονικά– καί ὁ ἀγώνας του συνεχίστηκε.

Τό 1977, ὁ πρόεδρος τοῦ ΠΑΣΟΚ Ἀνδρέας Παπανδρέου, ἐκτιμώντας –ὅπως δήλωσε τότε ὁ ἴδιος– τά ἀπαράμιλλα ἀγωνιστικά προσόντα τοῦ Δήμου Μπότσαρη τόν κάλεσε νά «στρατευθεῖ» γιά νά ὑπηρετήσει τό Λαό μέσα στήν Ἐθνική Ἀντιπροσωπεία. Μετά δεκαπενθήμερο προεκλογικό ἀγώνα ὁ Μπότσαρης ἐκλέγεται βουλευτής.

Στή Βουλή ἔδειξε μαχητική καί ἀσυμβίβαστη δραστηριότητα, μέ περισσότερες ἀπό 200 ὧρες ἀγορεύσεων γεμάτες εὐγλωττία, δυναμισμό, σκληρή κριτική καί ἀποκαλύψεις σκανδάλων πού ἀπασχόλησαν ἀκόμα καί τόν παγκόσμιο Τύπο, ὅπως οἱ ἀποκαλύψεις γιά τά «δάση τοῦ Ζισκάρ Ντ' Ἐσταίν στήν Πύλο», γιά «τά 14 ὑποκαταστήματα τῆς CIA στήν ῾Ελλάδα», γιά «τό σχέδιο Λαβίς», γιά τίς «ἀτασθαλίες στήν κατασκευή τοῦ νέου ἀεροδρομίου» κ.ἄ.

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1983, ἔγραψε καί κυκλοφόρησε τό πρῶτο βιβλίο του μέ τίτλο: «ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΩ ΤΟΥΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ». Λίγο ἀργότερα τό δεύτερο βιβλίο μέ τίτλο: «Η ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ». Στό τέλος τῆς ἴδιας χρονιᾶς κυκλοφόρησε καί τό τρίτο βιβλίο μέ τίτλο «ΠΑΣΟΚ: ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ ΦΑΚΕΛΛΟΣ Νο 1», πού ἀποτελοῦσαν ὅλα μαζί τήν «ΤΡΙΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΦΙΑΛΤΙΚΟΥ ΜΥΘΟΥ». Ἀργότερα ὁλοκλήρωσε τόν κύκλο τῶν ντοκουμέντων μέ τήν ἔκδοση τοῦ «ΑΝΔΡΕΑΣ» καί τέλος μέ τό συγκλονιστικό «ΕΝΑ ΟΥΙΣΚΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟ» μέ πικρές ἀλήθειες πού ἀπογύμνωσαν καί ἀπομυθοποίησαν τελείως τό «Σοσιαλισμό μέ τήν Ἀμερικάνικη μηχανή» τοῦ Προέδρου καί τῶν κορυφαίων τοῦ ΠΑΣΟΚ καί φανέρωσαν στό Λαό τήν πραγματική τους ταυτότητα.

Ὅλα αὐτά τά βιβλία σημείωσαν ἐκπληκτική κυκλοφοριακή ἐπιτυχία.

Τότε, ἔξαλλο, ὀργισμένο ἀλλά καί ἔντρομο τό ΠΑΣΟΚ ἀπό τίς φοβερές ἀποκαλύψεις τῶν βιβλίων τοῦ Δήμου Μπότσαρη, πού ἄφησαν ἄναυδο τόν ἑλληνικό λαό, ὑποχρεώνεται νά τόν μηνύσει.

Μηνυτής ὁ 'Αντώνης Λιβάνης (ὑπόθεση «λίστας») καί μάρτυρες κατηγορίας οἱ 'Ανδρέας Παπανδρέου, Γιῶργος Γεννηματᾶς, Ἄκης Τσοχατζόπουλος, Κώστας Λαλιώτης, 'Αντώνης Στρατῆς, Γιάννης Μεταξᾶς, Κασιμάτης, Σαπουντζῆς κ.ἄ. Ὕστερα ἀπό σκληρή καί πολυήμερη διαδικασία καί μέσα σέ γενική κατάπληξη ὁ μηνυτής 'Αντώνης Λιβάνης προτείνει δικαστικό συμβιβασμό στόν κατηγορούμενο Δῆμο Μπότσαρη.

Ἡ πολύκροτη «δίκη τῆς λίστας» κλείνει μέ ἀναδιπλωμένο τό ΠΑΣΟΚ, ἠθικό δέ καί οὐσιαστικό νικητή τόν κατηγορούμενο συγγραφέα.

'Ακολουθοῦν τά βιβλία του «ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗ» καί «Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΑΤΗ». Σημειώνουν κι αὐτά ἐκπληκτική ἐπιτυχία. Καθιερωμένος πολιτικός συγγραφέας καί ἐξαιρετικά δημοφιλής στό ἀναγνωστικό κοινό ὁ Δῆμος Μπότσαρης ἐμφανίζεται τώρα καί ἀπό τίς στῆλες τῶν ἐφημερίδων.

Ὡς τακτικός συνεργάτης τῆς μαχητικῆς ἐφημερίδας ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ὁ Μπότσαρης γράφει ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 1986 τίς πασίγνωστες πλέον «ἀνοιχτές ἐπιστολές πρός τούς πράσινους συντρόφους». Καί τότε ἀρχίζει νά φαίνεται καθαρά ἡ πλήρης δικαίωση.

Ὅλα ὅσα κατά καιρούς καταγγέλλει, ὅλα ὅσα ἔχει ἐπισημάνει, ὅλα ὅσα ἔχει προβλέψει ὁ Δῆμος Μπότσαρης, ἀποδεικνύονται ἀναμφισβήτητες ἀλήθειες, ὅπως ἀληθινές πέρα γιά πέρα ἀποδεικνύονται καί ὅλες οἱ συγκλονιστικές ἀποκαλύψεις του. Δέν εἶναι ὑπερβολή νά δεχτοῦμε ὅτι ὁ Μπότσαρης ἦταν ἐκεῖνος πού «ἀπομυθοποίησε» τόν 'Ανδρέα Παπανδρέου καί τό ΠΑΣΟΚ. Ὅπως καί ὅτι ἦταν ὁ ἄνθρωπος πού ἔπληξε καίρια αὐτό τό κόμμα καί πού συνετέλεσε ὅσο κανείς ἄλλος στήν προσωπική πολιτική φθορά τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου καί τῶν βασικῶν συνεργατῶν του. Καί ἐδῶ πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι, ὅταν ὁ Δῆμος Μπότσαρης πρωτοαποκάλυπτε τήν ἀνικανότητα, τόν καιροσκοπισμό, τόν ἀμοραλισμό, τήν ἀνευθυνότητα καί τήν ἔλλειψη κάθε ἰδεολογίας τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ καί τῶν στενῶν συνεργατῶν του, ὑπῆρχαν ἀκόμα καί ἀντίπαλοι τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου πού πίστευαν ὅτι ὁ πολιτικός αὐτός ἦταν ...«χαρισματικός»!

Μετά τήν «ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΟΚΑΪΝΗ», ἕνα βιβλίο πού ἐδῶ καί πολλούς μῆνες κρατάει σταθερά τήν πρώτη θέση σέ κυκλοφορία σέ ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα, ὁ Δῆμος Μπότσαρης παρουσιάζει στό ἀναγνωστικό κοινό τοῦ ΙΣΟΚΡΑΤΗ ἕνα ἀκόμα πολύ σημαντικό πολιτικό ἔργο του, τούς «ΟΠΛΟΦΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΚ». Καί στό τελευταῖο αὐτό βιβλίο τοῦ ξεχωριστοῦ πολιτικοῦ συγγραφέα συναντᾶμε συγκεντρωμένες καί πλούσιες ὅλες τίς γνωστές ἀρετές του. Τό πάθος του γιά τήν ἀλήθεια. Τήν ἐκπληκτική ἱκανότητα πολιτικῆς ἀνατομίας. Τήν ἀνάλυση προσώπων καί καταστάσεων ἀπό μιά ἀλάθητη ὀπτική γωνία. Τό πλῆθος καί τό μέγεθος τῶν ἀποκαλύψεων. Καί, τέλος, αὐτή τήν πρωτοφανῆ διεισδυτικότητα, πού πάντοτε μέχρι σήμερα ὁδήγησε στίς πιό ἀσφαλεῖς πολιτικές προβλέψεις.

Κ.Β.

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΜΙΛΗΣΑΝ ΓΙΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

«...Θεωρῶ ἐπίσης ὅτι δέν εἶναι τυχαῖο, οὔτε μπορεῖ κανείς νά ὑποβαθμίσει εὔκολα τό γεγονός τῆς μεγάλης κυκλοφοριακῆς ἐπιτυχίας τῶν βιβλίων τοῦ κ. Δήμου Μπότσαρη. Δέν διαβάζει ὁ Ἑλληνικός λαός εὔκολα πολιτικά βιβλία ἄν δέν ἔχουν ἐνδιαφέρον καί δέν εἶναι καλά. Συμπεριλαμβάνομαι μεταξύ ἐκείνων πού τ' ἀνέγνωσαν καί εἰλικρινά ἀναρωτήθηκα γιατί δέν ἀντέδρασε τό ΠΑΣΟΚ μπροστά σέ τέτοιες ἀποκαλύψεις πού ἀφοροῦν τόν πρόεδρό του καί τά κορυφαῖα στελέχη του».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ
Πρόεδρος τῆς «Νέας Δημοκρατίας»

«...Πράγματι ἔχω ἀναγνώσει τά βιβλία τοῦ κ. Δήμου Μπότσαρη. Ὁμολογῶ ὅτι δυσκολεύομαι νά πιστέψω ὅσα περιγράφει καί καταμαρτυρεῖ στό ΠΑΣΟΚ. Ἀλλά ματαίως ἀνέμενα κάποια ἀντίδραση μέχρι σήμερα. Καί παραξενεύομαι μέ τήν ἐπίμονη σιωπή τοῦ ΠΑΣΟΚ. Διότι ὁ κ. Μπότσαρης ὅσα γράφει, τά ὑπογράφει».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΒΕΡΩΦ-ΤΟΣΙΤΣΑΣ
Ἐπίτιμος πρόεδρος «Νέας Δημοκρατίας»

«...Θεωρῶ τά βιβλία τοῦ κ. Δήμου Μπότσαρη εἰλικρινῆ. Οὔτε μπορῶ νά διανοηθῶ ὅτι ἕνας συνεπής, καθαρός καί θαρραλέος ἀγωνιστής θά μποροῦσε νά περιγράφει γεγονότα καί περιστατικά ἀνακριβῆ καί ψευδῆ.

Ἄλλωστε τά στοιχεῖα τῶν βιβλίων τοῦ συγγραφέα ἀποτελοῦν βιώματα ἀλλά καί γεγονότα μέσα στό ΠΑΣΟΚ πού ἔζησε, εἶδε καί περιγράφει στά βιβλία του μέ ἀξιοπρόσεκτη τεχνική καί ἀκρίβεια».

ΚΩΣΤΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος «Δ.Α.»

«Τά βιβλία τοῦ Δήμου Μπότσαρη προσφέρουν μεγάλη ὑπηρεσία στή Δημοκρατία καί τόν Λαό. Πολεμοῦν καί καταγγέλλουν τούς ψεῦτες, τούς ὑποκριτές, τούς ἐπικίνδυνους ὑπονομευτές τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν στήν πατρίδα μας. Ὁ Δῆμος Μπότσαρης ἔχει μάλιστα πολλούς λόγους ν' ἀνησυχεῖ γιατί καί καθαρός ἀγωνιστής καί τίμιος πολεμιστής εἶναι».

ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗΣ
Γενικός Γραμματέας ΕΣΠΕ
Βουλευτής Β' Ἀθήνας

«Ὅταν διάβασα τά βιβλία τοῦ κ. Μπότσαρη, ἡ τόλμη καί τό θάρρος τοῦ συγγραφέα μέ ἐντυπωσίασαν βαθιά. Καί ἐπειδή γνωρίζω ὅτι ὁ κ. Μπότσαρης εἶναι ὑπεύθυνος ἄνθρωπος, πού τό ἔχει ἀποδείξει αὐτό ὡς δήμαρχος καί ὡς βουλευτής τοῦ ΠΑΣΟΚ, θεώρησα φυσικό τό τεράστιο ἐνδιαφέρον πού ἔδειξε ὁ Ἑλληνικός λαός νά τά διαβάσει. Θεωρῶ τό περιεχόμενο τῶν βιβλίων ἀληθινό καί ἀκριβές.

Καί ἀπό πραγματικό φόβο τό ΠΑΣΟΚ δέν μπόρεσε οὔτε προσπάθησε νά τά διαψεύσει ἤ ν' ἀντιδράσει μέ ἄλλο τρόπο».

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ
Δήμαρχος Ἀθηναίων

«...Γνωρίζω τόν κ. Μπότσαρη καί τόν θεωρῶ ἔντιμο, γενναῖο καί καθαρό ἀγωνιστή πού πολλές φορές μέσα στή Βουλή μᾶς ἀντιτάχθηκε μέ τόλμη καί θάρρος. Ὅταν διάβασα τά βιβλία του, θαύμασα ἀκόμη περισσότερο τό πάθος τοῦ πολεμιστῆ πού ὑπηρετεῖ τήν ἀλήθεια, χωρίς κανένα συμβιβασμό.

Πιστεύω ὅτι αὐτά εἶναι τά ἐπί πλέον στοιχεῖα πού ἔκαναν τά βιβλία του δημοφιλῆ σέ τόσες πολλές χιλιάδες ἀναγνωστῶν».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ
βουλευτής «Ν.Δ.»

«Σήμερα στή χώρα μας ό άγώνας τοῦ Δαυΐδ μέ τό Γολιάθ έπαναλαμβάνεται γιά μιά άκόμη φορά. Ό γίγαντας εἶναι πάνοπλος. Κρατάει στά χέρια του ὅλες τίς έξουσίες. Τοῦ τίς πρόσφερε ό λαός πού τόν έμπιστεύτηκε. Ό τωρινός τιμωρός Δαυΐδ καί ή πάνοπλη έξουσία ό Γολιάθ πού δέχτηκε τήν πέτρα τῆς τιμωρίας γιά λογαριασμό τοῦ προδομένου λαοῦ στό πρόσωπο».

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ ΜΠΟΥΛΟΥΚΟΣ
Ἀξιωματικός τοῦ «ΑΣΠΙΔΑ» – βουλευτής

«...Μάλιστα. Ἔχω διαβάσει τά βιβλία τοῦ κ. Μπότσαρη. Θεωρῶ ὅτι εἶναι σκληρά καί δέν μπορῶ νά έξηγήσω γιατί τό ΠΑΣΟΚ δέν προσπάθησε νά άντιδράσει.

Οί καταγγελίες καί οί άποκαλύψεις πού περιέχουν εἶναι τρομερές. Καί έμένα τουλάχιστον, ή σιωπή τοῦ ΠΑΣΟΚ μοῦ δημιουργεῖ εὔλογη άπορία. Ὅσο κι' ἄν οί καταγγελίες τοῦ συγγραφέα έπιβεβαιώνονται καθημερινά».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΤΟΣ
Εύρωβουλευτής - άνεξάρτητος βουλευτής

«Τά βιβλία τοῦ Δήμου Μπότσαρη άκτινοβολοῦν τό λεπτό πνεῦμα καί τήν γυμνή άλήθεια. Σκιαγραφεῖ τύπους καί χαρακτῆρες έπικοινωνώντας μέ τό χρέος τῆς άλήθειας χωρίς διάθεση ύπερβολῆς καί έκδίκησης. Εἶναι ό συγγραφέας τῆς τόλμης καί τοῦ θάρρους. Θέλει ν' άποκαλύψει τσαρλατάνους καί ύποκριτές τῆς πολιτικῆς μέ άδρές καί συναρπαστικές γραμμές χωρίς νά φοβᾶται καί νά ύποκρίνεται.

Αὐτό πού κατορθώνει τελικά εἶναι πραγματικά ἕνα «νέο εἶδος» γραφῆς πού άρέσει στό λαό καί τούς άναγνῶστες του».

ΔΗΜ. ΧΟΝΔΡΟΚΟΥΚΗΣ
στρατηγός-συγγραφέας-βουλευτής

«Ἐπιφανειακά ό Δῆμος Μπότσαρης εἶναι συναρπαστικός, ρωμαλέος καί συχνά σκληρός. Στό βάθος τῶν βιβλίων του ύπάρχουν καί ἄλλα στοιχεῖα πολύτιμα. Ὀξύτατη ίκανότητα παρατήρησης. Πνευματική διείσδυση μέσ' άπ' τό κέλυφος τῶν προσώπων καί πίσω άπό τά σχήματα τῶν πραγμάτων. Δημιουργεῖ συναισθηματική φόρτιση. Ἔχει διαύγεια στήν εἰκόνα καί πετυχημένες έναλλαγές στίς φραστικές φόρμες. Μέ χιοῦμορ τόσο γνήσιο καί παρθένο, πού τίς περισσότερες φορές ἔχει πικρή γεύση.

Ό Δῆμος Μπότσαρης μέ τά βιβλία του άποδεικνύει πώς ύπάρχουν μέσα του στοιχεῖα καί δυνατότητες πού πέρασαν άπαρατήρητα άπό τούς παλιούς του συντρόφους στό ΠΑΣΟΚ».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΜΑΡΙΔΗΣ
Δημοσιογράφος-Συγγραφέας

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΜΙΛΗΣΑΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΟΤΑΝ ΗΤΑΝ ΔΗΜΑΡΧΟΣ

«Εἶναι πολύ σημαντικός ἄνθρωπος ό Δῆμος Μπότσαρης. Δέν εἶναι τυχαῖο περιστατικό ή άντίστασίς του στήν έγκατάσταση τοῦ άεροδρομίου στό χῶρο τῶν Σπάτων».

ΕΛΕΝΗ ΒΛΑΧΟΥ
έκδότρια τῆς «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ»

«Οί Σπαταναῖοι καί ό Μπότσαρης έδίδαξαν πολιτική συμπεριφορά καί ἔδωσαν μιά καινούργια διάσταση σ' αὐτό πού όνομάζεται δημοκρατική διαδικασία πρός ὄφελος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Οί Σπαταναῖοι καί ό Μπότσαρης άξίζουν καί ἔχουν άνεπιφύλακτα τόν θαυμασμό καί τήν συμπαράστασή μας».

ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ
συνεργάτης τῆς Ἐφημερίδας «ΤΟ ΒΗΜΑ»

«Ἡ έποχή μας ἔχει άνάγκη άπό τούς Σπαταναίους, άπό τά τρακτέρ τους, άπό τόν άπείθαρχο Μπότσαρη, άπό άγῶνες πού ἔχουνε λεβεντιά καί μηνύματα».

ΜΕΝΤΗΣ-ΜΠΟΣΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥ (ΜΠΟΣΤ)
χρονογράφος «ΑΥΓΗΣ»

«Ό άγώνας τῶν Σπαταναίων καί τοῦ Δήμου Μπότσαρη εἶχε μιά ὀμορφιά καί μιά ίδεολογία πού μᾶς άφοροῦσε ὅλους. Παλέψανε καί παλεύουνε γιά τή γῆ τους, γιά τό περιβάλλον καί γιά τόν ἄνθρωπο. Δέν ἔχουν θέση τέτοιοι άγωνιστές στό έδώλιο τοῦ κατηγορουμένου».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
τέως Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν

«...ή άγωνιστική συνέπεια τοῦ Δήμου Μπότσαρη, θερμή τῷ ὄντι, ἀξίζει έξάρσεως καί ίδιαιτέρας μνείας...».

ΔΗΜ. ΤΣΕΒΑΣ
Ἀντεισαγγελέας Ἐφετῶν

«Ἀναμφισβήτητα ἡ προσωπικότης του, ἡ ἀγωνιστική καί μαχητική του διάθεση διέσωσαν πολλά ὕψιστα συμφέροντα τῶν Μεσογειτῶν, οἱ ὁποῖοι ὄντως εἰς τό πρόσωπον τοῦ κ. Δήμου Μπότσαρη ἐξασφάλισαν ἕναν ἀκέραιον καί σκληρόν ὑπερασπιστήν τῶν δικαιωμάτων καί τῶν συμφερόντων τους».

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΕΡΡΑΣ
Ἀντιστράτηγος Ε.Α. - Ὑπαρχηγός Χωροφυλακῆς

«Νά εἶστε βέβαιος κύριε Βουλευτά ὅτι ἐκτιμοῦμε τούς ἀγῶνες σας γιά τή διατήρηση τοῦ τοπίου τῆς Ἀττικῆς».

ΔΗΜ. Κ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Πρύτανις Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

«Χειροκροτῶ πάντοτε τήν καθαρή καί τίμια φωνή του γιά τά δίκαια καί σωστά καί προδικάζω μέ βεβαιότητα, ἀνοδική καί λαμπρότερη τήν πολιτική σταδιοδρομία του».

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
Καθηγητής Πανεπιστημίου

«Εἶναι τιμή πού ὑπερασπίζομαι ἀγωνιστές σάν τούς Σπαταναίους, σάν τόν Δῆμο Μπότσαρη, πού διεξάγουν τόν πιό ὄμορφο ἀγώνα γιά τήν προστασία τῆς γῆς τῶν πατέρων καί τῶν παιδιῶν τους. Στιγμές-στιγμές ζηλεύω τή θέση τους καί αἰσθάνομαι καί ἐγώ τήν ἀνάγκη νά κάνω ἀγώνα γιά νά φυλάξουμε τίς ρίζες τῆς φυσικῆς ζωῆς καί τῆς ὕπαρξῆς μας».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

1. Ἀποκαλύπτω τούς κορυφαίους τοῦ ΠΑΣΟΚ (Best Seller 1983)
2. Ἡ Δυναστεία Παπανδρέου (Best Seller 1983)
3. ΠΑΣΟΚ: Ἀπόρρητος φάκελλος Νο 1
4. Ἀνδρέας (Best Seller 1984)
5. Ἕνα οὐίσκι γιά τόν κύριο Πρόεδρο (Best Seller 1985)
6. Ὑπόθεση Σαρτζετάκη (Best Seller 1985)
7. Ἡ Μεγάλη Ἀπάτη
8. Πράσινη Κοκαΐνη (Best Seller 1987)
9. Ἀνοιχτές ἐπιστολές στούς συντρόφους
10. Ὁπλοφόροι τοῦ ΠΑΚ: Ἡ πολιτική τρομοκρατία στήν Ἑλλάδα (Best Seller 1988)
11. Ἡ Εὔα Γεωργίου Παπανδρέου Ἀποκαλύπτει (Ντοκουμέντο)

Ἐκδόσεις ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ
Βαλαωρίτου 9 – 106 71 Ἀθήνα
Τηλ. 3602962-3601734

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΡΑΣΣΙΑ ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΟΙ ΕΝΤΙΜΟΤΑΤΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ «ΠΑΙΔΙΑ» ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

ΠΩΣ ΕΧΟΥΝ ΔΕΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΟΙ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ...

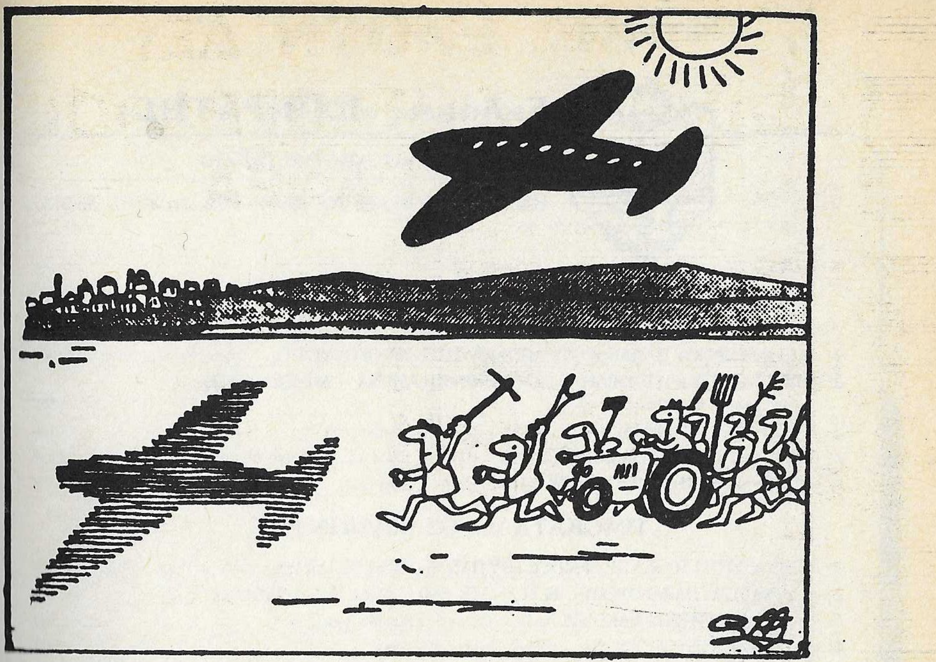


ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ:
«Ἀμάν, τά χτυπήματα τοῦ Μπότσαρη!»

(Γελοιογραφία τοῦ ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥ-ΛΟΥ πού δημοσιεύτηκε στά «ΝΕΑ»)



Σκίτσο τοῦ ΚΥΡ πού δημοσίευσε ἡ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ»



Ὁ Δήμαρχος Σπάτων Μπότσαρης μέ τούς Σπαταναίους ἐκήρυ-ξαν «ἱερό πόλεμο» κατά τῶν... ἀεροπλάνων!
(Σκίτσο τοῦ γελοιογράφου ΣΚΟΥΛΑ πού δημοσιεύτηκε στήν ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ).

...Ο ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΜΑΧΗ



Σκίτσο τοῦ Διογένη Καμένου πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕ-ΡΟΤΥΠΙΑ».



... Ἡ Εὔα Παπανδρέου συνάντησε τόν Πρωθυπουργό πεθερό της λίγες μέρες πρίν ἀπό τό ἐπίσημο ταξίδι του στήν Κίνα.

Αὐτή τή φορά, ὅμως, εἶδε μπροστά της ἕναν Ἀνδρέα πού δέν εἶχε ξαναδεῖ καί πού ποτέ δέν εἶχε φανταστεῖ ὅτι θά τῆς φερόταν ὅπως τῆς φέρθηκε ἐκείνη τήν ἡμέρα.

Ὁ Ἀνδρέας ἦταν ἀγριεμένος καί ἰταμός. «Ἄκου ἐδῶ», τῆς εἶπε, «δέν θά ἐκβιάσεις ἐσύ τό γυιό μου. Θά τοῦ δώσεις καί τό παιδί καί τό διαζύγιο ἐδῶ καί τώρα. Πρίν φύγω γιά τήν Κίνα θά ἔχεις ὑπογράψει τά χαρτιά. Ὁ γυιός μου ἔχει δικαίωμα νά ξαναπαντρευτεῖ. Καί μήν τολμήσεις νά πᾶς στή Δικαιοσύνη. **Ἄν πᾶς στή Δικαιοσύνη θά σέ ἐξοντώσω, θά σέ λιώσουμε.** Ὁ γυιός μου ἔχει δικαιώματα! Τό νόμο τόν ἔφτιαξα γιά νά εἶναι οἱ ἄνδρες ἐλεύθεροι ἀπό σᾶς τίς γυναῖκες!»

«Καί νομίζετε ὅτι μέ 20.000 τό μήνα μπορῶ νά ζήσω;», ρώτησε ἀπελπισμένη ἡ Εὔα. «Αὐτό πού σοῦ λέω! Αὐτά τά λεφτά καί οὔτε δραχμή παραπάνω».

. . . .

Βγαίνοντας ἀπό τό Καστρί ἡ Εὔα Παπανδρέου μονολογοῦσε: **«Εἶναι τρελλός. Αὐτός ὁ ἄνθρωπος εἶναι τρελλός!...».**

ΔΗΜΟΣ Μ

Δρ 600

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ»
Βαλαωρίτου 9 - Ἀθήνα 106 71 - Τηλ.: 3602962 - 3601734